

བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བཅུས་བོད་ཐེང་། ༥

མཉམ་མེད་བཀའ་བརྒྱད་ལུགས་ཀྱི་ཐུག་ཀྱི་ཆེན་པོ་དང་
འབྲེལ་བའི་ཆོས་སྒོར།

བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཞིབ་དཔྱད་ཁང་ནས་དཔར་བསྐྱོན་བྱས།

© Institute of Tibetan Classics, 2008
All rights reserved.
Compiled, edited and published by the Institute of Tibetan Classics
www.tibetanclassics.org

དཔེ་དེབ་འདི་སྐུ་རིགས་ནས་མ་དཔེ་རི་བཞིན་བསྐྱར་དུ་དཔར་བསྐྱན་མཛད་རྒྱུ་དགག་བྱ་མེད།

བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བུ་པོ་བོད་མེད། ༥

མཉམ་མེད་བཀའ་བརྒྱུད་ལུགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་འབྲེལ་བའི་ཆོས་སྒྲོར།

བཙུན་བླ་ཟབ་ལམ་རྒྱ་ཆོས་དུག་དང་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་སྒྲོར།

བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཞིབ་དཔྱད་ཁང་ནས་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་དང་དཔར་བསྐྱན་ཞུས།

སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོར་ལྷི་ལིར་དཔར་ཐངས་དང་པོ་བསྐྱན།

Series title: *bod kyi gtsug lag gces btus* Vol.5
Volume title: *mnyam med bka'brgyud lugs kyi phyag rgya chen po dang 'brel bai chos skor*
Author: Selected anthology

1. Tibetan Buddhism - Kagyu School - Mahamudra - Six Yogas of Naropa - Tantra
2. *tshogs chos mu tig phreng ba-phyag rgya chen po sgom ma mo sngon 'gro dngos gzhi-phyag rgya chen po lam zab mthar thug-phyag chen zin bris-lhan cig skyes sbyor gyi khrid-phyag chen smon lam-phyag chen smon lam gyi 'grel pa grub pa mchog gi zhal lung-phyag rgya chen poi don yang dag par rab tu gsal bar byed pa dri ma med pai sgron me-na'ro chos drug gi nyams len thun chos bdud rtsi nying khu-dgongs cig sogs-sngas kyi spyi don*
3. Sgam po pa bsod nams rin chen-Zhang gu brag pa brtson 'grus grags pa-'Brug pa pad ma dkar po-Karmapa rang byung rdo rje-Si tu chos kyi 'byung gnas-Rtse le sna tshogs rang grol-Zhva dmar gar dbang chos kyi dbang phyug-Skyob pa 'jig rten mgon po-Dvags po bkra shis rnam rgyal

ISBN 81-89165-05-4

Printed in New Delhi, India

THE DALAI LAMA

༡། བོད་གངས་ཅན་གྱི་ཡུལ་སྤུ་མི་ལོ་ཉིས་སྟོང་བཀལ་བའི་སྔོན་ནས་སྐད་ཡིག་གིས་མཚོན་པའི་རིག་གནས་དར་འཕེལ་
མེད་ཏུ་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད། ལྷག་པར་བཅན་པོ་ཆོས་ཀྱི་ལོ་པུ་རྩ་མས་ཀྱི་ཐུགས་རྗེ་བཀའ་བློན་ལས་སྔོན་པ་སངས་ཀྱིས་གྱི་
ཆོས་ཚུལ་དཔལ་རྒྱ་ལྗོངས་མཁའ་མཁའ་ལེན་ཀྱི་ནང་དོན་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་ཙུ་བ་བཅན་པོ་ཆུགས་ཏེ་སྟེ་རྒྱ་གར་ས་ལས་
འདས་པའི་འདི་ཕྱི་ལོ་ལ་སྟོང་བུ་བུ་བྱུང་ཡོད་པ་ནི་འདས་པའི་ལོ་རྒྱུས་དེ་བཅེར་ནང་གསལ་བ་ལྟར་ཡིན། དེར་གྱི་དུས་
སྤུངས་པོད་མི་རིགས་དང་། དེ་མཚུངས་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་པོད་ཀྱི་ནང་ཆོས་རིག་གཞུང་ཁྲབ་གདལ་ཆེན་པོ་བྱུང་བའི་ཆེན་པོ་དོར་
གྱི་ཡུལ་དང་། རུ་ལུ་ཁོངས་ཀྱི་ཐུ་བ་དང་ཀལ་ལུགས་མོགས། དེ་བཞིན་ཆེན་པོ་རྒྱ་ལི་ཡུལ། རྟོགས་མཚུངས་འི་པོ་དེ་མ་ལ་
ཡའི་རྩོད་རྒྱུ་དུ་ཆགས་པའི་འབྲུག་འབྲས་དང་ལ་དགས། ལུ་ལུ། སྤེ་ཏི་མོགས་ཀྱིས་མ་ཆད་པར་འཛམ་གླིང་གི་ས་ཁུལ་དུ་མར་
བོད་ཀྱི་ནང་ཆོས་རྩ་བུ་བྱིས་སྤྱིར་འགྲོ་བ་མིའི་བདེ་དོན་དང་། ལྷག་པར་ནང་མེས་ཀྱི་ཞི་བདེའི་ཐོག་ཞབས་འདེགས་གང་
འཚམས་བསྐྱབས་དང་སྐྱབ་ལུས་སུ་ཡོད་པར་མ་ཟད་སྐད་ཀྱི་ཕྱི་ཆོན་རིག་དང་བྱུང་དུ་འབྲེལ་བའི་སྔོན་ནས་སྤར་ལྷག་ཞབས་
འདེགས་སྐྱབ་ཐུབ་ཀྱི་ཡིན་པ་གདོན་མི་ཟ།

རྒྱ་མཚན་དེ་ལྟར་ལ་བཅེན་ནས་ད་ལམ་ཁོ་ན་༧་མོན་གྱི་ཡལ་བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཁྱབ་དཔྱད་ཁང་གིས་བོད་ཀྱི་གཙུག་
ལག་གཅེས་བུས་ཞེས་པ་བོད་ཀྱི་རིས་མེད་མཁའ་མཁའ་གྲུབ་ཚད་ལྡན་དུ་མས་བཅུ་མས་པའི་བཟུན་བཅོས་པོད་ཕྱིར་སྤུམ་ཅུ་བཅུ་པ་
འུགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེགས་ཏེ་ཞུས་དག་ངས་འདྲོངས་སོང་བ་དེར་རབས་ཀྱི་སྤུལ་དང་མཐུན་པ་དེ་བཀའ་བློན་ཐོག་དཔར་སྤྱན་
ཕྱེད་བཞིན་ཡོད་པར་སྟིང་ནས་ཡི་རང་བཟུགས་བཞིན་ཕྱེད་པ་དང་ཆབས་ཅིག་གཙུག་ལག་གཅེས་བུས་འདིས་བོད་ཀྱི་སྤྱི་བ་
གཉེར་གྱི་བཞེ་གནས་མང་པོར་གལ་ཆེའི་བོད་ཀྱི་བཟུན་བཅོས་འདི་དག་བཟོ་ཆོག་ཡོང་རྒྱ་དང་། ལྷག་པར་རང་རིགས་སློ་
གསར་གཞིན་རྒྱ་རྩ་མས་སོ་སོའི་མི་རིགས་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་རྒྱ་ཆེ་གཏོང་ཟབ་འདི་ལ་དོ་སྣང་ཆེར་བསྐྱེད་དང་གཞུང་དོན་
སློབ་གཉེར་བྱ་རྒྱུའི་ཆ་རྒྱུན་དང་གོ་སྐབས་གསར་པ་ཞིག་ཐོབ་རྒྱུའི་མེ་སློན་བཅས། ཏུ་ལའི་སྤུལ་མར་འབོད་པ། ལྷག་པོ་དགོ་
སྤྱིར་བཟུན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས། རབ་བྱུང་བཅུ་བདུན་པའི་ཕྱི་ལོ་རྩ་མ་ཉི་ལྔ་ ༡༠ ཆོས་ ༡༥

ཕྱི་ལོ་ ༡༠༠༡ ཟླ་ ༡༡ ཆོས་ ༡༠ བཟང་པོ་ལ་

༥ བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བཅུ་པོ་དེ་མེད་ཆ་ཚང་ཕྱོགས་སྒྲིག་དང་དཔར་སྐྱོན་གྱི་རྒྱ་འགྲེལ་
མཐུན་ཆེན་ཡོངས་རྫོགས་ཨ་རིའི་མི་རིགས་སྐུ་ཞབས་སྒྲེ་རི་ཉེར་ཤེ་དང་། Barry J.Hershey
ལུ་མ་སྐུ་ཁོ་ནི་ཉེར་ཤེ་ Connie Hershey ཉེར་ཤེའི་བྱིས་ཚང་གི་དགེ་རྩ་ The Hershey
Family Foundation བཅས་ནས་སྐྱར་བར་དད་གཏོང་སྒྲིག་བདག་ནམས་ཆེ་ལྷག་དོན་ལྷན་
ཐོག་འདི་ཕྱིའི་ལེགས་ཚོགས་བསམ་དོན་བཞིན་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སློན་འདུན་ལྟ།

ཕྱོགས་སྒྲིག་པའི་གྲོང་བརྗོད།

དེ་ལམ་འདིར་རིས་མེད་བོད་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་དུ་མས་བརྩམས་བསྒྲིགས་མཛད་པའི་གཞུག་པའི་ཆེ་བ་བརྒྱ་ཕྱག་གཉིས་ལྟ་བུ་ཙམ་ཞིག་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་ཏེ་བོད་ཀྱི་གཞུག་པའི་གཅིས་བརྩམ་ཞེས་པའི་བོད་ཐོང་གསར་དུ་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་ཀྱིས་དཔར་བསྐྱུན་ཞུ་བ་ནི། གཙོ་བོ་རང་རེའི་བོད་ཀྱི་ཆེས་མཐོའི་རིག་གནས་སྤྱི་དང་ལྟག་པར་ནང་དོན་རིག་པའི་གནས་ཟབ་མོ་རྣམས་ཆ་ཚང་བ་བོད་གྲངས་མི་མང་བ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་དེར་རབས་སྒྲིགས་ར་བའི་ཡིད་དོར་ལེགས་པར་མཆོན་ཐུང་བ་དང་། དེ་མཆུ་ས་སྒྲོ་གསར་དོན་གཉིས་ཅན་རྣམས་ནས་གལ་ཆེའི་བསྟན་བཅོས་འདི་རྣམས་ལ་ཐོས་བསམ་བ་བྱི་བའི་གོ་སྐབས་བཟང་པོ་ཐོབ་པའི་དམིགས་ཡུལ་གྱི་ཆེད་དུ་ཡིན། དམིགས་ཡུལ་གཞན་ཡང་རིམ་པས་གལ་ཆེའི་བོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་འདི་རྣམས་དཔྱིན་ཡིག་སོགས་འཛམ་གླིང་སྐད་ཡིག་གཞན་དུ་ཕབ་སྐྱར་གྱི་ལམ་ནས་ནམ་ཞིག་གཞུ་རྩོམ་པ་བོའི་བོད་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་ཆེ་ལག་རྣམས་ཀྱི་མཆོན་འཛམ་གླིང་ཡོངས་ལ་གྲགས་ཐུང་བ་མ་ཟད་དེ་རྣམས་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་གལ་ཆེའི་གཞུ་རྣམས་ཀྱང་འཛམ་གླིང་གླིང་སྤྱི་ལྟ་ཆེའི་གཞུག་པའི་གྲུབ་ཏེ་སྤྲེལ་བའི་ལམ་ཐོག་ནས་ཡོང་བའང་མིན་སྟེ།

བོད་ཐོང་འདི་ཉིད་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་ཞུ་བ་ནི། ཅུ་བ་ཁོ་བོ་ཐུབ་བསྟན་སྤྱི་བས་འགན་ཁུར་གྱིས་ལོ་ཤས་རིང་དཔེ་མཛད་ཁང་མང་བོར་དབྱེད་ཞིབ་ཀྱིས་བོད་ཐོང་འདི་ནང་རི་བཞུགས་ཀྱི་ཐུག་དཔེའི་མཆོན་ཐོའི་གཞི་མ་བཀོད་བསྒྲིགས་ཞུས་ཤིང་། ལས་དོན་འདིའི་ཐོག་ཤིང་ལོ་ཤས་མཐོན་ཆེན་པོས་དབུས་རིས་མེད་སྤྱི་ཆེན་ལག་དང་དེ་མཆུ་ས་བོད་ཀྱི་མཁས་དབང་ལག་ལའང་བཀའ་སློབ་ཞུས་ཡོད། དེ་ཡང་གླིང་རང་ཅག་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ནང་སྟོན་གྱི་གསུང་སྟོན་ལ་རིག་གནས་ཆེ་བ་ལྟ་བུར་བཞུགས་གྲགས་པ་ལྟར་ཆོས་དང་འཛིན་ཏེན་གྱི་ལམ་ལྟགས་སྟེ་ཆོས་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ཐོག་བརྒྱུ་བ་བཞུགས་མོད། འདིར་ནི་གཙོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ཕྱི་ལོ་དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང་དུ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་བོད་ཀྱི་ཡི་གེ་འདིའི་སྟོན་པ་ནས་བཟུང་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་སྟོད་ཆའི་བར་གྱི་དུས་ལྟ་མི་ལོ་ཆིག་སྟོང་སྟེ་བརྒྱ་བརྒྱ་ཙམ་འདིའི་ནང་དུ་བྱུང་བའི་མཁས་དབང་ཆེན་ལྟ་བུ་ཆེ་བ་རྣམས་ཀྱི་རྩོམ་གཞུང་གནད་ཆེ་བ་ལག་མང་ཙམ་ཞིག་བོད་ཐོང་འདི་ནང་གཅིས་བརྩམ་ཞུས་ཡོད། དེ་ཡང་གཙོ་བོ་བརྗོད་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ཐོག་མར་བོད་དུ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ནང་བྱུང་བའི་ཆོས་བརྒྱུད་ཆེན་པོ་ལོ་བོ་བཀའ་ལ་གདམས་པ། ས་དགེ་བཀའ་རྟེན་མོ་ནང་བོན་དང་བཅས་པ་སོ་སོའི་ཐུག་མོང་མ་ཡིན་པའི་མན་ངག་སྟོན་པའི་གྲོགས་བཅའ་ལག་དེ་ནས་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྟོད་པའི་སྟོར། སྟོན་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་སྤྱགས་སྤྱི་མེད་ཀྱི་བསྐྱེད་རིམ་དང་རྫོགས་རིམ། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་

ལའི་རྣམ་གཞག་དེ་ནས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྡེ་ཚན་ལ་པར་བྱེད་དང་། ཟབ་མོ་དབུ་མའི་ལྟ་བུ། ཚད་མ་རིག་པ། མངོན་པ་
གོང་ལོག་གཉིས། སྤྱབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་བཅས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ལེགས་བཤད་ལྷགས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་སོགས་སྟོན་པའི་
མཐས་པ་དང་གྲུབ་པ་ལ་འཇུག་པའི་སྒྲིལ་གཞུང་གཅེས་བཏུས་སྟེ་ཚོགས། གཞན་ཡང་གསོ་བ་རིག་པ་སྟོན་ཀྱི་གཞུང་།
སྤར་སྒྲིལ་གྱི་ཕྱིས། བོད་ཀྱི་ལྟ་མའི་གཞུང་ཆེན་ཁག་རྒྱལ་རབས་དང་ཆོས་འབྱུང་རྟིང་རིགས་གལ་ཆེ་དཔེ་མཚོན་བཅས་
སྡེ་ཚན་འདི་ཆ་ཚད་བོད་གྲངས་སོག་ཉིས་ནང་ལེགས་པར་མཚོན་སྤྱད་པ་ཞུས་ཡོད།

བོད་ཕྱིང་འདི་བཞིན་ཞུ་སྒྲིག་དངོས་གཞི་ཞུ་སྒྲུབས་ཐོག་མར་གཞུང་སོ་སོ་ཀམ་དུ་འའི་ནང་འཇུག་དུས་མ་
དཔེ་བོད་དཔར་རྟིང་པ་ཚད་ལྡན་ཞིག་ལྷུ་སྒྲིགས་ཀྱིས་འཚོལ་ཞིབ་བྱས་ཏེ་དེ་བྱི་མོར་བརྒྱུད་སྤྱད། དེ་ནས་གཞུང་དའི་མ་དཔེ་
བོད་དཔར་མི་འདྲ་བ་ཇི་བཞུགས་པན་རྒྱུན་ཞིབ་བསྐྱར་བྱས་ཏེ་མ་དཔེ་མི་འདྲ་བའི་ནང་དཔར་ཡིག་མཐུན་མིན་ཇི་ཡོད་
ངོས་ལེགས་པར་བརྒྱུད་སྟེ་མཚན་ཐོ་བཀོད་དེ་མ་དཔེའི་ནང་མངོན་གསལ་ཅན་གྱི་ནོར་རིགས་རྣམས་བཅོས་ཤིང་
གཤམ་དུ་མཚན་ནང་དེ་དོན་གསལ་བཤད་དང་། གཞན་དྲོགས་གཞི་ཡོད་པ་རྣམས་རང་སོར་བཞག་སྟེ་འོག་གི་མཚན་
ནང་ནོར་བཅོས་ཇི་ལྟར་དགོས་མིན་གྱི་བསམ་འཆར་ལྟར་ཡོད་པ་ལས་རྩ་བའི་མ་དཔེ་བོད་དཔར་གང་ལ་གཞི་བཅོལ་བ་
དེ་ཚད་ལྡན་རང་དུ་བྱས་ཏེ་ཞུ་དག་གཅེས་ཐེངས་དུ་མ་སོང་བ་ཞུས་ཡོད། དེ་དང་ཆབས་ཅིག་གྲོག་པ་བོ་དོན་གཉིར་
ཅན་རྣམས་ནས་ཞུས་བཅོལ་གྱི་ཡིག་ཆ་ཁག་ལ་དབྱེད་ཞིབ་གནང་བའི་སྤྱད་ལུང་གཞུང་སོ་སོའི་ནང་ལུང་འབྲེན་ཇི་
ཡོད་གང་སྤྱབ་ངོས་འཛིན་གྱིས་བཀའ་བསྟན་དང་གསུང་འབུམ་སོགས་གང་ཡིན་ཚད་ལྡན་དཔར་མ་ཞིག་གི་སྟེང་ནས་
བྱག་དཔེ་སོ་སོའི་མཚན། དཔར་མ་གང་ཡིན་གྱི་ངོས་འཛིན། བོད་ཨང་གྲངས། ཤོག་བྱང་ཡིག་ཕྱིང་གི་ཨང་གྲངས་
བཅས་གསལ་བོ་བཀོད་དེ་གཤམ་དུ་ཞུ་སྒྲིག་པའི་མཚན་ཞེས་པའི་ནང་བཅུག་ཡོད། དཔེ་དེབ་གྲོགས་སྐྱབས་གཞུང་
གི་ཚན་པ་གལ་ཆེ་རྣམས་ངོས་འཛིན་སྤྱད་པ་དང་། བྱག་དཔེ་གཟིགས་བའི་པོ་ཡོང་ཆེད་གཞུང་དོན་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་དེབ་
ཀྱི་དབྱུང་དཀར་ཆག་ལོགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟར་ཚན་པ་སོ་སོར་བཀོས་ཏེ་འགོར་ས་བཅད་ཆེ་ཁག་གང་ཡིན་བཀོད་པ་མ་
ཟད་ནང་དོན་རྣམས་ཀྱང་དེང་རབས་ཀྱི་དཔེ་དེབ་སྒྲིག་ལྷགས་ལྟར་དུ་མ་དུ་སྤོས་པའི་བྱས་ཏེ་སྤྱིའི་དབྱེ་མཚམས་གསལ་
བོ་ངོས་འཛིན་སྤྱད་པ་བྱས་ཡོད། གཞན་ཡང་བོད་སོ་སོའི་ནང་ཇི་བཞུགས་ཀྱི་གཞུང་གང་ཡིན་རྩུ་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་
དོན་གནས་དཔེར་ན་རྩ་བ་པོའི་ལོ་རྒྱུས་སྟེང་དོན་དང་། གཞུང་སོ་སོའི་དོན་རགས་རིམ་ཅམ་འབྲེལ་བཟོད་སོགས་
གསལ་བའི་སྟོན་སྟེང་དོན་ཀྱང་བཀོད་ཡོད་པ་བཅས་སྤྱིའི་ལས་དོན་མཐའ་དག་ལ་གང་ཤེས་ཀྱིས་དམ་དོན་ཅི་
ལུས་ཞུ་སྤྱད་ཡང་ད་དུང་ཡི་གེ་ཆད་ལྟག་དང་། གཞུང་མཚམས་སྤྱི་བྱེ་བྱེ་རྒྱུ་སོགས་གང་ཐད་ནས་ནོར་འབྱུང་གྱུར་
ཡོད་པེས་པས་མཁྱེན་ལྡན་རྣམས་ནས་བཟོད་པར་མཛད་འཚལ།

དེ་བཞིན་དུང་ཚོ་ཞུ་སྒྲིག་པ་རྣམས་གཞུང་མཐོང་རྒྱ་ཆན་པ་དང་། ལྟག་པར་མ་དཔེ་ལག་སོན་མཚུང་བ་སོགས་

གྱིས་པོད་མེད་འདི་ནང་དེས་པར་བཞུགས་སུ་འོས་པའི་དཔེ་གཞུང་གལ་ཆེའི་རིགས་མང་པོ་ཞིག་ལུས་ཡོད་དེས་པས་
མང་ཐོས་མཁས་པའི་མདུན་སར་བཟོད་གསོལ་ཞུ་བ་དང་ཆབས་ཅིག་སྤྲད་ནས་ཀྱང་རིམ་པས་པོད་མེད་འདིར་པོད་
གངས་གསར་པ་བསྟོན་པའི་གོ་སྐབས་ཀྱང་འོང་གིད་ན་དེར་སྤྲད་པའི་བཀའ་སློབ་དགོངས་འཆར་ཡང་ལྷག་སྟོང་ཡོང་
བ་ཞེས་རེ་བསྐྱེད་ཡང་ཞུ།

མཐའ་དོན་པོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བཏུས་ཀྱི་པོད་མེད་འདི་བཞིན་ཕྱོགས་བསྐྱིགས་ཀྱིས་དཔར་བསྐྱེན་
རིམ་པས་ཞུབའི་གལ་ཆེའི་ལས་དོན་འདི་ཐོག་ར་ཆོར་ལྷ་རྟའ་སྤྱོད་ཀྱི་ཆེ་མཐོའི་སློབ་གཉེར་ཁང་ནས་ཞུསྐྱིག་པ་ཆོར་
མཐོ་སློབ་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་རི་བཞུགས་ཀྱི་པོད་དཔེ་ཆ་མས་ལྷག་པར་དབྱེད་ཞིབ་ཞུ་བྱའི་གོ་སྐབས་གནང་བ་དང་།
དེ་མཚུངས་མ་དཔེ་ཆ་མས་ཀམ་ཡུའའི་ནང་འབྲུག་རྒྱུ་རྒྱུགས་འགན་དགའ་ལྡན་གསུམ་ཅེ་གྲུ་ཆང་གི་དཔེ་མཛོད་ཁང་
ནས་བཞེས་པ་བཅས་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ། གཞན་ཡང་ཕྱག་དཔེ་ཞུསྐྱིག་གཙོས་ལུང་ལུང་སྐུང་སྐུང་འཛོལ་ཞིབ་སོགས་ཀྱི་
ལས་དོན་ཆེ་མཐོའི་རིགས་ཆ་མས་དེབ་སོ་སོའི་ཆེད་བཀོད་ཞུསྐྱིག་པས་གནང་ཐོག་ཁོ་བོ་ཐུབ་བསྟན་སྦྱིན་པས་ཀྱང་ལུང་
བཞེད་དཀའ་བ་ཆ་མས་ལ་གང་གསུམ་འཛོལ་ཞིབ་སོགས་བྱས་པ་མ་ཟད། ལྷག་པར་གཞུ་ཆེ་ལག་ཆ་མས་དེད་རབས་དང་
མཐུན་པར་གཞུང་འཆོམས་འབྱེད་རྒྱ་དང་སྐབས་འབབ་འགོ་བཙོད་འགོད་རྒྱ་སོགས་ཀྱི་འགན་སྲུངས་ཤིང་། དེ་བཞིན་དུ་
གཞུང་ཡོངས་རྫོགས་ཐེངས་སུ་ཕྱི་གཉིས་ཀྲོག་སྟེ་ཞུད་ག་ཐུབ་པ་སོགས་ཞུས་ཡོད། ཞུསྐྱིག་པ་ཆོས་བཀོད་པའི་ནོར་
བཅོས་དང་མཆན་ཆ་མས་དང་དེའི་སྟེང་ཁོ་བོས་ཐ་མའི་ཞུསྐྱིག་བགྱིས་པའི་ནོར་བཅོས་དང་མཆན་ཁ་བསྟོན་ཆ་མས་མ་
ནོར་བར་སྐབས་སོ་སོར་འཁོད་པ་སོགས་ལས་དོན་དུ་མའི་འགན་དགའ་བ་གསུམ་སྟོ་བཟང་ཆོས་དར་དང་ཁོག་ཁར་སྟོ་
བཟང་དོ་རྗེར་བསྐྱེད་གཉིས་ནས་གནང་བ་དང་། ལྷི་ལེར་དཔར་བསྐྱེན་ཞུ་བྱའི་ལས་དོན་གང་ཅིར་ཕྱག་སོགས་རྗོང་
ཆོས་དགའ་སྟོང་བསྟན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་ནས་གནང་བ་བཅས་ཆང་མར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ། བཅས་སྟོན་འགྲོའི་གྲོང་བཙོད་
ཀྱི་ཚུལ་དུ། པོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བཏུས་ཀྱི་ཕྱོགས་སྐྱིག་དང་ཞུསྐྱིག་འགན་འཛིན་སྲུང་རི་བ་ལྷ་རམས་ཐུབ་
བསྟན་སྦྱིན་པས་ལྷ་ཆོས་ལ། །

དཀར་ཆག

ཕྱོད་སྒྲིབ་ཐོག་སྒྲིབ།.....	xi
དཔེ་སྒྲིབ་གསལ་བཤད།.....	xxi

མ་ཉམ་མེད་བཀའ་བརྒྱུད་ལུགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་འབྲེལ་བའི་ཆོས་སྒྲོར།

༡ ཆོག་ས་ཆོས་ལུ་ཉིག་གི་ཕྱིར་བ། རྗེ་སྒྲིབ་པོ་བ་བསོད་ནམས་རིན་ཆེན།.....	1
༢ ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྒྲོམ་མ་མོ་ཆེན་མོའི་ཕྱོད་འགོ་དངོས་གཞི། ཁང་བརྩོན་འགྲུས་གསལ་བ།.....	31
༣ ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལམ་ཟབ་མཐར་ཕྱག ཁང་བརྩོན་འགྲུས་གསལ་བ།.....	49
༤ ཕྱག་ཆེན་གྱི་ཟེན་བྲིས། འབྲུག་པ་བསྐྱེད་ཀྱང་པོ།.....	79
༥ ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལྷན་ཅིག་སྒྲེས་སྒྲོར་གྱི་བྲིད་ཡིག ཀམ་པ་རང་བྱུང་དོ་རྗེ།.....	91
༦ དེས་དོན་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་སྒྲོན་ལམ། ཀམ་པ་རང་བྱུང་དོ་རྗེ།.....	103
༧ དེས་དོན་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་སྒྲོན་ལམ་གྱི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པ་མཆོག་གི་ཞལ་ལུང་། སི་ཏུ་བརྟན་པའི་ཉིན་ཁྱེད།.....	107
༨ ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྙིང་པོ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་དོན་ཡང་དག་པ་རབ་ཏུ་གསལ་བར་བྱེད་པ་དྲི་མ་ མེད་པའི་སྒྲོན་མ། ཅེ་ལེ་སྒྲུ་ཆོག་ས་རང་གོ་ལ།.....	191
༩ ཟབ་མོ་ནུ་རོའི་ཆོས་དྲུག་གི་ཉམས་ལེན་བྱན་ཆོས་བདུད་ཅིའི་ཉིང་ཁུ་ཞེས་བྱ་བ་སྒྲུབ་བརྒྱུད་ཀམ་ ཀི་ཚང་གི་དོན་བྲིད། ལྷ་དམར་དྲུག་པ་གར་དབང་ཆོས་ཀྱི་དབང་ལྷུག་.....	229
༡༠ དམ་ཆོས་དགོངས་པ་གཅིག་པའི་རྩ་ཆོག་རྩོམ་གསུང་བརྒྱུད་ལྷ་བརྩུབ་དང་། ལྷན་ཐབས་གསུང་ བཞི་བརྩུབ། ཆིངས་ནམ་པ་བཞི། ཆོམས་བདུན་གོ་རིམས་ཀྱི་ནམ་དབྱེ་དང་བཅས་པ། སྒྲུབ་པ་འཛིག་རྟེན་མགོན་པོ།.....	259

༡༡) གསང་སྤྲལ་སྡོལ་ཐེག་པའི་སྤྱི་དོན་མདོར་བསྡུས་པ་ལེགས་བཤད་ནོར་བུའི་འོད་ཟེར།	
དུགས་པོ་བཀའ་ཤིས་རྣམ་རྒྱལ།.....	283
ཉུ་སྤྱིག་པའི་མཆན།.....	425
ལུང་འདྲེན་ཕྱག་དཔེའི་མཆན་གཞུང་།.....	487
ཉུ་སྤྱིག་པའི་ཁུངས་བཅོལ་གྱི་ཡིག་ཆ་ཁག་.....	499

སྒོ་བ་སྒྲིང་རྒྱུད།

སྒྱུ་བཤད།

༡༡༡། མཐའ་བདག་མར་པ་བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་རིང་ལུགས་ནི། གྲུབ་པའི་དབང་ལྷན་དཔལ་ཉེ་ལོ་པས་
རྒྱལ་ཕྱོགས་སོ་མ་པུ་རིའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ལོ་བཅུ་གཉིས་སུ་སྐྱབ་པ་མཛད་པའི་མཐར་སྒྲིམ་དང་།
ལྷན་པའི་ལྷན་ལུང་བསྟན་པ་ལྷར་གྲུབ་པ་ཆེན་པོའི་ས་བརྟེས་ནས་དོ་ཉ་རྩེ་རྩེ་སྒྲུ་དབངས་གསུངས་པ་
ཅམ་གྱིས། བྲོང་ཁྱེར་གྱི་སྒྲེ་པོ་འབུམ་ཕྱག་གོ་ལ། སྒོ་བ་མ་གྲུབ་པ་ཐོབ་པ་བརྒྱད་ཀྱིས་ཀྱང་འགྲོ་བའི་
དོན་དེ་བཞིན་མཛད་པར་གྲགས་ཤིང་། ཉེ་ལོ་པ་དེ་ཉིད་ལ་རིང་བརྒྱད་དང་། ཉེ་བརྒྱད་ཀྱི་བཀའ་
བརྒྱད་གཉིས་སུ་བབས་པ་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་ནས། རྩ་ཆ་སྐྱབ་ལྷ་བ་པ། ཀླུ་ཏུ་
བཟང་མོ་རྣལ་འབྱོར་མ། བཀའ་བབས་བཞི་ཡི་སྒྲིམ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རྩ་ལྷ་བ་ལས་
གཏུམ་མོ། སྐྱུ་བ་ལས་སྐྱུ་ལུས་དང་འོད་གསལ། ལྷ་བ་པ་ལས་མི་ལས། སུ་ཁ་སྤྱི་ལས་བར་དོ་དང་
འཕོ་བ་སྟེ། བཀའ་བཞི་བརྒྱད་པའི་སྒྲིམ་རྣམས་ལས་བརྒྱད་པ་ཡིན་ལ།

ཉེ་བརྒྱད་ལྟར་ན། ཉེ་ལོ་པ་ལ་མི་ཡི་སྒྲིམ་མེད། ཁང་ཡི་སྒྲིམ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཡིན། ཅིས་
གསུངས་པ་ལྟར། སངས་རྒྱས་རྩེ་རྩེ་འཆང་དངོས་ལས་གསང་སྤྲུགས་རྒྱུད་སྟེ་བཞི་ཡི་གདམས་པ་རྣམས་
གསན། རྩེ་རྩེ་ལྷ་ལྷ་འབྱོར་མས་སྟན་བརྒྱད་ནོར་བུ་སྒྲོར་གསུམ་གྱི་མཛོད་གཏད་པས་གདམས་པའི་
བཅུད་ཐམས་ཅད་འདུས་པ་ཡིན། རྩེ་བཅུན་དེ་ཡི་སྟན་སྒྲུབ་པར་ཆེན་ལྷ་རོ་པས། དཀའ་ཆེན་བཅུ་
གཉིས། དཀའ་ཕན་བཅུ་གཉིས་ཉེ། དཀའ་བ་ཉི་ལྔ་ཅ་བཞི་སྟེ་པའི་མཐར། ཆོག་དང་བརྟེན་ལ་བཞེན་
ནས་གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་དོན་ཐམས་ཅད་ཁོང་དུ་རྒྱུད་ཅིང་གྲུབ་པ་བརྟེས།

དེའི་ཞལ་སྒོ་བ་རྩེ་རྩེ་ཉེ་རྩེ་ཀ་ཡི་རྣམ་འབྱུང་མར་པ་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོ་གོས་ནི་འཕགས་ཡུལ་དུ་ལན་
གསུམ་ཁྱོན། སྤྱི་རྩེ་སྤྱི་པས་དཔལ་རྣ་རོ་པ་ལོ་བཅུ་དྲུག་དང་སྒྲིབ་པ་བདུན་དུ་བསྟན་ནས། དབྱེས་
དོར་དང་། གསང་འདུས་གཙོས་རྒྱུད་སྟེ་དུ་མའི་དབང་། བཤད་པ་གདམས་ངག་རྣམས་གསན་པའི་
རྒྱལ་ཡང་། རྩེ་ཉིད་ཀྱི་མགུར་ལས། རྒྱ་གར་གྱི་རྣ་རོ་པར་ཆེན་དང་། ཁོད་ཡུལ་གྱི་མར་པ་ལོ་རྩ་གཉིས།

སྟོན་སྤངས་སྟོན་ལམ་གཅིག་པས་མཛེལ། ཁོ་བཅུ་དྲུག་ཟླ་བ་བདུན་དུ་བསྟེན། ཞེས་དང་། རྗེ་ལྷ་
རོ་ཏུ་པས་གཙོ་བོ་མཛད་པའི། བྲུབ་ཐོབ་ཀྱི་སྤྲུལ་སྤྲུལ་དང་མཛེལ། སྤྱིར་རྒྱུད་སྟེ་བཞི་ཡི་མན་དག་
ལུས། ཞེས་འབྲུང་ཞིང་འབྱོན་ཐེངས་རྗེས་མའི་སྐབས་ན་རོ་པ་མཁའ་སྟོན་དུ་གཤེགས་ཟིན་ཀྱང་
གསོལ་བ་བཏབ་པས། བྱང་སྤུ་ལ་ཉ་མེད་དགོན་པར་དངོས་སུ་བྱོན། ཟླ་བ་དྲུག་ཏུ་བཞུགས་ནས་བདེ་
མཆོག་ཡབ་བཀའ་དང་། ཡུམ་བཀའི་སྟོན་བརྒྱུད་རྫོགས་པར་གནང་། གཞན་ཡང་བྲུབ་ཐོབ་ཆེན་པོ་
ཤུ་བ་རིས་རྗེས་བཟུང་བའི་རྒྱལ་བ་མི་ཉི་པ་དང་། ལུབ་ལ་ཁྱེ་ཏུ་ཡི་མཁས་པ་ཡེ་ཤེས་སྟོང་པོ། ལྷོ་དུག་
མཆོའི་གླིང་ན་གྲུབ་ཐོབ་ཞི་བ་བཟང་པོ། རྒྱ་གི་མ་མི་རུས་རྒྱན་ཅན་སོགས་མཁས་གྲུབ་དུ་མ་བསྟེན་
ནས་མདོ་རྒྱུད་མཐའ་ཡས་པ་གསན་ཞིང་། བྱད་པར་ལྷ་རོ་དང་མི་ཉི་གཉིས་ཀྱིས་ཁ་བ་ཅན་པ་རྣམས་
འདུལ་བའི་རྒྱལ་ཚབ་ཏུ་དབང་བསྐྱར་མཛད། དེ་ལྟ་བུའི་མའང་བདག་ལོ་ཙྏ་བ་ཆེན་པོ་དེ་ལ། བཤད་
བརྒྱུད་དང་སྐབ་བརྒྱུད་ཀྱི་བཀའ་སྲོལ་ཆེན་པོ་གཉིས་སུ་བྱོན་པ་ལས། གཞུང་གི་རྒྱུ་རྒྱུ་ཆོས་དོར་
དང་། དོལ་གྱི་མཆུར་སྟོན་དབང་དེ། གཙང་རོང་གི་མེས་སྟོན་ཆོན་པོ་གསུམ་ལ་གཙོ་བོར་བཤད་པའི་
བཀའ་བབས་ཤིང་། བྱད་པར་སྐབ་བརྒྱུད་ཀྱི་བཀའ་བབས་པ་ནི་གངས་ཅན་ན་བའི་རྒྱན་གཅིག་རྗེ་
བཅུན་མི་ལ་རས་པ་སྟེ། འཕགས་ཡུལ་གྱི་བྲུབ་ཐོབ་ཆེན་པོ་རྣམས་དང་དབྱེ་བ་མེད་པར་སྐྱེ་ཆེ་དེ་ཉིད་
ལ་བྱང་འཇུག་གི་གོ་འཕང་མདོན་དུ་མཛད་ནས་མི་དང་མི་མ་ཡིན་གྱི་འགོ་བ་ཚད་མེད་པ་གོལ་བར་
མཛད་པ་ལས་གཙོ་བོ་སྟོན་བརྒྱུད་འཛིན་པ་ཉི་ཟླ་ལྟ་བུ་གཉིས་ལས།

ཟླ་བ་ལྟ་བུ་རས་རྒྱུད་དོ་རྗེ་གཤམ་པ་ནི་མ་གཅིག་གྲུབ་པའི་རྒྱལ་མོ་དང་། ཉེ་སྤུ་བ་དྲི་མེད་
བཤེས་གཉེན་བྱང་གིས་རྗེས་སུ་བཟུང་ནས། ལུས་མེད་མཁའ་འགྲོའི་ཆོས་སྒོར་གྱི་མ་རྣམས་འཕགས་
ཡུལ་ནས་སྟོན་བྱངས་ཏེ། སྐལ་ལྷན་མང་པོ་རྗེས་སུ་བཟུང་། གཙོ་བོར་རྒྱལ་བ་བྱང་ཚད་པ་དང་། ཟླ་
མ་བཟངས་རི་རས་པ་ལ་སྟོན་བརྒྱུད་ཀྱི་མཛོད་གཏད། འཛིག་ཏེན་དབང་ལྷུག་རྒྱལ་བ་རྒྱ་མཆོའི་བཟ་
ཆོས་སོགས་གནང་། དེ་དག་གིས་འགོ་མགོན་རས་ཆེན་པ་ལ་གནང་ཞིང་ཀི་ཚད་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ལ་
བཀའ་བབས་པས་གྲུབ་པའི་དབང་ལྷུག་ཀླུ་པ་གྲིང་གཙོ་བོར་ཆོས་དེ་ཉིད་ལས་གྲུབ་པ་བརྟེན་པ་
དང་། གདམས་ངག་ཤམ་སུ་ཅན་བཙོ་བརྒྱུད་ཀྱི་ནང་ཆན། ཆོད་པག་མེད་འགོ་དོན་གྱི་ཤམ་སུ་ཅན་ནི།

ས་ཀར་དགེ་གསུམ་གཙོས་ཐམས་ཅད་ལ་བྱལ་བས་མཚོན་སྟེ་ས་མཚོན་འདིའི་གདམས་ངག་ཟབ་ཚིས་
ནམས་ནི་གངས་ཅན་གྱུ་མཐའ་ཡོངས་ཀྱི་གསོས་སྒྱུར་པ་ཡིན་ནོ།

རྗེ་བཙུན་མི་ལའི་བྲག་སྐྱེས་ཉི་མ་ལྟ་བུ། རྟོན་པ་བྱལ་བའི་དབང་པོས་མདོ་ཉིང་འཛིན་
ཀྱལ་པོ་དང་། སྟིང་རྗེ་པད་དཀར་སོགས་ནས་གིན་ཏུ་གསལ་བར་ལུང་བསྟན་པ་ནི། མཉམ་མེད་
དྲགས་པོ་ལྟ་རྟེ། རྗེ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོབ་མ་བྱུན་མོང་བ་ནམས་ལ་བཀའ་གདམས་ལམ་རིམ་དང་།
མདོ་ལྷགས་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་ཕྱག་ཆེན་གྱི་མིང་གིས་བརྒྱན་པ། བྱུན་མེན་ནམས་ལ་སྒྲ་མ་མི་ལའི་
ཐབས་ལམ་དང་འབྲེལ་བའི་སྐྱགས་ཀྱི་ཕྱག་ཆེན་བྱུན་མོང་མ་ཡིན་པ་བསྟན་ནས་ཆོས་ཀྱི་ལམ་ར་
ལོ་བསྐྱོར་བས་ལས་ཅན་དག་བཙོམ་པ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་བརྒྱ་སོགས་གདུལ་བྱ་མཐའ་ཡས་པ་སྟོན་གྲོལ་དུ་
མཛད་པས་ནམས་པར་ཐར་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་ཅིང་། སྟོབ་མའི་གཙོ་བོ་འབའ་རོམ་པ་དར་མ་
དབང་ལྷག་ལས་འབའ་རོམ་བཀའ་བརྒྱད། ཡག་གྲུ་རྩོམ་ཀྱལ་པོ་ལས་ཡག་གྲུ་བཀའ་བརྒྱད། ཁམས་དཔུ་
སེའམ་རྗེ་དུས་གསུམ་མཁའ་པ་ལས་ཀམ་ཚང་བཀའ་བརྒྱད། དཔོན་སྟོན་ཚུལ་ཁྲིམས་སྟིང་པོའི་སྟོབ་མ་
ཞང་ཆལ་པ་བཙོན་འགྲུས་གྲགས་པ་ལས་ཆལ་པ་བཀའ་བརྒྱད་དེ་ཆེ་བཞིར་གྲགས་པ་དང་། སྐམ་པོ་ཙ་
བའི་གདན་སར་དྲགས་པོ་ཁུ་དཔོན་གསུམ། དྲགས་པོ་འདུལ་འཛིན། ཕྱིས་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་བཀྲ་ཤིས་
ནམ་ཀྱལ་སོགས་ཟམ་མ་ཆད་པར་བྱོན་པས་དྲགས་པོ་བཀའ་བརྒྱད་བཅས་ལུ་འོ། །དེ་ལས་ཀྱང་དཔལ་
ལྷན་ཡག་མོ་གྲུབ་པ་ནི་སངས་རྒྱུ་ལམ་པོར་བའི་འཛིན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་སྒྱུར་རྟོན་པ་ཡིན་པས་
ནམ་པར་ཐར་པ་དང་ཕྱིན་ལས་ཆད་བཟུང་དུ་མ་མཆིས་ཀྱང་ཡོངས་གྲགས་སྟོབ་མ་གདུགས་ཐོགས་ལྟ་
བརྒྱར་གྲགས་པའི་གཙོ་བོ་ནམས་ལས་བཀའ་བརྒྱད་ཚུང་བརྒྱད་དུ་གྲགས་པ་ནམས་བྱུང་སྟེ།

སྟོབས་པ་འཛིན་རྟོན་གསུམ་མགོན་ལས་འབྲི་གྲུང་བཀའ་བརྒྱད། ཐར་པ་བཀྲ་ཤིས་དཔལ་
བ་ལས་སྟག་ལུང་བཀའ་བརྒྱད། འགོ་མགོན་ཀྱལ་ཚུ་ཁུ་དཔོན་ལས་ཁོ་ཕུ་བཀའ་བརྒྱད། སྟིང་རས་
པདྨ་རྩོམ་ལས་སྟིང་རས་བཀའ་བརྒྱད། ཆོས་རྗེ་སྒྲུར་བ་གྲུབ་ཐོབ་ལས་སྒྲུར་ཆང་བཀའ་བརྒྱད། ཡེལ་
པ་ཡེ་ཤེས་བརྟེན་གས་པ་ལས་ཡེལ་པ་བཀའ་བརྒྱད། ཟ་ར་བ་ཡེ་ཤེས་སེང་གེ་ལས་གཡལ་བཟང་
བཀའ་བརྒྱད། སྟེ་ཕུ་གྲུར་སྟོན་ཆེན་པོ་ལས་ལྷག་གསེབ་བཀའ་བརྒྱད་དེ་བུང་བཞི་ཡ་བརྒྱད་དུ་གྲགས་

པ་ནམས་བྱུང་ཞིང་། རེ་རེ་ལའང་ཆོས་བརྒྱུད་གདན་ས་ཕྱིན་ལས་མཐའ་ཡས་པའི་མཁས་གྲུབ་ཀྱི་ཆོང་
 ཆེན་པོ་བཅོལ་ཞིང་། རྩད་པར་གླིང་རས་ཀྱི་ཐུགས་སྤྲས་འགོ་མགོན་གཙང་པ་རྒྱ་རས་ཀྱི་ལུ་སྟོབ་ཀྱིས་
 བྱ་རྒྱུད་པོའི་ཉིན་ལམ་བཙོ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཐུགས་པ་ལས། གཙོ་བོ་རྒྱུད་ཆོང་པ་མགོན་པོ་དོ་རྩེ་ལས་
 རྟོན་འབྲུག་གནམ་གྱི་སྐར་མ་ལྟ་བུ་དང་། ལོ་རས་དར་མ་དབང་ཐུག་ལས་སྤྲད་འབྲུག་སའི་བྲེགས་པ་
 གདན་ས་འཛིན་པའི་སངས་ལོ་དགུ་ཆོང་ལས་བར་འབྲུག་ཏུ་ཐུགས་པ་སོགས་སྟོན་ཀྱིས་མི་ལངས་གིང་
 ཕྱིན་ལས་རྒྱ་ཆེར་སྦྱང་ངོ་།།

དེ་བཞིན་ཁམས་པ་དབྱ་སེའམ་དཔལ་ལྷན་དུས་གསུམ་མཁའ་པ་ནི། མ་བྱོན་པའི་སངས་
 རྒྱས་དུག་པ་སངས་གའི་ར་འོ་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་བཞུན་པ་སྟེ། དེའི་སྐྱེ་བྱེད་རིམ་པར་བྱོན་པ།
 གྲུབ་ཆེན་ཀམ་པ་གྱི། ཀུན་མཁའ་རང་བྱུང་དོ་རྩེ་སོགས་འཛམ་སུའི་གླིང་དུ་ཐུགས་པའི་མི་ཡི་སངས་གའི་
 རྒྱུས་རབས་བྱེད་པ་རིམ་པར་བྱོན་པ་ནམས་ཀྱི་ཞལ་སྟོབ་དང་ནམ་ཐར་ཕྱིན་ལས་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་
 པ་བྱུང་སྟེ། མདོར་ན་མཉམ་མེད་དུགས་པོ་བཀའ་བརྒྱུད་ལ་ས་ཆེན་པོའི་རྩལ་གྱི་གངས་དང་མཉམ་
 པའི་གྲུབ་ཐོབ་བྱོན་པས་བཞུན་འགྲོའི་དོན་མཛད་པའི་ཆོས་བརྒྱུད་བྱུང་པ་སྟེ་དཔལ་ནུ་རོ་པས། ཆོས་
 བརྒྱུད་རྒྱ་བོའི་རྒྱན་ལས་རིང་། །ཞེས་རྒྱལ་བའི་བཞུན་པ་རི་ཕྱིན་གནས་ཀྱི་བར་དུ་ཉམས་དང་རྟོགས་
 པའི་བརྒྱུད་པ་མི་ཆད་པར་རྩེ་མར་པ་ལ་ལུང་བཞུན་པ་བཞིན་རྟོགས་པའི་བཞུན་པ་སྦྱུང་པས་འཛིན་
 པ་བཀའ་བརྒྱུད་རིན་པོ་ཆེའི་བྱེད་པ་ཆོར་དུ་དངར་ཞིང་བར་མ་ཆད་དུ་བྱོན། གཙོ་བོར་རྩལ་འབྱོར་སྒྲ་
 མེད་དང་འབྲེལ་བའི་གདམས་ངག་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་བཞུགས་པ་ལས་སྟོན་རིམ་གྱི་མན་ངག་ཐབས་ལམ་
 ལྷ་རོ་ཆོས་དུག་དང་། གྲོལ་ལམ་ཐུག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་གདམས་པ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ཆོས་དུག་དེ་རྒྱུད་སྟེ་གང་ལ་བརྟེན་པའི་རྩོགས་རིམ་ཡིན་ཞེན། ལྷ་མ་གོང་མ་ནམས་
 ཀྱིས། གདམས་པ་འདི་ནི་ལ་རྒྱུད་གསང་བ་འདུས་པ། མ་རྒྱུད་མཉམ་ལྷ། རྟིང་པོ་ཀྱེ་དོ་རྩེ། ཡང་རྟིང་
 འཁོར་ལོ་བདེ་མཚོག་བཀའ་སྤྲུང་ཅན་གྱི་གདན་བཞིན་མས་ལ་བརྟེན་ནོ། །ཞེས་ཀྱང་པར་ཅན་གྱི་རྒྱུད་
 རྩེ་ཆེན་པོ་ལྷ་རྩ་བཤད་ཆ་མཐུན་གྱི་རྒྱུད་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ་ལ་བརྟེན་པར་གསུངས་པ་ནི་རགས་
 པ་ཅམ་སྟེ། དོན་དུ་རྩལ་འབྱོར་ཆེན་པོའི་བརྒྱུད་མཐའ་དག་དང་། རྩད་པར་གཉིས་སུ་མེད་པའི་རྒྱུད་

ཀྱི་ཐོན་སྐྱེད་རྒྱུ་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་ཏེ། གསལ་བ་འདུས་པ་སོགས་པ་རྒྱུད་སྐྱོར་ནས་རྒྱུད་གི་རྣམ་གཞག་
གིན་ཏུ་རྒྱས་པ་དང་། སྐྱེ་ལུས་འོད་གསལ་དང་བཅས་པའི་གདམས་པ་གསལ་བར་གསུངས་པ་དང་།
མ་རྒྱུད་བདེ་དབྱེས་སྐྱོར་ནས། རྩ་དང་ཐིག་ལེའི་རྣམ་གཞག་གིན་ཏུ་རྒྱས་པ་དང་། གཏུམ་མོ་ལས་རྒྱ་
དང་བཅས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་གིང་། རྡོ་རྗེ་མཁའ་འགོ་དང་རྣམ་འབྱུང་
སོགས་ནས་སྤེལ་དང་བར་དོ། སྤྱི་བུ་ཤ་དང་གདན་བཞུགས་སོགས་ནས་འཕོ་བའི་གདམས་པ་གསུངས་
གསལ་བར་གསུངས། ལྷན་པར་གཉིས་སུ་མེད་པའི་རྒྱུད་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྩ་བ་དང་བསྐྱེས་པའི་རྒྱུད་
དག་ལས་རྩ་རྒྱུད་ཐིག་ལེ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་གཏུམ་མོ་དང་ལས་རྒྱ་སོགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་གིན་
ཏུ་རྒྱས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།

གཉིས་པ་གྲོལ་ལམ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ནི། མཉམ་མེད་དྲགས་པོ་བཀའ་བརྒྱུད་ཅེས་ཡོངས་སུ་
གྲགས་པ་འདི་ཉིད་ཆོག་གི་བརྒྱུད་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་དོན་གྱི་བརྒྱུད་པ་ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི་
ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དྲི་མ་མེད་པ་ཉོགས་པའི་བརྒྱུད་པ་བར་མ་ཆད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྩ་བའི་སྤྱི་མཐའ་ཕྱག་
རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཉོགས་པ་གང་ལས་བརྟེན་པ་དེ་ལ་མཛད་པའི་ཕྱག་སྒྲོལ་དུ་ལྟེན་པར་དུ་མ་ཉམས་པས་
བརྒྱུད་པ་རིན་པོ་ཆེ་འདིར་གྲགས་ཆེ་བའི་གདམས་པ་གསུངས་པ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ། མདོ་ལུགས་དང་མཐུན་
པའི་སྒྲོལ་བུ་འོད་གསལ་གྱི་ཡུལ་ལ། ཡུལ་ཙན་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པའི་གདམས་པས་མཉམ་པར་
འཛིག་པ་དང་། ལྷགས་ལུགས་བདེ་སྟོང་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལྟན་ཅིག་སྒྲེས་སྟོར་ལས་སྒྲེས་
པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། རྡོ་རྗེའི་ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྐྱེད་པས་ལྷན་པར་དུ་བྱས་པ་གཉིས་སུ་གྲགས་པའི་
དང་པོ་ནི། མཉམ་མེད་དྲགས་པོ་རིན་པོ་ཆེའི་གསུངས་ལས། འོ་སྒྲོལ་གྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་འདི་ཡི་གཞུང་
ནི་བཙུང་ལྷན་འདས་བྱམས་པས་མཛད་པའི་ཐིག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་སྤྱི་མཐའ་བསྐྱེད་བཙུང་པའི་ཡིན་ནོ། །
ཞེས་གསུངས། དེའང་མཐའ་བདག་མི་ཉི་ཤེས་བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གདམས་པ་གསུངས་ནས་
ལྷགས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་པ་ལོ་ལྟ་བུའི་མན་པ་གཞི་ལྟོན་ཉིད་བཅུ་པ་སོགས་མཛད་ལ། དེ་
རྗེ་མར་པས་གསན་ཏེ། ཐིག་པའི་མཐར་ཐུག་སྟིང་པོའི་དོན། །མཐའ་བུལ་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ། །ཆོས་
ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་ཀྱིས། །ཞེས་གསུངས་དེ་ལྟ་བུའི་ལྟ་སྒྲོལ་གྱི་ཚུལ་ཡང་། བསྐྱེད་བཙུང་ཆེན་པོ་

རྒྱུད་སྒྲུ་མ་ལས། འདི་ལ་བསལ་བྱ་ཅི་ཡང་མེད། །བཞག་པར་བྱ་བ་ཅི་ཡང་མེད། །ཡང་དག་ཉིད་ལ་
 ཡང་དག་བཟླ། །ཡང་དག་མཐོང་ན་རྣམ་པར་གྲོལ། །ཞེས་དང་། རྣམ་དབྱེར་བཅས་པའི་མཚན་ཉིད་
 ཅན། །སློ་བུར་དག་གིས་ཁམས་སྟོང་གི། རྣམ་དབྱེར་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན། །སྤྲེའི་ཆོས་ཀྱིས་
 སྟོང་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་ཏེ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བ་འདི་ལ་བསལ་བར་བྱ་བའི་དྲི་
 མ་ཅི་ཡང་མེད་དེ། གཞོད་ནས་རང་བཞིན་གྱི་དྲི་མ་མེད་པའི་བྱིར། ཡོན་ཏན་སྤར་མེད་གསར་དུ་
 བསྐྱེད་ཅིང་གཞག་པར་བྱ་བ་བྱུང་བཅད་མེད་དེ། གདོད་མ་ནས་ཡོན་ཏན་རང་ཆས་ཀྱི་རོ་བོ་ཡིན་པའི་
 བྱིར། དེ་དག་གི་རྒྱ་མཚན་ཡང་སྟིང་པོ་ལས་རྣམ་པར་དབྱེར་བུང་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་བཅོས་མ་སློ་
 བུར་བའི་དྲི་མ་དག་གིས་ནི་ཁམས་སྟོང་ལ། རྣམ་པར་དབྱེར་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་མ་བཅོས་པའི་
 རང་བཞིན་སྤྲེའི་ན་མེད་པའི་ཆོས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་སྟོབས་བཅུ་ལ་སོགས་པས་ནི་ཁམས་སྟོང་བ་
 མ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་དྲི་མ་བསལ་འདོད་དང་། ཡོན་ཏན་བཞག་འདོད་གཉིས་ཀ་རེ་དོགས་ཀྱི་རྣམ་ཏྲོག་
 གིས་སྒྲིབ་པ་ཡིན་པས་དེ་སྤངས་པ་ཡང་དག་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ལྟར་གྱི་ཐ་མལ་གཤམ་པ་སྤང་སྟོང་
 དབྱེར་མེད་བདེན་རྒྱུ་དང་བུལ་བ་འདི་ཉིད་ལ་སྤང་དོར་གྱི་བཅོས་བསྐྱེད་མི་བྱ་བར་སོ་སོ་རང་རིག་
 པའི་གཤམ་རབ་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ནར་བཏུ་ཞིང་བསྐྱེད་པར་བྱའོ།

ལྟ་བུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཤམ་རབ་ཀྱིས་གཤམ་གྱིང་ལྟ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། སྒྲོམ་བུ་ཞེས་པ་ནི་
 དེའི་རང་དུ་མ་ཡང་པར་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བཞག་པ་ཉིད་དོ། །རྒྱལ་འདི་ནི་རང་བྱུང་ཞབས་ཀྱིས། ཐམས་ཅད་
 བདེན་མིན་རྒྱུ་མིན་ཏེ། རྒྱ་ལྡན་བཞིན་དུ་མཁས་རྣམས་འདོད། །ཐ་མལ་གཤམ་པ་འདི་ཉིད་ལ། །ཆོས་
 དབྱིངས་རྒྱལ་བའི་སྟིང་པོ་ཟེར། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་གསལ་བར་མཛད་པ་དང་། དཔལ་མཁའ་སྟོན་
 པས། དུས་དུ་ལྟའི་སྤང་རིག་གསལ་ཙམ་འདི། །ཆོས་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པའི་རང་རོ་ཡིན། །འདི་མ་
 བཅོས་རང་གི་གནད་གཤམ་ན། །དོན་དམ་པའི་བདེན་པའང་འདི་ཁོ་ན། །གཞུང་ཐ་སྟོན་མཁན་གྱི་
 བདེན་གཉིས་དེ། །ལུང་རིག་པ་མང་ཡང་གནད་མ་གོ། །གཉིས་ཐ་དད་དུ་བཟུང་བས་གཉིས་མེད་
 ཉམས། །ཞེས་གསུངས་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ནི་སློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་དུང་གི་སྟེང་སེར་པོ་ལྟ་བུའོ།
 དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་དེ་བཞིན་གཤམ་པའི་སྟིང་པོ་དུང་གི་སྟེང་དཀར་པོ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ནི་ལུལ་

ཅན་ལྟུང་ལོ་རྒྱུད་ཅམ་མ་གཏོགས་ཡུལ་དྲུང་གི་སྤྱི་དྲུང་ཀར་སེར་བསལ་བཞག་བྱ་རྒྱུ་མེད་པས་ན་
མ་བཅོས་པར་རང་བབས་སུ་བཞག་པ་ནི་མན་ངག་ཡིན་ལ། མདོར་ན་ལོར་བ་དང་མུང་འདས་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་ཀུན་རྫོབ་སྤྱི་དྲུང་ཅམ་གྱི་དོན་ས་བཞག་ཅིང་དེ་གཉིས་ཀའི་རང་བཞིན་སྒྲོས་བྲལ་འོད་གསལ་དེ་
ལ་བདེ་གཤེགས་སྤྱི་དྲུང་ཞེས་གསུངས་པས་ངེས་པའི་དོན་དྲུང་ཅམ་དང་དེ་ཡི་རང་བཞིན་ཡང་སོ་
སོར་དབྱེ་རྒྱུ་མེད་དེ་མེད་ཆ་བ་ལྟ་བུའོ། །རྒྱ་མཚན་དེའི་བྱིར་ཡུམ་ལས་ཀྱང་། གཟུགས་སྤྱོད་པའོ།
སྤྱོད་པ་ཉིད་གཟུགས་སོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཤིང་། དྲགས་པོ་རིན་པོ་ཆེས། ལས་དང་
པོ་པས་དབང་བསྐྱར་མ་ཐོབ་ཀྱང་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་རྟོགས་པ་བསྐྱེད་པར་མཛད་པ་ནི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་
པའི་ལྷགས་འདི་ཡིན་ལ། འདི་ནི་གཙོ་བོ་བཀའ་གདམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་གདམས་པ་སྟེ། རོ་བོས་
མཛད་པའི་ཕྱག་ཆེན་ཆུང་སྤྱི་དྲུང་མཛུངས་ཤིང་། འདི་ནི་སྤྱོད་པོན་ལྟན་ཅིག་སྤྱོད་པའི་རྟོ་རྒྱུ་མཛད་
པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བཅུ་པའི་འགྲེལ་པར། རོ་བོ་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་སྤྱགས་དང་རྒྱུ་སྤྱོད་པ་
ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་བྱུང་པར་གསུམ་དང་ལྟན་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་གསལ་
བར་བཤད་པ་ལྟར་རོ།

གཉིས་པ་སྤྱགས་ལྷགས་བདེ་སྤྱོད་བྱུང་འཇུག་གི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ནི། སྤྱིར་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་
ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་གི་ཐ་སྙད་ནི་སྤྱགས་པོ་ནར་གསུངས་ཤིང་དོན་ནི་བྱུང་དྲུང་ལ་ཕྱག་རྒྱ་དེའི་
རང་བཞིན་གྱི་སྒྲོས་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་པས་ཆེན་པོ་སྤྱོད་ཆོས་ཐམས་ཅད་དེ་ལས་མི་འདའ་བའོ། །
དེའི་ཆོ་བྱི་ཡི་སྤྱང་བ་མཐའ་དག་སྤྱང་སྤྱོད་བྱུང་འཇུག་ ཅན་གི་རིག་པ་མཐའ་དག་རིག་སྤྱོད་བྱུང་འཇུག་
སྤྱང་རིག་འཕྲད་པའི་ཆོར་བ་མཐའ་དག་བདེ་སྤྱོད་བྱུང་འཇུག་ཡིན་པ་ལས། དང་པོ་གཉིས་ལ་རྣམ་ཀུན་
མཆོག་ལྟན་གྱི་སྤྱོད་པ་ཉིད་དང་། བྱི་མ་ལ་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ཞེས་གསུངས་ཤིང་།
སྤྱོད་ཉིད་དང་བདེ་ཆེན་སོ་སོ་ལ་ཕྱག་ཆེན་གྱིས་སྤྱོད་པ་ལྟན་པའང་ཡོད་དེ། །ཕྱ་རབ་རྒྱལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་
འདས། །ཕྱ་ལབ་པ་ཡི་རང་བཞིན་ཅན། །རྣམ་པ་ཀུན་གྱི་མཆོག་ལྟན་མ། །ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་འདུད།
།ཅེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྟན་གྱི་སྤྱོད་པ་ཉིད་ཡུལ་ཤེས་བྱར་བྱས། དེ་མཐའ་དག་
འགྱུར་མེད་ཀྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོར་ཤེས་པ་དེ་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པར་བྱས་ནས་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དེ་གཉིས་

གཅིག་ཏུ་གྱུར་པ་ཞིག་ལ་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་ལས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དེ་ཐོག་མར་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་དུས་ནི་དབང་བཞི་པ་ཐོབ་པའི་དུས་དང་། མཐར་ཐུག་གི་རྟོགས་པ་ནི་ཡན་ལག་བདུན་ལྟ་བུ་གྱི་རྗེ་རྒྱུ་འཆང་ཐོབ་པའི་ཆོ་རྒྱུས་པའོ།།

སྒྲོམ་པའི་རྒྱལ་ནི། རིགས་པས་དབྱུད་མཐར་མ་རྟེན་པའི་མེད་དགག་རྗེས་དབག་ལམ་བྱེད་གྱི་རྟོག་སྒྲོམ་ཙམ་མ་ཡིན་པར། སྤང་རིག་མ་འགགས་པ་དེར་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་མེད་པར་མངོན་སུ་མ་རྟོག་བྲལ་ལམ་དུ་བྱེད་པ་སྟེ། དེའི་གདམས་པ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་ལྟ་བུ་ཅིག་སྒྲིམ་སྦྱོར་དང་། ཆོས་དྲུག་གི་རྒྱ་ལུས་རྣམས་ཏེ། དེས་ན་རྒྱུད་སྤང་ལས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲིང་པོ་ལ་བསལ་བཞག་མི་བྱ་བ་དང་། རྒྱགས་སུ་སྤང་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་སྒྲོམ་རྒྱལ་གསུངས་པ་གཉིས་ཀ་ལྟ་བུའི་གནས་ལུགས་དབུ་མ་ལ་གཅིག་ཡིན་དགོས་ལ།

དབུ་མའི་ལྟ་བུ་ནི། ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་རྟག་པར་འཛིན། མེད་ཅེས་བྱ་བ་ཆད་པར་ལྟ། །དེ་བྱིར་ཡོད་དང་མེད་པ་ལ། མཁས་པས་གནས་པར་མི་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ཁོ་ནའོ། །དེ་ལྟར་ཆེ་བཞི་རྒྱུད་བརྒྱུད་ཀྱི་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་བཟོ་བ་ཐོག་རེ་རེས་ཆོས་སྒྲོལ་རབ་འབྱམས་རྒྱ་མཚོར་བྲེས་པ་རྣམས་ཆད་བཟུང་བར་མི་ལུས་ཀྱང་། རྗེ་བཙུན་མི་ལའི་གདམས་ངག་མཐའ་དག་རྒྱུད་དང་འབྲེལ་བའི་ཐབས་ལམ་དང་། བྱིན་རྒྱབས་དང་འབྲེལ་བའི་སྟན་བརྒྱུད་གཉིས་སུ་འདུ་བར་གསུངས་ཤིང་། དེ་ཀྱང་གྱི་རྩ་བ་ནི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་ལྟ་རྟོག་སྤྱད་གཉིས་ལགས་སོ།།

དེ་ལྟར་སྟོན་གྲུང་མདོར་བསྡུས་འདི་བཞིན་འཛམ་གླིང་ཞི་བདེའི་དེད་དཔོན་ཆེན་པོ་ཡུ་གོང་ས་ཡུ་ཁྱལ་དབང་བཙུ་བཞི་པ་མཆོག་གི་དབྱིན་ཇིའི་གསུང་བསྐྱར་ལོ་ཙཱ་བ་བྱུ་བ་བསྟན་སྦྱོར་པ་ལགས་ནས། བོད་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་རྣམས་ཀྱི་ལེགས་བཤད་གཅེས་བཏུས་གནང་བའི་ཁོངས། མཉམ་མེད་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་ལུགས་ཀྱི། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་དང་། ཆོས་དྲུག་གི་སྒྲོལ། པར་བསྐྱེད་གནང་བའི་གླེང་བརྗོད་ཞིག་དགོས་ཞེས་ཕྱག་ལས་གནང་བ་པོས་བསྐྱེལ་བ་ལྟར། ཁྱ་འགྲུ་སྤུལ་པས་ཡུལ་སྤྱོད་ཆུ་མི་དྲང་སྟོང་ལྟར་བ་རི་དྲགས་ཀྱི་ནགས། བརྗོད་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ། རྗེ་བཙུན་མི་ལ་རས་པ་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་གཤེགས་པའི་རྒྱལ་བསྟན་ནས་ལོ་ངོ་ ༡༩༩ འཁོར་བའི་དུས་ཆེན་ཉིན་བྲིས་པ་དགེ་ལེགས་འཕེལ།།

དཔེ་སྐྱོན་གསལ་བཤད།

༡༢༡། ཁྲ་ལམ་འདིར་ར་ཚོས་བོད་ཀྱི་གཞུག་ལག་གཅིས་བཏུས་ཀྱི་བོད་མེད་ལྟ་བུ་པར་“མ་ཉམ་མེད་བཀའ་བརྒྱུད་ལྷགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་འབྲེལ་བའི་ཚོས་སྒོར་”ཞེས་པ་འདིའི་ནང་བོད་ཀྱི་ཚོས་བརྒྱུད་ཆེན་པོ་མ་ཉམ་མེད་བཀའ་བརྒྱུད་ལྷགས་ཀྱི་རྒྱ་མོང་མ་ཡིན་པའི་མན་ངག་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་ཟབ་ལམ་རྒྱ་མོ་ཚོས་དྲུག་སོགས་སྟོན་པའི་གལ་ཆེད་ཁྲིད་ཡིག་དང་ཆོད་ལྷན་གྱི་གཞུང་ཁག་གཅིག་ཕྱོགས་བཏུས་ཀྱི་དཔར་བསྐྱུན་ཁྲུས་ཡོད། དེ་ཡང་སྒྲེགས་བམ་འདིར་བཞགས་པའི་གཞུང་རྣམས་གཙོ་བོ་བཀའ་བརྒྱུད་བསྟན་པའི་སྒྲིག་ཤིང་ཆེན་པོ་སྐྱབས་ཆེ་ཁྲ་འགྲུའི་པོ་ཆེ་མཆོག་ལས་བཀའ་སློབ་ལམ་སྟོན་ཁྲུ་ཏེ་གཏན་འབེབས་ཁྲུ་ཤིང་། གཞུང་པེ་པེ་བཞེན་སྐྱབས་ཆེ་པོ་ཆེན་ཉིད་ནས་ཆེད་འདེམས་གནང་བ་མ་ཟད། དེ་བའི་ཉི་མོ་སྒྲིང་ཡང་ལྷགས་བཅུ་ཆེན་པོས་སྒྲིན་ཚུ་ཕོ་བོ་པར་གྲུས་བཏུ་དང་སྐྱགས་སྒྲིང་ཐག་པ་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ལྟ།

འདིར་བཞགས་པའི་གཞུང་རྣམས་མ་ཕྱི་གང་ལ་གཞི་བཙུལ་ཚུ་པ་ནི། ཐོག་མར་མ་ཉམ་མེད་དྲུགས་པོ་ལྟ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཆེད་(༡༠༢༤-༡༡༡༩)ཆོགས་ཆོས་ལུ་ཏྲིག་མེད་བཞེ་རྒྱུ་སྒོ་མ་པོ་པའི་གསུང་འབུམ་བོད་ཀྱི་པར་བཞགས་པ་ལ་གཞི་བཟུང་ཞིང་། དེ་དང་མ་ན་ལི་བཀའ་ཤིས་ཆོས་རྒྱུ་ཆེན་ཀྱི་དཔར་མ་ཕྱི་ལོ་ ༡༤༢༥ ལོར་མཁས་གྲུ་རྒྱ་མཆོས་ལྷི་ལིར་དཔར་དུ་བསྐྱུན་པ་གཉིས་བསྟར་ཞིབ་ཁྲུ། ཞང་གཡུ་བྲག་པ་བཙུན་འབྲུས་གྲགས་པའི་(༡༡༩༩-༡༡༩༩)གསུང་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྒོ་མ་མོ་ཆེན་མོའི་སྟོན་འགྲོ་དངོས་གཞི་ནི་ཁོང་གི་གསུང་འབུམ་བལ་ཡུལ་གནས་བཞགས་མཁན་པོ་བཤད་སྐྱབ་བསྟན་འཛོན་དང་སྒྲ་མ་འཕྲིན་ལས་རྣམ་རྒྱལ་གཉིས་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༠༠༤ ལོར་ལྷི་ལིར་དཔར་དུ་བསྐྱུན་པ་བོད་ཏྲ་པར་བཞགས་པ་ལ་གཞི་བཟུང་། མ་དཔེ་དེ་དང་གདམས་ངག་མཛོད་དུ་བཞགས་པ་གཉིས་བསྟར་ཞིབ་ཁྲུ། དེའི་གསུང་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལམ་ཟབ་མཐར་ཐུག་ནི་ཁོང་གི་གསུང་འབུམ་བོད་པར་བཞགས་པ་ལ་གཞི་བཟུང་ནས་དེ་དང་གདམས་ངག་མཛོད་དུ་བཞགས་པ་གཉིས་བསྟར་ཞིབ་ཁྲུ། འབྲུག་པ་བསྐྱད་ཀར་བོའི་(༡༤༩༧-༡༤༩༧)གསུང་ཕྱག་ཆེན་གྱི་ཟེན་བྲིས་ནི་ཁོང་གི་གསུང་འབུམ་བོད་ཞུ་པར་བཞགས་པ་བཀའ་བརྒྱུད་གསུང་རབ་ཉམས་གསོ་ཁང་ནས་ ༡༤༩༧ ལོར་ལྷི་ལིར་དཔར་དུ་བསྐྱུན་པ་ལ་གཞི་བཟུང་ལ། དེ་དང་ཕྱི་བེས་དཔར་མའི་ནང་བཞགས་པ་གཉིས་བསྟར་། ཀམ་པ་རང་བྱུང་རྩོམ་རྒྱུ་(༡༩༩༤-༡༩༩༤)གསུང་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་སྟོན་ལམ་ནི་བྱང་ཨ་པེ་མ་ཉམ་མེད་འབྲི་གུང་བཀའ་བརྒྱུད་ཆོས་སྟོན་སྐྱབ་བརྒྱུད་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་ཞལ་གདམས་ཕྱོགས་སྒྲིགས་ནོར་བུའི་བང་མཛོད་དེ་བཀྲམས་སུ་དཔར་དུ་བསྐྱུན་པ་ལ་གཞི་བཟུང་། དེ་དང་ཕྱི་བེས་དཔར་མའི་ནང་བཞགས་པ་གཉིས་པན་ཚུ་བསྟར་། དེ་བཞེན་དུ་སི་ཏུ་བསྟན་པའི་ཉིན་བྱེད་(༡༩༠༠-༡༩༠༠)ཀྱི་གསུང་ངེས་དོན་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་སྟོན་ལམ་གྱི་འབྲེལ་བ་ཐུག་པ་

མཆོག་གི་ཞལ་ལྟ་ནི་དཔལ་སྤངས་དཔར་མ་ལ་དཔར་བཞུགས་ཀྱི་དཔལ་སྤངས་གསུང་རབ་ཉམས་གསོའང་ལས་
 བྱེད་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོན་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༠ ལོར་ལྷོ་ལིར་དཔར་བྱེད་སྐབས་པ་ལ་གཞི་བཟུང་ནས། དེ་སྐད་ཏྲག་དཔལ་
 ལྟུང་བ་ཀམ་པའི་གདན་ས་སྤྱི་ལྷན་པའི་མཐོ་སྤྱོད་དཔེ་མཛོད་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༥ ལོར་དེབ་གཞུགས་སུ་ཕྱག་ཆེན་
 སྒྲོན་ལམ་གྱི་འབྲེལ་བ་ཁག་གསུམ་ཡོད་པ་དཔར་བྱེད་སྐབས་དེར་བཞུགས་པ་དང་བསྐྱར་ཡོད། ཕྱི་ལོ་སྐྱ་ཆོགས་རང་
 གོལ་(༡༩༠༥ ལས་སྤངས།)ཀྱི་གསུང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱིང་པོ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་དོན་ཡང་དག་པ་རབ་ཏུ་གསལ་བར་
 བྱེད་པ་དེ་མ་མེད་པའི་སྒྲོན་མ་ནི་དེའི་གསུང་འདུལ་བྲིས་མ་དཔེ་སྤྱིང་ལས་སྤྱིང་ཏྲག་ཏུ་མགོན་པོ་ཆེ་བརྟན་བྱ་བས་
 ༡༩༧༩ ལོར་དཔར་བཞུགས་ཀྱི་དཔར་བྱེད་པའི་པོད་ཁ་པར་བཞུགས་པ་དེར་མ་ཕྱི་བྱས་ཤིང་། མ་དཔེ་དེར་མ་དག་
 པ་ཕུན་ཚུལ་འདྲུག་མོད་དཔར་མ་བསྐྱར་ཡུལ་གཞན་མ་བརྟེན་པར་བརྟེན་གང་ཐུབ་ཀྱིས་དག་བཅོས་ཞུས་པ་རྣམས་
 སྐབས་སོ་སོར་མཆོན་བཏབ་སྟེ་གསལ་བཤད་ཞུས་ཡོད།

རྣམ་ཐོས་དྲུག་གི་ཆོས་སྒྲོང་ལས་ལྷ་དཔར་དྲུག་པ་གར་དབང་ཆོས་ཀྱི་དབང་ལྷུག་(༡༡༩༩-༡༡༩༩)གི་
 གསུང་ཟབ་མོ་རྣམ་ཐོས་དྲུག་གི་ཉམས་ལེན་ཐུན་ཆོས་བདུད་ཅིའི་ཉིང་ཁུལ་གྱི་བ་ནི་གདམས་ངག་མཛོད་པོད་ཅ་
 པར་བཞུགས་པ་ལ་གཞི་བཟུང་། དེ་ལྟར་བཟོ་བྱེད་པའི་མཛོད་དུ་བཞུགས་པ་རྣམ་ཐོས་དྲུག་གི་ཆོས་སྒྲོང་ཆོས་ཆོན་
 བཅུད་ལྟོད་པ་ཤིང་དཔར་དཔར་མ་གསལ་ཁ་མེད་པ་དེ་བྱིན་རྒྱུ་ཤོག་གངས་ ༤༩༥ ཅན་ཡོད་པ་དེ་དང་བསྐྱར་ཞིབ་
 ཞུས། འབྲི་གུང་སྒྲོལ་བས་འཛིན་ཏེ་མགོན་པོའི་(༡༡༩༩-༡༡༩༩)གསུང་དཔེ་ཆོས་དགོངས་པ་གཅིག་པའི་ཕ་ཆོག་
 རྟོ་རྟེན་གསུང་བརྒྱུ་ལྷ་བཅུཔ་དང་། ལྷན་ཐབས་གསུང་བཞི་བཅུཔ། ཆིངས་རྣམ་པ་བཞི། ཆོས་བདུན་གྱི་གོ་རིམ་
 ཀྱི་རྣམ་དབྱེད་དང་བཅས་པ་ནི་མ་དཔེ་པ་རྟོ་རྟེན་གྱི་དཔར་མ་ལ་ ༡༩༧༥ ལོར་འདུལ་བྲིས་ཕྱག་ནས་སྤྱོད་ཀྱང་བཟང་
 སྟོབས་རྒྱས་ནས་ལྷོ་ལིར་དཔེ་ཆེན་དུ་དཔར་བྱེད་སྐབས་པ་ལ་གཞི་བཟུང་། དཔར་མ་བསྐྱར་ས་ནི་འབྲི་གུང་དཔོན་སྤུལ་
 ཀྱི་ཕྱག་དཔེ་ ༡༩༧༥ ལོར་བཙོན་འགྲུས་སེང་གས་ལྷོ་ལིར་དཔེ་ཆེན་དུ་དཔར་བཞུགས་ཀྱིས་དཔར་བྱེད་པའི་ཡིན།
 གཞུ་ཐ་མ་དྲུགས་པོ་བཀྲིས་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་གསུང་གསང་སྟགས་རྟོ་རྟེན་པའི་སྤྱི་དོན་མདོར་བསྐྱས་པ་ལེགས་བཤད་
 རོར་སྤྱི་འོད་ཟེར་ནི་ཐ་ཆ་དཔེ་མཛོད་དུ་བཞུགས་པའི་སྟེ་དགོད་དཔལ་སྤངས་དཔར་མ་དཔེ་རིང་དེར་གཞི་བཅོལ་ཞིང་།
 དཔར་མ་ཞིབ་བསྐྱར་ཞུས་ལག་ཞན་ལག་སོན་མ་གྱུར།

གཞི་རྒྱུད་ཆོས་མ་དཔེར་རོར་བཅོས་ཞུས་པའི་ཡིན་པོད་ཀྱི་གཞུག་ལག་གཅིས་བཞུགས་སྒྲིག་པ་པོའི་
 སྤྱིང་བཟོད་ནས་མཁུན་ངས་ལ་དཔེ་འདིའི་ནང་རོར་བཅོས་རི་ཞུས་གཤམ་གྱི་ཞུསྒྲིག་པའི་མཆོན་ནང་གསལ་བར་
 བཀོད་པ་དེ་ནས་མཁུན་འཆོལ། ལྷ་འདེན་གྱི་ཞུས་དྲངས་སྐབས་གང་ལ་གཞི་བཅོལ་བའི་ཕྱག་དཔེ་རྣམས་དཔར་
 མ་གང་ཡིན་ངོས་འཛིན་ཐོག་ཐོག་གངས་དང་ཐིག་ཐིང་བཅས་བཀོད་ཡོད། བཀའ་བསྟན་གྱི་ལྷ་ངོས་འཛིན་སྐབས་

ཕྱི་དགོ་ ཞེས་པའི་བསྐྱེད་ཡིག་བཀོད་པ་ནི་ཕྱི་དགོ་བཀའ་འགྱུར་དང་བསྐྱེད་འགྱུར་ལ་གོ་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་ར་
 ཚོས་དབྱེད་ཞིབ་ཞུས་པ་ནི་ཀློག་པ་ཕྱི་ལོར་དཔར་བཅུ་གྱི་དཔར་བསྐྱེད་གནང་བའི་དཔར་མ་དེ་ཡིན་པས་པོད་གྱི་ཨང་
 གངས་དང་ཤོག་གངས་སོགས་བཀོད་པ་རྣམས་དཔར་མ་དེ་གཞི་བརྒྱུད་ཡིན། དེ་ཡང་མཐུན་པོས་ལ་ཉགས་ན་དང་།
 རྒྱབ་ཤོག་ལ་ བ་ བཅས་བཀོད་ཅིང་། དེའི་འཐུག་ཏུ་ཡིག་ཐེང་ཡང་པོས་འཛིན་ཞུས་ཡོད། ཕྱི་དགོ་དཔེ་ཐོའི་ཨང་
 གངས་ནི་ཉི་ཉོང་ཉི་ཉོང་མཐོ་སྒོ་བའི་གྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་ཐོགས་བསྐྱེད་གནང་བའི་ཕྱི་དགོ་བཀའ་བསྐྱེད་གྱི་དཀར་
 ཆག་གཞི་བརྒྱུད་གི་ཨང་གངས་དེ་རྣམས་ཡིན། བེ་ཅིང་ ཞེས་པ་ནི་བེ་ཅིང་ནས་དཔར་བསྐྱེད་གནང་བའི་བཀའ་བསྐྱེད་
 ལ་གོ་དགོས་ཤིང་། དེའི་དཔེ་ཐོའི་ཨང་གངས་ནི་ཉི་ཉོང་ནས་བེ་ཅིང་དཔར་མ་དེ་བཀའ་བསྐྱེད་སུ་བསྐྱེད་དུ་དཔར་བསྐྱེད་
 བྱེད་སྐབས་ཀྱི་བྱུག་དཔེའི་མཚན་ཐོ་བསྐྱེད་པ་དེ་ཡིན་ལགས།

མཐའ་དོན་འདིར་ར་ཚོས་པོད་གྱི་ཚོས་བརྒྱུད་ཆེན་པོ་མཉམ་མེད་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་མན་ངག་ཟབ་ལམ་ན་
 རོ་ཚོས་བྱུག་དང་བྱུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་འབྲེལ་བའི་ཚོས་སྒྲོར་སྒྲོན་པའི་རྩ་ཆེའི་ཡིག་ཆ་གནད་ཆེ་བཤུག་གཅིས་བཅུ་ཐོག་
 རྒྱུག་གཅིང་པོས་ཀྱི་ལམ་ནས་དེང་རབས་སྒོ་གསར་བ་རྣམས་ནས་གང་བཟུག་བདེའི་བྱེད་ཆོས་དང་ལྷན་པའི་དེབ་
 གཞུགས་སུ་དཔར་བསྐྱེད་ལེགས་པར་ཞུས་པར་དགའ་བུས་དང་བཅས། རྣམ་དཀར་གྱི་བཀྱི་བ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་
 མཉམ་མེད་བཀའ་བརྒྱུད་རིན་པོ་ཆེས་མཚན་པོད་གྱི་ཚོས་བརྒྱུད་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་རབ་འཆད་ཉན་གྱི་སྒོ་ལ་
 བཟང་མི་ཉམས་ཡོད་ཏུ་གནས་པར་མ་ཆད་གསུང་རབ་འདི་རྣམས་ཀྱིས་མཐའ་གྲས་སྒྲི་དགྲའི་གནས་སྐབས་དང་
 མཐར་ཐུག་གི་ཚོས་མཐུན་གྱི་རེ་བ་དུས་བསྐྱེད་པའི་བར་དུ་སྒྲོང་བའི་སྒྲོན་འདུན་ཞུ་བོད་ཀྱི་གཞུག་ལག་ཞིབ་དཔྱོད་
 ཁང་ནས་། ལྷ་ཆོས་ལ།

ཚོགས་ཚས་ལུ་ཉིག་གི་བྲེང་བ།

རྩིས་པོ་བ་བསོད་ནམས་ཅིན་ཚེ།

༡༡༡། །སྤུ་མ་དམ་པ་རྣམས་ལ་ཕྱག་འཚུལ་ལོ། །རྣམ་པ་ཀླན་ལ་ཚོས་གཅིག་ཀྱི་སྟན་ཏུ་གསོལ་བའི་དབང་དུ་བགྱིས་ན། ཚོས་གཤམ་མ་གཅིག་བྲེང་བ་ལ་དང་པོ་མི་ཉག་པ་བསྐྱོམ་པ་གལ་ཆེ་སྟེ། དེ་མེད་ན། ཚོས་བྱས་ཚད་ཆོ་འདིའི་འདུན་ཀྱི་གོས་སུ་འགོ་བའི་དོགས་པ་ཡོད། མི་ཉག་པ་བསྐྱོམ་པ་ལ་དགོས་ཆེད་ཅི་ཡོད་ན། ཆོ་འདི་ལ་སློ་ལྷོག་པའི་དགོས་པ་ཡོད།^༩ མི་ཉག་པ་བསྐྱོམས་པས། སྤང་སྤིང་ལའོར་འདས་ཀྱི་ཚོས་ཐམས་ཅད་མི་ཉག་པར་གཤམ་པས། ཆོ་འདི་ལ་སློ་མི་འཇུག་པར་འདུག་ན། མི་ཉག་པ་བསྐྱོམ་པའི་དགོས་པ་ཡིན། ཆོ་འདི་ལ་སློ་མ་ལོག་ན། མི་ཉག་པ་བསྐྱོམ་པའི་དགོས་པ་མེད། དང་པོ་མི་ཉག་པ་བསྐྱོམས་ནས་ཆོ་འདི་ལ་སློ་ལྷོག་པར་བྱས་ན། དེ་ནས་ལའོར་བའི་ཉེས་སྦྱོན་བསྐྱོམ་པ་ཡིན་ཏེ། ལའོར་བའི་ཉེས་སྦྱོན་བསྐྱོམས་པས། ལའོར་བ་མཐའ་དག་ལས་སློ་ལྷོག་དགོས་པས་ལོག་པར་བྱས་ནས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱོམ་པ་ཡིན་ཏེ།

དེ་ཡང་ཀླན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱོམ་པ་ནི། དང་པོ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདེ་བ་དང་ལྷན། སྤྱུག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་ནས་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱའོ་བསམ་པ་ཅིག་སྟིང་ཕྱགས་སུ་བཅུག་ནས་ཅི་བྲེང་བ་དེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་དམིགས་པར་བྱས་ནས། རང་འདོད་ལ་གང་ཡང་མ་ཞུགས་པར་བྱས་ནས། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སློ་སྤྱི་སེམས་བསྐྱེད་ནས་གཞན་དོན་དུ་དམིགས་པ་ནི། ཀླན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱོམ་པ་ཡིན། དོན་དམ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱོམ་པ་ནི། གཟུང་འཛིན་བདག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་ཐམས་ཅད་ལོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་བྱུང་བའི་ངང་དུ་སློ་མལ་དུ་འཁྱེར་བ་ཡིན་ཏེ། སྦྱོང་ལམ་རྣམ་བཞི་ཐམས་ཅད་ལ་དེ་བཞིན་དུ་ཉམས་སུ་སྤངས་ན་དོན་དམ་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱོམ་པ་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་བཞིན་དུ་ཉམས་སུ་སྤངས་པས་དོན་དམ་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྟོགས་ནས་འོང་བ་ཡིན། ཚོས་དེ་ལས་མ་མཆིས་གསུང་།

ནམ་པ་ཀླན་ལ་སྟན་དུ་གསོལ་བའི་ཆོས་ཀྱི་དབང་དུ་བགྱིས་ན། དེ་ལྟའི་སྐབས་སུ་མནོ་བསམ་
 དུམ་རེ་བཏང་དགོས་ཏེ། སོམས་དང་ཆོ་འདི་མི་ཉག་པར་འདུག ནམ་མཁའ་སློག་དང་། རྩའི་རྩ་བུར་
 དང་། རྩ་ཁའི་ཟེལ་བ་དང་འབྲེལ་བར་འདུག་པས། ཡོང་ཅིས་ཀྱང་ཕན་པ་མེད་སྟམ་པ་ཅིག་སྟོང་ཕྱགས་
 སུ་གཞུག་དགོས། དེ་ལྟ་བུ་ཅིག་ཕྱགས་སུ་བཅུག་ནས་ཉམས་སུ་སྤངས་དགོས་ཏེ། སངས་རྒྱ་བར་བྱེད་
 པ་ལ་ལམ་ཚང་ལ་མ་ནོར་བ་ཅིག་དགོས། ལམ་ཚང་ལ་མ་ནོར་བ་དེ་གང་ཡིན་ཞེན། སྦྱོར་བ་དང་དངོས་
 གཞི་རྗེས་གསུམ་ཚང་བ་ཞིག་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་དང་པོ་སྦྱོར་བ་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
 བདེ་བ་དང་ལྷན་སྟུག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་ནས་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྟམ་པའི་སེམས་
 ཅིག་སྦྱོར་དུ་བཏང་ནས། དངོས་གཞི་ཅི་བྱེད་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དྲུག་ལྷན་དུ་ལམ་དུ་འཁྱེར་བ་ཡིན་ཏེ།
 ཐ་ན་སྤང་ཡོན་ཅིག་སྟེར་ཡང་། སྦྱོར་བའི་དངོས་པོ་དེ་རང་ཡིན། ཞིབས་སྟེར་བ་དེ་རྩལ་བྱིས་ཡིན།
 སྦྱོང་མི་མཁས་པར་འདུག་ཀྱང་། དེ་ལ་ཉོན་མོངས་མི་སྟེ་བར་འདུག་པ་དེ་བཟོད་པ་ཡིན། ལྷུང་དུ་སྟེར་
 བ་དེ་བཙོན་འགྲུས་ཡིན། བྱམས་པ་དང་སྟོང་རྗེ་བྱང་རྩལ་གྱི་སེམས་གསུམ་གྱིས་བཟུང་ནས་དེ་ལ་མ་
 ཡིངས་པར་སྟེར་བ་དེ་བསམ་གཏན་ཡིན། སྦྱོང་མཁན་སྟེར་མཁན་དངོས་པོ་འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་མི་
 ལམ་སྦྱུ་མོ་ཙམ་དུ་ཤེས་པ་སྟེ་ཤེས་རབ་ཡིན། དེ་ལྟར་དངོས་གཞི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དྲུག་ལྷན་དུ་ཤེས་
 པར་བྱས་ནས་ཉམས་སུ་སྤངས་ཤིང་། རྗེས་ལ་གང་དུ་ཡང་མི་དམིགས་པའི་རྒྱ་ཡིས་ཐེབས་པར་བྱས་
 བས། ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གསལ་ཡང་མ་གྲུབ་པར་ལམ་དུ་འཁྱེར་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་
 བཞིན་དུ་བྱས་པས་དང་པོ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་སྟོས་ཟེན་པ་སྟེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྟོ་ཡིན། སངས་རྒྱ་
 བ་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོས་སངས་རྒྱས་པ་ལས་ཐེག་པ་རྒྱུད་དུས་བག་ཙམ་སངས་མི་རྒྱ་བས་དེས་ན། ཐེག་
 པ་ཆེན་པོའི་སྟོ་སྟེ་རེ་སྟེ་བ་གལ་ཆེ། དངོས་གཞི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་ལམ་ཚང་ལ་མ་ནོར་བ་ཡིན་ལ།
 རྗེས་ལ་མི་དམིགས་པའི་རྩ་ཡིས་ཟེན་པས། ཐམས་ཅད་ནམ་མཁའ་ལྷ་བུར་ཤེས་པ་ཅིག་འོང་བ་ཡིན།
 དེ་ལྟར་ཤེས་པས་ཀླན་གཞི་ལ་བག་ཆགས་མི་འཛོག་པ་ཅིག་ཡོང་བ་ཡིན། ཀླན་གཞི་ལ་བག་ཆགས་མ་
 བསགས་པས་ལས་ཀྱི་རྟེན་མེད། རྟེན་མེད་པས་ལས་བཟང་ངན་གྱི་རྗེས་སུ་མི་འབྱང་། དེ་ཙམ་ན་སྟེ་
 བ་མི་ལེན་པས་དེ་ཀ་ལ་སངས་རྒྱས་ཟེར་བ་ཡིན། དེ་ལྟར་ཤེས་ན་ལམ་ཚང་ལ་མ་ནོར་བ་ཡིན། ད་

ལྟར་གྱི་དུས་སུ་ལམ་ཚང་ལ་མ་ལོར་བ་ཅིག་ཉམས་སུ་སྤངས་ནས། འོན་པམས་ཅད་གྲུབ་པ་ཅིག་མ་
བགྱིས་ན་ལམ་གྱི་ཐ་མ་ན་ཉལ། ཟས་གྱི་ཐ་མ་ཆུ་ཐིགས་ཅིག་འཐུང་། དབུགས་རིང་ཐུང་བྱེད་ཅ་ན་
ཅིས་ཀྱང་མི་སྟོངས་པས་“དེ་བས་ད་ལྟ་རང་ནས་འབད་བས་ཉམས་སུ་སྤངས་ལ་གདེང་དུ་ཆུད་པར་
བྱ་དགོས་སོ། །ཚོས་དེ་ལས་མ་མཆིས།

ནམ་པ་ཀྱན་ལ་ཚོས་ཅིག་སྟན་དུ་གསོལ་བའི་དབང་དུ་བགྱིས་ན། ལམ་བསགས་སྤངས་གཉིས་
ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་ཏེ། ཚོགས་གསོག་ཅིང་སྦྱིབ་པ་སྦྱོང་བ་གལ་ཆེ། ཚེ་འདི་ནམ་མཁའི་སློག་ལ་
སོགས་པ་དང་འབྲེལ་བར་འདུག་པས། ནམ་ལལ་ནས་འགྲོ་ཆ་མི་འདུག་པས། ཅིས་ཀྱང་དགོས་པ་མེད་
པ་ཅིག་སྟོང་ཐུགས་སུ་བཅུག་ལ། ཀྱན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་། འོན་དམ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་
བསྐྱེད་པ་གལ་ཆེ་སྟེ། ཀྱན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྦྱེ་བ་ཡིན་པས་འཆི་བ་མི་ཉག་པ་བསྐྱེད་པ་འདི་
གལ་ཆེ། ལའོར་བའི་ཉེས་དམིགས་ཀྱི་སྟོན་ནས་བྱམས་སྟོང་རྗེ་བསྐྱེད། དེ་ནས་རང་དོན་སྤངས་ནས་
གཞན་དོན་ཅི་འགྲུབ་བྱེད་པ་གཅིག་དགོས་པ་ཡིན། སངས་རྒྱ་བར་བྱེད་པ་ལ་དང་པོ་ཡང་སེམས་ཅན་
ཀྱི་དོན་བྱེད་པར་འདོད་པ་ཅིག་དགོས། བར་དུ་ཡང་སངས་རྒྱ་བར་ལ་སེམས་ཅན་ཀྱི་དོན་བྱེད་པ་ཅིག་
དགོས། ཐ་མ་ཡང་སངས་རྒྱས་ནས་སེམས་ཅན་ཀྱི་དོན་ལས་བྱར་མེད་པའོ། །དེས་ན་དང་པོར་འཆི་བ་
མི་ཉག་པ་བསྐྱེད། བར་དུ་འའོར་བའི་ཉེས་དམིགས་བསྐྱེད། ཐ་མ་ལ་བྱམས་སྟོང་རྗེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
སེམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཀྱི་དོན་འབའ་ཞིག་བྱེད་པ་སྟེ་ཀྱན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

དོན་དམ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ན་ཆེ་སྟེ་མའི་སྤངས་པ་དང་། རང་གི་རྩོལ་བ་དང་། སྤྱི་
མའི་བྱིན་རྒྱལ་ཞུགས་པ་གསུམ་འདྲིམ་དགོས་པ་ལགས། ཚེ་སྤྱི་མའི་སྤངས་པ་མེད་ན། ད་ལྟ་དལ་
འབྱོར་མཐོ་རིས་ཡོན་ཏན་བདུན་ལྟན་ཚང་བ་མི་ཡོང་ལ། སྦྱེ་བ་སྤྱི་མ་ལ་ཚོགས་བསགས་བསགས་
པའི་“སྤངས་པ་ཅན་དགོས་པ་ཡིན། དེ་ཡང་རང་གིས་རྩོལ་བ་མ་བྱས་པར་ལེ་ལོའི་ལམ་དུ་ལུས་ཏེ།
འཕགས་པའི་ལམ་མི་ཐོབ། སྤྱི་མའི་བྱིན་རྒྱལ་མ་ཞུགས་ན། ཡོན་ཏན་ཅི་ཡང་མི་འཕེལ་ཏེ། རང་ལ་
ཅི་ཡང་མི་ཡོང་། བྱང་ཡང་ལུ་བ་ནས་བསོད་ནམས་ཆུ་བཅད་པ་“བཞིན་འགྲོ་བ་སྟེ། ལུང་ལས། སྤྱི་མ་

མེད་ན་སྤྱི་མཐར་མིན། །སྤྱི་བ་འཛིན་པ་མེད་པ་ཡིས། །གྲུས་ནི་པ་རོལ་ཕྱིན་མི་འགྱུར།” །ཞེས་
བཤད་པ་ལྟ་བུའོ། །དེས་ན་དང་པོ་སྤྱད་ས་པ་ཡོད་པ། རང་གིས་ཚུལ་བས་བསྐྱབས་པ། སྤྱི་མ་མཚན་
ཉིད་དང་ལྡན་པ་བསྟེན་པ་ནི། གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་ལམ་གྱི་མཐར་ཐུག་གི་དམ་ཆོག་ཡིན་པས། དེས་
ན་དམ་ཆོག་ལ་ནན་ཏན་དུ་སྤྱད་ས་ཤིག་གདམས་པ་ཡང་ཆོག་ཤེས་པ་གཅིག་ཤིས་མི་ཡན་ཏེ། བོ་ཙོ་འི་
འདོན་པ་དང་འདྲ་བས། སྤྱི་མ་ནམས་ཀྱིས་ཀྱང་བསྐྱབས་པས་གྲུབ་པ་ཐོབ་པ་ཡིན་པས། འོ་སྒོལ་གྱང་
སྤྱི་མ་ལ་མོས་གྲུས་ཀྱིས། རྒྱུད་ཕྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་ནས་གདམས་པ་ཚུལ་བཞིན་སྤྱབ་པ་ཉམས་སུ་སྤྱད་ས་
པས། གྲུབ་ཏུགས་སྤྲོ་ཆོགས་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་མ་ཏི་ལོ་པར་ན་རོ་བས་ལོ་བཅུ་གཉིས་བསྟེན་ཏེ། སྤྱི་
མ་ལ་མོས་གྲུས་བྱས་པས། གདམས་པ་དངོས་སུ་གསུངས་པ་མེད་ཀྱང་སྤྱི་མ་ལ་གྲུས་པས། སྤྱི་མས་རི་
ལྟར་གསུང་བ་ལྟར་བསྐྱབས། གྲུབ་ཏུགས་སྤྲོ་ཆོགས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་སྤྱི་མ་མཚན་ཉིད་དང་
ལྡན་པ་དང་། སྤྱི་བ་མ་སྟོན་ལྡན་གཉིས་འཛོམས་ན། རྒྱུད་ཅིག་མ་རང་ལ་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་གྲུབ་ནས་
འོང་སྟེ། དང་པོ་ཞི་བ་དང་། གནས་པ། བར་དུ་གསལ་བ་དང་། མི་རྟོག་པ། ཐ་མ་སྤྱོས་པའི་མཚན་མ་
ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ། བམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་དོན་ལ་ཁུ་བའི་རྒྱུན་བཞིན་གནས་པ་འོང་གསུང་། ལུང་
ལས་ཀྱང་། རྒྱུད་ཅིག་གཅིག་གིས་རྫོགས་སངས་རྒྱས། །རྒྱུད་ཅིག་གཅིག་གིས་བྱེ་བྲག་བྱེད།” ། ཅེས་
གསུངས་པའོ། །དེས་ན་དང་པོ་དང་སྤྱབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ཁོ་ན་གལ་ཆེ་བས། དེ་བཞིན་དུ་མ་
བཅིས་ན་ནམ་ཞིག་ལག་རང་སྤྲུགས་སུ་བཅུག་ ཡིད་གར་རྒྱུ་ལས་མི་འོང་བའི་དུས་དེ་ཙམ། རང་གི་
ཉམས་སུ་སྤྱད་ས་པའི་ཆོས་མིན་པ་གཞན་གྱིས་ཅིས་ཀྱང་མི་ཡན་པས། དེ་བས་ད་ལྟ་རང་ནས་ཉམས་
ལེན་ལ་འབད་བ་གལ་ཆེ་གསུང་། ཆོས་དེ་ལས་མ་མཆིས་སོ།།

ནམ་པ་ཀུན་ལ་སྤྲོད་དུ་གསོལ་བའི་ཆོས་ཀྱི་དབང་དུ་བཅིས་ན། ཆོས་གཤམ་མ་ཅིག་བྱེད་ན་ཆོལ་
འོང་མེད་དུ་ཤེས་ནས། སྤྱི་སྤྱི་བྱུང་ངེ་བ་ཅིག་གིས། བྱམས་པ་སྤྱི་རྗེ་བསྐྱོམ་པ་གལ་ཆེ། དེ་ལ་སྤྱོད་ལུགས་
གསུམ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་དང་། ཆོས་ལ་དམིགས་པ་དང་། དམིགས་པ་མེད་པའོ།།

དང་པོ་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས་བྱམས་སྤྱི་རྗེ་བྱང་རྒྱུ་བ་ཀྱི་སེམས་སྤྱོད་བཞི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་རྟོགས་པས་
གཟུང་འཛིན་གྱི་སྤྲུག་བསྐྱེད་དང་ལྡན་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ཏེ། སེམས་ཅན་སྤྲུག་བསྐྱེད་དང་

བྲལ་བ་དེ་བ་དང་ཕྱད་ནས་ཚོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་ན་ཅི་མ་རུང་སྟེ་འདྲ་བ་སེམས་ཞེས་། གང་དང་གང་ཅི་དང་ཅི་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་ལ་རང་འདོད་མ་ཞུགས་པར་རྫོང་པོ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྫོང་པོ་སེམས་ཅན་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་མཛོན་པར་ཚོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་ཡིན་པས་ན། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་གལ་ཆེ། སེམས་ཅན་སྟོས་སྤངས་ན་ཐར་བ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་འབྱུང་མི་སྲིད་པས་ན། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་བྱམས་པ་སྟོང་རྗེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འདི་གཙོ་ཆེ་བ་ཡིན་པས། ཤིན་ཏུ་གཅེས་པ་ལགས་གསུང་། ཚོས་ལ་དམིགས་ཏེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྟེ་བ་ནི་ཚོས་ཐམས་ཅན་མི་ལམ་སྟུ་མ་ཡིན་པས། ཅི་བྱེད་ཐམས་ཅད་མི་ལམ་སྟུ་མར་འབྱེར་བ་ཡིན་ཏེ། ལུང་ལས། སྟུ་མ་ལྟ་བུའི་ཚོས་ནམས་ལ། སྟུ་མ་ལྟ་བུའི་བསྟོམས་བྱས་ན། སྟུ་མ་ལྟ་བུར་སངས་རྒྱས་འཐོབ།” ཅེས་གསུངས་སོ། ཚོས་ནམས་ཐམས་ཅད་མི་ལམ་སྟུ་མ་ལྟ་བུར་གཤེས་ནས། ཞེ་སྤང་མ་གྲུབ་པས་ཞེ་སྤང་རང་སར་གྲོལ་ནས་འོང་བ་ཡིན། དེ་ལ་སོགས་ཏེ་ཆགས་སྤང་ཐམས་ཅན་མི་ལམ་སྟུ་མ་ལྟ་བུར་གཤེས་ཏེ། ཆགས་སྤང་གང་ལ་ཡང་སྟོ་མི་འཇུག་པ་ཡིན། ཉལ་འདུག་ལས་ཐམས་ཅད་མི་ལམ་སྟུ་མ་ལྟ་བུར་ཉམས་སུ་བྱངས་ན། སྤང་བའི་བདེན་འཛིན་ཞིག་པ་ལ་ཆེགས་མེད། དེ་ནི་ཉམས་སུ་བྱངས་པས་ཆེ་འདི་ལ་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པ་ལ་ཆེགས་མེད། དེ་ལྟར་ཚོས་ལ་དམིགས་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བྱ་བ་ཡིན། དམིགས་པ་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི། སྟོས་པའི་མཚན་མ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ལ་ཅིའི་ངོ་བོར་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་དོན་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ཅིག་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་དོན་རྟོགས་པ་ཀུན་ན་ཤེ། ཤ་བ་རྒྱན་དུ་རྒྱུད་པ་བཞིན་འགྲོ་བ་ནི་སྟོང་རྗེ་རྗེ་འགྲོ་རྒྱུ་མེད་པར་མ་རྟོགས་ན། སྤང་མ་ཨ་ཏི་ཤས་གསུང་། བསྟོམ་བྱ་སྟོམ་བྱེད་མེད་པའི་སྟོས་བྲལ་འགྲོ་འོང་མེད་པའི་ཉམས་དེ་ལྟར་ཉམས་སུ་བྱངས་ན་འོང་བ་ཡིན་པས། བྱམས་པ་སྟོང་རྗེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྟེ་ལུགས་གསུམ་ཡིན་པས། དེ་བཞིན་དུ་ཉམས་སུ་བྱང་། ཚོས་དེ་ལས་མ་མཆོས་སོ།

ནམ་པ་ཀུན་ལ་ཚོས་གཅིག་འཆད་པའི་དབང་དུ་བགྱིས་ན། འོ་སྟོལ་རང་ད་ལྟའི་སྐབས་སུ་ཆེ་འདིའི་གདོས་”³ཐག་བཅད་ནས། དད་པ་གཤམ་མ་”⁴ཅིག་དང་མ་བྲལ་བར་བྱས་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་ན་ཚོས་གང་ཡང་ཐབ་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་གཞིར་གྱི་ཞབས་ན། སྟོག་པ་ཅི་ཡང་མི་བྱ་སྟེ། །དགོ་བ་ཐུན་སུ་

ཆོགས་པར་སྤྱད། །རང་གི་སེམས་ནི་ཡོངས་སུ་གདུལ། །འདི་ནི་སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་ཡིན།¹⁵ །ཞེས་
 པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་ཏེ། སྤྲིག་པ་ཅི་ཡང་མི་བྱེད་པའི་སྤྲེད་དུ། དགེ་བ་ལྟན་སུམ་ཆོགས་པར་བྱ་སྟེ།
 དེ་ནས་རང་སེམས་འདུལ། རང་སེམས་འདུལ་ན་སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་བྱ་བ་དེ་ཀ་ཡིན། ཆོས་དེ་
 གཅིག་ཕུ་ཉམས་སུ་སྤངས་ཀྱང་ཆོག་པ་ཡིན་གསུང་། འདེམ་ཀ་ཡེ་ཤེས་ལས། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་མི་
 ཏྲག་པས་ན་ཅི་ལ་ཡང་མི་ཆགས་པའི་འདུ་ཤེས་རབ་ཏུ་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །སེམས་ཏྲོགས་ན་ཡེ་ཤེས་ཡིན་
 པས། སངས་རྒྱས་གཞན་དུ་མི་བཅའ་བའི་འདུ་ཤེས་རབ་ཏུ་བསྒོམ་པར་བྱའོ།¹⁶ །ཞེས་བཤད་པས་
 དངོས་པོ་མི་ཏྲག་སྟེ་ནང་གི་ཤེས་པ་འགྱུར་བས་མི་ཏྲག་ལ། ཕྱིའི་སྤྲང་བའི་ཡུལ་དང་ལོ་རྒྱུན་གཞོན་
 གོགས་མཆེད་ལྷུ་མ་བཟའ་མི་ནོར་རྫས་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཏྲག་པ་མེད་པས། གང་ལ་ཡང་མི་
 བདེན་པར་བཟུང་ལ་ཉམས་སུ་སྤང་དགོས། རང་གི་ལུས་ཀྱང་འབྱུང་བ་བཞི་ཀའི་གཡར་པོ་ཡིན་པས་
 མི་ཏྲག་སྟེ། གཡར་པོ་འབྱེར་བ་ལ་ཆོགས་མེད། དེས་ན་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་མི་ཏྲག་པར་འདུག་པས་
 ཅི་ལ་ཡང་མི་ཆགས་པར་བྱའོ། །སེམས་ཏྲོགས་ན་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས་ཞེས་པ་ནི་སེམས་ཉིད་ཏྲོགས་པ་
 ཅིག་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ཏེ། བདག་གཞན་སྤང་སྟོང་། རོན་དམ་ཀུན་རྫོང་། དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་དེ་ཐམས་
 ཅད་དབྱེར་མེད་དུ་ཤེས་པ་ལ་ཟེར། དེ་ལྟ་བུའི་དོན་དེ་གཞན་ནས་བཅའ་བས་རྟེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་
 སེམས་རང་གིས་བལྟ་བས་ཤེས་ཤིང་། ཏྲོགས་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཟེར་བ་ཡིན་ཏེ། མ་མཐོང་མཐོང་
 ཕྱིར་མཐོང་བའི་ལམ། །རབ་དགའ་ཞེས་ནི་དེ་ལ་བྱ།¹⁷ །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཡིན་
 པས་རང་གི་སེམས་ཉིད་རི་ལྟ་བུར་ཏྲོགས་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱའོ། །རང་སེམས་སྤང་མཐོང་མ་
 མཐོང་མ་མཐོང་བ་ལ་མཐོང་བས་སོ། །དེ་ཉིད་རང་སེམས་ཏྲོགས་པ་ལས་བྱུང་བས་སངས་རྒྱས་གཞན་
 ནས་མ་འཛོལ་གྱི་དོན་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཆོ་འདིའི་འདུན་མ་ཐམས་ཅད་རྒྱབ་ཏུ་བསྒྱུར་ནས། ཉམས་
 སུ་སྤངས་ན་ཆོས་གང་གི་སྒོར་ཞུགས་ཀྱང་དོན་གྲུབ་ནས་འོང་བ་ཡིན་པས། ཆོ་འདིའི་རྩོལ་བ་སྤངས་
 ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་གལ་ཆེ་གསུང་། ཆོས་བཤད་ཅིང་ཆོ་འདིའི་འདུན་མ་བྱས་ན་མི་ནག་པ་ཆོས་ཀྱི་
 ལོ་རྒྱས་མཁན་བྱ་བར་འགྲོ་བ་ཡིན་པས། ཆོ་འདི་དང་མ་འདྲེས་པར་ཉམས་སུ་ལེན་པ་གལ་ཆེ། ཆོས་
 དེ་ལས་མ་མཆིས་སོ། །

ནམ་པ་ཀུན་ལ་ཚོས་གཅིག་སྟེན་དུ་གསོལ་བའི་དབང་དུ་བགྱིས་ན། འོ་སྒོལ་ཚོས་ཞེ་ཐག་པ་
ནས་བྱེད་པའི་གང་ཟག་གིས་མནོ་བསམ་དུམ་རེ་བཏང་དགོས་ཏེ། ༄ང་། ཚོ་འདི་ཡུན་གྱང་གེས་བྱའི་
ནམ་པ་མང་། །ཚོ་ཡི་ཚད་ཀྱང་རི་ཙམ་མི་གེས་པས། །ངང་བས་ཚུ་ལ་འོ་མ་ལེན་པ་བཞིན། །རང་གི་
འདོད་པ་དང་དུ་སྤང་བར་བྱ།^{༡༧} །ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཚོ་གྱང་སྟེ་ལོང་ཆེ་བ་མེད། རྒྱལ་ཆེན་རིགས་བཞི་
ནས་འོག་མིན་དུ་བརྟེན། དེས་དཔལ་བ་ལ་བརྟེན་པས་མི་ཚོ་གྱང་ལ། དེའི་ནང་ནས་འཛམ་གྲུ་གླིང་
པ་གྱང་ལ། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་ད་ལྟ་ལོ་དུག་ཅུ་ལས་ལྟག་པ་ཀུན་ཚེ་ལྟག་མ་ལ་ལོངས་སྟོན་པ་ཡིན་
པས། ཚོ་གྱང་ལ་གེས་བྱའི་ནམ་པ་མང་སྟེ། གེས་བྱ་སྟོབ་ན་ཟད་པ་དང་ཐུག་པ་མེད། ཚོས་ཀྱི་ནང་ན་
ཉུང་ཤོས་ཁ་འབར་མའི་ཆུ་གཏོར་ཡིན་ཏེ། ཁ་འབར་མའི་རིགས་ཆེད་ཚད་བྱིས་པས་མི་གཅིག་ལ་
དབུས་ཀྱི་མ་གེན་སྟོན་གཅིག་གང་འདུག་གསུངས་པས། དེས་ན་གེས་བྱ་ལ་ཟད་པའི་མཐའ་མེད་དེ།
ཁ་འབར་མ་ཉུང་ཤོས་ལ་དེ་ཙམ་འོང་ན་གཞན་ལ་ལྟ་ཅི་སྟོས། དེས་ན་གེས་བྱ་ལ་ཟད་པའི་མཐའ་
མེད་པས་བསྐྱབས་ཀྱིས་མི་ལང་བས་རང་བས་ཚུ་ལ་འོ་མ་ལེན་པ་བཞིན་རང་གི་འདོད་པས་དང་དུ་
སྤང་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན་རྒྱ་གར་གྱི་ཆུ་པོ་གརྒྱ་ལ་བ་ནམས་བཟལ་བས་འོ་མ་ཆུར་ཟགས་པས་བྱ་ངང་
པའི་མཆུ་ལ་སྐྱར་ཅི་ཡོད་པའི་མཆུས་ཆུ་དབྱགས་པས་ཆུ་ལ་འོ་མ་དུམ་བྱ་ལོང་རེ་འོང་བ་དེ་སྤངས་ནས་
བཟའ་བ་བཞིན་དུ། རང་རེ་འདོད་པ་དང་དུ་སྤང་སྟེ་གེས་བ་^{༡༨} །སྟེ་ཚོགས་པའི་གསེབ་ནས་རང་གི་
འདོད་པའི་གདམས་པ་སྤང་དགོས། གདམས་པ་ཉམས་སུ་སྤངས་པའི་དགོས་པར་རང་སེམས་ལ་
དབང་ཐོབ་ནས། སེམས་ལས་སུ་རུང་བར་བྱེད་དགོས། བསྐྱེད་རྫོགས་ལ་མོས་པ་ནམས་ཀྱིས། བསྐྱེད་
རྫོགས་ལ་སེམས་ལས་སུ་རུང་དགོས། དེ་ལ་སོགས་ཏེ་རྩ་རྒྱུད་ཐིག་ལེ་ཉམས་སུ་ལེན་ཡང་རུང་། དོན་དམ་
ཀུན་རྫོབ་ཟེར་ཡང་རུང་། ཐུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཟེར་ཡང་རུང་། རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་ཟེར་ཡང་རུང་སྟེ། དེ་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་དགོས་ཆེད་སེམས་ལས་སུ་རུང་བ་ཡིན། སེམས་ལས་སུ་རུང་བ་རི་ལྟ་བུ་ཅིག་ཡིན་སྟུམ་ན། སེམས་
ཚོས་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་ཁོང་དུ་རྒྱུད་ནས། སྟིང་རྩེ་ཤུགས་ལས་བྱུང་བའོ། །བདག་གཞན་མཉམ་པ་ཉིད་
དུ་རྟོགས་པ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན། སྤང་བ་ལ་བདེན་འཛིན་རྒྱུད་པ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན། དེ་ལྟ་བུ་མ་བྱུང་བར་དུ་
ཤིན་ཏུ་བསྐྱེམས་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས། བདེན་འཛིན་རང་རྒྱུད་པར་དབྱེད་པས་སངས་རྒྱས་ལས་

བདེ་འགྲོ་ཡང་དགའ་བ་ཡིན། ལུང་ལས་ཀྱང་། བསྐྱོམ་མེད་སྒོམ་པ་པོ་འང་མེད། །ལྟ་དང་སྤྲུགས་ཀྱང་
ཡོད་མ་ཡིན། །སྒོམ་པ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ལ། །ལྟ་དང་སྤྲུགས་ནི་ཡང་དག་གནས།^{༡༩} །ཞེས་ཉེ་བཅུ་
ལས་གསུངས་སོ། །ཆོས་དེ་ལས་མ་མཆིས་སོ། །

རྣམ་པ་ཀུན་ལ་ཆོས་གཅིག་སྟོན་དུ་གསོལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཉེན་གྱི་གང་ཟག་ཆོ་འདི་ལ་
སྒོ་ལོག་པ་ཅིག་གིས། རང་འདོད་སྤངས་ལ། ཅི་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་སེམས་
བསྐྱེད་ལ། རང་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་བྱ་དགོས། རོ་བོ་སེམས་ཅན་ལ་བརྟེན་ནས་སངས་རྒྱ་བ་ཡིན།
སེམས་ཅན་ལ་བྱམས་པ་དང་སྦྱིང་རྩེ་བསྐྱེད། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྤྲུག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་བ་དེ་
བ་དང་ལྷན་ན་ཅི་མ་རུང་སྟོམ་པ་རེ་བྱས་ལ་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་ཏེ། རང་ལ་ལུབ་ཤིལ་གྱིས་བྲིལ་ནས་
དབྱེད་ན།^{༢༠} ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ལུགས་ཀྱིས་སྒྲོན་བྲལ་གསུམ་གསུམ་ཉམས་སུ་བྲངས་དགོས་ཏེ། ལྷང་
བའི་སྒྲོན་དང་བྲལ་བ། ལྷང་བའི་སྒྲོན་དང་བྲལ་བ། སྒྱེ་བ་མེད་པའི་སྒྲོན་དང་བྲལ་བ་གསུམ་གསུམ་
ཉམས་སུ་བྲང་དགོས། དེ་ཡང་རི་ལྟར་ཉམས་སུ་བྲང་ན། ལྷང་བའི་སྒྲོན་དང་བྲལ་བ་སྟེ། ལྷང་བ་བདེན་
པར་མི་འཛིན་པར་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་ཏེ། ལྷང་བ་མི་ལམ་སྒྲུ་མ་ཙམ་དུ་ཉམས་སུ་བྲང་། ལྷང་ལ་
རང་བཞིན་མེད་པར་ཉམས་སུ་བྲང་། ལྷང་བ་བདེན་མེད་དུ་གཤམ་པས་སྤྲུག་བསྐྱེད་པ་བདེན་མེད་དུ་
གཤམ་པ་འོང་བ་ཡིན། སྤྲུག་བསྐྱེད་པར་རྒྱུད་དུ་མ་སོང་ཙམ་ན། ཆོས་ཆོས་སུ་སོང་བ་ཡིན། བདག་
གཞན་གྱི་ལྷང་བ་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་གཤམ་ཙམ་ན། ལྷང་བ་སྒྲོན་བྲལ་བྱ་བ་ཡིན་ལོ། །སྒྲོང་བ་
སྒྲོན་དང་བྲལ་བ་ནི། ལྷང་ཉིད་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ཏེ། ལྷང་བ་ཡིན། ལྷང་
པར་རྟོགས་པར་བྱ་སྟོམ་ནས། ལྷང་པར་འདོད་པ་བྱུང་བ་གོལ་བ་ཡིན་པས། ཉོན་མོངས་པ་རྣམ་རྟོག་
ལྷང་པར་གཤམ་ནས་སྤྲུག་བསྐྱེད་སྒྱེ་བའི་ཡུལ་ལྷང་བ་ཉིད་དུ་གཤམ་ནས་མི་སྒྱེ་བར་འདུག་ན། ལྷང་ཉིད་
སྒྲོན་བྲལ་བྱ་བ་ཡིན་གསུང་། སྒྱེ་མེད་སྒྲོན་བྲལ་བྱ་བ་ནི། ལྷང་བ་ལྷང་བ་རེས་འཛིན་ཏུ་མ་སོང་བ་ཅིག་
ལ་ཟེར་ཏེ། ལྷང་བ་དང་སྒྱེ་མེད་ལྷང་པ་ཡང་སྒྱེ་མེད་དུ་གཤམ་པ་དེ་ལ་སྒྱེ་མེད་སྒྲོན་བྲལ་ཟེར་བ་ཡིན་ཏེ།
དེ་རང་ཡང་གཉིས་སྣང་གི་གཤམ་པ་དང་བྲལ་བ་གཅིག་ལ་བྱའོ། །དོན་ལ་ལྷང་བ་སྒྲོན་དང་བྲལ་བ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷང་བའི་མཐར་ཞེན་པ་དང་བྲལ་བ་ལ་ཟེར་ལ། ལྷང་བ་སྒྲོན་བྲལ་ཡང་ལྷང་བའི་མཐའ་

ཞེན་པ་དང་བྲལ་བ་ལ་ཟེར། སྐྱེ་མེད་སྦྱོན་དང་བྲལ་བ་ན་གཉིས་སྒྲུང་གི་མཐར་ཞེན་པ་དང་བྲལ་བ་
ལ་ཟེར་བ་ཡིན་པས། དུག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱིས། སྒྲུང་བའི་སྦྱོན་དང་བྲལ་བ། སྦྱོང་བའི་སྦྱོན་
དང་བྲལ་བ། སྐྱེ་མེད་ཀྱི་སྦྱོན་དང་བྲལ་བ། སྦྱོན་བྲལ་གསུམ་ལ་ཡོན་ཏན་སྒྲུག་སུམ་སྟེ། སྒྲུང་བའི་
སྦྱོན་དང་བྲལ་བས་ལའོར་བའི་མཐའ་ཟད་དེ་སྒྲུང་སྦྱོང་སྒྲུལ་སྒྲུ། སྦྱོང་བའི་སྦྱོན་དང་བྲལ་བ་ཉེ་ཉན་ཐོས་
དང་ཞི་བདེ་ལ་མི་གནས་པས་འགག་མེད་ལོངས་སྒྲུ། སྐྱེ་མེད་ཀྱི་སྦྱོན་དང་བྲལ་བས་སེམས་ཀྱིས་
འདོད་པ་ལ་སྦྱོང་སྦྱོང་བའི་འདོད་པ་ཟད་དེ། སྐྱེ་མེད་ཆོས་སྒྲུ། དེ་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པ་དེ་རྗེ་བྲམ་
ཟེ་ཆེན་པོའི་བཞེད་པ་ཡིན་གསུང་། ཆོས་དེ་ལས་མ་མཆིས་སོ།།

ནམ་པ་ཀུན་ལ་ཆོས་གཅིག་སྟན་དུ་གསོལ་བའི་དབང་དུ་བགྱིས་ན། ཆོ་ལ་ལོང་མེད་རྒྱུད་ལ་བྲན་
བའི་ལུག་གིས་བསྐྱལ་ཞིང་། སྤྲུམ་དང་དཀོན་མཆོག་ལ་སྤྱོད་འགོལ་བ་ཅིག་དགོས། དེ་ཅིས་ཤེས་ན་ཆོ་
མི་ཉག་པར་འདུག། བརྒྱ་ལ་ཆོ་རིང་ཡང་སྤྱོད་ལོང་ཆེན་པོ་མི་འདུག་ཅན་སྤྲུམ་མིན་པ་ལམ་སྦྱོན་མཁན་
མི་འདུག། དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྤྲུམ་ལ་བརྟེན་ནས་སངས་རྒྱས་པ་ཡིན་པས་སྤྲུ་
མ་ལ་བསྟེན་པ་གལ་ཆེ། སྤྲུམ་མེད་པའི་སྦྱོན་རོལ་ན། །སངས་རྒྱས་བྱ་བའི་མིང་ཡང་མེད།¹⁹ །ཅིས་
གསུངས། དེས་ན། སྤྲུམ་པ་བསྟེན་ཅིང་ཅི་གསུང་ཉན་པ་འདི་གལ་ཆེའོ་གསུང་། སྤྲུམ་གནས་དཀོན་
མཆོག་གསུམ་ལ་རེ་དགོས་པ་ཡིན། འོ་སྤྱོད་ཆོས་པ་ལ་དཀོན་མཆོག་མིན་པའི་སྤྲུམ་གནས་མེད།
དཀོན་མཆོག་ལ་སྤྱོད་གཤའ་མར་ཁེལ་བ་ཡིན་ན། ཆོ་འདི་ཕྱིའི་དགོས་འདོད་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་ལ་ཐེ་
ཆོམ་མ་མཆིས་གསུང་། སྤྲུམ་དཀོན་མཆོག་ལ་སྤྱོད་བཀའ་ནས། ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་འཕྲུལ་ཤིང་གིས་དྲིལ་
བ་ལ། ཨ་རོ་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་གནས་ཀྱི་ལུགས་ཀྱིས། སྒྲུང་ཤར་ཡིན། གསུམ་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་ཏེ།

དེ་ཡང་ཆོག་གསུམ་པོ་སྟེ་རི་ལྷོ་དུ་ཡིན་སྟུམ་ན། ཅིར་སྒྲུང་། ཅིར་ཤར། ཡིན་ན། ཅི་ཡིན་སྒྲུང་
བ་ལ་པར་བཏུས་པས་སྤྱོད་ཆོག་སུ་ཤར། སྤྱོད་ཆོག་སུ་སྒྲུང་བ་ཡིན། ང་ཉིད་རང་ལ་བཏུས་པས་རང་
གི་སེམས་ཉིད་སྤྱོད་ཆོག་སུ་སྒྲུང་། རང་སེམས་སྤྱོད་ཆོག་སུ་ཤར། སྒྲུང་ཤར་གཉིས་ཀ་རང་གི་སེམས་
ཀྱི་རྟོག་པ་ཡིན། རྟོག་པ་²⁰དེ་ཉིད་རང་གི་སེམས་ཉིད་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་ཡིན་པས་རང་གི་སེམས་ཉིད་

ལས་སྐྱེས་པས་ཆོས་ཉིད་དེ་ཉིད་སྣ་ཆོགས་སུ་གར་བ་ཡིན། སྣང་བ་སྣ་ཆོགས་སུ་གར་བ་དེ་ཉིད་རང་གི་སེམས་ཉིད་སྐྱེ་མེད་འདི་རང་ཡིན། སྣང་བ་དང་སེམས་དབྱེར་མི་བྱེད་པར་བྱེད་པ་རང་ཡང་སེམས་ཉིད་རང་ཡིན་པས། སེམས་ཀྱི་སྣང་བ་ཡིན་ལ། རང་སེམས་སྐྱེ་མེད་དུ་གཤམ་པར་བྱས་ལ་བསྒོམ། བྱང་ཆོར་སྣ་ཆོགས་ཀྱང་སྐྱེ་མེད་སྟོང་བ་ཆོས་སྐྱར་བསྒོམ། སེམས་རང་བཞིན་སྐྱེ་མེད་ཉམས་སུ་བྲམས། སྣང་བ་ལ་བྱེད་མི་དགོས་རང་སེམས་ཡིན། བདེ་བ་དང་གསལ་བ་དང་མི་རྟོག་པ་གང་སྐྱེས་ཐམས་ཅད་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེའི་ངོ་བོ་ལས་མ་འདས་པ་ཡིན་པས། དེ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་སྒྲིབ་ཅིག་ཀྱང་མ་ཡིངས་པར་བསྒོམ་པ་གཤམ་ཆེ། སྣང་བ་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་བཟུང་ན། སྣང་བ་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཡིན་ཀྱང་། ཁམས་གསུམ་འཁོར་བ་ལས་མི་འདུལ། སྐྱེ་བོ་མི་ནག་པ་རུང་། དེ་བཞིན་མ་ཡིན་པས་སྟིང་རྗེ་ཕྱོགས་ཅན་དུ་མི་བྱ། ཕྱོགས་རིས་ཀྱི་བྱམས་སེམས་ཁྲ་དང་སྤྱང་ཁུ་ལ་ཡང་ཡོད་དེ། དེས་མི་ཕན། རང་གི་བྱ་ཆ་ཁོ་ན་སྟིང་རྗེ་ཟེར་བ་དེ་སྟིང་རྗེ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་མེད། ཞེན་པ་བྱ་བ་ཡིན། ཞེན་པ་དང་སྟིང་རྗེ་ནོར་ས་ཡོད་དེ། སྤྱང་བོ་ཀྱན་བསམ་མཐོ་བག་རེ་ཐོང་དང་། མེད་པ་དང་མ་ཆགས་པ་ནོར་ས་ཡོད་དེ། དེ་བཞིན་དུ་ལགས་པས་བྱམས་སྟིང་རྗེ་ཕྱོགས་ཆ་ཅན་ཀྱི་སྟིང་རྗེ་མ་བྱེད་པར། ཕྱོགས་མེད་སེམས་ཅན་ལ་བསྒོམ་པ་སྟིང་ཕྱགས་སུ་བཅུག་ལ། རང་གི་ཞེ་འདོད་དུ་མ་སོང་བར་ཉམས་སུ་བྲམ་འཆལ་ཏེ། དེ་ཡང་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་རྫོགས་ཆེན་སྒོར་ལུགས་ཀྱིས། གཞུང་གི་ཆོག་གཉིས་སུ་བྲིལ་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ཡིན་པས། སྣང་སྤྱིད་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གིས་སེམས་སུ་དམ་བཅའ་བ་དང་། དེའི་དོན་གཏན་ལ་འབེབས་པ་གཉིས་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་སྣང་སྤྱིད་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་རིག་འདི་རང་ཡིན། དགའ་ན་ཡང་སེམས་དགའ་ལ། མ་དགའ་ན་སེམས་མ་དགའ་བ་ཡིན། ལུང་ལས་ཀྱང་། མཐོ་རིས་རན་སོང་བྱི་སྟོང་ནང་བཅུད་རང་གི་སེམས།¹³ །ཞེས་གསུངས་སོ།

དེ་ལྟར་སྣང་སྤྱིད་འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་སེམས་སུ་ཐག་བཅད་ནས་ཉམས་སུ་ལེན། ལོ་རེ་ཙམ་གྱིས་མི་འོང་བས། དེ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་མ་སྐྱེས་པར་གཏན་ལ་ཡབ་སྟེ། སྣང་སྤྱིད་འཁོར་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་པ་རང་རྒྱུད་པ་ཅི་ཡང་མི་འདུག་སྟེ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པར་འདུག་པས་ན། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་མ་སྐྱེས་པར་གཏན་ལ་ཡེབས། མི་ལ་མ་

སྐྱུ་མ་ཙམ་དུ་འང་འཛིན་པ་མེད། རིག་པ་ཕྱོགས་མེད་དུ་ཤར་ནས་འདུག་པས། སེམས་ཀྱི་རོལ་པ་མ་
འགགས་པར་གཏན་ལ་ཐེབས། སེམས་ཀྱི་རོལ་པ་མ་སྐྱེས་མི་འགགས་པར་གཉིས་སུ་མི་འདུག་སྟེ།
རྒྱ་མཚོ་དང་རྒྱལ་མ་ལྟ་བུར་འདུག་པས། སེམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གཉིས་མེད་དུ་གཏན་ལ་འབེབས།
གཉིས་མེད་ཙམ་རང་ཡང་སྒྲོའི་ཡུལ་མི་གནས་ཏེ། སྒྲོ་རིགས་ཀྱིས་དབྱེད་དུ་མེད་པས་སྒྲོ་རོལ་ཉིད་དུ་
གྲོལ་ཏེ། རོལ་གཉིས་མེད་དུ་གཏན་ལ་ཐེབས།^{༩༥} འོན་ཀྱང་ཚོགས་བཞི་པོ་དེ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་
བྱས་པ་ལ། ལྷང་བ་རང་རྒྱུད་པར་སོང་གིས་དོགས་པ་ལ་རང་བཞིན་སྐྱེ་མེད་དུ་བསྟན་ལ། ལྷང་པའི་
མཐར་སོང་གིས་དོགས་པ་ལ་རོལ་པ་འགག་མེད་དུ་བསྟན། གཉིས་སྣང་གི་མཐར་ཤོར་གྱིས་དོགས་
པ་ལ་མཚན་ཉིད་གཉིས་མེད་དུ་བསྟན། གཉིས་མེད་ཡིན་སྟུང་ན་སྒྲོ་ཉམས་ཀྱི་ལྟ་བ་བྱ་བ་ཡིན་པས།
དེའི་རོལ་གཉིས་མེད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན། དེས་ན་གཏན་ཚིགས་བཞི་པོ་དེས་མཐའ་བཞིའི་དངོས་པོ་
འགགས་པའི་བར་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་པས། རི་སྤྲིད་དུ་སྒྲོའི་འདོད་པ་ཟད་ཟད་ཉམས་སུ་སྤང་། ཚོས་དེ་
ལས་མ་མཆོས།^{༩༦}

ནམ་པ་ཀུན་ལ་ཚོས་གཅིག་སྟན་དུ་གསོལ་བའི་དབང་དུ་བསྐྱིས་ན། ཚོས་གཤམ་མ་ཞིག་བྱེད་
པ་ལ། དང་པོ་ཆོ་འདིའི་ནམ་རྟོག་མ་ལུས་པ་སྤངས་ནས། རང་དང་སེམས་ཅན་འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོ་
ལས་བསྐྱལ་བར་འདོད་པའི་གང་ཟག་དེས། དང་པོ་མི་རྟག་པ་བསྐྱོམས་ནས་ཆོ་འདི་ལ་སྒྲོ་ལྟོག་དེ་
ནས་འཁོར་བའི་ཉིས་དམིགས་བསྐྱོམས་ནས་འཁོར་བའི་ཚོས་མཐའ་དག་ལ་སྒྲོ་ལྟོག་དེ་ནས་བྱམས་
སྟོང་རྗེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱོམས་ན། རང་རྒྱུད་འབྱོར་པར་བྱས་ནས་མ་བསྐྱོམས་ནས། མིས་ཀྱང་
ཞེ་སྤོལ་བྱེད་ལ་ཉམས་རྟོགས་ཀྱང་མི་སྐྱེ་བས་རང་སེམས་ཅི་བྱལ་བ། གོས་ཐམས་ཅད་ནང་དུ་འདེབས་
པ་གལ་ཆེ། རང་རྒྱུད་རང་ནང་དུ་བྱལ་ན་ནང་རྟགས་ཁྱིར་འཆར། དེ་བཞིན་ལགས་པས་འུབ་མི་བསྐྱིས་
དྲིལ་ནས། ལྷང་ཤར་ཡིན་གསུམ་དུ་ཉམས་སུ་སྤངས་པས་ཉམས་རྟོགས་འབྲས་ལུ་ཀུན་འབྱུང་སྟེ། ལྷང་
བ་སྣ་ཚོགས་བདེན་མེད་དུ་ཤེས་པར་བྱས་ལ། སེམས་སྐྱེ་མེད་ཚོས་སྐྱུར་ཤེས་པར་བྱས་ལ་བསྐྱོལ།
བྱུང་ཚོར་སྣ་ཚོགས་ཀྱང་སྐྱེ་མེད་སྟོང་བ་ཚོས་སྐྱུར་ཤེས་པར་བྱས་ལ། སེམས་མ་ཡེངས་པར་ཉམས་སུ་

སྤངས་པས་ཉམས་ཏྲོགས་འབྲས་ཕུ་ཀྱན་འབྲུབ་སྟེ།¹⁶ ཆོས་དེ་ལས་མ་མཆིས།

ནམ་པ་ཀྱན་ལ་ཆོས་གཅིག་སྟོན་དུ་གསོལ་བའི་དབང་དུ་བགྱིས་ན། ཆོས་གཤའ་མ་ཅིག་བྱེད་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་འདི་ལས་སློ་ལོག་ནས་བྱམས་པ་སྤྱིང་རྗེ་བྱང་རྒྱུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ་གཤམ་ཆེ། དེ་ཡང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྟུག་བསྐྱེད་དང་བྲལ། བདེ་བ་དང་སྤང་ནས་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་བཀོད་པར་བྱའོ། །སྟམ་པ་དེ་རྟག་ཏུ་མ་བརྟེན་པར་བྱས་ལ། ཞེ་ཐག་པ་ནས་རང་འདོད་མེད་པར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་དམིགས་པ་གཤམ་ཆེ་བ་ཡིན་པས་སེམས་ཅན་སྟོས་མི་སྤང་། སེམས་ཅན་སྟོས་སྤངས་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་དང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གཉིས་དང་བྲལ་བ་ཡིན་པས་ཉམས་པ་ཆེ། རང་འདོད་དང་དག་ཟིན་དུ་བྱར་མི་རུང་ལ། གསང་སྟགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཡང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལྟ་དང་ལྟ་མོའི་རང་བཞིན་ཡིན་པས། ལྟ་ལ་ཉོན་མོངས་པ་སྦྱིར་གཤམ་རུང་། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའམ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཡང་། རང་སེམས་སྤང་བ་དོན་དམ་ཆོས་སྤྱིའི་འོད་དམ། རྒྱན་ནམ་ཆེ་བའི་རོལ་བ་ཡིན་པས། རང་སེམས་ཆོས་སྤྱིའི་འོད་དམ་རྒྱན་ལ་སོགས་པ་ལ་ཉོན་མོངས་པ་སྦྱིར་གཤམ་རུང་། རང་སེམས་གཅིག་ཕུའི་དོན་མ་ཡིན་པར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་གྱི་སྦྱིབ་པ་སྦྱང་བའི་བྱིར། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་གྱི་དགེ་བ་ཅི་བྱས་པ་ཐམས་ཅད་འགྲོ་བའི་དོན་དུ་བསྟོད་གོས་ཏེ། དེ་ཡང་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་འཕྲུལ་ཤིང་གིས་བྱིས་བྱིས་ལ། བག་ཆགས་འདི་འགྲོགས་ཡུན་རིང་བས་ཅིར་སྤང་སྟུ་མར་མ་ཤེས་བར་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་བསྐྱིམ་དགོས། དུག་ལྟ་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པས་ཉོན་མོངས་པ་ལམ་དུ་མ་སྟོངས་བར་དུ། ཉམས་ལེན་ལ་བསྐྱིམ་དགོས། དུས་ཀྱི་མཐའ་ཡུན་རིང་བས་འཁོར་བ་མ་སྟོངས་བར་དུ་ཉམས་སུ་སྤང་དགོས་སོ།།

བག་ཆགས་འདྲིས་ཡུན་རིང་བས། ཅིར་སྤང་སྟུ་མར་མ་ཤེས་བར་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ནི། བག་ཆགས་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་སྡུན་བསུ། བག་ཆགས་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་འབྲང་། བག་ཆགས་ཀྱི་ལས་དེ་འབྲལ་དུ་འགྲོ། །དེ་བཞིན་དུ་བག་ཆགས་དུས་གསུམ་དུ་རྒྱ་བས། ཅིར་སྤང་ཐམས་ཅད་མི་ལམ་སྟུ་མའི་རང་བཞིན་དུ་བྱིར་བས། སྤང་བ་ལ་བདེན་འཛིན་ན་བུན་བཞིན་དུ་ཡལ་ནས་འགྲོ་བ་ཡིན། དུག་ལྟ་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པས་ཉོན་མོངས་པ་ལམ་དུ་མ་སྟོངས་བར་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས། ཞེ་སྤང་རང་ཆས་

སུ་ཡོད་པ་ཡིན་ཅིང་།^{༡༧} སྒྲིམ་པ་ལྟར་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པས་ཞེ་སྒྲིམ་ཅམ་ན། སྒྲིམ་པ་ལྟར་སྒྲིམ་པ་
བྱས་ལ་གོམས་པས་ཞེ་སྒྲིམ་མི་སྒྲིམ་པ་དང་། མི་ལམ་སྒྲིམ་པ་གཤམ་ཅམ་ན་ལམ་དུ་སྒྲིམ་པ་ཡིན། དེ་
བཞིན་དུ་ཉན་མོངས་པ་ལྟ་ཀ་ལ་གཤམ་པར་བྱའོ། །དུག་ལྟས་མ་གོས་པར་གཤམ་ཅམ་ན་ལམ་དུ་སྒྲིམ་པ་
ཡིན་ནོ། །དུག་ལྟ་ཡུན་རིང་བས་ལའོར་བ་མ་སྒྲིམ་གྱི་བར་དུ་བསྒྲིམ་པ་ནི། ཁམས་གསུམ་གྱི་སྒྲི་
མཚན་དུ་ལའོར་བ་ལ་ཐོག་མ་མེད་པས། གང་ཟག་སྒྲིམ་ཚན་དུ་^{༡༨}ལའོར་བ་ལ་ཐོག་མ་ཡོད་པར་བྱར་
རུང་སྟེ། ཉན་མོངས་ཀྱིས་ན་ཐོག་མ་ཐལ་བྱུང་བ་དེ་རང་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་གྱི་དོན་དུ་བདག་གིས་ཉམས་སུ་སྒྲུབ་ཀྱིན་བསྒྲིམ་དགོས་པ་ཡིན། རང་བཅན་ས་མ་
ཟེན་བར་དུ་བསྒྲིམ་པ་ཡིན། གནས་སྐབས་སུ་བཟང་ངན་འོང་ན་ངན་པ་ལ་གཡེངས་པས། དེ་ཕྱིར་ཁྱིད་
ཉན་ཡོད། དཔེར་ན་གྲུང་ཆེན་གཞན་ཐོན་ཡང་། མཇུག་མ་མ་ཐོན་པ་ཡིན་ན་མཇུག་མའི་ཕྱིར་ཕྱིར་
ལྟོག་དགོས་པ་ཡོད་པས། ལའོར་བའི་འབྲེལ་ཐག་མ་ཆོད་གྱི་བར་དུ་བསྒྲིམ་དགོས། ཚོས་དེ་ལས་མ་
མཆིས།

ནམ་པ་ཀུན་ལ་ཚོས་ཅིག་སྟན་དུ་གསོལ་བའི་དབང་དུ་བསྒྱིམ་ན། ཚོས་གཤམ་མ་ཅིག་བྱེད་
པ་ལ། ཚོ་འདི་མི་རྟག་ཅིང་འོང་མེད་པས་དངོས་པོ་གང་ཐོངས་ཐོངས་གཏོང་དགོས་ཏེ། སྒྲིན་པ་ནི་མི་
དང་ཆུ་ཅམ་ལ་སྒྲོབ་དགོས་ཏེ། མི་ཆུ་རང་ལ་གཏོང་སྒྲོ་མེད་པར་གཤམ་ཅམ་ན་འཇུར་འགོགས་གྱི་ཡི་
དུགས་སུ་སྒྲིམ་ལ། ཆུ་དུ་ལ་གོམས་པས་མཐར་ཆེན་པོ་མགོ་དང་རྒྱང་ལག་གཏོང་བ་འོང་བ་དང་། མིག་
གཏོང་བ་འོང་བ་ལ་ཆོགས་མེད་པ་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་སོང་ཅམ་ན་ལའོར་བ་དང་དབྱེས་བྱས་པ་ཡིན།
དེ་ནས་དང་པོ་སྒྲིན་པ་མི་ཆུ་ལ་བསྐྱབ། དེ་ནས་དངོས་པོ་དམན་པ་ལ་བསྐྱབ། དེ་ནས་རང་ལ་དགོས་
དགོས་པོ་ཞེན་ཞེན་པོ་བཏང་དགོས། དེ་བཞིན་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་པ་ལོ་ལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ལུགས་ཀྱིས།
ལུང་མིལ་གྱིས་དྲིལ་བ་ལ་ལའོར་འདས་གཉིས་ལ་ཚོག་གཉིས་ལས་མེད་དེ། ལུང་ལས། ཇི་ལྟར་འཛིན་
པ་དེ་ལྟར་ཀུན་ནས་ཉན་མོངས་བསྟན། །བདག་དང་བདག་གི་ར་མི་དམིགས་རྣམ་པར་བྱང་བར་
གསུངས།^{༡༩} །ཞེས་པ་སྟེ། ཇི་ལྟར་འཛིན་པ་ཡོད་རིང་ལ་ཀུན་ནས་ཉན་མོངས་པ་ཡོད། དེ་ཡང་བདག་

འཛིན་ལས་ཆགས་པ་སྟེ། བདག་འཛིན་ལས་སྒྲུབ་པ་སྟེ། བུར་འཛིན་པ་ལས་ཆགས་པ་སྟེ། དགར་
 འཛིན་པ་ལས་སྒྲུབ་པ། སྟན་པར་འཛིན་པ་ལས་ཆགས་པ། མི་སྟན་པར་འཛིན་པ་ལས་སྒྲུབ་པ། དེ་
 བཞིན་དུ་བསྟོད་པ་ལས་ཆགས་པ་སོགས་གཉིས་སྒྲུབ་གི་ཤེས་པ་སྣ་ཆོགས་སུ་བབྱུང་བས་འཁོར་བ་
 ལས་མི་ཐར་ཏེ། གཏན་དུ་སྟུག་བསྐལ་བའི་གནས་སུ་འགོ་བཙུག་པས། དེ་ལས་ལོག་པ་ལ་བདག་
 དང་བདག་གིར་མི་དམིགས་པར་བྱ་བར་གསུངས། དེ་བཞིན་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་བདག་བདེན་ནམ་
 མི་བདེན་བཟ། བདག་རྟག་གམ་མི་རྟག་བཟ། བདག་ལ་རང་བཞིན་འདུག་གམ་མི་འདུག་བཟ།
 དེ་བཞིན་དུ་བཟོས་པས་བདག་མི་རྟག་པར་མཐོང་བས་བདག་གི་ཆགས་པ་དང་བྲལ། བདག་ལ་ཞེན་
 པ་མི་འདུག་ན་ཞེན་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ། དེ་སྔ་ཕན་ཆད་དུ་བདག་ཏུ་བབྱུང་བས་བདག་གི་བ་བྱུང་
 ། བདག་དང་བདག་གིར་བྱུང་བས་འཁོར་བར་འབྱམས་པ་ཡིན། བདག་གི་བྱ་དག་ཅོར་དེ་ལ་སོགས་
 པ་བདག་བྱུང་བས་བདག་གི་བ་མང་པོ་བྱུང་བ་ཡིན།³⁰ དེས་འཁོར་བར་འབྱམས་པ་ལགས། བདག་
 བྱི་མི་ལམ་སྒྱུ་མ་ཙམ་དུ་ཤེས་པར་བྱ། བདག་མི་རྟག་པར་ཤེས་པར་བྱ།³¹ དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པས་
 བདག་མི་དམིགས་ཏེ། བདག་མི་དམིགས་པས་བདག་གི་བ་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པ་ཡིན་པས།
 བདག་དང་བདག་གིར་མི་དམིགས་པ་རྣམ་པར་བྱང་བར་གསུངས། །ཞེས་ལུང་ལས་བཤད། དེ་བཞིན་
 །དུ་ཡིན་པས་བདག་འཛིན་ཐམས་ཅད་སྒྲུབ་དགོས་ལ། འཁོར་བ་རྒྱལ་པོར་གཏོང་བ་ཡིན་པས་བདག་
 འཛིན་མི་དམིགས་པར་ཉམས་སུ་བྱུངས་དགོས། རྣམ་པར་བྱང་བ་མུ་དན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཡིན་
 པས། དེ་བཞིན་དུ་མི་དང་རྩ་ནས་རང་གི་ལུས་སྦྱིན་པའི་བར་ལ་བསྐྱབ་ཅིང་ཞེན་པ་ཐམས་ཅད་སྒྲུབས།
 ཆགས་པ་ཐམས་ཅད་སྒྲུབས། སྦྱོན་ཐམས་ཅད་ངོས་བབྱུང་ཞིང་སྒྲུབ་། སྦྱོན་མཚང་ཐམས་ཅད་གང་
 འདུག་བཟ། ཞིང་ཡུལ་འདོན། བྱིས་ནམ་འོང་མི་ཤེས་པས། ན་བ་སྟོ་དེག་འཆི་བ་ཐོག་བབས་འགྱོད་པ་
 ལས་དན་ཡིན་པས་ད་ལྟ་རང་ནས་འབད་ལ་ཉམས་སུ་བྱུང་འཆའ་ལོ། །ཆོས་དེ་ལས་མ་མཆིས། ། །

རྣམ་པ་ཀླན་ལ་ཆོས་གཅིག་སྟན་དུ་གསོལ་ན། ད་ལྟའི་སྐབས་སུ་བསམ་མཐོ་བག་རེ་བཏང་
 འཆའ་ཏེ། འཆི་བ་བྱ་བ་ནམ་ཡོང་ཆ་མེད། འཆི་བདག་གི་ཞགས་པས་ཟིན་ཅ་ན་རང་དབང་མ་མཆིས།

ད་ལྟ་རང་ལ་རང་དབང་ཡོད་དུས་འདིར་རྣམ་གཞག་གཏན་གྱི་སོ་ནམ་རེ་ཟེན་པར་བྱེད་དགོས་ཏེ། སློ་མ་ཡི་དམ་དགོན་མཚོག་ལ་སློ་དང་པོར་བཀལ་དགོས་ཏེ། དད་པ་དང་འདུན་པ་མོས་པ་དང་གྲས་པས་གསོལ་བ་དྲག་ཏུ་གདབ། ཚེ་འདིའི་ཁེ་གྲགས་དང་ཆེ་བསྟོད་ལ་སོགས་པས་³¹ཚོས་ཞེན་ས་བྱེད་པ་ལ་ཕན་པ་མེད་པས་རྒྱབ་ཏུ་སྒྱུར་ལུས་འཆོལ། ལུས་ལོངས་སྟོན་ཐམས་ཅད་སློ་མ་དགོན་མཚོག་གི་ཕྱོགས་སུ་འབུལ་ཞིང་། ཉམས་ལེན་ལ་དྲིལ་བ་ཅིག་དགོས་པས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་བདག་གིས་སྦྱོར་བ་བཏང་། རྩལ་ཁྲིམས་བསྟུང་། བཟོད་པ་བསྒོམ། བརྩོན་འགྲུས་བརྩམ། བསམ་གཏན་ལ་མཉམ་པར་བཞག། ཤེས་རབ་བསྐྱེད་སྒྲམ་པ་དེ་བཞིན་དུ་བྱས་ལ། ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲག་ལྟར་དུ་ཉམས་སུ་སྒྲང་དགོས་སྒྲམ་པ་རེ་སྟོང་ཡུགས་སུ་བརྩམ་ལ། ཚོས་བྱེད་པ་ལ་འཕ་ཉིལ་གྱིས་དྲིལ་ན་³²དོན་དམ་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་སུ་ཤེས་འཆོལ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ལས་དང་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྟོན་ཀྱང་ཡོད་ལ། སྦྱེ་རྒྱ་བདེ་སྤྲུག་ལ་སོགས་པ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཡོད། རྣམ་པར་བྱང་བ་མུང་ན་ལས་འདས་པ་དང་། ཡོན་ཏན་སྒྱུ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་ཡོད་ཅེས་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནས་བཤད། དེས་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གཞན་དང་བདག་གི་རྣམ་ཉོག་ལས་གྱུར་པ་³³འདུག་གི་རིང་ལ། དགོ་སྤྲིག་བདེན་པ་ཡིན་པས། ལས་དགོ་སྤྲིག་ལ་ཤིན་ཏུ་འཛུལ་འཆོལ་ཏེ། ད་ལྟ་ལས་དགོ་བ་བསལས་ན་འབྲས་བུ་བཟང་པོའི་བདེ་བ་སྦྱོང་བ་ཕྱི་མ་ལ་སྦྱིན་ལ། ད་ལྟ་ལས་རན་སྤྲིག་པ་སྦྱང་ན་ཕྱི་མ་ལ་འབྲས་བུ་རན་སོང་གི་སྤྲུག་བསྐལ་སྦྱིན་ནས་མཆི་བས། རྒྱ་མེད་ལ་འབྲས་བུ་མི་འབྱུང་། རྒྱ་ལོག་པ་དང་དམན་པ་ལས་སངས་རྒྱས་མི་འབྱུང་། ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནས། ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་སྦྱང་པའི་མདོ་ལས། རི་སྤྱིད་དགོ་བའི་རྩ་བ་མ་རྫོགས་པར། །དེ་སྤྱིད་སྟོང་ཉིད་དམ་པ་ཐོབ་མི་འགྱུར།³⁴ །ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྒྱ་དགོ་བ་བརྩམ། ཚོས་སྟོན་བརྩམ། ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲག་ལ་མ་བརྟེན་ན་སངས་རྒྱས་མི་ཐོབ་པས་ལྟ་བུ་ཁ་ཁ་འབྲམས་སུ་སོང་ནས། ཤེས་པ་ཐ་མལ་དུ་ལུས་པའི་ཉེན་ཆེ།

ཞལ་ཉན་པ་ཀུན་རི་སྤྱིད་རང་བདེན་གྱི་རིང་ལ་གཞན་འགོ་བ་རིགས་དྲུག་ཀྱང་བདེན་པ་ཡིན། རང་ལ་བདེན་འཛིན་མེད་ཅན་འགོ་བ་རིགས་དྲུག་ཀྱང་རང་སར་གོལ་ནས་འགོ་བས། རང་གིས་བདེན་འཛིན་རང་སར་གོལ་བ་ཅིག་མ་བྱུང་བར་དུ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན། དེ་སྤྱིད་དུ་རྒྱ་ལས་དང་འབྲས་

བུ་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲིན་གྲང་ཡོད་པས། ལས་རྒྱ་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་པ་གལ་ཆེ། ཀྱན་རྫོབ་རང་སར་གྲོལ་
 ཉིང་བདག་སྤངས་ཅན། རོན་དམ་པར་ན་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་མེད་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་ཏེ།
 རོན་དམ་གྱི་བདེན་པ་དེ་ཅི་ཙམ་ན་རྟོགས་པ་ཡིན་ན། ཞེ་འདོད་ཀྱི་རྟོག་པ་དང་། རྣམ་པའི་ར་རྒྱལ་
 དང་། བརྗོད་པའི་ཆོག་གི་ཐ་སྙད་དང་བྲལ་ནས། བདག་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་
 རང་སར་དག་ནས་བདག་གཞན་གྱི་སྤང་བ་མི་འདུག་ཙམ་ན། རོན་དམ་པ་དེ་རྟོགས། དེ་ལ་ལས་དང་
 ལས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲིན་གྲང་མེད་དེ། དེ་ལྟ་བུའི་རོན་རྟོགས་ནས་འདུག་ཅན། རང་རོན་དང་བྲལ་ཏེ། གཞན་
 རོན་སེམས་ཅན་ལ་གང་ཡན་གྱི་རོན་བྱེད་པ་ཡིན་པས། རྟོགས་པ་བཟང་དུ་སོང་ཅན་སེམས་ཅན་ལ་
 སྤྲིང་རྗེ་ཆེར་འགོ་བ་ཡིན་ཏེ། སྤྲོབ་དཔོན་བེ་རོ་ཅན་འེ་ཞལ་ནས་གྲང་། སྤྲེ་གི་མེད་པའི་རོན་རྟོགས་
 གྲང་། འདུས་བྱས་དགོ་བ་རྒྱུན་མི་གཅད།³⁶ བྱིས་གསུངས་པའི་རོན་དེ་ལྟར་ཡིན་པས། རང་གིས་
 རོན་དམ་རྟོགས་སམ་ཀྱན་རྫོབ་སྤང་བས་འདུག རང་ལ་ལྟ་དགོས།³⁷ རོན་དམ་རྟོགས་གྲང་སེམས་
 ཅན་ལ་སྤྲིང་རྗེ་སྤྲོམ་འཚལ། སེམས་ཅན་ལ་པན་པ་ཆེར་གདགས་དགོས། སྤྲོབ་དཔོན་ལྷ་སྤྲུབ་ཀྱིས།
 སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་བསྟན་པ། བདེན་པ་གཉིས་ལ་ཡང་དག་བརྟེན། འཛིག་རྟེན་ཀྱན་རྫོབ་
 བདེན་པ་དང་། ཉམ་པའི་རོན་གྱི་བདེན་པའོ།³⁸ ཞེས་གསུངས་པས་བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་དུ་
 ཉམས་སུ་བྱུང་འཚལ། ཆོས་དེ་ལས་མ་མཆིས། །

རྣམ་པ་ཀྱན་ལ་ཆོས་གཅིག་སྟོན་དུ་གསོལ་བའི་དབང་དུ་བགྱིས་ན། འོ་སྒོལ་ད་ལྟའི་དུས་སུ་
 ཆེ་ལ་ལོང་མེད་པས། སྤང་བྱ་ལྷག་མ་མ་ལུས་པར་སྤངས་ཤིང་། ཕྱིས་མི་སྤྲེ་བར་བྱེད་པའི་གཉེན་
 པོ་³⁹བཟང་པོ་བརྟེན་ལ། རོ་ཆ་དང་དད་པ་གལ་ཆེ། དེ་ཡང་དད་པ་ལ་ཡལ་བའི་སྐབས་ཡོད་སྲིད་
 པས། དེའི་དུས་སུ་རོ་ཆ་ཡོད་ན་ཆོས་དང་མི་འབྲལ་བའི་གོགས་མང་པོ་བྱེད་ལ། རོ་ཆའི་དད་པ་ཡང་
 འོང་སྲིད་པ་ཡིན་པས་རོ་ཆ་གལ་ཆེ། རོ་ཆ་མེད་ན་དད་པ་རྒྱས་པའི་དུས་སུ། ཆོས་མིན་གྱི་ལས་ཨ་ཙང་
 ཆེས་ན། འཛིག་རྟེན་ན་བྱ་མི་རུང་བའི་ལས་ལ་མ་ཡང་གསོད་པ་སོགས་བྱེད་པ་ལ་ཆོགས་མེད། དེ་ལྟ་
 བུའི་ལས་ངན་ཐེངས་ཅིག་⁴⁰བྱས་པས་ཁྲེལ་གྱོར་ནས། འདུན་མ་ཐམས་ཅད་བཅའ་འབྲེལ་ནས་འགོ།

དེས་ན་དད་པ་གཅིག་ཕྱི་རང་རྒྱ་མི་ཐུབ་པ་ཡིན་པས། རོ་ཚ་དང་ཡང་ཕྱན་པ་གལ་ཆེ། བཅད་པོ་ཤན་
པ་མི་བྱེད་པ་དེ་ཅུག་ཡིན། དད་པ་དང་རོ་ཚ་འཛོམ་ན་ཅིས་ཀྱང་ཚོས་སུ་འགྲོ་སྟེ་གསེར་ལ་ནག་ཚུར་
བཏང་བ་ལྟ་བུ་ཡིན། གསེར་ཁ་ཡེ་ནས་བཟང་བ་ལ་ནག་ཚུར་གྱིས་རྗེ་བཟང་ལ་འགྲོ་བ་དང་འདྲ་བས།
དད་པས་ཚོས་འབའ་ཞིག་བྱེད་པའི་སྟེང་དུ། རོ་ཚས་གཞན་གྱིས་ཁྲེལ་ན་བདག་གཞན་གྱི་དོན་གཉིད་
འགྲུབ་སྒྲུལ་ནས། མིས་ཁྲེལ་གྱིས་དོགས་ནས་འཕྲུལ་གྱི་མཛད་སྟོན་པའི་ཚོད་ལ་གཟབས་པོ་ནས་
བྱས་པས། རང་གཞན་གྱི་དོན་ཐམས་ཅད་གྲུབ་ནས་འོང་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་དད་པ་དང་རོ་ཚ་འཛོམ་
པའི་ཉམས་སུ་སྤང་བ་དེ་ལ། རྒྱུད་ལ་ཡོན་ཏན་ཅི་ཙམ་ཅིག་སྦྱེས་ནས་འདུག་ལྟ་དགོས་ཏེ། སྤང་བ་
ཐམས་ཅད་བདེན་སྤང་དུ་བྱས་ནས་བདེ་སྤྱད་པ་དག་གཞན། རོར་རྒྱས་འཁོར་གཡོག་ཐམས་ཅད་
བདེན་པ་རང་རྒྱུད་པར་བྱས་ན། མི་ནག་པ་ཐམས་པ་དང་བྱུང་མེད་པས། ཟག་བཅས་ཀྱི་བདག་
འཛིན་ཚུང་དུ་བཏང་དགོས་པས། ཅི་བྱེད་ཐམས་ཅད་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་མ་དམིགས་ན། ཐེག་པ་
ཚུང་དུར་འགྲོ་བ་ཡིན། འབྲས་སུ་འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་ལས་མི་ཐོབ། ཅིར་སྤང་མི་ལམ་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུར་
ཤེས་ན། ཅི་བྱེད་མི་ལམ་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུ་ཡིན། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་ཀྱིན་འདུག་ན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
ལམ་ལ་སློབ་འབྲངས་པ་བྱ་བ་ཡིན། བདག་གི་ཞེ་འདོད་མེད་པར་མི་ལམ་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུས་གཞན་དོན་
གཙོ་བོར་སྒྲུབ་ན་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་བྱ་བ་ལགས། བདག་རང་གཅེས་འཛིན་གྱི་ཉོག་པ་མེད་པར་
རྩོམ་སེམས་ཅན་ལ་ཅི་ཡན་བྱེད་ལ། འགྲོ་དོན་ལ་སུན་པ་མེད་པར་འགྲུབ་ཅན་བྱང་ཚུབ་སེམས་
དཔའ་བྱ་བ་ཡིན། གཞན་གྱི་ཉོག་པ་མེད་པར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་འབད་རྩེ་མེད་པར་ལྷན་གྲུབ་
རྒྱུ་མི་འཆད་དུ་འབྱུང་གིན་འདུག་ཅན་རྩོགས་པའི་སངས་རྒྱས་བྱ་བ་ཡིན།

དེ་ལྟར་ཡིན་པས་སྤང་བ་རང་རྒྱུད་པར་སྤྱད་ན་སོ་སོར་སྦྱེ་བོར་གོལ། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་མ་
དམིགས་ན་ཉན་ཐོས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་སུ་གོལ། དེ་ལྟར་ལགས་པས་ཞལ་རྩམ་པ་ཀུན་ཁ་ཚོས་
གྱིས་མི་ཡན། སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་ཕྱིར། །ཡང་དག་རྩོགས་པའི་སངས་རྒྱས་འདོད།^༤ །ཅིས་
པས། དག་བ་ཅི་བྱས་ཐམས་ཅད་གཞན་དོན་དུ་མི་བསྐྱོས་ན་ཚོས་ཀྱང་ལམ་དུ་འགྲོ་བ་དགའ། ལམ་
དུ་མ་སོང་བའི་ཚོས་གྱིས་འཚང་མི་རྒྱ། སངས་མ་རྒྱས་ན་འཁོར་བར་སྦྱིད་མེད། དེའི་ཕྱིར་ན་སེམས་

ཅན་གྱི་དོན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་རེ་དང་བསྐྱེད་བ་རེ་བྱ། དེ་ལྟ་བུའི་གདམས་ངག་གིས་གིང་ཉམས་སུ་སྒྲང་
 བ་གལ་ཆེ། དེ་བཞིན་ལགས་པས་དང་པོ་དད་བ་གལ་ཆེ། རོ་ཚས་ཆོས་གྲོགས་བྱས་ནས་སེམས་ཅན་
 ལ་བྱམས་པ་སྟིང་རྩེ་བྱང་རྒྱུ་གྱི་སེམས་བཅོས་མ་མིན་པ་ཅིག་དགོས། དེ་ཡང་བདག་ལས་གཞན་
 གཅིས་པ་ཅིག་དགོས། དེ་ཡང་སྟོང་བ་དང་སྟིང་རྩེ་དུས་མཉམ་པ་ཅིག་འཛུལ། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་རྒྱུད་
 བས། སྟིང་རྩེ་དང་བྲལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཞུགས་པ། །དེ་ནི་ལམ་མཆོག་རྟེན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཏེ་སྟིང་རྩེ་
 འབའ་ཞིག་བསྒྲུབ་ན་ཡང་།^{༤༩} །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཏེ། སྟིང་རྩེ་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལམ་
 མི་ཆོད་ལ། སྟོང་པ་མེད་པའི་སྟིང་རྩེས་ཀྱང་ལམ་མི་ཆོད་པས། སྟོང་ཉིད་སྟིང་རྩེའི་སྟིང་པོ་ཅན་དུ་
 འབྱེད་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་ཉིད་སྟིང་རྩེའི་སྟིང་པོ་ཅན་ཞེས་བཤད། སྟོང་ཉིད་སྟིང་རྩེ་དུས་མཉམ་
 དུ་ཉམས་སུ་འོང་། ཆོས་དེ་ལས་མ་མཆིས། ། །

ནམ་པ་ཀྱན་ལ་ཆོས་གཅིག་སྟན་དུ་གསོལ་བའི་དབང་དུ་བསྐྱིས་ན། ཆོ་འདི་སྒྲོས་བཏང་ནས་
 སྐྱེ་བ་ཕྱི་མའི་དོན་དུ་གཉེར་བ་རྣམས་ཀྱིས། སྒྲ་མ་དམ་པར་བདག་གཞན་འདྲེས་པའི་གདམས་པ་
 ཞུས་ལ། ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་སྒྲགས་སྟིང་མ་ནས་ཐེག་པ་རིམ་པ་དགྲུང་བཤད་ཀྱང་རུང་། གསང་
 སྒྲགས་གསང་མ་ནས་རྒྱུད་སྟེ་བཞིར་བཤད་ཀྱང་རུང་། མཆོན་ཉིད་ནས་སྟེ་སྟོང་རིན་པོ་ཆེ་གསུམ་དུ་
 བཤད་ཀྱང་རུང་། སྟིང་པོ་སྟོང་ནས་ཐེག་པ་གསུམ་གནས་པ་བཞི་སྟོར་བ་དགྲུང་བཤད་ཀྱང་རུང་།
 ཐམས་ཅད་བདེན་པ་གཉིས་སམ་བཞིར་བཤད་ཀྱང་རུང་སྟེ། འུབ་ཅིལ་གྱིས་དྲིལ་བ་ལ། ཟས་གྱིས་
 བཞུ་ཐབས་བཞི།^{༥༠} སའི་བཟུང་ཐབས་གསུམ། སྟོང་ལམ་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། ཆོས་པའི་སྟོང་པ་ཐམས་
 ཅད་དེར་འདུས་སོ། །ཟས་ལ་དགེ་འདུན་དང་སྒྲ་མ་དད་པ་ཅན་ལ་སོགས་པ་མང་དུ་འོང་སྟེ། བཞུ་
 ཐབས་རྣམ་པ་བཞི་ནི། རྣལ་འབྱོར་པ་རབ་ཀྱིས་རྟོགས་ཆད་ལྟ་བུའི་གདེང་དང་ལྡན་པས། སྟང་བའི་
 བདེན་འཛིན་ཞིག་ནས། སྟང་བ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པས་ཟས་བཟང་ངན་གྱི་རྣམ་རྟོག་བྲལ་
 བས་ངང་གིས་འཇུ་བ་ཡིན་ཏེ། རྟོགས་པས་ཞུ་བ་རབ་ཡིན། དེའི་འོག་མ་བསྒྲུབ་པས་ཞུ་བ་ཡིན་ཏེ།
 གཏུམ་མོ་ལྟ་བུ་བསྒྲུབ་པ་ཅིག་གིས་སྟིང་བྱིང་ཞོད་བཅོས་དགོས་ཀྱང་། འདིར་ཕྱིའི་སྟོན་ཐམས་ཅད་ཅ་

རྒྱ་བསྐྱོམས་པ་རང་གིས་སེལ་བ་ཡིན་ལ། ཅ་རྒྱ་བསྐྱོམས་པ་ལས་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་མཐའ་
དབུས་མེད་པ་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུར་འཆར་བ་ཡིན། དེས་འདྲ་བ་ནི་ནལ་འབྱོར་པ་འབྲིང་ཡིན། དེའི་འོག་
ཏུ་བྱམས་སྤྱིང་རྗེ་མཉམ་བཞག་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་བསྐྱོམ་པ་ཅིག་གིས་འདྲ་སྟེ། མཉམ་བཞག་ལ་གོམས་པ་
ཡུན་རིང་བ་དང་། དཔེ་ཚོས་གཅིག་གི་སྒྲིབ་བ་དང་འདྲ་སྟེ། བྱམས་སྤྱིང་རྗེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྡོན་དུ་
བཏང་གིན་བསྐྱོམས་པས། ཉིང་རེ་འཛིན་མགོ་སྐྱེས་པ་ཙམ་ན་སེམས་ཀྱི་རོ་བོ་མཐོང་ཙམ་བྱུང་ནས།
རྗེས་ཐོབ་བདེན་འཛིན་གཤམ་ཆུང་དུ་སོང་བ་ཅིག་གིས་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། ནལ་འབྱོར་པ་འབྲིང་སྤྲད་ཡིན།
དེའི་འོག་ཏུ་ནལ་འབྱོར་པ་ལུས་དག་གི་དགོ་སྒྲུབ་རེམ་པ་ཅིག་གིས་འདྲ་སྟེ། ཐུན་བཞིར་བསྐྱེད་རྫོགས་
སམ་ཡུག་དང་སྐྱོར་བ་མཆོད་པ་དང་གཏོར་མ་བསྐྱས་བརྗོད་རྒྱུན་དུ་བྱེད་པ་ཐ་མ་སྟེ། འབྲིང་གཉིས།
རབ་དང་ཐ་མ། བཞི་པོ་དེས་ཟས་འདྲ་བོའོ།

ཚོས་པའི་སའི་བཟུང་ཐབས་གསུམ་ནི། རི་ཁྲོད་བྱས་ནས་ཏྲག་ཏུ་ས་ཟེན་ན་རབ་ཡིན། འདག་
ཆལ་^༥ བྱས་ནས་ས་ཟེན་ན་འབྲིང་ཡིན། བཀའ་ལུང་ཐོབ་ཅིང་སྒྲིམ་པ་བསྐྱུངས་ནས་ས་ཟེན་ན་ཐ་མ་
ཡིན་ནོ། སྦྱོད་ལམ་གཉིས་ནི། རབ་ཚོས་ལ་གནས་པའི་ཐོག་ནས་སེམས་ཅན་ལ་པན་ཅི་ཐོགས་བྱེད་
པའོ། ཐ་མས་གཞན་པ་རོལ་པོ་དད་ཅིང་སྦྱོད་པ་ཞི་ཞིང་དུ་ལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། དེ་ལྟར་ཟས་གཞུ་
ཐབས་བཞི་པོ་དང་སའི་བཟུང་ཐབས་གསུམ་པོ་གལ་ཆེ། སྦྱོད་ལམ་གཉིས་པོ་དེ་མེད་ཁ་མེད་པས། དེ་
ལྟར་ལགས་པས་རོ་བོ་ཀུན་ཅི་ཐོད་ཐོད་ཀྱིས་ཟས་མི་འདྲ། ཚོས་པའི་གལ་དུ་ཡང་མི་རྟོག་པས། རང་
ལ་དེ་ཚོ་གང་རུང་ཞིག་ལྟན་དགོས། གྲོང་པ་སེམས་འདྲུ་འཛི་སྐྱེ་བའི་བསྐྱེད་པ་དང་། སྒྲིམ་པ་དང་དམ་
ཚིག་མི་སྦྱང་བའི་སར་བསྐྱེད་པས་བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་ངན་སོང་དུ་འགྱོ་བའི་གོགས་བྱེད། རང་
ཚོས་དང་མི་ལྟན་ན་གཞན་ལ་སྦྱར་བ་འདེབས་པས་ན། ཚོས་པའི་བཟུང་ཐབས་གསུམ་པོ་དེ་གལ་ཆེ།
སྦྱོད་ལམ་གཉིས་པོ་དེ་དང་མ་ལྟན་ན། བདག་གཞན་གྱི་དོན་མི་འགྲུབ་པས། རྒྱུད་སྒྲིམ་པ་དང་ལྟན་ཞིང་
ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་དུ་ལ་བ་དང་ལྟན་པས་འགྱོ་བའི་དོན་བྱ། དེ་ཚོ་ལས་ཟས་འདྲུ་ཐབས་གང་རུང་
ཞིག་དང་། ས་བཟུང་ཐབས་གང་རུང་ཞིག་དང་། སྦྱོད་ལམ་གཉིས་པོ་དེ་ཚོས་པ་ལ་མེད་ཐབས་ཅིས་
ཀྱང་^༦ མེད་པས། དེ་ཚོ་ཚོགས་པར་གྱུར་ན་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་ཞིང་། བདག་གཞན་གྱི་དོན་ཉམས་

སྤྱུངས་ཏེ། ལུང་ལས། བདག་གཞན་དོན་ཆེན་གྲུབ་པའི་ལམ་ཞུགས་པ། །བཀྲ་གིས་དམ་པ་དེས་
 ཀྱང་དང་འདིར་བདེ་ལེགས་ཤོག་ལྟེ། །ཅེས་པ། གཞན་དོན་གྲུབ་ན་བདག་དོན་ཆེན་པོ་གྲུབ་པ་སྟེ། དེ་
 རང་ཡིན་པས་ན་བཀྲ་གིས་དམ་པ་དེ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་པས། དེ་ལྟར་ཉམས་སྤྱུངས་ངོ་། །ཆོས་དེ་
 ལས་མ་མཆིས།

ནམ་པ་ཀུན་ལ་ཆོས་གཅིག་སྟེན་དུ་གསོལ་བའི་ཆོས་ཀྱི་དབང་དུ་བགྱིས་པར་གདའ་ན། ཆོས་
 གཤམ་མ་ཞིག་བྱེད་པར་སོང་ན། འཆི་བ་མི་ཏྲག་པ་རྒྱུད་ལ་མི་སྟེ་བའི་ཐབས་མེད་ཡོང་ཆེ་འདི་མི་ཏྲག་
 པར་འདུག དེར་སྟེས་ནས་མ་གྱི་བམི་འདུག་པས་ཅིས་ཀྱང་འཆི་ངེས། ད་ལྟ་འཆི་འམ་ནམ་འཆི་ཆ་
 མེད་དེ། ཆོ་ལ་ཆད་མེད་པས་ནམ་འཆི་ཆ་མེད། ལུས་ལ་སྟིང་པོ་མེད་པས་ནམ་འཆི་ཆ་མེད། འཆི་རྒྱུན་
 མང་སྟེ་ལུས་འདི་ཟས་ཀྱིས་གསོ་སྟེ། ཟས་ཀྱིས་བརྒྱུད་ནས་ལྟེ་འཆི་རྒྱུན་བྱེད་པ་དང་། ལུས་འདི་གོས་
 ཀྱིས་གསོ་སྟེ་གོས་ཀྱིས་འབྲུམས་ནས་འཆི་རྒྱུན་ལ་སོགས་པ་མཐུན་རྒྱུན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་འཆི་རྒྱུན་དུ་
 འགོ་ཞིང་འདུག་པ། གཞན་དག་དང་རྩ་ནང་ལ་ལྟེ་སོགས་པ་འཆི་རྒྱུན་གྱི་ཉུ་མང་བར་འདུག་པས་
 ནམ་འཆི་ཆ་མེད་པའོ། །འོ་ན་ནམ་འཆི་ཆ་མི་འདུག་ན། འཆི་བ་ལ་ཡན་པའི་སྟོངས་པ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན།
 ཅིས་ཀྱང་མི་སྟོངས་པར་འདུག་སྟེ། རང་གིས་བསགས་པའི་ནོར་གྱིས་ཀྱང་མི་སྟོངས་པར་འདུག འཆི་
 བ་ལ་ཕྱག་པོའི་ནོར་གྱིས་བསྐྱར་མི་འདུག ནོར་བཞག་ནས་རང་གཅིག་ཕྱས་སངས་ཀྱིས་འགོ་བར་
 གདའ། འོ་ན་གཉེན་འབྲེལ་གྱིས་མཐའ་བསྐྱོར་ཀྱང་། འཆི་བ་ལ་མི་སྟོངས་པར་སྤྱར་རང་ལ་གཞོད་
 པར་གདའ། འོ་ན་རང་གི་ལུས་འདི་སྟག་འཛིན་པ་ཡིན་པས་འཆི་བ་ལ་སྟོངས་སམ་སྟུམ་ན། རང་གི་
 ལུས་ལ་སོགས་པ་ཅིས་ཀྱང་མི་སྟོངས་པར་འདུག་པས་ཁམ་ཆེས་ཏེ་མ་གོ། །དེ་བཞིན་དུ་བྱས་པས་འཆི་
 ངེས་པར་གདའ། ནམ་འཆི་མ་ངེས་པར་གདའ། ནམ་འཆི་ཆ་མི་གདའ། འཆི་བ་ལ་ཅིས་ཀྱང་མི་སྟོངས་
 པར་གདའ་བས། ད་དགེ་སྦྱོར་ལ་ལེ་ལོར་བཞག་ཏུ་ག་ན་ཁོམ་པས། ཉམས་ལེན་བྱེད་དགོས་པར་
 གདའ། ཨ་ཙ་མ་སོས་དལ་དུ་སྟོད་ཁོམ་པ་ཅི་ཡིན་སྟུམ་ནས། སྟིང་མེད་པོ་སྟུམ་པའི་སྟོ་སྟ་ཐུང་སྟང་
 པ་རེ་སྟིང་ཕྱགས་སུ་གཞུག་དགོས་པར་གདའ། ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་ཆོ་འདིའི་འདུན་མ་ཀུན་རྒྱུ་ཏུ་

བསྐྱར་ལ། ལྷ་མ་མཚན་ཉིད་དང་ལྷན་པ་བསྟེན་དགོས་ཏེ། ལྷ་མ་མེད་ན་ཐར་པའི་ལམ་སྟོར་བ་ལྟ་བུ་
ཡིན་ཏེ། ལུང་ལས་ཀྱང་། ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་རབ་ལྷན་ཡང་། ལྷ་མ་མེད་ན་སྤིང་མཐར་མིན། ལྷ་བ་
འཛིན་པ་མེད་པ་ཡིས། ལྷ་ས་ནི་པ་རོལ་བྱིན་མི་འགྱུར།¹⁰ ཞེས་གསུངས་སོ། གཞན་ཡང་། དུས་གསུམ་
སངས་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། ལྷ་མ་དག་ལ་བསྟེན་¹¹ཏེ་བྱུང་། ལྷ་མ་མེད་པའི་པ་རོལ་ན། སངས་
རྒྱུ་བྱ་བའི་མིང་ཡང་མེད།¹² ཅེས་གསུངས་པས་ན། དེས་ན་ལྷ་མ་མཚན་ཉིད་དང་ལྷན་པ་བསྟེན་ལ།
རང་གི་ལུས་ལོངས་སྟོད་དུས་གསུམ་དུ་བསགས་པའི་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་ལྷ་མ་ལ་འབུལ། དེ་ལས་
བྱུང་བའི་དུས་གསུམ་གྱི་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་རྩོམ་སེམས་ཅན་དང་ཐུན་མོང་དུ་བསྟོ་ཞིང་སེམས་བསྐྱེད་
པ་དང་། ལྷ་མ་དཀོན་མཆོག་ལ་དད་པ་དང་མོས་པ་ཅི་བྱས་པ་ཐམས་ཅད་རང་འདོད་མེད་པར་སེམས་
ཅན་གྱི་དོན་དུ་དམིགས་ལ། ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱིས་བྱས་པའི་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་དམིགས་པ་
མེད་པའི་ཕྱི་ཡིས་ཟིན་པ་གལ་ཆེ་བ་ཡིན། ཆོས་གང་ལ་ཡང་མ་དམིགས་ན་ཉིང་རེ་འཛིན། གང་ལ་
ཞེན་པ་དང་། རི་སྤིང་དུ་དམིགས་པ་དེ་ཕྱི་གཅིག་ཡིན་ལ། དམིགས་མེད་དུ་སོང་ཅ་ན་སྒྲོས་བྲལ་ཡིན།
ཅིར་སྐྱེང་སེམས་སུ་ཤེས་ཅ་ན་རོ་གཅིག་ཡིན། ཉམས་ལ་རྒྱུ་ཆད་མེད་ཅ་ན་བསྒྲོམ་དུ་མེད་པའི་ནྤ་
འབྱོར་ཡིན་པས། དེ་བཞིན་ཉམས་སུ་བྲེངས་པས་རང་དོན་དང་གཞན་དོན་གཉིས་ཀ་འགྲུབ་སྟེ། ཆོས་
དེ་ལས་མ་མཆིས།

སྒྲོམ་ཆེན་པ་ནམས་ལ་ཆོས་གཅིག་སྟོན་དུ་གསོལ་ན། འོ་སྒྲོལ་ད་ལྟའི་གནས་སྐབས་སུ་ཆེ་མི་
ཏྲག་ཡུན་བྱུང་བར་འདུག་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྒྲོ་བག་རེ་སྟེ་འཆལ་ཏེ། ཆོས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་འབྱུང་ཉིལ་
གྱིས་དྲིལ་ན། ནྤ་ལ་འབྱོར་གསུམ་བྱ་བ་ཅིག་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་ཏེ། སྤྲུགས་གྱི་ནྤ་ལ་འབྱོར་དང་རྩལ་
དང་ཆོས་དང་བྱ་བ་གསུམ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་དབྱེས་དོར་ནས། སྤྲུགས་དང་རྩལ་དང་ཆོས་ནམས་ནི། ནྤ་ལ་
འབྱོར་འདི་གསུམ་རྫོགས་གྱུར་ན། འཁོར་བའི་གནས་སུ་བསྐྱེད་དོན་མེད།¹³ ཅེས་སོ། དེ་ཡང་སྤྲུགས་
གྱི་ནྤ་ལ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་བ་དེ། བསྐྱེད་རྫོགས་ལ་སོགས་པ་ཐིན་ལས་གང་གི་སྒྲོར་ཞུགས་པའི་ནྤ་ལ་འབྱོར་
པ་ཡིན་ཏེ། རང་ལྟའི་ནྤ་ལ་འབྱོར་དུ་བསྒྲོམས་ན། བསྐྱེད་པའི་རིམ་པའོ། ལྟ་དེ་ཡང་རྩ་བའམ། སྒྲུ་མའམ།

འངའ་ཚོན་ལྟ་བུར་གཤམ་པ་སྟེ་རྫོགས་པའི་རིམ་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་བསྐྱེད་རྫོགས་ཟུང་འཇུག་ཏུ་
བསྐྱོམས་ན་ཚོགས་རྣམ་པ་གཉིས་རྫོགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་པ་ཡིན། བསྐྱེད་པའི་
རིམ་པ་རྒྱུད་པ་ལྟར་བསྐྱོམས་ཀྱང་དན་སོང་གི་སྟོ་ཞེགས་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་བསྐྱོམས་པས་སྒྲགས་ཀྱི་
རྩལ་ཁྲིམས་ཡིན། སྒྲགས་ཀྱི་རྩལ་འབྱོར་ཡིན་ནོ། །རྩལ་ཀྱི་རྩལ་འབྱོར་ནི། རོར་རྩལ་ཐམས་ཅད་མི་ལམ་སྒྱུ་
མ་ལྟར་གཤམ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ཉམས་སུ་སྤངས་པས་སྤང་བ་ལ་བདེན་འཛིན་ཞིག་ནས་འགོ་བ་ཡིན་
པས། མི་ལམ་སྒྱུ་མ་ཙམ་དུ་གཤམ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རང་རྒྱལ་དང་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་ས་ལ་འགོ་བ་
ཡིན་ཏེ། ལུང་ལས་ཀྱང་། སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་ཆོས་རྣམས་ལ། །སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་བསྐྱོམས་བྱས་ན། །སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་
སངས་ཀྱང་རྒྱ།^༤ །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །ཆོས་ཀྱི་རྩལ་འབྱོར་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་ནམ་མཁའ་དག་པའི་
དཀྱིལ་ལྟར་རྫོགས་ནས། བདག་གཞན་དང་ཡིན་མིན་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྫོགས་
པ་ཞིག་^༥ལ་ཟེར་བ་ཡིན། ལུང་ལས། རམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་ཆོས་རྣམས་ལ། །ནམ་མཁའ་ལྟ་བུར་
བསྐྱོམས་བྱས་ན། །ནམ་མཁའ་ལྟ་བུར་སངས་ཀྱང་རྒྱ།^༦

དེ་ལྟར་དུ་རྩལ་འབྱོར་གསུམ་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲགས་བསྐྱེད་རྫོགས་གཉིས་ཀྱི་
ཕྱིན་ལས་ལ་མོས་ན་སྒྲགས་ཀྱི་རྩལ་འབྱོར་བྱ་ལ། རྩལ་ཀྱི་རྩལ་འབྱོར་ལ་བདེན་མི་ལམ་སྒྱུ་མའི་
གདམས་པ་བསྐྱོམ་པ་ཡིན། ཆོས་ཀྱི་རྩལ་འབྱོར་ལ་མོས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནམ་མཁའི་དཀྱིལ་ལྟར་
བསྐྱོམས་པ་ཡིན། འོ་ན་རྩལ་འབྱོར་གསུམ་ཀ་སྟན་ཐོག་ཅིག་ཏུ་རི་ལྟར་བསྐྱོམ་ན། དང་པོ་བསྐྱེད་
རྫོགས་བསྐྱོམ། དེ་ནས་སྐྱེད་ལམ་བཞིའམ་མཐུན་^༧མཚམས་ལ་མི་ལམ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་བསྐྱོམ། གང་
བྱས་པའི་རྩལ་ཐམས་ཅད་དམིགས་མེད་ནམ་མཁའི་དཀྱིལ་ལྟར་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པར་བཞག། །དེ་
བཞིན་དུ་ཉམས་སུ་སྤངས་པས་བདག་གཞན་གྱི་དོན་ཐམས་ཅད་བྱུང་ནས་འོང་བ་ཡིན་གསུང་། དེ་
བཞིན་དུ་ཉམས་སུ་སྤང་། ཆོས་དེ་ལས་མ་མཆིས།

རྣམ་པ་ཀླན་ལ་ཆོས་གཅིག་སྟན་དུ་གསོལ་བའི་ཆོས་ཀྱི་དབང་དུ་བཞགས་པ་ལགས་ན། ཆོས་
གཤམ་པ་ཞིག་བྱེད་པ་ལ། ད་ལྟའི་སྟོན་པས་སུ་ཉེན་མི་ལུས་ཐོབ། དབང་པོ་སྟོན་པ་ཆང་། དམ་པའི་

ཚོས་དར་སར་སྒྲེས། ཚོ་སྒོན་མའི་བསོད་ནམས་འདི་བསགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་རྟེན་འདི་ལ། རང་གི་
ནད་ཀྱིས་མ་ཐེབས་པ་འདི་ལ་ཚོས་གིག་ཉམས་སུ་བླང་དགོས་ཏེ། དེ་ཡང་ཉམས་སུ་བླང་རྒྱུ་ལ། སྤང་
བྱ་མི་དག་བ་བཅུ་སྤྱད། དག་བ་བཅུ་སྤྱད་པ་གལ་ཆེ། དེ་ཡང་མི་དག་བཅུ་སྤྱད་བ་ནི། ལུས་ཀྱི་གསུམ་
སྤྱོད། རག་གི་བཞི། ཡིད་ཀྱི་གསུམ་སྤྱོད་དོ། །དག་བ་བཅུ་ནི་ལུས་ཀྱི་སྒོག་གཙོད་སྤངས་པའི་སྤྱོད་དུ་སྒོག་
འདོན་བྱུང་ཆད་བྱ། མ་བྱིན་པར་ལེན་པ་སྤངས་པའི་སྤྱོད་དུ། སྦྱིན་པ་བྱུང་ཆད་བྱ། འདོད་ལོག་སྤངས་
པའི་སྤྱོད་དུ་ཆངས་སྤྱོད་ཀྱི་སྤོམ་པ་བསྤྱད་དོ། །རག་གི་རྒྱན་སྤངས་པའི་སྤྱོད་དུ་ཚོས་བཤད། བྲ་མ་ལ་
གསུམ། བཙན་པ། གཞོགས་པ། རྟོག་པ། །བཙན་པ་ནི་གཉིས་ཚོགས་པའི་རྩར་“བཅུག་པ་དེ་
ཡིན། གཞོགས་པ་ནི་ཐབས་ཀྱིས་འབྱེད་པ་དེ་ཡིན། རྟོག་པ་རྟོག་ནས་སོ་སོར་འཇུག་པ་དེ་ཡིན།”
དེ་གསུམ་སྤངས་པའི་སྤྱོད་དུ་ཚོག་འཇམ་པོ་སྤྱོད་དོ། །རག་འབྱུང་པ་སྤངས་པའི་སྤྱོད་དུ་སྤྱོད་བཙན་
བྱའོ། །བན་བ་སེམས་སྤངས་པའི་སྤྱོད་དུ་གཞན་ཀྱི་འབྱོར་པ་ལ་དགའ་བ་བསྒྲུམ། གཞོད་སེམས་སྤངས་
པའི་སྤྱོད་དུ་གཞན་ལ་ཕན་པ་ཅི་འབྱུང་བྱ། ལོག་ལྟ་སྤངས་པའི་སྤྱོད་དུ་ལས་སྤྱིག་པ་བྱས་པ་བཤགས།
དག་བ་བྱས་པ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་བསྒྲུམ་པའོ། །དེ་ལྟར་མི་དག་བ་བཅུ་སྤངས་ནས་གཉེན་པོ་དག་
བ་བཅུ་དང་། ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དུག་ཉམས་སུ་བླངས། དེ་ཡང་ཡ་མ་བྲལ་བ་ཡིན་ཏེ་རེ་རེ་ལ་དུག་ཀ་
ཆང་བ་ཡིན། དེ་ཡང་ཐབས་ཤེས་རབ་ཟུང་འཇུག་ཡིན་པས། སྦྱིན་པ་གཏོང་ཞིང་སྦྱིན་པའི་རྣམ་སྦྱིན་
ལས་དེ་ཀ་ལ་མི་ལམ་སྤྱོད་མར་ལྟ་བུར་གཤེས་པར་བྱའོ། །དུག་ཀ་ལ་མི་ལམ་སྤྱོད་མ་ལྟ་བུར་གཤེས་པར་
བྱའོ། །དེ་ཡང་རྒྱལ་བའི་བཀའ་ནས། སྦྱིན་པའི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་སྦྱོད་པའི་ཆོ། སྦྱིན་པའི་ས་རོལ་ཏུ་
བྱིན་པ་ཡང་མི་དམིགས་པའི་རྒྱལ། ལམ་མཚན་མ་མེད་པའི་རྒྱལ་གྱིས་སྦྱོད་ཅེས་དུག་ཀ་ལ་སྤྱོད་ནས་
གསུངས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཡིན་པས་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་ལྟ་བུའམ་གཞི་མ་ལྟ་བུ་ནི་མི་དག་བ་བཅུ་
སྤྱོདས། དག་བ་བཅུ་སྤྱད་པ་ནི། ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དུག་གཞན་དོན་དུ་ཉམས་སུ་བླང་བ་ཡིན་ནོ། །ཚོས་
དེ་ལས་མ་མཆིས།

རྣམ་པ་ཀུན་ལ་ཚོས་གཅིག་སྟན་དུ་གསོལ་བའི་དབང་དུ་བགྱིས་ན། ཚོས་གཤའ་མ་ཞིག་བྱེད་
པ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཚོས་ལ་གྲོགས་“ཡེ་མེད་པར་གསུང་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། འཛིག་རྟེན་འབྱུང་པ་འདི་

ལ་ཡར་བལྟས་པས། བྱས་པ་ཐམས་ཅད་དོན་མེད་སྟུག་བསྐྱེད་ཀྱི། ཅི་ལ་བསམས་ཀྱང་ཡན་པར་མི་
འདུག་ན། །རང་གི་སེམས་ལ་ལྟ་བུ་ཏུ་གོམས་པར་གྱིས།^༡ །ཞེས་གསུངས་སོ།།

དེ་ལྟར་ལགས་པས་འོ་སྒོལ་ད་ལྟའི་སྒོ་སྒྲུབས་སུ། སེམས་ལ་ཏུ་བསམ་མཐོན་དུ་མ་རེ་བཏང་
དགོས་ཏེ། འཛིག་རྟེན་པའི་ཆོས་ལ་ཡར་བལྟས་ཅན་བྱས་པ་ཐམས་ཅད་དོན་མི་འདུག་སྟེ། ཡུལ་
མཁར་ཇི་ཙམ་ཡོད་ཀྱང་བཞག་ནས་འགོ་དགོས་པས་བྱས་པ་ཡང་དོན་མེད། འཛིག་རྟེན་གྱི་བྱ་བ་
ཐམས་ཅད་ཆོས་མིན་འབའ་ཞིག་ཏུ་སོང་། ཉིན་པར་བྱ་བའི་ལས་ལ་སོང་བས་བྲེལ་བའི་རང་། རང་
རྒྱབ་ལྟོའི་འདུན་མར་སོང་བས་ཆོས་ལ་བྱ་བའི་སྒྲུབས་མི་འདུག་པས་བྲེལ་སྟུག་དོན་མེད་དུ་འདུག། ཆོ་
འདི་མ་སོས་གྱིས་དོགས་ནས་སྒྲིག་སྟུག་^༢ གཏམ་ངན་ལ་མ་འཛེམས་པར་དུ་དུང་བྱས་པས་སྟུག་
བསྐྱེད་འབའ་ཞིག་ཏུ་སོང་། ཆོ་འདིར་ཡང་སྟུག་བསྐྱེད་ལ་བྱི་མར་ཡང་ངན་སོང་དུ་སྐྱེ་བས་སྟུག་
བསྐྱེད་ཏེ། དུག་གསུམ་པོ་འདི་ལ་བལྟས་པས་ཆགས་པ་བྱི་ནང་གཉིས་ཀ་དུང་དུང་བྱས་ནས་ངོ་ཚ་བ་
ལ་མ་བལྟས་པར་བསྒྲུབས་པས། ཆོ་འདིར་སེམས་ཆོང་ཁའི་དབང་དུ་སོང་བས། ཤི་ནས་ཡི་དྲགས་
སུ་སྐྱེ་བས་སྟུག་སྟེ་དོན་མེད་ཡིན། ཞེ་སྒྲུང་གིས་ཆོ་འདིར་ཀམ་ཀམ་ཅིག་ཅིག་བྱེད་ཅིང་ཤི་བ་ལ་མ་
བལྟ་བས་རང་རྒྱུད་བསྐྱེད་པས་ཆོ་འདིར་སྟུག་ བྱི་མར་དཔུལ་བར་སྐྱེ་བས་སྟུག་ལ་དོན་མེད་པ་
ཡིན། གཉི་སྟུག་གིས་དགོ་སྒྲིག་ངོ་མ་ཤེས་པས། འཕོག་ཆོལ་སྒྱུད་ཅིང་གནས་ལུགས་དགོ་སྒྲིག་གི་
མགོ་ལྟག་མ་བྱེད་པར། སྒྱུང་སྒྱུང་གྲུང་གྲུང་^༣ བཞིན་དུ་ཁྲམ་དང་ཟོལ་ལ་སོགས་པས་བྱས་གྱིན་སྒྱུང་
པོ་འདུན་མེད་པོ་བྱས་པས། ཆོ་འདིར་ཅི་ལ་ཡང་ངོམས་པ་དང་ཆོག་ཤེས་མེད་ལ་དལ་བ་སྐྱད་ཅིག་
ཀྱང་མེད་པས་སྟུག་ བྱི་མར་དགོ་སྒྲིག་ངོ་མ་ཤེས་པས་དུད་འགོར་སྐྱེ་སྟུག་བསྐྱེད་དེ་དོན་མེད་དུ་སོང་།
དེས་ན་འཛིག་རྟེན་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་དོན་མེད་སྟུག་བསྐྱེད་གྱི་རྒྱར་འདུག་པས། ཅི་ལ་བསམས་
ཀྱང་ཡན་པར་མི་འདུག་ན། སྒྱུང་པོ་ཀུན་སོམས་དང་རང་འཆི་བའི་ནང་པར་ཅིས་ཀྱང་ཡན་པ་མེད། སུ་
ཆོ་གཅེས་ཤིང་མོངས་པ་^༤ དང་འབྲེལ་བར་འདུག། ཡུལ་དང་འཁོར་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་དང་
བྲེལ་ཏེ་འགོ་ཙན། དེ་ནས་གལ་པོ་ཆེ་ཅི་ཡོད་ཀྱང་། གཏམ་ཆོག་གཅིག་གམ། མི་གཅིག་མི་མཐོང་བ་
ཁམ་ཆེས་ཏེ་མ་བསམས་པ་ལགས་སོ།།

ལུང་ལས། འཆི་བའི་དུས་སུ་ཅི་ལ་བཏུས་ཀྱང་ཕན་པར་མི་འདུག་ན། རི་ལྟར་བྱ་ཞུས་པས། ལུ་
 ཅིས་ཀྱང་ཕན་པར་མི་འགྱུར་བས། རང་གིས་སེམས་ལ་ཉག་ཏུ་གོམས་པར་གྱིས་གསུང་། རང་སེམས་
 བཏུས་ན་ཕན་ཏེ་བདེ་བ་ཡིན། འོ་ན་ལྟ་ལགས་རི་ལྟར་བཏུས་ན་བདེ་ན། རྒྱ་བསོད་ནམས་ཀྱིས་
 ཚོགས་བསགས་ནས་འབྲས་བུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ལ་ལྟ་བར་བྱེད་ན་སེམས་ལ་བཏུ་བ་བྱ་བ་ཡིན་
 པས། ལྷགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་རིམ་དང་རྫོགས་རིམ་གྱི་དོན་ལ་མོས་པ་བྱེད་ན་ཡང་སེམས་ལ་བཏུ་བ་བྱ་
 བ་ཡིན། མཉམ་གཞག་“ལ་སྤང་བ་ཐམས་ཅད་སེམས་སུ་ཤེས་ནས། རང་སེམས་ལ་བཏུས་པས་
 དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་ཀྱང་མ་སྲུབ། རོས་བབྱང་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བར་འདུག་པས། ཡིན་མིན་གྱི་
 མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་སྒྲོས་པ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་“རང་སར་གོ་ལ་ཏེ། གང་ལ་ཡང་སློ་མི་འཇུག་
 པར་འདུག་ན། མཉམ་གཞག་གི་སེམས་ལ་བཏུ་བ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ལ་བཏུ་བ་རྣལ་མ་དེ་ཡིན་ནོ། རྗེས་
 ཐོབ་ཏུ་མི་ལམ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་བསྒྲོམས་ན་ཡང་སེམས་ལ་བཏུ་བ་ལགས། དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ལ་བཏུ་
 བ་ཉག་ཏུ་གོམས་པར་བྱའོ། །དེ་བཞིན་ཉམས་སུ་བྲངས་པས་ཚོས་ཉོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོར་འགོ་བ་
 ཡིན་ནོ། །ཚོས་ཉོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོར་སོང་ནས་འདུག་ན། སེམས་ལ་ལྟར་བརྟུབ་པ་ཡིན། ཚོས་
 བས། ཉོན་མོངས་པས་ནི་སེམས་དཀྱགས་ཤིང་། མི་ཤེས་འདམ་དུ་བྱིང་བ་ཡིས།“ །ཞེས་གསུངས་ཏེ།
 དེ་བཞིན་དུ་ཡིན་པས་ཚོས་ཉོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོར་སོང་བ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེའོ། །ལའ་ཉམས་ལེན་
 རབ་ཅིག་བྱས་ན་འཆི་རྒྱ་མེད་པའི་དོན་རྟོགས། ཉམས་ལེན་འབྲིང་དུ་བྱས་ན་ལམ་སྤྱི་ཟེན། ཉམས་
 ལེན་ཐ་མ་ཞིག་བྱས་ན་རན་སོང་དུ་མི་སྒྲི། དེས་ན་ཉམས་ལེན་ལ་འབད་བ་གལ་ཆེ་བས་བསྒྲོམ་པ་
 གལ་ཆེ་ཞེ། མ་བསྒྲོམས་པར་འདོད་པ་ལས་སློ་ལོག་པ་ཉུང་། བདག་ཉིད་འཆི་བ་ལས་ཀྱང་མི་གོ་ལ་
 བས། དེའི་ཕྱིར་ན་བསྒྲོམ་པ་གལ་ཆེ། བསྒྲོམས་པས་སྤང་བ་ཟེལ་གྱིས་ནོན་པས། བདེན་པར་འཛིན་
 པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རང་སར་གོ་ལ་བ་ཡིན་པས་བསྒྲོམ་པ་གལ་ཆེ། བསྒྲོམ་རྒྱུའི་དངོས་པོ་རང་ཅིག་ཡོད་
 དམ་ཞེ་ན། བསྒྲོམ་མེད་སྒྲོམ་པ་པོ་ཡང་མེད།“ །ཅིས་བཤད་པས། བསྒྲོམ་རྒྱུའི་དངོས་པོ་འདི་ཡིན་བྱ་
 བ་མེད་ཀྱིས། དོན་དམ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་དེ་ལ་བསྒྲོམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་ཉམས་སུ་བྲང་།
 ཚོས་དེ་ལས་མ་མཆིས།

ནམ་པ་ཀླན་ལ་ཆོས་གཅིག་སྟེན་དུ་གསོལ་བའི་དབང་དུ་བགྱིས་ན། ད་ལྟའི་དུས་སུ་ཆོ་ལ་སྒྲད་
 ཅིག་ཡུད་ཅམ་ལས་མི་གདའ་བས། དལ་འབྱོར་དབང་པོ་ཚང་བ་ཐོབ་དུས་འདི་ལ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ལམ་
 སྟེན་གཅིག་མ་ཟེན་ན་འཆི་བས། སངས་རྒྱ་བར་བྱེད་པ་ལ་རྒྱ་ཚང་ལ་མ་ཞོར་བ་ཞིག་དགོས་ཏེ། རྒྱ་མེད་
 པ་དང་། ཞོར་བ་དང་། དམན་པ་ལས་མི་འབྱུང་བས། དེ་ཡང་ཆོག་པ་གཉིས་མ་བསགས་པ་དང་། ལྷ་
 རྟེན་གསུམ་གྱི་ལྷ་སྟོན་སྟོན་པ་དང་། ཐེག་པ་ཆུང་དུ་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ལས་
 སངས་རྒྱས་མི་འབྱུང་སྟེ། འོ་ན་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་མི་ཐོབ་པ་ཅིའི་
 བྱིར་བྱས་པ་ལ། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་སེམས་མི་བསྐྱེད་པར་རང་གཅིག་ཤུ་ཞི་བདེ་ཐོབ་པར་འདོད་
 ཅིང་། གཞན་དོན་དུ་མ་དམིགས་པས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་མི་འབྱུང་། འོ་ན་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་ལ་
 རི་ལྷ་བྱ་ཞིག་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་ན། རྒྱ་མེད་པའི་མཐར་མ་གོར་བར་ཉམས་སུ་སྒྲུང་། ལམ་ཞོར་བ་
 དང་། དམན་པ་མ་ཡིན་པར་ཉམས་སུ་སྒྲུང་། དེ་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ། མི་མོད་པ་ལ་ཐོག་བརྩིས་
 ཏེ་འབྲི་བ་བཅད། ཞེན་པ་བསྐྱོག་སྟོན་ངོས་བཟུང་། མཚང་ཡུལ་ནས་འདོན། བདེ་སྤྱད་ཐམས་ཅད་
 ཆོས་ཉིད་དུ་ཁྱེད།

དེ་ལ་དང་པོ་མི་མོད་པ་ལ་ཐོག་བརྩིས་བྱ་བ་ནི། གང་ལ་ཆགས་པ་ཡང་ངོ་ཚ་ལ་སོགས་པ་
 གང་^{༡༠}དགར་བཏང་བའོ། །དེ་ནས་འབྲི་བ་བཅད་པ་ནི། ལུ་ཞོར་ཡུལ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་མི་ལམ་སྟེ་
 མ་ལྷ་བྱར་འདུག་མི་རྟག་མི་བདེན་པར་འདུག་རང་བཞིན་མེད་པར་འདུག་སྟུམ་པ་གལ་ཆེ། དེ་ནས་
 ཞེན་པ་བསྐྱོག་པ་ནི། དེ་ཡང་ལུང་ལས། གང་ལ་ཞེན་པ་འདུག་ན་དེ་ཡང་ཐོང་།^{༡༡} །གསུངས་པས། གང་
 ལ་ཞེན་པ་ཐམས་ཅད་སྒྲུང་ཞིང་བཏང་བའོ། །སྟོན་ངོས་བཟུང་བ་ནི། དུག་གསུམ་ལ་སྟོན་དུ་བལྟ་བས་
 བདག་འཛིན་གྱི་སྟོན་སྒྲུང་། མཚང་ཡུལ་ནས་འདོན་པ་ནི། དུག་གསུམ་གྱིས་ངན་སོང་གསུམ་དུ་འབྱུང་
 དོགས་ཡོད་པས། ཡུལ་ཀླན་གཞི་ལ་འདོན་ནོ། །དེ་རྣམས་སྒྲུང་བར་བྱས་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྟོན་དང་
 ལྷན་པར་བྱས་ལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བྱམས་པ་དང་སྟིང་རྩེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་བཟུང་ལ།
 སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཡིན་པར་བདེ་བ་དང་ལྷན། ལྷན་བསྐྱེད་དང་བྱལ་ནས་རྫོགས་
 པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་ན་ཅི་མ་རུང་སྟུམ་པ་ཞིག་སྟིང་ཡུགས་སུ་བཅུག་ལ། རང་གི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་

དགེ་བ་ལ་བཀོལ་བ་ཡིན་པས། ནང་པར་མལ་ནས་ཡར་ལངས་དུས་སུ། དེ་རིང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་དགེ་བ་ལ་བཀོལ་བར་བྱ་སྒྲུལ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་རེ་གལ་ཆེ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་བཞིན་དུ་བྱས་ན་དེའི་ཉིན་པར་ཅི་བྱས་སེམས་བསྐྱེད་བཟང་པོ་དེས་དགེ་བར་འགྱུར། ཚོས་ཐམས་ཅད་ལ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་བསྐྱར་བ་གཙོ་ཆེ་བས། སྤྱིར་ཡང་སེམས་བསྐྱེད་བཟང་པོ་གལ་ཆེ། ཅི་བྱས་དགེ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན། སེམས་བསྐྱེད་ངན་ན་སྤྲིག་པར་འགོ་བ་ཡིན། སེམས་བསྐྱེད་བཟང་པོ་ནང་གི་གཡོག་པོ་ལེགས་པ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་པས། ལུང་མོ་ཉལ་དུས་སུ་ཡང་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་དགེ་བས་སེམས་ཅན་ཀྱི་དོན་དུ་འགོ་བ་དེ་གལ་ཆེ། དེ་བཞིན་དུ་བྱས་པས་ཅི་བྱས་ཐམས་ཅད་དགེ་བར་འགོ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ལམ་སྒྲ་ཟེན་བ་ཡིན་པས། སེམས་བསྐྱེད་བཟང་བ་གལ་ཆེ། དེ་བཞིན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་བྱས་པས་བདེ་སྤྲུག་ཐམས་ཅད་དང་། སྐྱེ་བ་ད་ལྟའི་སྐབས་སུ་ཆེ་འདི་ལས་བློ་ལོག་པར་བྱས་ལ། ཉམས་སུ་ལེན་པ་རྒྱུ་མེད་དུ་ཚོས་སྐྱའི་རང་བཞིན་དུ་ཁྱེད། ཚོས་དེ་ལས་མ་མཆིས།

རྣམ་པ་ཀུན་ལ་ཚོས་གཅིག་སྟན་དུ་གསོལ་བའི་དབང་དུ་བགྱིས་ན། འོ་སྐྱལ་ད་ལྟའི་སྐབས་སུ་ཆེ་འདི་ལ་བློ་ལོག་པར་བྱས་ལ། ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་ལུང་ཉིལ་གྱིས་དྲིལ་ན། གང་གིས་ཀྱང་དགོས་པ་མེད་སྟུང་པ་ཞིག་བློ་ལུགས་སུ་བརྟག་ལ། དེ་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ། ལལ་འབྱོར་བཞི་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་ཏེ། དེ་ཡང་རྣལ་འབྱོར་བཞི་ནི་དང་པོ་ཕྱེ་གཅིག་རྣལ་འབྱོར་ཞེས་བྱ། དེ་ནས་སྒྲོས་བྲལ། དེ་ནས་དུ་མ་རོ་གཅིག་ དེ་ནས་བསྒྲུལ་དུ་མེད་པའོ། །དེ་ལྟར་བཞི་ལས་དང་པོ་ཕྱེ་གཅིག་ནི། དང་པོ་སེམས་འཛིན་གང་རུང་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་སེམས་ཅན་ཅེ་ཅེ་བྱེད་ནས། རང་ཇི་ལྟར་འདོད་པའི་སྒྲུལ་ངོས་འཛིན་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། སེམས་དམིགས་པ་གཅིག་ལས་མི་འཕྲོ་བར་བསྐྱད་པ་དེ་བསྐྱུངས་ན། སྒྲོས་བྲལ་གྱི་དོན་འཆར། ཚོས་ཐམས་ཅད་སྒྲོས་པའི་མཚན་མ་དང་བྲལ་བར་ཤེས་ནས་སྤར་གྱི་ཐོས་བསམ་བྱས་པ་ཐམས་ཅད་སྤྱི་བྱན་ལྟ་བུར་སོང་བས། སེམས་ལ་ཆགས་མེད་ཅིག་འོངས། དུས་དེར་བློ་མ་ལ་གསོལ་བ་གདབ། དཀོན་མཆོག་ལ་མཆོད་པ་འབུལ། ཚོས་གང་ཟབ་ལ་བལྟ་བ་དང་ཉན་པ་ལ་སོགས་པ་བྱས་ཤིང་། རྟོགས་པ་བརྟན་ཏུ་གཞུག་དགོས་པ་ཡིན། དེ་ལྟ་བུ་རྟོགས་པའི་དུས་སུ་དེ་ནི་ཚོས་

བྱ་རྒྱ་རང་མི་འདུག་སྟེ། སྤྱི་མ་དགོན་མཆོག་དང་ཡི་དམ་ཡང་མེད། བསྐྱབ་དང་བསྐྱབས་པའི་དངོས་
གྲུབ་མེད་ཟེར་ནས། དུས་དེར་སྤྱི་མ་ལ་མོས་གྲུས་འཆར་བ་དང་། བར་ཆོད་ཀྱི་བདུད་འོང་ཉེན་ཡོད་
པ་ཡིན། སྤྱི་མ་ལ་གསོལ་བ་དྲག་ཏུ་གདབ་པ་དང་། དགོན་མཆོག་ཡི་དམ་མཆོད་པ་དང་། བུམས་སྒྲིང་
རྩེ་ཕྱོགས་རིས་མེད་པ་བསྒྲོམ་པ་དང་། ར་རྒྱལ་མེད་པ་ཞིག་གལ་ཆེ་གསུང་། མོས་གྲུས་ལ་འགྱུར་ལྡོག་
བྱུང་ན་ཉམས་ལ་འགྱུར་ལྡོག་འོང་། རང་ལ་བར་ཆད་འབྱུང་བས་སྤྱི་མ་ལ་མོས་གྲུས་རྒྱུན་ཆད་མེད་
པར་བྱ། ཉམས་རྟོགས་མོས་གྲུས་ལ་རག་ལུས་པས། ལམ་དང་ཉམས་རྟོགས་སྤྱི་མས་བྱེད་ལ། གསང་
སྤྲུགས་ཐེག་པའི་ལུགས་ཀྱིས། བྱིན་རྒྱལ་སྤྱི་མའི་ལམ་བྱ་བ་ཡིན་གསུང་། དེ་ལྟར་བྱས་པས་ཉམས་
རྟོགས་རྒྱུན་ཆད་མེད་པ་འོང་གསུང་།

དེ་ཀ་ལྟར་བསྐྱབས་པས་དུ་མ་རོ་གཅིག་ཏུ་འཆར་ཏེ། དུ་མ་རོ་གཅིག་གར་ཚམ་ན་སྤང་བ་
ཐམས་ཅད་སེམས་སུ་ཤེས། སེམས་སྟོང་པར་རོ་གཅིག་སྟོང་པ་སྟེ་མེད་དུ་རོ་གཅིག་པར་སྟེ་འོ། །དུས་
དེར་ཡང་སྤྱི་མ་དང་དོ་རྩེ་སྤྱན་མཐོང་བས་མ་དད་པ་སྟེས་ན་བར་ཆད་ཀྱི་བདུད་ཡིན་པས། དུས་དེར་
སྤྱི་མ་དང་དགོན་མཆོག་ལ་ལུས་དང་ལོངས་སྟོན་འབུལ། གསོལ་བ་གདབ། སྤྱི་མ་གཅིག་པའི་མཆོད་
གྲོགས་སམ་སྒོམ་ཆེན་ཉམས་ཅན་ལ་རྟོགས་པ་བསྐྱུར། ལྷ་འོད་གཞོན་ནུའི་ཆོས་ཟབ་ཟེར་བར་བལྟ།
མདོ་རྒྱུད་དང་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་མཉམ་པ་གལ་ཆེ་གསུང་། དུ་མ་རོ་གཅིག་སྟེས་ནས་བར་ཆད་འོང་
རམ་སྟུམ་ན། རྟོག་པ་ཀྱི་མ་ཆད་བར་དུ་བར་ཆད་ཀྱང་མཆི། དུ་མ་རོ་གཅིག་སྟེས་ནས་ཐུག་དོག་འོང་
མི་སྲིད་དེ། དག་པའི་སྤང་བ་གར་བ་བྱ་བ་ཡིན་པས། ཡི་དམ་གྱི་ཞལ་མཐོང་བ་དང་། མདོན་གེས་བག་
རེ་འབྱུང་གསུང་། ཡོན་ཏན་ཅི་བྱུང་ཡང་བདེན་པར་མ་བཟུང་། སེམས་སུ་ཤེས་པས་རྟོགས་པ་གོང་ནས་
གོང་དུ་སྒྱུངས་པས་བསྒྲོམ་དུ་མེད་པའི་རྟོགས་པ་འཆར་སྟེ། སྒྲོམ་བྱ་བ་སྒྲོམ་བདེན་པར་བཟུང་ནས་
བསྒྲོམ་པ་ནི། བསྒྲོམ་མེད་བུམས་སྒྲིང་རྩེ་མེད་པ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་གསུང་། བསྒྲོམ་མེད་རང་ལ་སྒྲིང་རྩེ་
དང་ཆོགས་གཉིས་བུལ་བའི་བསྒྲོམ་མེད་ཅིག་ཡོད་དེ་འདི་མིན། འདི་ཡི་བསྒྲོམ་མེད་འགྲོ་འོང་མེད་པ་
དང་རིགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱས་པས་བསྒྲོམ་བྱ་རྟོགས་པ་དང་། བསྒྲོམ་མེད་འཛིན་པ་མེད་པ་ལ་ཟེར་བ་
ཡིན། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྒྲོམ་པ་ཡང་དེ་རང་ཡིན་ཏེ། འཛིན་པ་དང་ཞེན་པ་དང་བདེན་འཛིན་དང་། ཞེ་

འདོད་ཀྱི་དམིགས་གཏད་ཐམས་ཅད་རང་སར་གྲོལ་ནས་སེམས་ཉིད་ཡིན་ལུགས་དེ་རང་མ་བཅོས་
པར་འཛིག་པ་དེ་རང་ཡིན་གསུང་། དེ་ཡང་ཉམས་སུ་ལེན་ལུགས་ནི། དང་པོ་ཅེ་གཅིག་ལ་བསྐྱབ། དེ་
ནས་སྒྲོས་བྲལ། དེ་ནས་རོ་གཅིག་ དེ་ནས་བསྒྲོམ་དུ་མེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོ་ལ་བསྐྱབ་སྟེ། ལམ་
ཀྱི་ཚུལ་སྐྱབ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་རྟོགས་པའོ།

དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཡོན་ཏན་ནི། ཚོགས་བསགས། ལམ་བཟོད་པའི་རྟོན་འབྲེལ་བསྐྱིགས་པས་རང་
སེམས་རྟོགས་པས་རང་དོན་ཚོས་སྐྱུ་ནམ་མཁའི་དཀྱིལ་ལྟ་བུ་ཐོབ། ལུས་རྩི་རྩེའི་སྐྱར་གྱུར་པས་ལོངས་
སྐྱུ་མཚན་དང་དཔེ་བྱད་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པས་བརྒྱན་པ། སྤང་ལ་རང་བཞིན་མེད་པ་འཇམ་འཇམ་
སྒྲིན་ལྟ་བུ་འཐོབ། གཞན་དོན་དུ་བྱགས་རྩེས་སྐྱུལ་པའི་སྐྱ། གདུལ་བྱ་གང་དུ་བྱོགས་སུ་མ་ལྟར་བ་ནམ་
མཁའ་ལས་ཆར་བབ་པ་ལྟ་བུ་ས་འགོ་བ་སེམས་ཅན་ལ་ནམ་མཁའ་བྱབ་ཚད་ཀྱི་དོན་འབད་ཚུལ་མི་
དགོས་པར་རྒྱན་མི་ཆད་པར་ལྷན་གྲུབ་དུ་འབྱུང་གསུང་། འོ་སྒྲོལ་ཚོས་བཤད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བྱན་
རེ་ལ་སྒྲོན་འགོ་སེམས་ཅན་ཀྱི་དོན་དུ་སློབ་འཇུག་པ། བར་དུ་དགེ་སྦྱོར་གྱི་བྱ་རྒྱ་རེ། ཐ་མ་བསྐྱོ་བ་དང་
བཅས་པའི་ལམ་ཚང་ལ་མ་ནོར་བ་རེ་སྟོན་ཤེས་དགོས་ལ། ཉན་པས་ཀྱང་དེ་ལྟར་ཤེས་དགོས་པ་
ཡིན། ཚོས་དེ་ལས་མ་མཆིས་སོ།

སྐྱ་མ་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་རྩེ་གསུངས་པ་ལ། སྐྱ་མ་སྒྲོམ་ཚུལ་གྱིས་ཡང་ཡང་ནན་ཏན་བྱས་ནས། རྣམ་
ཐར་གཞན་དང་མ་འདྲིས་པར་སྐྱ་མས་གསུངས་པ་ལས་མ་ཆད་མ་ལྟག་པར་གསུང་སྒྲོས་བྱ་བཞི་ལམ་
མེ་ཡི་གེར་བྲིས། སྐྱ་མའི་བཀའ་སློལ་མི་གཅིག་པ་དང་། མོས་པ་མེད་པ་དང་། ཉམས་སུ་མི་ལེན་པ་
ལ་མི་སྤེལ་འཆལ། འདིའི་བརྒྱད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྤྲགས་དང་བཀའ་གདམས་གཉིས་ཡིན། སྤྲགས་
ཀྱི་བརྒྱད་པ་ནི། རྩི་རྩེ་འཆར་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཁའ་འགོ་མ་གཉིས་ཀྱིས་རྟེ་ལོ་པ་དང་བྲམ་ཟེ་ཆེན་
པོ་ལ། དེས་རྩི་རྩེ་ལྟེ། དེས་མར་པ་ལ། དེས་མི་ལ་རས་པ། དེས་སྐྱ་མ་ལྟ་རྩེ་ལའོ། །བརྒྱད་པ་
གཅིག་ནི། ཤྱུ་བྱབ་པ། དུམས་པ། ཐོགས་མེད། ཞི་བ་ལྟ། གསེར་གླིང་པ། ཨ་ཏི་ཤ། འབྲོམ་སྟོན་པ།
སྤྲན་མ་པ། རྒྱ་སྒྲོམ། སྐྱ་མ་ལྟ་རྩེ་རིན་པོ་ཆེ། སྐྱ་མ་སྒྲོམ་ཚུལ། དེ་ནས་རིམ་པར་བརྒྱད་པའོ། །ཚོགས་
ཚོས་ཆེན་པོ་རྟོགས་སོ། །།དགེའོ། །སངས་མཛད་པོ།

ཕུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྒོམ་མ་མོ་ཆེན་མོའི་སྒོན་འགོ་དངོས་གཞི།

ཞང་བརྩོན་འགྲུས་གྲགས་པ།

༡༡༡། སྒྲ་མ་དམ་པ་རྣམས་ལ་ཕུག་འཆལ་ལོ། ཆོས་དབྱིངས་སྒྲིས་མེད་བདེ་ཆེན་ངང་ཉིད་ལས། །
ཐུགས་རྗེའི་ཐིན་ལས་འགོ་བ་ཀྱན་ལ་ཤར། བྱིན་རྒྱལ་སྒྲོལ་གྱིས་གདུལ་བྱ་གོལ་བར་མཛད། སྒྲ་
མ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཕུག་འཆལ་ལོ། དམ་ཆོས་སྒྲིང་པོ་ཐེག་པ་ཀྱན་གྱི་ཅེ། བཀའ་བརྒྱད་གོང་མའི་ཆོགས་
རྣམས་གཤེགས་པའི་བྱལ། རྗེ་ཡི་ཕུག་ལེན་གདུལ་བྱ་འདྲེན་པའི་ལམ། སྒྲ་མའི་ཞལ་གདམས་
གསུང་བཞིན་ཡི་གེར་བཀོད།

དེ་ཡང་ཆོས་རྗེ་དཔལ་ལྷན་ལྷ་རི་པའི་གདམས་ངག་གི་གཙོ་བོ། ཕུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལག་བཅངས་
སུ་སྒྲོན་པར་བྱེད་པའི་ཐབས། སྒྲོབ་མ་ལས་ཅན་རྣམས་ལ་འདེབས་པར་བྱེད་པའི་བྱིད། རྣམས་པོ་
བཀའ་བརྒྱད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་པ་ཕོག་གི་ཆོས། སེམས་ཉིད་རིན་པོ་ཆེ་གཅེར་མཐོང་དུ་ངོ་སྤྲད་ནས་བྱིན་
རྒྱལ་ཞུགས་པས། ཉན་ལྷན་སྒྲིས་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཁོང་ནས་རྩོལ་བར་བྱེད་པའི་གསང་ལམ་དམ་པ།
སྒོན་འགོ་དངོས་གཞི་བྲིད་འདེབས་པའི་ལུགས་འདི་ཡིན་པས། དེ་ཡང་སྒྲ་མ་དམ་པ་དེ་ཉིད་གདུལ་
བྱར་གྱུར་པའི་སྒྲོབ་མ་ལ་སྒྲོམ་པ་གསུམ་གྱི་གཞི་བཏིང་ནས། དབང་གིས་རྒྱད་སྒྲིན་པར་བྱས་པའི་རྗེས་
ལ་འདི་བཞིན་དུ་འབྲིད་པ་ཡིན་ནོ།

དེ་ལ་སྒྲ་མ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་ནས། འོ་སྒྲོལ་ད་ལྟ་དལ་འབྱོར་གྱི་མི་ལུས་རིན་པོ་ཆེ་ཐོབ།
དབང་པོ་ལྷ་ལ་སྒྲོན་མ་ཞུགས། རང་དབང་རང་གིས་ཐོབ་པའི་དུས་འདིར། ཉན་པ་ཞག་གཏན་གྱི་བདེ་
བཞིག་སྒྱུབ་དགོས། དེ་ལ་དམ་པའི་ཆོས་བྱེད་དགོས། ཆོས་བྱེད་པ་ལ་དད་པ་ལུན་སུམ་ཆོགས་པ་
གཅིག་མེད་པའི་ཐབས་མེད། དད་པ་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པ་ལ་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་བསམ་ཞིང་འཆི་བ་
མི་རྟག་པ་བསྒོམ་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་སྒྲ་མ་སྒྲིས་པ་ལ་མ་གྲི་བ་གཅིག་གྱུང་མེད། ད་གཏོང་སྒྲིབ་
བ་རྣམས་གྱུང་འཆི་བར་ངེས། ད་ལྟ་ཡོད་པ་རྣམས་གྱུང་གཅིག་གི་གཉིས་གི་ལས་ཐམས་ཅད་ལུས་མི་

སྤྱིད། ལར་ནི་སྒྲེས་པ་ན་ཆད་འཆི་བའི་ཆོས་ཅན་མི་རྟག་པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས་ཀྱང་།
སའམ་འཛིག་རྟེན་མཐོ་རིས་ན། སྒྲེས་ནས་ལ་ལ་མ་གྱི་བ། ཀའ་ཞིག་ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་མཐོང་ངམ། འོན་
ཏེ་ཐོས་སམ་ཐེ་ཆོམ་ཟ།⁹ ཞེས་གསུངས་པས། ཐམས་ཅད་རྩལ་རྩལ་འཆི་བ་འདི་འཛིགས་མོ་ཡིན།
དེ་ཐག་རིང་པོ་ཞིག་ན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་རེའི་སྤྱི་དབང་རྒྱུད་ཀྱིས་མི་ཡོང་མི་སྤྱིད་པས། དེས་
པར་སང་ནངས་མོ་རྩལ་ཆད་ལ་མི་འཆི་བའི་གདེང་ཐོབ་པ་འདྲ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱོད་དཔོན་ཞི་བ་ལྷ་འི་
ཞལ་ནས། དེ་རིང་ཁོ་ན་མི་འཆི་ཞེས། བདེ་བར་འདུག་པ་རིགས་མ་ཡིན། བདག་གི་མེད་པར་འཇུག་
བ་ཞིག་དེ་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་འབྱུང་།¹⁰ ཞེས་གསུངས་པས་རང་རེ་ཡང་འཆི་ངེས་པར་ཐག་ཆོད་ཅིང་
ནམ་འཆིའི་ཆོད་མི་ཤེས།

ན་སོ་གཞོན་པས་གདེང་སྒྱུར་མི་བཏུབ་སྟེ།¹¹ སྤྱིར་འཛམ་བྱ་གླིང་པའི་ཆེ་ལ་ངེས་པ་མེད་
པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རིགས་གཅིག་བྱ་རྒྱུ་ལ་འཆི། རིགས་གཅིག་གིས་པ་ལ་འཆི། ཡལ་ཆེར་དར་ལ་བ
བས་ནས་རྩལ་རྩལ་འཆི་ཡི་ཡོད་པ་ཡིན་མོད། སྐས་ནས་འཆི་བ་རེ་རེ་ཅམ་ཡིན། ཁྱད་པར་སྟོགས་མའི་
དུས་འདིར་ཆེ་ཡི་སྟོགས་མར་སོང་བས་ཆེ་བྱང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཆེ་མཐར་སྒྲོལ་“ཡང་ལོ་དྲུག་ཅུ་ཅམ་
རེ་ལས་མི་བྱལ་བ་ཐག་ཆོད་པ་ཡིན་མོད། དེ་བས་ན་རང་རེ་རྣམས་ཀྱང་སང་འཆི་འམ་གནང་འཆི་འམ།
སང་ཡོད་འཆི་ཆོད་མི་ཤེས། བསམ་པ་བརྒྱའི་སྤྱི་མི་ཐེབས་པར་མ་བསམས་པ་གཅིག་གིས་ལུབ་
ཀྱིས་བསྐྱས་ནས་མིག་རིག་རིག་འཆི་བ་འདི་འཛིགས་མོ་ཡིན་ནོ། མཆན་མོ་བཟང་མོའི་མདོ་ལས།
སང་དག་འཆི་འམ་སྐས་ཤེས་ཀྱི། དེ་རིང་ཉིད་དུ་བརྟན་ཏེ་བྱ། འཆི་བདག་སྟེ་ཆེན་དེ་དང་ནི། བདག་
ཅག་བཤེས་པ་མ་ཡིན་ནོ།¹² ཞེས་གསུངས་པས། རང་ཅག་རྣམས་ཀྱང་མ་ལས་སྒྲེས་ནས་འཆི་བའི་
ཕྱོགས་སུ་ཞག་གཅིག་བས་ཞག་གཅིག་ཉར་སོང་། ཁར་སང་བས་ཀྱང་དེ་རིང་ཉར་སོང་། རེ་ཉེ་རེ་ཉེ་
ལ་སོང་བ་མ་གཏོགས་པས་བརྒྱུད་ནས་ཡོད་པ་མ་ཡིན། ཁར་སང་མི་རྟག་དེ་རིང་། དེ་རིང་མི་རྟག་
སང་དུ་འགྲོ། ལྷ་བ་ལྷ་མ་མི་རྟག་གི་མར་སོང་། ན་ནིང་མི་རྟག་དུས་གཅིག་དུ་སོང་བ་འདི་ཐམས་ཅད་
རང་གི་ཆེ་ལ་མ་ཆོར་བར་ཐད་ཐད་གཅོད་ཅིང་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། རྒྱ་རྒྱུད་དྲག་པོ་འབབ་
པའི་རྒྱན། རྟོག་པ་མེད་པར་འགྲོ་བ་ལྟར། མི་ཡི་སྟོག་ཀྱང་དེ་བཞིན་ནོ། སོང་བ་སྐས་ཀྱང་ལྟོག་པ་

མེད། །མཚན་དང་དཔེ་བྱད་གྲིས་བརྒྱན་པའི། །དོ་རྗེའི་སྒྲུ་ཡང་མི་ཉག་ན། །ཆུ་གིང་སྡིང་པོ་མེད་འདྲ་
བའི། །ལུས་ཅན་གཞན་དག་སྒྲོས་ཅི་དགོས།” །ཞེས་གསུངས་པས། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་
རྒྱས་ཐུབ་པ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་དང་། སྤྲུལ་གྱུ་བ་ཐོབ་གོང་མ་རྣམས་ལྟ་བུ་ཡང་འདས་གིང་གཤེགས་ན།
རང་ཅག་རྣམས་ཉག་ཏུ་རེ་བས་ཅི་ཡན། ཀྱན་གྱི་འགོ་ས་འདི་རང་ཡིན། བདག་ཀྱང་འཆི་བ་འདི་མི་
ཐུབ། མཆུ་བདེ་ཡང་ཤགས་མི་ཐེབ། འོངས་སྡོད་ཆེ་ཡང་བསྐྱུ་རུ་མེད། ཡུལ་མཁར་བཙན་ཡང་མི་
ཐུབ། ལང་ཆོའི་མཐུན་རྒྱུན་ཟད་ན་ཅི་བྱས་ཀྱང་མི་ཡན་པར་ཁྱོད་མེད་ཐབས་མེད་དར་གཅིག་སྡོད་
དགོས་བྱས་ཀྱང་ཡུག་གཅིག་སྡོད་པའི་བཞོལ་མི་ཐེབས་པར་ནོར་འོངས་སྡོད་མང་པོ་བསགས་ཀྱང་
ཐམས་ཅད་ཤུལ་དུ་བཞག་ནས་རང་རེ་གཅིག་ཤུར་གཅེར་བུ་ལག་སྟོང་དུ་སྒྱུར་གྲིས་འགོ་བ་ཡིན་ཏེ། སྒྲོབ་
དཔོན་ཞི་བ་ལྟའི་ཞལ་ནས། ཉིད་པ་མང་པོ་ཉིད་ཟུར་ཏེ། །ཡུན་རིང་དུས་སུ་བདེ་སྤྱད་ཀྱང་། །ཆོས་པོས་
ཐོགས་པ་རི་བཞིན་དུ། །སྒྲིན་མོ་ལག་པ་སྟོང་པར་འགྲོ།’ །ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྒྲིན་མོ་ལག་སྟོང་དུ་
ཐག་རུལ་གཅིག་གིས་ཤིལ་གྲིས་བརྒྱམས་ནས་ཉམ་ཤིལ་གྲིས་བོར་གཏོང་བ་འདི་འཛིགས་མོ་ཡིན་ནོ།

དེས་པར་འཆི་བ་ལ་བསམས་ན་བསྐྱན་པའི་གྲགས་ཅང་ཡོད་དམ། ཉེ་བ་དང་འཁོར་
གཡོག་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང་ཆབ་བཏང་ས་མེད། བགོར་མི་བཏུབ། འགོགས་སྒྲུབ་བཏང་ས་ཡང་མེད་པར་
རང་རེ་གཅིག་ཤུ་མར་གྱི་གསེབ་ནས་སྤྱོད་པ་བཞིན་དུ་ཞོལ་གྲིས་འགོ་བའི་དུས་གཅིག་བྱང་ཙན།
བསགས་པའི་ནོར་གྲིས་མི་སྟོངས། ཉེ་བ་དང་འབྲེལ་བས་མི་སྟོངས། སྤར་བྱས་པའི་ལག་རྗེས་གྲིས་
མི་སྟོངས། ཆོ་འདིར་བྱས་པའི་ལག་རྗེས་གྲིས་མི་སྟོངས། ཆོ་འདིའི་མཐུན་རྒྱུན་ཐམས་ཅད་ཁྲེས་གྲིས་
བཞག་རང་རེ་རྣམས་སྒྲིན་གྱི་ཁུར་ཆ་ཁུར་ནས་འགོ་དགོས་པ་དེ་ནི་དེས་པར་འོང་བ་ཡིན་ཏེ། སྡོད་འཇུག་
ལས། བདག་ནི་མལ་ན་འདུག་བཞིན་དུ། །གཉེན་བཤེས་རྣམས་གྲིས་མཐའ་བསྐྱོར་ཡང་། །སྒྲོག་གཅད་
བ་ཡི་ཆོར་བ་དག །བདག་ཉིད་གཅིག་ཤུས་ཁྱོད་བར་འཇུར། །གཤིན་རྗེའི་པོ་ཉམས་ཟེན་པ་ལ། །གཉེན་
གྲིས་ཅི་ཡན་བཤེས་ཅི་ཡན།” །ཞེས་གསུངས་པས། དེས་པར་འཆི་དེས། རྣམ་འཆི་ཆོད་མི་ཤེས་ཏེ།
དུས་ལ་འོང་མེད། དེས་ན་འཆི་བ་ལ་ཆོས་མིན་པ་གཞན་གང་གིས་ཀྱང་མི་སྟོངས་པས། དེ་བསམས་
ལ་དམ་པའི་ཆོས་ལ་འབྱུངས་འཇལ། དེ་ཡང་མ་གོ་བ་རྣམས་སྐྱམ་ན། ཆོས་བྱས་ཀྱང་འཆི་བ་ནི་ཡོང་།

ནམ་ཡང་ཐམས་ཅད་འཆི་བ་ལ་སྤྲུལ་འཆི་བྱི་འཆི་ཡིན། དེ་གཅིག་པུས་སྤྲུག་བསྐྱེད་བྱ་རྒྱ་ཅི་ཡོད་སྤྲུལ་བ་
བྱས་ནས་ཆོ་འདིའི་དབང་དུ་བྱུང་བྱུང་གཏོང་བ་ནམས་མ་གོ་བ་ཡིན། མི་འཆི་བ་ག་ན་འོང་། འཆི་བ་
ལ་སྦྱིད་སྤྲུག་གི་ཁྱད་ཡོད་བ་ཡིན་མོད། དམ་པའི་ཆོས་མི་བྱེད་པ་སྤྲུལ་འཆི་བྱི་འཆི་ཡིན་ཟེར་དེ། གི་བའི་
ཡུལ་ན་སྦྱིད་བ་གཅིག་མེད་པར་གདའ་འོ།

གི་ནས་མེད་དུ་མི་འགྲོ་སྤྲུལ་སྦྱིད་གོས་དེ། ཆོས་མ་བྱས་ན་ངན་སོང་གསུམ་དུ་སྦྱེ་སྤྲུག་
བསྐྱེད་བསམ་གྱིས་ག་ལ་ཁྱབ། དཔུལ་བ་ཆ་གང་གི་སྤྲུག་བསྐྱེད་དཔག་དུ་མེད་དེ། ཆ་བའི་དཔུལ་
བ་ན་ལུས་གཤགས་པ་དང་། གཏུབས་པ་དང་། མེས་སྤྲེག་པ་དང་། འཆོད་པ་དང་། བརྒྱུད་བའི་སྤྲུག་
བསྐྱེད་བཟོད་པའི་སྤྲུགས་མེད་པ་བསྐྱེད་པ་མང་པོར་མྱོང་བར་བཤད། གང་བའི་དཔུལ་བ་ན་ཡང་།
ལུས་འཁྱག་ནས་རྩ་བར་བརྟོད་པ་དང་། གས་པ་དང་། གྲེས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པར་བཤད། ཡི་
དྲགས་ལ་བསྐྱེས་སྒོམ་གྱི་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཟས་སྒོམ་ལོ་རྩལ་བར་ཡང་མིག་གིས་མི་མཐོང་། གལ་ཏེ་སྤྲེད་པ་
ཅམ་མཐོང་ཞིང་རྟེན་ན་ཡང་གཞན་གྱིས་འཕྲོག་པ་དང་ནྤག་ཁྱག་ཏུ་འགྱུར་ཞིང་། སྤྲེད་ནས་མཆོན་ཆའི་
ཆར་བབ་པ་ལ་སོགས་པས་སྤྲུལ་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཅིང་ལས་ངན་མ་ཟད་པས་འཆི་རུ་མི་བརྟུབ་པས་
སྤྲུག་བསྐྱེད་དཔག་ཏུ་མེད་པ་གསུངས། དུད་འགྲོ་ལ་སྤྲུལ་ཞིང་གཏི་ཕྱག་པའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་དང་། གཞན་
ཡང་གཅིག་གིས་གཅིག་ཟ་བའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་དང་། ཆེ་བས་རྒྱུད་ཟ། རྒྱུད་བས་ཆེ་ཟ། མང་བས་ཏུང་ཟ།
ཏུང་བས་མང་ཟ་བའི་སྤྲུག་བསྐྱེད། དུད་འགྲོ་ནམས་ཀྱི་སྦྱིད་ཤོས་མི་ལ་བརྟེན་པ་འདི་ནམས་ཡིན་དེ།
འདི་ནམས་ལ་ཡང་མི་ཐེག་བཞིན་དུ་འགྲོ་ལ།^{༡༠} མི་ལུས་བཞིན་དུ་བཀོལ། སྤྲུལ་ལ། སྤྲུལ་ལ།
ཞོ་འཛོ་བ་ལ་སོགས་པས་^{༡༡}སྤྲུག་བསྐྱེད། ཏྲག་ཏུ་བཀོལ་ཞིང་སྤྲུད་ནས་མཐར་ཁྲེས་གྱིས་གསོད་དེ།
མི་ནམས་སྦྱིད་ན་ཡང་དུད་འགྲོ་ནམས་ཀྱི་སྦྱིད་དུ་འོང་། སྤྲུག་ན་སྤྲུག་སྤྲུག་དུད་འགྲོ་ནམས་ཀྱི་སྦྱིད་དུ་
འོང་། སྤྲུག་ཕྱག་ཕྱག་ཏུ་བཀོལ་ཞིང་གཡོག་བྱས་ནས། མཐར་ཤ་དམར་ཤག་གིས་བྱེས་ནས། མིག་
ཏྲག་གི་དམར་ལོང་གི་བཏང་ནས་ཟ་བའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་དེ་མ་མཐོང་ངམ། ངན་སོང་གསུམ་ན་ནམ་དུ་
ཡང་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན།

མཐོང་རིས་གསུམ་ནའང་སྤྲུག་བསྐྱེད་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཡོད་པར་གསུངས་དེ། ལྷ་ལ་ལྷུང་བའི་

སྐྱུག་བསྐྱེལ། ཆེ་བའ་པས་ལུས་ཀྱི་ཀློན་ནམས་ནི་རྟེན་། འདྲ་ནམས་ནི་ཡལ། ལྷ་ལྷ་བོ་ནམས་ཀྱིས་
གྲེས་ལ་བོར། འཆི་བར་ནི་ཤེས། བྱི་མ་གནས་ངན་པར་ལྷུང་ནས་སྐྱུག་བསྐྱེལ་མྱོང་བ་ནི་མདོན་ཤེས་
ཀྱིས་མཐོང་། སྐྱུག་བསྐྱེལ་ལ་བཟོད་པའི་གྲགས་མེད། ཉ་བྱེ་ཆོན་ལ་བསྐྱེས་པ་ལྷ་བྱ་ཡོད་པར་
གསུངས། ལྷ་མ་ཡིན་ལ་འཐབ་ཚོད་ཀྱི་སྐྱུག་བསྐྱེལ་གསོད་པ་དང་། གཅོད་པ་དང་། མ་བུབ་པ་ལ་
སོགས་པའི་སྐྱུག་བསྐྱེལ་བསམ་ཀྱིས་མི་བྱབ་པར་ཡོད་པར་བཤད། མི་ལ་ཡང་སྐྱེ་ཀྱ་ན་འཆིའི་སྐྱུག་
བསྐྱེལ་གྱི་ཁུ་བོ་བཞིའི་སྟེང་དུ། ཡོད་པ་འཆོ་སྟོང་། མེད་པ་བཅའ་ཀྱིས་མི་རྟེན་པ་དང་། དག་སྒྲུང་བ་
འཕྲད་དམ་འཕྲད་ཀྱི་དོགས་པའི་སྐྱུག་བསྐྱེལ། གཉེན་བྱམས་པ་དང་བྲལ་ལམ་བྲལ་གྱིས་དོགས་པའི་
སྐྱུག་བསྐྱེལ། བྱད་པར་དུ་སྟིགས་མའི་དུས་འདིར་རྟོར་གསེར་ཡིག་པ་དང་། མི་དཔོན་གདུག་པས་
བྲལ་ལུ་ལས་དང་།¹⁹ དེ་ལ་སོགས་པས་གཅོར་ཏེ། བཟང་ངན་མེད་པ་སྐྱུག་ལ་གཏང་སྟེ་བཟང་བ་
བཟང་ན་སྐྱུག་བསྐྱེལ། ངན་ན་ངན་པས་སྐྱུག་བསྐྱེལ། ཡོད་པ་ཡོད་ན་སྐྱུག་བསྐྱེལ། མེད་པ་མེད་ན་
སྐྱུག་བསྐྱེལ། ལར་ན་འཁོར་བ་འདིར་སྐྱེས་པ་ཆད་སྐྱུག་བསྐྱེལ་གྱི་རང་བཞིན། སྐྱུག་བསྐྱེལ་གྱི་
བསྐྱོར་སྟོག་སྐྱུག་བསྐྱེལ་གྱི་མཚན་ཉིད་ལས་མ་འདས་པ་ཡིན་ཏེ། བྱམས་མགོན་གྱིས། རྒྱུད་བྲུ་མར་
ཡང་། འཁོར་བ་སྐྱུག་བསྐྱེལ་རང་བཞིན་ཏེ། འཁོར་བ་པ་ལ་བདེ་བ་མེད། འདི་ཡི་རང་བཞིན་མི་
བཞིན་ནོ།²⁰ ཞེས་གསུངས་སོ།

དེ་བས་ན་ད་ལྷ་མི་ལུས་རིན་པོ་ཆེ་ཐོབ་པའི་དུས་ཏོག་ཙམ་འདིར། འཁོར་བའི་གཡུལ་ངོ་མ་
བསྐྱོག་ཅིང་། བམ་བཞག་གཏན་གྱི་དོན་གཅིག་མ་འགྲུབ་ན། དེ་ནས་མི་བསྐྱོག་སྟེ། བྱི་མར་གར་སྐྱེ་
མི་ཤེས་པས། དེས་ན་དལ་འབྱོར་གྱི་མི་ལུས་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ཐོབ་པ་གིན་ཏུ་དཀོན་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་
འཇམ་པོ་མེ་ལོང་འདྲ་བའི་ལོགས་ལ་སྔན་མ་གཏོར་ན་གཅིག་ཀྱང་ཆགས་པ་དཀའ་བ་ཡིན་པར་འདུག་
དེ་བས་ཀྱང་མི་ལུས་ཐོབ་པ་དཀའ་བ་ཡིན་པར་འདུག་ དེ་ཡང་མེ་ལོང་ངོས་ལ་སྔན་མ་གཏོར་ན་
གཅིག་ཆགས་སྟེང་དམ། དེ་ཡང་མི་ཆགས་ཐམས་ཅད་ལྷུང་ནས་འགྲོ་ཞེས་པ་དང་། སྟོང་འཇུག་ལས།
རྒྱ་མཚོ་ཆེན་གཡོང་གཏའ་ཤིང་གི། བྲུ་གར་རུས་སྤལ་མགོན་རྒྱུད་ལྷར། མི་ཉིད་གིན་ཏུ་རྟེན་དཀར་
གསུངས།²¹ ཞེས་པས། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་སྟེང་ན་པར་གཏའ་ཤིང་གཅིག་འཕྱོར་བཅུག་པས། ལོ་

བརྒྱན་ཅུས་སྤུལ་གཅིག་ཀྱི་མཆོད་སྟེང་དུ་མགོ་དོག་པ་ཞིག་ལན་གཅིག་འོང་བས། ཅུས་སྤུལ་གྱི་མགོ་
དེ་གཉའ་ཤིང་གི་བྱ་ག་དེར་ཚུད་པ་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བ་ལགས་པར་གདའ། དེ་བས་ཀྱང་མི་ལུས་ཐོབ་པ་
ཤིན་ཏུ་དཀའ་བ་ལགས་པར་གདའ། དེའི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་སློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། དལ་
འབྱོར་འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་རྟེན་པར་དཀའ། སྒྲིམ་བུས་དོན་གྲུབ་ཐོབ་པར་གྱུར་པ་ལ། །གལ་ཏེ་འདི་ལ་ཕན་
པ་མ་བསྐྱབས་ན། །ཁྱིམ་ནི་ཡང་དག་འབྱོར་བར་ག་ལ་འགྱུར།¹⁴ །ཞེས་གསུངས་པས་ཐོབ་པར་དཀའ་
ཞིང་། འཛིག་པར་སྤྲོ་བའི་མི་ལུས་ཡུན་ཙམ་ཐོབ་པའི་དུས་འདིར་འཁོར་བར་མི་འབྱམས་པའི་གདང་
ཐོབ་པ་གཅིག་རང་གིས་བྱས་ན་བྱར་ཡོད་པས་བྱེད་དགོས། རང་ལ་རང་བྱིན་ཆེ་བར་བྱེད་དགོས། རང་
གིས་རང་མ་བསྐྱས་པ་ཞིག་བྱེད་པ་གལ་ཆེ་བས། ཅི་ནས་ཀྱང་ཆོས་མི་བྱེད་པའི་གྲགས་མེད།

ཆོས་བྱེད་པ་ལ་ཐོག་མར་སྒྲིམ་པ་དང་ལྷན་པ་ཞིག་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། སྤར་ཐོབ་པ་དེ་ཡིན།
ད་འཁོར་བར་འབྱམས་པ་དང་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་རྩ་བ་རང་གི་སེམས་འདི་ཡིན། འདིའི་
རང་བཞིན་མ་ཤེས་པས་འཁོར་བར་འབྱམས། ཤེས་པས་སངས་རྒྱས་པ་ཡིན་པས་འདིའི་རང་བཞིན་
ཤེས་དགོས། འདིའི་རང་བཞིན་མ་ཤེས་པ་ཅིས་ལན་ན་སྤྲིག་པ་མ་དག་པས་ལན་པ་ཡིན་པས། སྤྲིག་
པ་དག་པར་བྱེད་པ་ལ་དང་པོ་ཡི་གེ་བརྒྱ་པའི་ཁྲིད་འདི་གལ་ཆེ་བས་འདི་ཤིན་ཏུ་ཉམས་སུ་སྤང་འཆོལ།
དེ་ཡང་དབེན་པའི་གནས་སུ་མཆོམས་དང་འདག་ཅར་ལ་སོགས་པ་དམ་སྤྱིང་གི་བྱས་ལ། སྟན་བདེ་
བ་ལ་འདུག་སྟེ་བསམ་པ་འདི་བཞིན་དུ་བྱ། འ་བ།¹⁵ ང་ཁར་སང་ཕན་ཆད་མ་གྱི་བས་ད་རེ་འཆོངས།
མདོ་མེད་དུ་དེ་ལྟ་སོང་ནས་འདུག ད་ནི་ཆོ་མཚུག་ལྷག་མ་ཏོག་ཙམ་ཡུན་ཙམ་འདིར་ནམ་བཞག་གཏན་
གྱི་དོན་ཅིག་མི་བསྐྱབ་རེ། དམ་པའི་ཆོས་གཤའ་མ་ཞིག་མི་བྱེད་རེ། ད་ནི་ཆོ་མཚུག་ལྷག་མ་ཏོག་ཙམ་
འདི་ཆོ་འདིའི་དབང་དུ་གཏང་རེ། སྤྲོ་མ་དང་དཀོན་མཆོག་དབང་པོར་མི་འཇུགས་རེ་སྟམ་དུ་ཞེགས་
ལིང་གི་བསྐྱལ། འཆི་བ་མི་རྟག་པ་དང་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་ཡུན་ཙམ་གཅིག་བསྒྲོལ། དེས་ལེ་
ལོ་དང་སྟོམས་ལས་སུ་མི་ལུས་པའི་དགོས་པ་ཡོད།

དེ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པས། དེ་ཡང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་རྫོགས་པའི་
སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱས་ལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་འགོད་པར་བྱ།

དེའི་ཆེད་དུ་ཡིག་བརྒྱ་པའི་སྒོམ་བརྒྱུས་བྱ་སྟུང་དུ་ཞེ་ཐག་པ་ནས་བསམས་ལ། ངག་ཏུ་སངས་རྒྱས་
ཆོས་དང་ལ་སོགས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ལན་གསུམ་བྱ།

དེའི་རྗེས་ལ་རང་ཡི་དམ་ལྟར་ལུས་ཀྱིས་བསྒོམས་པའི་སྤྱོད་པ་མཐོ་གང་ཙམ་གྱི་ནམ་མཁའ་
འདི་ལ། བཙུག་ལྷན་འདས་དཔལ་རྟོ་རྟེན་སེམས་དཔལ་སྐྱེ་མདོག་དཀར་པོ་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་པ་
གཡས་གཤིང་གྱི་རྟོ་རྟེན་ལྷ་པ་ཕྱགས་ཀར་འཛིན་པ། གཡོན་དཔལ་གྱི་དྲིལ་བྱ་དཀར་བསྟན་པ། རིན་
པོ་ཆའི་རྒྱན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བརྒྱན་པ་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔལ་དང་གཉིས་སུ་མེད་པ་ལུས་ཀྱིས་བསྒོམ་
དེའི་ཕྱགས་ཀར་བརྒྱ་དང་ལྷ་པའི་གདན་ཉ་གང་བ་ལྟ་བུའི་སྤྱོད་དུ། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕྱགས་
གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རོ་བོར་གྱུར་པ་ཡི་གེ་རྩྭ་དཔལ་ཆུའི་མདོག་འདྲ་བ་དཀར་ལ་འཆར་བ་
གཅིག་བསམ། དེ་ལས་འོད་ཟེར་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ཏུ་འཕྲོས་པས། དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་ཕྱགས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རོ་བོར་གྱུར་པ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་བཞུ་
བཞུ་སྒྲུབ་སྒྲུབ་ས་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ནས་བདུད་རྩི་རོ་བོར་བཀྱག་པས་བཙུག་ལྷན་འདས་དཔལ་
རྟོ་རྟེན་སེམས་དཔལ་དཔལ་འཕེལ་གཙུག་ཆེད་པའི་བྱ་གནས་མར་བབས་པས་སྐྱེ་ལུས་དཀར་མེར་གྱིས་
ཁེངས།¹⁾ ཞབས་གཡས་པའི་མཐོ་བོང་གི་སེན་མོའི་ནང་ན་མར་བཞོལ་བས་རང་གི་སྤྱོད་གཙུག་ན་མར་
བབས། རྩེ་ནས་མར་སོང་བྱིའི་སྤྱི་གླིང་ཐམས་ཅད་སོལ་པའི་ཁུ་བ་རྩུས་དེད་པ་བཞེན་ནག་ཉིལ་
གྱིས་རྒྱུ་སོར་བཅུ་དང་གཤམ་ལམ་ནས་མར་བདས་པར་བསམ་ཞིང་། ཡི་གེ་བརྒྱ་པ་ཆར་སྟོང་
ཙམ་རེ་བཀྲང་ངོ་། །ཞོ་བཙུ་སཏུ་ས་མ་ཡ། མ་རུ་ལུ་ལ་ཡ། བཙུ་སཏུ་ཏུ་ལོ་བ་ཏི་ཤ། དི་རྟོ་མེ་རྩ་མ། སུ་
ཏྲོ་ཏྲོ་མེ་རྩ་མ། ཨ་རུ་རྟོ་མེ་རྩ་མ། སུ་པོ་ཏྲོ་མེ་རྩ་མ། སམ་སི་རྩི་སྤེ་པ་ཡ་རྩ། སམ་ཀམ་སུ་ཙེ་མེ། ཙེ་
ཤེ་ཡེ། ཀྱུ་རུ་རྩྭ། ཏྲ་ཏྲ་ཏྲ་ཏྲེ། རྩ་ག་ལྷན། སམ་ཏ་ལྷན་ཏ། བཙུ་ལུ་མེ་ལྷན་བཙུ་རྩ་མ་ལྷན་མ་ཡ་
ས་ཏུ་ལུ། ཞེས་པ་འཕྲོག་ཅོད་པ་དང་དཔལ་རྟོ་རྟེན་སེམས་དཔལ་དེ་རང་གི་ལུས་ལ་ཆེལ་གྱིས་ཐིམ་པར་
བསྒོམ། ཐིམ་པ་དང་ལུས་སེམས་ཁོང་ནས་ཤིགས་ཀྱིས་གཤིག་ལྟོད་ཀྱིས་སྟོད་ལ་ཙོན་གྱིས་ཞོག་ཅིག་
རྗེས་ལ་བསྐྱོ་བས་རྒྱས་ཐོབ།

དེ་ལྟ་བུའི་སྒོམ་བརྒྱུས་དེ་ནི། སྤྱིར་སྒོམ་ཆེན་པ་བྱ་བ་དག་སྤྱིར་བྱེད་པ་ལ་ཐུན་བཞེ་བྱེད་

གྱིས་བཅད་དེ། ཐོ་རངས་ནམ་ཟུམ་ཆ་ཙམ་རེ་ཡོད་པའི་དུས་སུ་འདི་སྐམ་དུ་བསམ་སྟེ། འ་པ། ང་གཉིད་
མ་ཐེབས་ནས་དགོན་པ་འདིར་འོངས་པ་མིན། གཉིད་མ་ཐེབས་ནས་རེ་ཁྱོད་དུ་འོངས་པ་མིན། གཉིད་
མ་ཐེབས་ནས་མཆོམས་འདག་སྦྱར་བྱས་པ་མིན། འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་རེ་ཙམ་གཉིད་ལོག་
ནས་ཡོད། དེས་མ་ངོམས་ན་ད་ཉལ་བ་གཅིག་གིས་ངོམས་པ་མི་ཡོང་སྐམས་པ་བྱས་ནས། ཡར་ཉག་
གིས་ལངས་ནས་དགོ་སྦྱོར་ལ་གོང་བཞིན་དུ་ཞུགས། ཚ་བ་མི་རན་གྱི་བར་དུ་བསྒོམ། ཚ་བ་རན་པ་དང་།
བསྒོ་བ་རྣམ་པར་དག་པ་རེས་རྒྱས་གདབ་ནས། ཟས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་དང་ལྡན་པས་ཚ་བ་བྱའོ། །ཚ་བ་
ཐོན་པ་དང་མལ་དུ་སྦྱར་གྱིས་ཞུགས་ནས། གྲོ་མི་རན་བར་དུ་དགོ་སྦྱོར་བྱ། གྲོ་རན་པ་དང་བསྒོ་བ་བྱས་
ལ་དྲོ་བྱ། གྲོ་ཐོན་པ་དང་ཡང་མལ་དུ་ཆེལ་གྱིས་སྒོད། དགོང་མོ་རྒྱན་གཏོར་མི་རན་གྱི་བར་དུ་དགོ་སྦྱོར་
ལ་འབད་པར་བྱའོ། །དེ་ནས་གཏོར་མ་དང་དགོན་མཆོག་ལ་མཆོད་པ་འབུལ་བ་ལ་སོགས་པའི་དགོ་
བའི་ལས་འབྲུབ་ཆད་བྱ། གཏོར་མ་ཐོན་པ་དང་མལ་དུ་སྦྱར་གྱིས་ཞུགས་ལ་སྒོད་ཀྱི་རྣམ་ཟུམ་ཆ་ཙམ་
དུ་སོང་སོང་དུ་མི་ཉལ་བ་དགོ་སྦྱོར་ལ་འབུང་པ་ཡིན། དེ་ནས་བསྒོ་བ་དང་སྒོན་ལམ་རྣམ་པར་དག་པ་
རེས་རྒྱས་ཐེབས་པར་བྱས་ལ། རམ་གྲུང་སྐམ་ཆ་ཙམ་ཞིག་ཁམས་གསོ་བའི་ཆེད་དུ་ལུས་གནད་དང་
ལྡན་པས་གཉིད་ལོག་སྟེ། ཐོ་རངས་ལ་སོགས་པ་གོང་བཞིན་དགོ་སྦྱོར་ལ་འབུང་བར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་
སྒོད་ཐོ་རངས་གཉིས། སྒོ་ཕྱི་དྲོ་གཉིས་ཏེ་ཐུན་བཞིའི་བསྐང་དུ་བཅུག་སྟེ་མ་ཆགས་པར་བྱའོ། །དེས་
ཞག་བསྐྱེལ། དེས་ལྷ་བ་བསྐྱེལ། དེས་ལོ་བསྐྱེལ། དེས་མི་ཆོ་ཉིལ་གྱིས་དགོ་སྦྱོར་ལ་བསྐྱེལ་བའི་
དགོས་པ་ཡོད། དེ་ལྟར་ཐུན་བཞིར་གྱིས་ལ་ཡི་གེ་བརྒྱ་པའི་སྒོམ་བསྐྱས་^{༡)}འབུངས་ཤིག་གསུངས།

ད་སྔོན་འགྲོ་སྐྱམ་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་པ་འདི་བྱ་གཞུང་ལེན་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་འདི་བཞིན་
དུ་ཉམས་སུ་བྱང་། དེ་ཡང་ཐོ་རངས་ལ་སོགས་པ་སྒར་ལངས་ལ་འཆི་བ་མི་ཉག་པ་སྒོམ་པ་དང་། རྒྱབས་
འགྲོ་སེམས་བསྐྱེད་དང་ཡི་གེ་བརྒྱ་པའི་བསྐྱས་པ་ཐེང་བསྒོར་རེ་ཙམ་བགྲངས་ནས། རྡོ་རྗེ་སེམས་
དཔའ་རང་ལ་ཐིམ་པ་ཡན་ཆད་གོང་བཞིན་བྱས་ལ། དེ་ནས་རང་གི་མདུན་དུ་མེ་ལོང་གི་མཆུལ་ལམ།
སའི་མཆུལ་ལམ། ཤིང་གི་མཆུལ་ལམ། གཡམ་པ་ལ་སོགས་པ་གང་འབྱོར་བའི་མཆུལ་ལ་ནས་གྱི་

ཆོམ་བུ་ཉི་ཤུ་ཙ་གསུམ་དགམ་སྟེ། རང་ལྟར་གསལ་བའི་སྒྱི་བོའི་གཙུག་ཏུ་རང་གི་རྩ་བའི་བླ་མ་
བསྒྲོམ། དེའི་སྒྱི་བོའི་གཙུག་ཏུ་དེའི་རྩ་བའི་བླ་མ། དེའི་སྒྱི་བོའི་གཙུག་ཏུ་དེའི་རྩ་བའི་བླ་མ་ནས། ཡ་གི་
དྲུག་པ་དོ་རྩེ་འཆང་ལ་བྱུག་པར་བསྒྲོམ། ཉམ་མཁའ་དང་མཐོང་ཡུལ་ཐམས་ཅད་བླ་མ་དང་སངས་
རྒྱུས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དཔའ་བོ་མཁའ་འགྲོ་ཆོས་སྦྱོར་བའི་སྤྱང་མ་ལ་སོགས་ཡུལ་གོང་
མ་རྣམས་སྒྲིན་འཐིབས་པ་བཞིན་གང་བར་བསྒྲོམས་ལ། དེ་དག་གི་སྒྲིན་སྒྲར་བདག་གིས་ཆོ་འཁོར་
བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས། ད་ལྟ་ལ་བྱུག་གི་བར་དུ་སྤྲིག་པ་མི་དག་བའི་ལས་བགྱིས་པ་ཐམས་ཅད་
གཞོང་ངོ། །འགྱོད་ངོ། །བྱང་ཁིང་དག་པར་མཛད་དུ་གསོལ་སྒྲུམ་དུ་སྤྲིག་པ་བཤགས།

དེ་ན་མཐོར་གཏོང་དམར་གཏོང་བྱོད་རང་གེས་སོ་སྒྲུམ་དུ་སྒྲོ་ལིང་གིས་བཀལ་བའི་རྩེས་ལ།
མཐུལ་དེ་ལ་དམིགས་པའི་རྟེན་ཅམ་བྱས་ལ་མཐུལ་གྱི་གཞི་མ་དེ་ཉིད་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་གསེར་གྱི་ས་
གཞི་དང་བཅས་པ་ལ། དབུས་གྱི་རི་བོ་མཚོག་རབ། སྤྱིང་ཆེན་པོ་བཞི། སྤྱིང་ཕུན་བརྒྱད། རྒྱལ་སྤྱིད་
རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན། གཏེར་གྱི་བུམ་པ་ཁ་བྱེ་དང་བརྒྱད། ཉི་ཟླ་ཟུང་གཅིག་རྒྱ་མཚོ་དང་། སྤྱིང་དང་།
རིན་པོ་ཆེ་སྣ་ཚོགས། འབྲུ་སྣ་ཚོགས། ཏྲ་དང་སྤྱང་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་བཞེན་པ་སྣ་ཚོགས། འདོད་པ་
འཛོ་བའི་བ། བྱས་གྱི་རྩིང་བ། མ་ཚོས་གྱི་ལོ་ཐོག་རིན་པོ་ཆེ་གསེར་གྱིས་གང་བ། དཔུལ་དང་ལུ་མེན།
སྤྱི་སྤྱི་གཞུང་དང་། རིན་པོ་ཆེ་དོའི་སྤྱིང་པོ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་སམ། བྱེ་བྲག་བསམ་གྱིས་
མི་བྱབ་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ། གཞན་ཡང་མཚོད་པའི་བྱང་པར་ཡིན་ཏེ། གདུགས་དང་། རྒྱལ་མཚན་དང་།
བ་དན་དང་། འཕན་རིང་དང་། དར་ཟབ་གྱི་རྒྱན་སྣ་ཚོགས་དང་། ར་དང་། ཏུང་དང་། ཆ་ལང་དང་།
པི་ཕྱི་དང་། རོལ་མོའི་སྣ་སྣ་ཚོགས། གཟུགས་དང་སྒྲིང་དང་བྱི་དང་རོ་དང་རེག་བྱ་ལ་སོགས་འདོད་ཡོན་
སྣ་ཚོགས། འཛིག་རྟེན་ན་གཅེས་པའི་ལོངས་སྤྱོད་གསེར་གཡུ་ཏྲ་བྱབ་གོས་སྣམ་གནག་ལུག་གམར་
ལ་སོགས་པའི་ལོངས་སྤྱོད་གྱིས་འཛིག་རྟེན་ཁམས་མེར་གྱིས་ཁེངས་པ་ཡུལ། གཞན་ཡང་མཚོད་པའི་
རིགས་སམ་བྱེ་བྲག་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་རེ་རེས་ཀྱང་ནམ་མཁའ་ཁེངས་པ་དང་། མཚོད་པའི་ལྷ་
མོའི་རིགས་མང་པོ་སོ་སོར་རང་གི་མཚོད་པ་ཐོགས་པ། རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་རེ་རེའི་ཡུང་པོས་ཀྱང་ནམ་
མཁའ་ལ་སྒྲེབས་པ། དར་ཟབ་ལ་སོགས་པས་བྲ་ཆིལ་ལེ་སོང་བ་དང་། རོལ་མོ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱས་

སེལ་སྒྲུ་ལ་སོང་བ་དང་། ལར་ནི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་མཆོད་པའི་ནུམ་པས་ཁངས་པར་
བསམས་ལ་དབུལ་ལོ། ཡིད་ཀྱིས་མཆོད་དུ་འོས་པའི་དངོས་པོ་ནུམས་ཀྱང་བསམས་ལ་དབུལ་ལོ། །རང་
གི་ལུས་འོངས་སྟོད་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་མ་ཆགས་པར་སྤུལ་བའི་རྗེས་ལ། མོས་གྲས་ཆེན་པོ་ཁ་
ཙམ་ཆོག་ཙམ་མ་ཡིན་པ་ཞེ་ཐག་པ་ནས་སྟིང་ཁུང་རུས་པའི་གཏིང་ནས་ཏུང་གིས་བྱས་ལ། ཞེ་ཐག་པ་
ནས་གསོལ་བ་འདི་བཞིན་དུ་གདབ།

འོ་ཁྱད་ཀྱིས་བདག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྲིག་སྒྲིབ་ཐམས་ཅད་འདུག་ས་འདི་རང་། ལུན་འདི་རང་།
གདན་ཐོག་འདི་རང་། རྒྱད་ཅིག་མ་འདི་རང་ལ་བྱང་ཞིང་དག་པར་མཛད་དུ་གསོལ། ཉིང་ངེ་འཛིན་ལུན་
མོང་མ་ཡིན་པ་འདུག་ས་འདི་རང་། གདན་ཐོག་འདི་རང་། ལུན་འདི་རང་། རྒྱད་ཅིག་མ་དང་པོ་འདི་
རང་ལ་བསྐྱེད་དུ་གསོལ། རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། བྱམས་པ་སྟིང་རྗེ་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་ཀྱང་དེས་
འགྲེལ། གསོལ་བ་བསྐྱར་ཞིང་བསྐྱར་ཞིང་ཞེ་ཐག་པ་ནས་བཏབ་པས། སྤྲུལ་དང་སངས་རྒྱས་བྱང་
རྒྱལ་སེམས་དཔལ་ལ་སོགས་པའི་ནུམ་མཁའི་རྣམ་མཁས་ཀྱིས་ཀྱང་དགྲེས་པ་དང་བཅས་ནས་
ཞལ་གྱིས་ཏོག་གིས་བཞེས་ནས་མགྲིན་གཅིག་ཏུ་འདི་རྒྱད་གསུང་ངོ་། །ངེད་ལ་བྱ་རྒྱ་སེམས་ཅན་གྱི་
དོན་ལས་མེད་པ་ཡིན་པ་ལ། སྤྲུལ་ཕན་ཆད་གསོལ་བ་འདེབས་མཁན་མ་བྱུང་ནས་དུགས་པ་ཡིན་
པ་ལ། ད་ཅེས་བུ་ཁྱོད་གསོལ་བ་འདེབས་ན་བྱིན་གྱིས་རྒྱབས་ཅེས་གསུངས་ནས། སྤྲུལ་གསུང་བྱགས་ཀྱི་
གནས་གསུམ་དང་། བ་སྤྲུའི་བུ་ག་ཐམས་ཅད་ནས་བྱིན་རྒྱབས་བྱགས་རྗེའི་རང་བཞིན་གྱི་འོད་ཟེར་
དཔག་ཏུ་མེད་པ་བྱུང་ནས་རང་གི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་ལ་ཐོག་པས། ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་སྤྲིག་
སྒྲིབ་ཐམས་ཅད་སངས་ཀྱིས་དག་པར་བསམ་ཞིང་གསོལ་བ་བཏབ་པས། ལུགས་རྗེས་མ་བཟོད་པའི་
སྟོབས་ཀྱིས་རང་ལ་བྱིན་གྱིས་བརྟོབ་པའི་ཆེད་དུ། ནུམ་མཁའི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་སྤྲུལ་དང་
བརྒྱུད་པ་རྣམས་ལ་ཐིམ། སྤྲུལ་བརྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱང་ཡ་གེ་ངོ་རྗེ་འཆང་ནས་གཅིག་ལ་གཅིག་ཐིམ་
གཅིག་ལ་གཅིག་ཐིམ་ནས་རྩ་བའི་སྤྲུལ་ལ་ཐིམ།

རྩ་བའི་སྤྲུལ་སྟོབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་འདུས་པའི་ངོ་བོ་དེ་རང་གི་སྤྱི་
གཙུག་ན་རང་ལ་བརྟེ་ཞིང་དགྲེས་པའི་ཆ་བྱད་དུ་འོད་དང་གཟི་བརྗིད་དང་བཅས་ནས་བཞུགས་པ་ལ།

ཤིན་ཏུ་ཡུམ་ཆེ་ཞིང་འདྲོད་ཐག་ཉི་བའི་བསམ་པས་མོས་གྲུས་ཀྱི་གདུང་བ་དྲག་པོ་བསྐྱེད་ལ། ལུ་པ་ལ་
མི་རེ་སུ་ལ་རེ། ལུ་པས་མི་སྐྱོབ་ན་སུས་སྐྱོབ། ད་ལྟ་ཉིད་དུ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་ཏུ་གསོལ་ཞེས་ཐལ་མོ་སྒྲིང་
ཁར་སྒྱུར་ཞིང་བཞེན་སྒྲིན་ཐག་ཏུ་བསྐྱུས་ནས་ཁོང་པ་ཡུམ་གྱིས་བརྒྱུངས་ནས། གདོང་མཆི་མས་གང་
བའི་གདུང་བས། དུང་ལྟོག་ལྟོག་གིས་གསོལ་བ་བཏབ་པས། རྩ་བའི་སྒྲ་མའི་ཞལ་ནས་འོང་གསོལ་
བ་འདེབས་རིན་ཆོག་པའི་སྒྲ་མ་ཡིན་ནོ། །ལུ་གསོལ་བ་ཐོབ་ཅིག་གསུང་བར་བསམ་ཞིང་མཆི་མ་ཅི་
འོང་བས་ལ་གསོལ་བ་བཏབ། ཐུན་གྱི་དངོས་གཞི་གསོལ་བ་འདེབས་པ་ལ་བསྒྱུལ། འཕྲོ་གཙོན་པ་
དང་སྒྲ་མ་ཡང་ཐུགས་རྗེས་མ་བཟོད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས། རང་ལ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་ཆེད་དུ་འོད་དུ་
ལྷེས་གྱིས་ལུ་ནས་རང་གི་ལུས་ལ་ཆེལ་གྱིས་བཅིམ་པར་བསྒྲོམ། བཅིམ་པ་དང་ལུས་སེམས་ཁོང་ནས་
ཤིགས་གྱིས་བཤིག་ལྟོད་གྱིས་སྐྱོད་ལ་བཞག་གོ། མི་འཕྲོ་བར་འདུག་ན། མི་འཕྲོ་བའི་བར་དུ་དེ་ཀའི་
རང་ལ་བཞག་འཕྲོ་བར་འདུག་ན་མཐུ་ལ་གཅིག་ལུ་ལ་ལ། ཡིད་མཆོད་འབུལ་བ་དང་གསོལ་བ་
འདེབས་པ་གོང་དུ་བསྟན་པ་ལྟར། དེ་ཁོ་ན་ལ་བསྒྱུར་ཞིང་བསྒྱུར་ཞིང་བྱའོ། མོས་གྲུས་བསྐྱེད་ལ་གསོལ་
བ་གདབ། འཕྲོ་གཙོན་ཅན་སྒྲ་མ་རང་ལ་བཅིམ་པར་བསམ། དེ་ཡང་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་བྱིན་བརྒྱབས་འཇུག་
མི་འཇུག་དང་སྒོ་མ་སྐྱེ་མི་སྐྱེ་ཐམས་ཅད་རང་གི་མོས་གྲུས་ལ་རགས་ལས་པས། མོས་གྲུས་བསྐྱེད་ལ་མཆི་
མ་ཅི་འོང་ཅི་འོང་བ། གསོལ་བ་སྒྲུལ་འདེབས་ལ་བྱིན་རྒྱབས་ཀྱང་སྒྲུལ་པོ་ལས་མི་བྱུང་། དེ་ལ་སྒོམ་ཡང་
སྒྲུལ་པོ་ལས་མི་སྐྱེ་བས་མཆི་མ་ཅི་འོང་ཅི་འོང་བ། མོས་གྲུས་ཁོ་ན་རྒྱུང་འདྲེད་ཀྱི་ལག་ལེན་གྱི་མཐུལ་འདི་
ཁོ་ན་ཡིན། དེ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱད་དུ་ཐབས་ཀྱི་ཆ་ཟེར། འདིར་སྟོན་འགྲོ་ཞེས་སུ་བཏགས་པ་ཡིན། གལ་ཆེ་
གོས་དག་འདི་ཡིན་པས། ལྷ་ཕྱེད་ཀྱི་བར་དུ་མོས་གྲུས་ལ་འབྱུངས་ཤིག་གསུངས་སོ། །

དངོས་གཞིའི་མན་ངག་ནི། སངས་རྒྱས་ཀུན་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན། །སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་རྒྱལ་བས་
བཤད། །དེ་ནི་སེམས་རོ་ཤེས་པ་ལས། །ཐོབ་པར་འགྱུར་གྱིས་གཞན་དུ་མིན།¹⁶ །ཞེས་པ་དང་།
འདའ་ཀ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མདོ་ལས་ཀྱང་། སེམས་རྟོགས་ན་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས་སངས་རྒྱས་གཞན་ནས་མི་
བཅའ་བའི་འདུ་ཤེས་རབ་ཏུ་བསྒོམ་པར་བྱའོ།¹⁷ །ཞེས་གསུངས་པས། སེམས་ཞེས་ཀྱང་བྱ། རིག་པ་

ཞེས་ཀྱང་བྱ། རྣམ་རྟོག་ཞེས་ཀྱང་བྱ། དྲན་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། དོན་ལ་ང་ཡི་སེམས་ང་ཡི་སེམས་ཟེར་བ་
 མི་དྲན་དགྲུ་དྲན་རིག་རིག་པོ་འདི་ཉིད་ཁོ་ན་ལ་ཟེར་བ་ཡིན། འདིའི་རང་བཞིན་གྱིས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
 སངས་རྒྱས་པ་ཡིན་ལ། འདིའི་རང་བཞིན་མ་གྱིས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འཁོར་བར་འབྱུངས་པ་ཡིན་པས།
 དེས་ན་སེམས་འདིའི་རང་བཞིན་གྱིས་པར་བྱེད་དགོས། དེ་ཡང་ཆོས་སྒྲིའི་སྐད་དུ་གེས་རབ་ཀྱི་ཆ་ཟེར།
 འདི་ར་དངོས་གཞིའི་མན་ངག་ཏུ་བཏགས་པ་ཡིན་པས། འདི་བཞིན་དུ་ཉམས་སུ་སྤང་འཇམ་ལ། དེ་ཡང་
 གོང་དུ་བརྟན་པ་བཞིན་དུ། བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྩེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ནས། ཡི་གེ་
 བརྒྱ་པ་འབྲེན་པ་ནས་མཐུལ་འབྲེལ་ཞིང་གསོལ་བ་འདེབས་པ་ལ་སོགས་པ་བྱས་པའི་རྩེས་ལ། དད་
 གུས་གདུང་བས་གསོལ་བ་བཏབ་སྟེ། རང་སེམས་རྟོགས་མ་དུངས་སུ་གཞུག་^{༡༧} །ཅེས་པ་དང་།
 བརྟག་དབྱེད་རབ་རིབ་མ་མང་བར། །མ་བཅོས་རང་དགར་གློད་ལ་བཞག་གོ་^{༡༨} །ཞེས་གསུངས་
 པས། སྤྲ་མ་ལ་མོས་གུས་བཅོས་མ་མ་ཡིན་མཆི་མ་འདུར་གྱིས་བྱང་བའི་རྩེས་ལ། སྤྲ་མ་ཡང་ཐུགས་
 རྩེས་མ་བཟོད་དེ་འོད་དུ་ལྷུ་ནས་རང་གི་ལུས་ལ་ཆེལ་གྱིས་ཐིམ་པར་བསྐྱོམ། ཐིམ་པ་དང་ལུས་སེམས་
 ཁོང་ནས་གྲིགས་ཀྱིས་བཞིག རྟོད་ཀྱིས་གློད་ལ་ཙོན་གྱིས་བཞག་གོ །ཆེད་དུ་གང་ཡང་མི་བསྐྱོམ།
 རང་བཞིན་དག་པའི་སེམས་ཉིད་ལ། །བསམ་གཏན་དྲི་མས་མི་བསྐྱེད་འཇམ་ལ།^{༡༩} །ཞེས་གསུངས་
 པས། ཆོས་ཀྱི་སྒྲིམ་པར་འོང་ངོ་མི་བསྐྱོམ། སྒྲོ་ལས་འདས་པ་མི་བསྐྱོམ། རྟོད་པ་ཉིད་མི་བསྐྱོམ། སྒྱེ་
 བ་མེད་པ་མི་བསྐྱོམ། འོད་གསལ་མི་བསྐྱོམ། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྐྱོམ་པར་འོང་ངོ་མ་བསྐྱོམས་གིག།

འོ་ན་རི་ལྟར་བྱ་ན། ལུས་མི་འགྲུལ། མིག་མི་འཇུམ། འདས་པའི་གེས་པའི་རྩེས་མི་གཅོད། མ་
 འོངས་པའི་གེས་པའི་སྤྲ་མི་བསྐྱེད། ད་ལྟར་བ་ལ་བརྩིས་གདབ་གང་ཡང་མ་བྱེད་པར་སྤང་བ་བཀའ་ལམ་མེ།
 རིག་པ་སྤྲོང་སང་ངེ། གེས་པ་རྣལ་མ་རྩེན་བྲེས་སེ་བ་འདི་ཉིད་ཁོ་ན་ལ་ཙོན་གྱིས་བཞག་གོ །དེ་ཡང་
 རང་བབས་སུ་ཆེལ་ལེ་བཞག་གོ །མ་བསྐྱིམ་པར་ལྟོད་དེ་བཞག་གོ །དེ་ལ་ལེགས་ཉེས་ཀྱི་བརྟགས་
 དབྱེད་མ་བྱེད། ཡིན་མིན་གྱི་ཐེ་ཆོམ་མ་ཟ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྒྲིམ་པ་མང་པོའི་རྩེས་སུ་མ་འབྲེང་བ། ཆ་
 ལ་དོས་ཐག་ཆད་པ་བཞིན་དུ་བྲེས་སེ་བཞག་གོ །སོག་སོན་ཐག་ཆད་པ་བཞིན་དུ་གྲིགས་སེ་བཞག་གོ །དེ་
 ཡང་གེས་པ་རྣལ་མར་ལྟོད་དེ་བཞག་པས། རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤང་མ་ནི་འདས། ཕྱི་མ་མ་སྐྱེས། ད་ལྟ་བ་གློད་

པའི་བར་འདི་ན། སེམས་ལ་སེམས་མ་མཆིས་ཏེ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་འོད་གསལ་བའོ།^{༡༥} །ཞེས་གསུངས་པས། སེམས་སྟོང་སང་ངེ། ས་ལེ་རིག་གེ་རིག་གེ་རྒྱུ་ཞེས་སེ་བ་འདི་ཁོ་ན་ལ་ཞེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ། དབུ་མ་རབ་ཏུ་མི་གནས་པ་ཞེས་བྱ། འོད་གསལ་ཞེས་བྱ། ཕུག་ཀྱ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ། རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ། ཆོས་ཀྱི་སྒྲུ་ཞེས་པ་ཡང་འདི་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་པས། གཅིག་རེ་མཐོང་ནས་མ་ལོང་ཞིག །འགྲོ་སར་བྱིན་ནས་མ་འབྱམས་ཅིག །དེ་ཉིད་མཐོང་ནས་མ་སྦྱིབས་ཤིག །གནས་ལུགས་ཡིན་ནོ་མ་བཅོས་ཞོག་^{༡༦} ། །ཅིས་གསུངས་པས། རང་ངོ་ཅིར་གྱིས་བཟུང་ལ་རིག་པ་བྱི་མ་མེད་པ་སྟོང་སང་ངེ་བ་འདི་ཁོ་ནའི་སྟེང་དུ་མ་བཅོས་པར་སྟོད་ལ་བཞག་པས། བཏང་སྟོམས་ཅམ་དུ་མ་བསྒོམས་རང་སར་བཞག་ན། བཏང་ཅམ་དུ་སྒོམ་ཞེས་དེ་ལ་བཏགས་ཞེས་གསུངས་པས་སྒོམ་ཞེས་པ་ཡང་དེ་ལ་བྱ། དག་སྒྱུར་ཞེས་པ་ཡང་དེ་ལ་ཟེར། རོ་བོ་ཞེས་པ་ཡང་དེ་ལ་ཟེར་ཏེ། དེ་ཁོ་ནའི་སྟེང་དུ་མ་བཅོས་པར་རང་བབས་སུ་སྟོད་དེ་བཞག དེ་ཉིད་ལས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མི་འཕྲོ་བར་འདུག་ན། ཇི་སྟོན་མི་འཕྲོ་བའི་བར་དུ་བཞག དེ་ལྟར་བཞག་པའི་དུས་སུ་སེམས་ཞེས་ཀྱང་བྱ། རིག་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། འབྲུ་བྱེད་མི་བྱན་དགྲ་བྱན་འདི་ཉོལ་ཉོལ་འཕྲོ་བར་འདུག་ན། འཇུར་བས་བཅིངས་པའི་སེམས་ཉིད་འདི། །སྟོད་ན་གྲོལ་བར་ཐེ་ཆོམ་མེད།^{༡༧} ། །ཅིས་གསུངས་པས། བྱི་ཡུལ་ལ་འཕྲོའམ། བྱང་སེམས་ལ་འཕྲོའམ། གང་འཕྲོ་བ་དེ་ཁོ་ནའི་སྟེང་དུ་སྟོད་ལ་བཞག་པས། འཕྲོ་བ་དེ་ཉིད་འཕྲོ་ཆད་ནས་རང་བཞིན་ཅིའི་རོ་བོ་ཡང་མ་གྲུབ་པར་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་སྟོན་གྱིས་སོང་ནས་ནམ་ལྔ་སྟོན་གྱི་སྦྱིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་རྣམ་པར་དག་པའི་དགྱིལ་ལྟ་བུ་དྲངས་སང་ངེ་བ་ཞིག་མི་འཆར་མི་སྟོན་དེ། དེ་ཡུན་རིང་བ་ལ་དགའ་བར་མི་བྱ། བྱང་བ་ལ་མི་དགའ་བར་མི་བྱ། ཕུག་ཀྱ་ཆེན་པོ་དགག་སྒྲུབ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་གནད་ཀས་གསུངས།

དེ་ལྟར་སྟོད་བཞག་ཀྱང་སེམས་མི་གནས་ཤིང་རིག་རིག་འཕྲོ་ན་སྒོམ་འདོད་ཀྱི་སྟོད་ང་མ་བྲལ་བས་ལན་པ་ཡིན་པས། དེ་ལྟར་ཆེད་དུ་བྱེད་པའི་སྟོད་དང་ཕྲལ་ལོ། །སེམས་གནས་མ་གནས་ལ་དགག་སྒྲུབ་མ་བྱེད། སུ་ཆུ་བྲག་པོ་བདེ་བས་ཀྱིན་དྲངས། །དདུལ་དཀར་མེ་ལོང་བྱིས་ཀྱིན་གསལ། །རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྒོམ་པ་བཤིགས་ཀྱིན་བདེ།^{༡༨} ། །ཞེས་གསུངས་པས། མ་བསྒོམས་པར་རང་ལུགས་སུ་སྟོད་

དེ་བཞག་གོ། དྲན་རིག་རྒྱ་མཚོའི་རྟོགས་མ་འདི། སྟོང་ནས་བཞག་ན་དྲངས་ཀྱིན་གདུལ་³⁶ ཞེས་གསུངས་པས། སྟོང་ཤེས་པ་གཅིག་པོས་ཆོག་པ་ཡིན། སྟོང་ཤེས་པ་རབ་ལ་སྒྲིམ་རབ་སྟེ། སྟོང་ཤེས་པ་འབྲིང་ལ་སྒྲིམ་འབྲིང་སྟེ། སྟོང་ཤེས་པ་ཐ་མ་ལ་སྒྲིམ་ཐ་མ་ལས་མི་འོང་བས། རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང་སྟེས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྟེང་དུ་འཛོག་པ་དེ་ཁོ་ན་གདམས་ངག་གི་རྩ་བ་ཡིན་པས། རྣམ་རྟོག་ཏོལ་གྱིས་སྟེས་པ་དེ་ཉིད་ཐོས་ཅིང་གིས་བཟུང་ལ། དེ་ཁོ་ནའི་སྟེང་དུ་སྟོང་གིས་སྟོང་། ཡང་གཅིག་སྟེས་པའི་དུས་སུ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རང་དུ་སྟོང་ལ་བཞག་གོ། བྱམ་ཆུང་བ་ལ་གྲངས་མང་དུ་བསྒྲིམ། བྱམ་ཆུང་བས་ནི་སྟོན་མེད་ལ། གྲངས་མང་བས་ནི་སྟོན་མི་འབྱུང་།³⁷ ཅིས་གསུངས་པས། རྣམ་རྟོག་གཅིག་སྟེ་འདོད་བྱེད་པ་དང་། མ་སྟེས་ཅམ་གྱི་གོང་ནས་སྟོང་། དེ་ལྟར་སྟོང་པས་དྲན་རིག་འདི་ཉིད་ཁོ་ན་ཆོས་སྐྱར་མི་འཆར་མི་སྲིད་དེ། སྒྲིམ་པ་རྒྱ་མཚོའི་རྒྱུད་ལས། མ་བཅོས་མ་ཡིངས་རང་སར་གོལ། སྒྲིང་བ་རང་གོལ་བ་དེ་ཆེན་སྟོང་། ཁོ་མ་ལྷག་པ་གྱི་ན་ཅམ། མི་བསྒྲིམ་པ་ཡི་སྒྲིམ་ཞིག་བྱ།³⁸ ཞེས་གསུངས་སོ།།

རྣམ་རྟོག་འདི་ཉིད་ཆོས་སྐྱར་ལྷག་གིས་ཤར་ནས་རྟོག་པ་སྒྲིང་མི་དགོས་པ་ཞིག་འོང་བ་ཡིན། ཆོས་སྐྱར་སྒྲིབ་མི་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན་པས། སྟོང་ཤེས་པ་གཅིག་པོས་ཆོག་པ་ཡིན་ནོ། དེ་ལྟར་སྟོང་པ་དང་རང་སེམས་མ་བཅོས་པར་བཞག་ཀྱང་། སེམས་མི་གནས་ཤིང་འཕྲོ་བར་འདུག་ན། ལིང་གིས་བཞག་ལ། མཐུལ་གཅིག་ཕྱིས་ནས་སུལ་ཏེ། གོང་དུ་བསྟན་པ་བཞིན་དུ་ཡིད་ཀྱི་མཆོད་པ་བསམ་གྱིས་མི་ཁུབ་པ་སུལ་ལ། མོས་གྲུས་ཀྱི་གདུང་བ་ཆེན་པོས་ཐང་མ་ཆད་ཀྱི་བར་དུ་གསོལ་བ་ཁོ་ན་གདུབ། ཐང་ཆད་པ་དང་སེམས་མ་བཅོས་པའི་རང་དུ་བྱེས་གྱིས་བསྐྱར་ལ་བཞག་གོ། རྣམ་རྟོག་མི་འཕྲོ་བར་འདུག་ན་མི་འཕྲོ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྟེང་དུ་བྱེས་སེ་བཞག་གོ། དེ་ལྟར་སྟོང་པ་དང་བལྟས་པས་དེ་ཉིད་ཀྱང་རྣམ་རྟོག་ཏུ་བྱ་བྱ་བྱུང་ན། དྲན་པ་བཀག་པས་ལན་པ་ཡིན་པས། རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཀག་པས་མི་ཞིག་ས། སྒྲངས་པས་མི་སྒྲང་། བཀྲག་པས་མི་ཁུག་ བཟུང་བས་མི་བྱུང་། གཟིངས་ལས་འཕྱར་བའི་བྱ་རོག་བཞིན། ཡུལ་ལ་འཕྲོ་བའི་སེམས་མི་བསྟུ། མཁའ་པས་བ་སྒྲིང་སྟོང་བ་བཞིན། རྣལ་འབྱོར་ཤེས་པ་ཡན་དུ་རྒྱག་³⁹ ཅིས་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་གསང་བ་སྟོན་མེད་རྒྱུད་ལས། འཛིན་མེད་རང་གསལ་བ་རྟེན་མ་འཆལ། ཁང་ཐལ་རིག་པ་རྟེན་པར་བཞག་⁴⁰ ཅིས་གསུངས་པས། བཀག་པ་

བཞིན་དུ་འཕྲོ། བཟུང་བ་བཞིན་དུ་འགྲོ་བས་ཆེད་དུ་གང་ཡང་མི་དགག་པར་གར་འགྲོར་བཏང་བས།
གང་ཡང་འགྲོ་ས་མི་རྟོག་། ལྷན་གྱིས་འོང་བ་ཡིན་པས་ཆེད་དུ་གང་ཡང་མི་དགག་མི་བསྟ། མི་སྦྲོང་།
ཆེད་དུ་མི་སྦྲོ། མི་བསམ། མི་བསྟོམ། མ་བཅོས་པར་རང་ལུགས་སུ་ལྟོད་དེ་སྒྲོན་ཅིང་ཁོ་ན་བཞག་པའི་
རང་ལས། སྐབས་སུ་དགའ་མི་དགའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐོལ་ཐོལ་སྦྱེ་བར་འདུག་ན། རྣམ་རྟོག་གང་
སྦྱེས་པ་དེ་ལ་ཅེར་གྱིས་བལྟས་ཏེ་འདི་དང་པོ་གང་ནས་བྱུང་། ད་ལྟ་གང་ན་གནས། མཐར་གང་དུ་འགྲོ་
བར་འདུག། དེ་དབྱིབས་ཅི་འདྲ་བ་འདུག་གྱུ་བཞིར་འདུག་གས། སྒྲོར་མོར་འདུག་གས། ཟུར་གསུམ་
དུ་འདུག་གས། བར་མོར་འདུག་གས། དེ་ལ་ཁ་དོག་ཅི་འདྲ་བ་ཞིག་འདུག་གས། དཀར་པོར་འདུག་
གས། དམར་པོར་འདུག་གས། སེར་པོར་འདུག་གས། སྒྲོན་པོར་འདུག་གས། བཀའ་པོར་འདུག་བཟ།
གནས་གང་ན་གནས། སྦྱི་གཙུག་ན་འདུག་གས། དེ་བཞིན་དུ་མགོ་དང་རོ་སྟོད་དང་། ཡན་ལག་གང་
ན་གནས་འདུག་བཟ། ད་ལྟ་གང་ན་འདུག་ཅེར་གྱིས་བལྟའོ།

དེ་ལྟར་སྒྲོམ་ལ་མོས་གྲུས་བསྐྱེད་ཅིང་སེམས་མ་བཅོས་བའི་རང་དུ་སྒྲོན་ཅིང་སེམས་ལ་
ལྟ་བ་³དེ་ཁོ་ན་ལ་བུངས་སྒྲོར་དུ་བྱ་ཞིང་ཉམས་སུ་བྱངས་པས། ཡིན་ལུགས་ཞིག་ནང་ནས་འཆར་
བར་གང་འགསུངས་པས། དུས་རི་ཞིག་ཙ་ན་འདིའི་རང་བཞིན་འདིར་འདུག་པ་ལ་ད་སྟར་ཕན་ཆད་
འབྱུལ་འདུག ད་ནི་འདི་ལ་འཆུགས་ས་མི་འདུག་སྟམ་དུ་སྒྲོ་ཐག་ཐད་གྱིས་ཆོད་ནས་མཆི། དེའི་དུས་
སུ་རང་གི་སེམས་ཉིད་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ཁོ་ན་ཆོས་ཀྱི་སྐུར་ལྷག་གིས་ཤར་བས་རྣམ་རྟོག་སྤང་མ་དགོས་
ཏེ་རང་སར་གྲོལ། སྟོང་ཉིད་བསྐྱབ་མ་དགོས་ཏེ་རང་ཆས་སུ་ཤར་བས། རྟོག་པ་དེ་ཉིད་ཆོས་ཉིད་དུ་
ཤེས་ན། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཉིད་གཞན་ནས་བཅའ་མི་དགོས། ཞེས་གསུངས་པས། མི་དྲན་དགྲུ་དྲན་གྱི་
རྣམ་པར་རྟོག་པ་འདི་ཉིད་ཁོ་ན་ཆོས་ཀྱི་སྐུར་ལྷག་གིས་འཆར་བ་ཆོས་ཉིད་ཡིན། དེ་ཙ་ན་མིག་
བཙུམ་པ་ལ་སྒྲོམ་རེ་མི་དགོས། སྤང་བ་བཀག་པ་ལ་སྒྲོམ་རེ་མི་དགོས། མིག་གི་ཡུལ་དུ་སྤང་སྟོང་བྱུང་
འདུག རྣ་བར་གྲགས་སྟོང་། སེམས་བདེ་སྟོང་ཡིན་ཏེ། སྤང་བའི་རང་བཞིན་ཡིན་སྟོང་པ་ལ། །བཞིག་
བཅོམ་མིང་སྟོང་ཙམ་ལ་སྟོང་མི་གདགས།⁴ །ཞེས་གསུངས་སོ། །མིག་གི་ཡུལ་ན་གཟུགས་སྤང་མོད།
སྤང་ཙམ་ཉིད་ན་རང་བཞིན་ཅིའི་པོར་ཡང་མ་བྱུང་བས་སྤང་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཅེས་བྱ། རྣ་བའི་ཡུལ་དུ་

སྒྲ་སྒྲགས་མོད། བྲགས་ཙམ་ཉིད་ན་རང་བཞིན་མ་གྲུབ་པས་བྲགས་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཅེས་བྱ། སེམས་
ལ་སྒྲ་ཆོགས་འཆར་མོད་རང་བཞིན་ཅིར་ཡང་མ་གྲུབ་པས་རིག་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཅེས་བྱ། དེ་ཙམ་ན་
པའི་ཐོག་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན། བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་བྱིན་རླབས་ཞུགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན། ཅོར་བྱ་རིན་
པོ་ཆེ་ཨམ་འཕྲག་ཏུ་རྟུན་པ་བྱ་བ་ཡིན། སྤྱི་མའི་བཀའ་དྲིན་ལོན་པ་བྱ་བ་ཡིན་པས། དེ་མ་བྱུང་རིང་ལ་
འབྲུང་འཆལ་གསུང་ངོ་།།

དེ་ལྟར་ངོ་སྟོན་རྒྱས་པ་དེ་ནམས་ནི་སྤར་ཡང་ཡང་གསུང་གིན་འདུག དུས་ཕྱིས་དངོས་
གཞིའི་མན་ངག་ནི། དོན་བརྒྱུད་སངས་རྒྱས་ན་བརྟོན་བྱ་བ་ཡིན་པས། སྤྱི་མའི་སྤྲད་མི་དགོས་པར་
རང་ལ་ནང་དུ་ལྷག་གིས་འཆར་བ་ཡིན་པས། སྤྱི་མ་ལ་མོས་གྲུས་གྱིས་ལ་སེམས་མ་བཙོས་པར་སྟོན་
ཀྱིན་བཞག་གོ། འཁོར་འདས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་རང་གི་སེམས་འདི་ཡིན་པས། འདིའི་རང་བཞིན་
ཅི་འདྲ་ཞིག་འདུག་ཆོལ་ཤོག་ཅིག་ཅེས་པ་ཁོ་ན་གསུང་གི་འདུག་གོ།

བཙོམ་ལྷན་སྐབ་པའི་བསྟན་པའི་མར་གཤམ་འདིར། །ས་བཅུའི་དབང་ལྷག་སྤྱོད་གཞོན་
རུ་ཡི། །སྤྱལ་པའི་ཐིན་ལས་བོད་ཁམས་འདིར་བ་བྱེ་བས། །དྲགས་ལྷ་སྟོམ་པོར་དྲགས་པོ་ལྷ་རྩེ་
བྱོན། །མོས་གྲུས་ལམ་གྱིས་དད་ལྷན་བྲིད་པ་ཡིས། །སྟོབ་མ་གྲུབ་ཐོབ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་བྱོན། །བོད་
ཁམས་ཆོས་པས་གང་བ་ཁོང་གི་དྲིན། །སྤྱི་མ་དེ་ཡིས་ཆོས་འདིའི་སྤྱོད་གཏོད་ཅིང་། །ཉམས་སུ་ལེན་
པའི་བྱ་བརྒྱུད་བསམ་མི་བྱུང། །དེ་རྩེས་ལྷ་ས་ནམ་གཉིས་ཆལ་དང་གྲུང་ཐང་དུ། །སྤྱལ་པའི་སྤྱེས་སུ་
སྤྱོད་མེད་ཞང་སྟོམ་དེས། །ཐུགས་རྩེས་འདུས་པའི་གདུལ་བྱ་སྟོན་ལྷན་ལ། །འདི་ཉིད་ཁོ་ནའི་བྲིད་ལུང་
བཏབ་པ་ཡིས། །མཆོག་གི་གྲུབ་ཐོབ་རྟོགས་ལྷན་མང་པོ་ཐོན། །སྤྱུབ་བརྒྱུད་བསྟན་པ་དར་བ་རྩེ་ཡི་
དྲིན། །སྤྱི་མ་དེ་ཡིས་འདི་ཉིད་དར་བར་མཛད། །དེ་རྩེས་སྤང་གཤོང་ལྷ་རིའི་དགོན་པ་དེར། །ཞང་གི་
སྤྱལ་པ་མཉམ་མེད་ཆོས་ཀྱི་རྩེ། །འབྲག་གི་དོ་མེད་སྤྱི་མ་རྩེ་བ་ནམ་མཁའ་འོད་དེ་བྱོན་ནས། །ཆོགས་
པའི་བྱ་སྟོབ་མ་ལུས་ཐམས་ཅད་ལ། །དམ་ཆོས་འདི་ཉིད་ཁོ་ན་བཏབ་པ་ཡིས། །ལོ་རེ་ལ་ཡང་རྟོགས་ལྷན་
ཟད་མེད་ཐོན། །གདུལ་བྱ་མ་ལུས་གྲོལ་བ་འདི་ཡིས་མཛད། །སྤྱི་མ་དེ་ཡི་ཕྱག་ལེན་སྟོང་པོ་ཡིན། །དེ་

ཕྱིར་འདི་ཉིད་གཞན་ལས་ཁྱད་འཕགས་ཤིང་། བཀའ་བརྒྱད་འདི་ཡི་གདམས་ངག་གཙོ་བོ་ཡིན། །དེས་
 བ་ཆོས་ཀྱི་ཡང་སྟིང་རྒྱ་གཞི་སྒོ་མ་མོ་ཆེན་མོའི་སྒོན་འགོ་དངོས་གཞི། །སྒོ་ལ་གསལ་
 ཞིང་རྒྱུ་ལ་འགན་པ་དེ། །བརྒྱུད་པར་མོངས་ནས་མ་འཕྲུག་རི་བཞིན་བཀོད། །སྟན་བརྒྱད་
 དམར་ཁྱིམ་ཞེས་གདམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །ཡི་གེར་བྲིས་པས་བྱིན་རྒྱུ་ལས་ཉམས་སྤོང་དེ། །གྲུས་ཤིང་
 བརྒྱུད་པའི་བསམ་པ་རྣམ་དག་ལས། །རང་འདོད་མེད་པས་ཉེས་པ་མེད་པར་རིགས། །རྒྱུ་ལ་འགན་
 ཡོན་ཏན་སྟོན་པ་ཡིས། །ཆོག་པས་པ་སྒྱུར་བའི་བརྒྱད་འཛིན་བྱུང་ན་ཡང་། །གསུང་བཞིན་མ་ཞོར་རི་
 བཞིན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །འདི་ཉིད་བརྒྱུད་ནས་གསུལ་བྱ་སྒྱུར་བར་རིགས། །པ་དེའི་ཐུགས་རྒྱུ་ལས་
 གྲུས་རབ་བརྒྱུད་ཡང་། །སྒོན་སྒྱུངས་ལས་དང་བརྒྱུད་ལས་འགྲུས་ཆུང་བ་ཡིས། །ཡོན་ཏན་སྟོན་མེད་པོ་ལ་
 ལུས་པ་ཡིས། །སྒྱུར་བོ་བདག་ཀྱང་འདི་ལ་འབྱུང་བ་འཐད། །འདི་བྲིས་ལ་འབྱུང་ལོངས་པ་ཅི་མཆིས་
 དང་། །གསུང་སྒོན་ལུས་ཉམས་ལ་སོགས་ཉེས་པ་རྣམས། །མཚན་ལྡན་སྒྲ་མ་དེ་ཡིས་གཙོར་བྱས་
 པའི། །ཡི་གེས་སྟོན་ལྡན་རྣམས་ལ་བཟོད་པར་གསོལ། །འདི་བྲིས་དགེ་བས་མཁའ་མཉམ་སེམས་ཅན་
 རྣམས། །མ་ལུས་དམ་ཆོས་འདི་ཉིད་ཉམས་སྤོངས་ནས། །ཆོས་སྒྲུ་མཉམ་ཉིད་ཐིག་ལེ་ཉག་གཅིག་དེ། །སྒྱེ་
 བ་གཅིག་གིས་མཛོན་དུ་འབྱུང་བར་ཤོག །བྱིན་རྒྱུ་ལས་ཀྱི་བརྒྱད་པ་མ་ཉམས་པ་དཔལ་ལྷ་རི་པའི་སྒོན་
 འགོ་དངོས་གཞིའི་ཁྱིམ་ཞེས་འདེབས་པའི་ལག་ལེན་རྣམས། །སྒྲ་མ་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་བཞིན་མ་འཕྲུགས་
 པར་བྲིས་པ་རྫོགས་སོ། །དེ་ལ་ཀྱུ་ལྷ་རི་སྒྲུང་གཤོང་ལྷ་རིའི་ཁར་སྒྱུར་བ་ཡི་ཐི། མཆོ་ལོ། །

ཕྱག་ཀྱི་ཆེན་པོ་ལམ་ཟབ་མཐར་ཐུག་

ཞང་བརྩོན་འགྲུས་གྲགས་པ།

༡༡༡། །སྤྱི་མ་ཉི་ཤེས་བརྩོན་དམ་པ་རྣམས་ལ་ཕྱག་འཆལ་ལོ། །དུས་གསུམ་རྒྱལ་བ་མ་ལུས་ཐམས་
ཅད་ཀྱི། །ཐུགས་རྗེའི་ཐིམ་ལས་མཆོག་གྱུར་ཉིད་བར་བསྐྱར་བའི། །ཞགས་པ་མཐའ་ཡས་དོན་ཡོད་
གཅིག་གྱུར་པའི།^༩ །[༡] རྟོགས་ལྡན་སྤྱི་མའི་ཆོགས་ལ་ལྷ་སྤྱི་བཏུང་ནས། །སྤྲེ་སྤྲོད་རྒྱུད་སྤྲེ་ཐེག་མཆོག་
མཐའ་དག་གི། །བཏུང་གི་ཡང་སྤྲིང་བདེ་གཤེགས་ཀྱི་ཀྱི་ཐུགས། །རྣལ་འབྱོར་དབང་ཐུག་ཐུགས་
ནས་ཐུགས་སུ་བརྒྱུད།[༢] །ཟུར་མཆོན་ཙམ་ཞིག་སྤྲོན་བྲལ་སྤྲོ་བས་དགོད། །གཞན་པན་ལྷ་སྤྲུངས་
སྤྲོ་བས་བདག་ལ་མེད་མོད་ཀྱི། །དམ་ཆོས་རྗེས་འབྲང་གྲུས་པའི་སྤྲོ་གྲོས་ཅན། །སྤྲོ་བ་མས་རབ་བསྐྱལ་
བརྩོན་འགྲུས་གྲགས་པ་ཡིས།[༣] །གལ་ཏེ་པན་པ་སྤྲིང་མཐའ་མི་ཞིགས་སྤྲུམ།^༤ །རྒྱལ་བ་སྤྲུམ་
བཅས་མ་ལུས་བསྐྱེད་པའི་ཡུམ། །སྤྲོན་སྤྲུངས་ལྷ་སྤྲུང་རྣམས་ཀྱིས་རྟོགས་བྱ་བ། །རྗེ་བརྩོན་བརྒྱུད་
ལྡན་རྣམས་ཀྱི་ཐུགས་ཀྱི་མཛོད།[༥] །ལུང་རིགས་མན་ངག་མ་ལུས་ཐེག་པའི་བཏུང། །རེས་དོན་མཐར་
ཐུན་སྤྲིང་པོ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱ། །དེ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་དག་འོད་གསལ་དབྱིངས། །དུས་གསུམ་རྒྱལ་བ་བྱོན་
རུང་མ་བྱོན་རུང་།[༦] །འཕགས་པའི་ཆོགས་ཀྱིས་རྟོགས་རུང་མ་རྟོགས་རུང་། །བྲལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་
གསུངས་རུང་མ་གསུངས་རུང་། །དགོངས་འགྲེལ་མཁན་པོས་བགྲོལ་རུང་མ་བགྲོལ་རུང་། །ཆོས་
ཉིད་འོད་གསལ་སྤྲོས་བྲལ་རྣམ་དག་འདི།[༧] །ཡེ་ནས་ལྷན་གྲུབ་འཕེལ་འགྲིབ་མེད་པར་གནས། །ནམ་
མཁའ་དག་ལ་འཛིག་རྟེན་ཆགས་འཛིག་གིས། །མེ་ཡིས་བསྐྱེགས་དང་རྒྱུད་གིས་གཏོར་ལ་སོགས། །
བསྐྱལ་བ་དབག་མེད་མང་པོར་གཞོད་བསྐྱལ་ཡང་།^༨ །[༨] །མཁའ་ལ་མ་གཞོད་འགྱུར་མེད་འཕེལ་
འགྲིབ་མེད།^༩ །ཉི་འོད་ཡེ་གསལ་སྤྲོན་གྱིས་རབ་བསྐྱེད་པས། །ལུན་པར་འཐིབས་དང་སྤྲོན་ཆོགས་
སངས་པའི་ཆོ།^{༡༠} །གསལ་བར་གྱུར་པའི་འཕེལ་འགྲིབ་ལྷན་སྤྲུང་གིས།[༡] །ཉི་མའི་སྤྲིང་པོ་འཕེལ་
དང་འགྲིབ་མི་སྤྲིད། །དེ་ལྷན་གནས་པའི་འགྱུར་མེད་ཆོས་སྤྲུལ་འདི། །རང་གི་སེམས་ལས་མ་གཏོགས་

གཞན་ན་མེད། །སྤྲོ་ཆོགས་འཁོར་འདས་མ་ལུས་སེམས་ལ་ཤར།།^[༩] རང་སེམས་མ་རྟོགས་ཕྱིན་
 འོག་འབྲེལ་དབང་གིས།^{༡༩} །དཀྱུགས་པས་འཁོར་བའི་སྟོང་བཅུད་སྟུག་བསྐལ་ཤར།^{༢༠} །རང་སེམས་
 དེས་རྟོགས་ཐུང་ན་འདས་པ་ཡི། །ཡེ་ཤེས་མཐའ་ཡས་བདེ་བ་ཆེན་པོར་ཤར།།^[༡༠] དེ་ཕྱིར་མ་ལུས་
 རང་གི་སེམས་ཉིད་ལས། །འཕྲོས་ཕྱིར་རང་སེམས་ཆོས་ཉིད་འོ་ཤེས་ན། །སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་ཆོས་
 ཉིད་ཤེས་པར་འགྱུར། །དེ་ཤེས་ཐུང་ན་འདས་སོགས་ཆོས་ཀུན་ཤེས།།^[༡༡] ཆོས་ཀུན་ཡོངས་ཤེས་
 །ཁམས་གསུམ་ཀུན་ལས་འདས། །གཅིག་ཤེས་པས་ནི་ཀུན་ལ་མཁས་པར་འགྱུར། །རྩ་བ་འབྲེལ་བས་
 འོ་འདབ་རང་གིས་འབྲེལ། །དེ་ཕྱིར་རང་སེམས་གཅིག་སྤྲུག་ཏན་ལ་དབབ།།^[༡༢] ཀུན་གྱི་ས་བོན་
 རང་སེམས་གནས་ལུགས་ནི།^{༢༡} །རྒྱལ་བ་སྤྲུལ་བཅས་ཀུན་གྱི་བྱུགས་དང་ནི། །ཡེ་ནས་བྱུང་མེད་སྟེ་
 མེད་ཆོས་སྐྱར་གནས། །བེམ་པོ་མ་ཡིན་རང་རིག་རང་གིས་གསལ།།^[༡༣] དངོས་པོར་མ་གྲུབ་མདོག་
 དབྱིབས་ཆད་ཀྱིས་སྟོང་། །དངོས་མེད་མ་ཡིན་རྒྱུན་གྱིས་ཅིར་ཡང་སྤྲང་།^{༢༢} །རྟག་པར་མི་འགྱུར་ངོ་
 བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་། །ཆད་པར་མི་འགྱུར་རང་གསལ་ངོ་བོ་ཉིད།།^[༡༤] བདག་ཏུ་མ་གྲུབ་བརྟགས་ན་སྟོང་
 བོ་མེད། །བདག་མེད་མ་ཡིན་སྟོང་བྲལ་བདག་ཉིད་ཆེ། །མཐའ་རྣམས་མ་གྲུབ་འཛིན་པ་གང་ཡང་
 མེད། །དབུ་མར་མ་གྲུབ་ལྟོས་པ་ཀུན་ལས་དབེན།།^[༡༥] དཔེ་ཡིས་མི་མཚོན་མཚོན་བྱའི་ངོས་བཟུང་
 མེད། །དཔེ་མེད་མ་ཡིན་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའོ།^{༢༣} །ཆོག་ཏུ་མ་གྲུབ་བརྟོན་པས་བསྟན་བྱ་མེད། །ཆོག་
 བྲལ་མ་ཡིན་བརྟོན་པ་ཀུན་གྱི་རྒྱ།།^[༡༦] ཡོད་དང་མེད་དང་བདེན་དང་བརྟུན་པ་དང་། །སྟོང་དང་མི་
 སྟོང་ཞི་དང་མ་ཞི་དང་། །སྟོས་པ་ཡོད་དང་སྟོས་པ་མེད་པ་དང་། །བསམ་བློ་ཡོད་དང་བསམ་གྱིས་མི་
 ཟུབ་དང་།།^[༡༧] བདེ་དང་སྟུག་བསྐལ་དམིགས་སུ་^{༢༤} ཡོད་མེད་དང་། །གཉིས་དང་གཉིས་མེད་སྟོ་
 ལས་འདས་མ་འདས། །དབེན་དང་མི་དབེན་གྲུབ་དང་མ་གྲུབ་དང་། །དག་དང་མ་དག་ལྟན་གྱིས་
 གྲུབ་མ་གྲུབ།།^[༡༨] དེ་འདྲའི་ཆོག་ཆོགས་བརྟོན་པས་བྱུག་པ་མེད། །རི་ཙམ་ཟབ་ཅིང་རྩ་བའི་ཆོག་
 ཆོགས་གྱིས།^{༢༥} །རྣམ་གྲངས་བྱ་མར་བརྟོན་པར་བྱས་ཀྱང་། །སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཐོག་ཏུ་
 ཐེབས་མི་སྲིད།།^[༡༩] རི་ཙམ་མཁས་ཤིང་ཟབ་པའི་བརྟག་དབྱུད་གྱིས། །བསྐལ་པ་མང་པོར་བརྟགས་
 ཤིང་དབྱུད་བྱས་ཀྱང་།^{༢༦} །རང་བཞིན་གཞུག་མ་བརྟག་པའི་ཡུལ་མིན་ཕྱིར། །སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་

རྟོགས་པ་མི་མིན་དོ།།^[༡༠] དཔེར་ན་རྒྱ་མཚོར་ཤར་བའི་གཟའ་སྐར་དེ། འདར་ཚགས་རི་ཙམ་ཞེས་
 བས་^{༡༠}བཙགས་བྱས་ཀྱང་། གཟའ་སྐར་དངོས་པོ་དམིགས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཟའ་སྐར་གཅིག་
 ཀྱང་ཟེན་པ་མི་མིན་དོ།།^[༡༡] རི་མིན་ཆོག་ཏུ་བརྗོད་ནུས་^{༡༡}དེ་མིན་དུ། མིང་འདོགས་རི་ཙམ་ལགས་
 ཀྱང་^{༡༢}གནས་ལུགས་མིན། རི་མིན་^{༡༣}ཡིད་ཀྱིས་དབྱད་བཟོད་དེ་མིན་དུ། རི་ཙམ་ཟབ་པར་རྟོགས་
 ཀྱང་གནས་ལུགས་མིན།།^[༡༢] བཏྲ་བྱ་ཏུ་བྱེད་གཉིས་འཛིན་དེ་མིན་དུ། གཉིས་སུ་མེད་པའི་གནས་
 ལུགས་རྟོགས་མི་མིན། མདོར་ན་ཡིན་སྟམ་མཐའ་དག་ཞེན་པའི་ཕྱ། ཞེན་པའི་ཕྱ་བས་འཁོར་བ་
 མཐའ་དག་སྤེལ།།^[༡༣] རྟོང་བ་ཉིད་ཡིན་སྟམ་དུ་འདུ་ཤེས་དང་། མཚན་མ་མེད་སྟམ་^{༡༤}སྟོན་པ་མེད་
 སྟམ་དང་། འོས་བབས་མེད་སྟམ་ནམ་པར་དག་སྟམ་དང་། སྦྱོར་བ་མེད་སྟམ་དམིགས་སུ་མེད་སྟམ་
 དང་།།^[༡༤] རང་བཞིན་མེད་སྟམ་སྟོས་ལས་^{༡༥}དཔེན་སྟམ་དང་། འག་དང་ཡིད་ཀྱི་སྦྱོད་ལུལ་མིན་
 སྟམ་དང་།^{༡༦} མ་བྱས་ལྟན་གྱིས་གྲུབ་སྟམ་ལ་སོགས་པའི། རི་ཙམ་ཟབ་ཅིང་རྟོང་པར་འདུ་ཤེས་
 ཀྱང་།།^[༡༥] རྟོས་སེམས་མཚན་མ་དག་ལས་མ་གཡོས་པས། མཚན་མའི་ཞེན་པས་བྱིར་ཞིང་དམན་
 བར་ལུང་། དམན་པའི་ལས་ཀྱིས་ནམ་སྤྱོན་རྒྱན་མི་འཆད། ཁོང་གཙོང་མི་ཕྱིན་^{༡༧}ཕྱིར་ཞིང་ནད་
 རོ་ལུང་།།^[༡༦] རྟོས་བྱས་ཏུ་བ་མཁན་གྱི་རྟོས་ཆེན་ནམས། རྟོགས་འཛིན་ཞེན་པའི་ནད་གཙོང་
 ལུགས་པར་མཆིའོ། རྟེམས་བྲལ་ལྟན་གཅིག་སྦྱེས་མ་མཁུན་པར་མཛོད། དྲང་བའི་དོན་དུ་སྦྱོར་བྱས་
 ཙམ་དུ་ཟད།།^[༡༧] གནས་ལུགས་ངེས་དོན་འདི་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ། རླབ་པས་ཀྱང་ནི་གཟིགས་པ་ཡོད་མི་
 མིན། ཁོ་བོས་སྤྱོད་པ་དེས་ཀྱང་མི་དཔོག་སྟེ། མཚུབ་མོས་སྤྱོད་པ་མཚོན་པ་བཞིན་དུ་རྟོགས།།^[༡༨] དེ་
 ཏུ་ཤེས་ན་ན་ཐ་སྟོད་ཆོག་ཆོགས་ཀྱིས། སྦྱིབ་པར་མི་འགྱུར་ཆོག་གི་སྦྱོན་མི་གོས། དེ་ཕྱིར་ཆོག་དང་
 བརྟག་དབྱད་མི་སྤང་ཞིང་། འོན་དུ་བརྒྱམས་པས་ཞེན་པར་ཡང་མི་བྱ།།^[༡༩] དེ་ཏུ་ལྷ་ལྷ་རང་སེམས་
 ཆོས་སྐྱ་^{༡༩}དེ། ཉོན་མོངས་ནམ་རྟོག་ཕུང་པོ་ཁམས་དང་ནི། སྦྱོར་མཆོད་ལ་སོགས་སེམས་ཙན་མཁའ་
 མཉམ་དང་། སུ་རྩེ་ཕྱིར་ལ་སོགས་སྦོད་ཀྱན་བྱབ།།^[༢༠] ཉན་ཐོས་རང་རྒྱལ་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་
 དང་། བདེ་གཤེགས་རྒྱ་མཚོ་མ་ལུས་ཀྱན་ལ་བྱབ། མདོར་ན་ཕྱི་ནང་དངོས་པོ་ལ་སོགས་པ། མ་
 ལུས་ལུས་པ་མེད་ལ་ཀྱན་ཏུ་བྱབ།།^[༢༡] བྱབ་ཀྱང་བྱབ་བྱ་བྱབ་བྱེད་གཉིས་སུ་མེད། བདག་ཉིད་ཆེན་

པོ་གཅིག་གི་ཆོ་འཕུལ་ཡིན། །ཀྱུ་མཚོར་ཤར་བའི་གཟའ་སྐར་ཐམས་ཅད་ལ། །ཀྱུ་མཚོས་བྱུང་གིས་^{༡༩}
 གཉིས་སུ་དབྱེར་མི་བྱེད།།^{༢༠} རྩ་ཉིད་འབྱུངས་པའི་བླ་བུ་ཐམས་ཅད་ལ། །ཀྱུ་ཡིས་བྱུང་མོད་
 གཉིས་སུ་རྩི་ལྟར་བྱེད།^{༢༡} །བར་སྤང་དག་ལ་སྒྲིག་རྒྱ་གཡོ་བ་ལ། །བར་སྤང་དག་གིས་བྱུང་གིས་
 དབྱེར་མི་བྱེད།།^{༢༢} གསེར་ལས་བྱས་པའི་རྒྱན་ནི་སྤྲོ་ཚོགས་ལ། །གསེར་གྱིས་བྱུང་མོད་རྩི་ལྟར་དབྱེ་
 རུ་བྱེད།^{༢༣} །བྱ་རམ་ལས་བྱས་རིགས་དྲུག་^{༢༤} གཟུགས་བརྟན་ལ། །བྱ་རམ་དག་གིས་བྱུང་སྟེ་དབྱེར་
 མི་བྱེད།།^{༢༥} འཇའ་ཚོན་དག་ལས་ནམ་མཁའ་གཞན་མ་ཡིན།^{༢༦} །ནམ་མཁའ་ལས་ཀྱང་འཇའ་ཚོན་
 གཞན་མ་ཡིན། །འཇའ་ཚོན་ནམ་མཁའ་མཁའ་ཉིད་འཇའ་ཚོན་ནོ། །ཐ་དད་མ་ཡིན་དབྱེར་མེད་དཔྱད་
 དུ་མེད།^{༢༧} །^{༢༨} དེ་བཞིན་སེམས་དང་སྤྲོ་ཚོགས་དབྱེར་མི་བྱེད། །སེམས་དང་སྤྲོད་པར་མི་བྱེད་སྤྲོད་པ་
 དང་། །བདེ་བ་ཆེན་པོར་མི་བྱེད་མཉམ་པ་ཉིད། །དེ་ཉིད་སྤྲོད་དང་^{༢༩} བྱང་འདས་དབྱེར་མི་བྱེད།།^{༣༠} དེ་
 ལྟར་བྱུང་པའི་སེམས་ཉིད་བྱ་གཞི་ཆེ། །རང་བཞིན་སྤྲོད་ལ་ཅིར་ཡང་ངོས་བཟུང་མེད། །སེམས་ཉིད་རིག་
 པའི་ཆོ་འཕུལ་ཅིར་ཡང་གསལ། །ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་བྱང་འཇུག་རྩི་རྩི་སེམས་།།^{༣༡} ཡོན་ཏན་དཔག་
 མེད་འབྱུང་གནས་རིན་ཆེན་སེམས། །ཟད་མེད་སྤྲོད་མེད་བརྟན་མེད་སུས་ཀྱང་ནི། །འཕྲོག་པར་མི་
 ལུས་ནམ་མཁའ་མཛོད་ཀྱི་སེམས། །དྲི་མས་མ་གོས་ཤེལ་སྤོང་^{༣༢} དག་པའི་སེམས་།།^{༣༣} རང་རིག་
 རང་གསལ་མར་མེ་ལྟ་བུའི་སེམས། །རང་བཞིན་འོད་གསལ་བྱང་རྒྱུ་སྤྲོད་པོའི་སེམས། །རྒྱན་ཆད་
 མེད་པ་རྒྱ་བོ་ལྟ་བུའི་སེམས། །ངོས་བཟུང་མེད་པ་བར་སྤང་ལྟ་བུའི་སེམས་།།^{༣༤} བྱི་མེད་ནང་མེད་ཡེ་
 ཤེས་ཟང་ཐལ་སེམས། །མཁའ་གཞོང་གཙང་མ་རྒྱ་ཡིས་བཀའ་བ་འདྲ། །བག་ཆགས་གཟུགས་བརྟན་
 སྤྲོ་ཚོགས་^{༣༥} འཆར་བའི་སེམས། །མེ་ལོང་གཡའ་མེད་བྱིས་པའི་ངོས་དང་འདྲ།།^{༣༦} ལྟ་བུའི་ལེའུ་
 སྟེ་དང་བོའོ། །

དེ་ལྟར་གནས་པའི་རང་སེམས་གཉུག་མ་དེ། །མ་རྟོགས་ལོག་པར་རྟོག་པའི་སྒྲེས་དབང་
 གིས། །བདག་དང་བདག་གིར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་བཏགས་ནས། །བྱིན་ཅི་ལོག་ཞེན་^{༣༧} མཐུ་ཡིས་ཉོན་
 མོངས་དང་། །རྒྱུ་པར་རྟོག་པའི་ཚོགས་རྣམས་རབ་རྒྱུ་འཕེལ། །དེ་ཡིས་ལས་བསགས་ལས་ཀྱི་རྒྱུ་
 སྒྲིན་གྱིས། །འཁོར་བའི་རྒྱུ་བོ་མི་ཟད་བྲོང་དུ། །སྒྲིའཆི་ལ་སོགས་སྤྱད་བསྐྱེད་མི་ཟད་པས། །གཡེངས་

ཤིང་གཡངས་ཤིང་རྒྱུ་ཆད་མེད་པར་མཛད། །འགྲོ་བ་རིགས་དྲུག་སྤང་བ་སྤྲོ་ཆོགས་ལ། །ལོག་པར་
མཐོང་བའི་བག་ཆགས་སྤྲོ་ཆོགས་ཀྱིས། །སེམས་ལ་ཆང་བཅས་^{༥༥} རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤྲེལ། །ཕྱིན་ཅི་
ལོག་གི་སྟོང་བ་སྤྲོ་ཆོགས་ཀྱིས། །བཟོད་སྤྲུགས་མེད་པའི་སྤྲུག་བསྐྲུལ་སྤྲོ་ཆོགས་པ། །རྒྱུ་ཆད་མེད་
པ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་སྟོང་། །སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱིས་གཏི་མུག་བྱི་བྱིར་འཕེལ། །མ་གོ་ཡུས་ཀྱིས་རྒྱལ་བས་
ཁོང་སྟོང་དང་།^{༥༦} །རྒྱལ་ཞེ་འདོད་སེར་སྤྲོ་ལ་སོགས་པས།^{༥༧} །རང་སེམས་ཡང་ནས་ཡང་དུ་དྲུག་
པར་བྱེད། །ཀྱེ་མ་འཁོར་བ་འདི་ལ་སྤྲུལ་ཡིད་རྟོན།^{༥༨} །རང་སེམས་གཏུག་མའི་གནས་ལུགས་རྟོགས་
གྱུར་ན། །ལོག་པར་རྟོག་པའི་ཕྱན་ནག་སངས་བར་འགྱུར། །བདག་འཛིན་ཉོན་མོངས་ཞེན་པ་ལས་
གྲོལ་ཏེ། །ལས་དང་སྤྲུག་བསྐྲུལ་ཀུན་ལས་ངེས་པར་ཐར། །ཡི་ནས་གནས་པའི་ཆོས་སྤྲུལ་མཛོན་དུ་
གྱུར། །སྟོན་ལམ་འཕེན་པས་གཞན་དོན་འབད་མེད་འགྲུབ། །རྒྱ་བདེ་ལམ་བདེ་འབྲས་བུའི་དུས་སུ་
བདེ། །ཕྱ་རན་འདས་པའི་རྟོན་འབྲེལ་དང་རེ་སྟོ། །རྒྱ་དང་ལམ་དང་འབྲས་བུ་སྤྲུག་བསྐྲུལ་བའི། །ཁམས་
གསུམ་འཁོར་བའི་སྤྲུག་བསྐྲུལ་ཞེ་རེ་འཛིགས། །དེ་བས་^{༥༩} འཁོར་བའི་འདམ་ནས་བྲོས་ནས་ནི། །ཕྱ་
རན་འདས་པའི་སྐམ་སར་ཅིས་མི་བསྟན།^{༦༠} །ཕྱ་རན་འདས་པའི་ཆོས་ལ་གང་སྟོ་དེ། །ཐོག་མར་^{༦༡} ཆོས་
ལ་ཞུགས་མ་ཐག་ནས་ཀྱང་། །དད་པས་དག་བའི་ཕྱོགས་སུ་སྟོ་སོང་བས། །བཞིན་མདོག་རན་ཀྱང་ཀུན་
གྱི་ཡིད་འོང་ན། །བཞིན་ལྡན་ཆོས་ལ་ཞུགས་རྣམས་སྟོས་ཅི་དགོས། །སྟན་གྲགས་སྤངས་ཀྱང་ཀུན་
གྱིས་སྟན་པ་སྟོག། །བཀྱར་བསྟེ་སྤངས་ཀྱང་ཀུན་གྱིས་བཀྱར་བར་བྱེད།^{༦༢} །དམན་ས་^{༦༣} བཟུང་ཡང་
ཀུན་གྱིས་གོང་དུ་ཁུར། །སྤྲུག་བསྐྲུལ་བསྐྱབས་ཀྱང་མི་ཆེ་སྦྱིད་ལ་སྤྲེལ། །དབུལ་པོར་གྱུར་ཀྱང་ལོངས་
སྟོང་ཡོ་ཡང་བྱེད། །ལྟོ་གོས་འབད་པ་མེད་པར་ཞོར་ལ་འབྱུང་།^{༦༤} །གཅིག་ཕུར་བྲོས་ཀྱང་འཁོར་
སྟོབ་ཆོགས་དང་འཕྲད། །བསྐྱད་པ་^{༦༥} མེད་ཀྱང་ལོག་འདྲེན་བགེགས་རྣམས་བྲོས། །བོས་པ་མེད་
ཀྱང་ལྟ་དང་ཆོས་སྟོང་འདྲ། །ཆགས་སྤང་རྒྱལ་སོགས་ཀྱི་ཀུན་བསྐྱངས་ནས། །ཁམ་ཐོལ་གཡོ་སྤྲུ་
གཙོ་བོར་སྤྲད་བྱས་ཀྱང་། །བོས་པ་ལ་སོགས་དག་སྤྲད་^{༦༦} དམ་དུམ་ཀུན། །རྒྱུད་མི་བར་ཡོན་ཏན་
ཆོད་ཀ་ལ། །འོངས་སྟོང་བྱེད་པ་རྣམས་ལ་མཛོན་སུམ་གཟིགས། །རྒྱལ་ལ་སོགས་ཉོན་མོངས་མཉམ་
པོ་ལ། །བོས་པ་བག་ཙམ་བྱས་ཏེ་མི་ཆེན་བྱེད། །དག་བའི་གཟུགས་བརྟན་དམ་དུམ་སྟོང་བ་ཡི། །ཡོན་

ཏན་དམ་དུམ་ཀུན་ཡང་མི་བསྐྱུ་ན། །དམ་ཆོས་གཤམ་མར་སྤྱོད་ནུམས་སྒོས་ཅི་དགོས། །ཞུགས་མ་ཐག་
གི་ཡོན་ཏན་དེ་འདྲ་ན། །སྐྱབ་ལ་བརྩོན་པའི་ཡོན་ཏན་ཇི་ཙམ་ཞིག་ །བདག་པོ་མེད་པའི་རི་བླ་ལུང་
སྟོང་ན། །ཚུལ་ཆོས་མེད་པའི་སྤྱོད་པ་བག་རེ་ཡངས། །མི་བྱིན་མེད་པའི་སྤྱོད་གས་ཨ་རེ་མཁོག་ །འཕྱ་
སྒོས་⁽¹⁾མེད་པའི་རི་བླ་གས་འགྲོགས་རེ་བདེ། །ཚུལ་བྱིམས་གཙང་མའི་བཟང་གོས་⁽²⁾འོ་ལ་མཛེས། །མ་
ཆགས་ཆོག་གཤམ་ནོར་རྒྱས་ཟད་པ་མེད། །བཟོད་པའི་གོ་ཆ་འབྲུག་ཅིང་སྤྲ་ལ་ཡང་། །འཁྱུགས་ཀྱིས་
མཁྱོགས་པའི་བརྩོན་འགྲུས་ཏྲ་རེ་བཟང་། །བྱིན་ཅན་སྤྲ་མ་དགོན་མཆོག་སྐྱབས་རེ་བཟང་། །ཐབས་
ལམ་གནད་ཀྱི་ཉམས་ཕྱོད་⁽³⁾ཉམས་རེ་དགའ། །བདེ་གསལ་མི་རྟོག་ཏིང་འཛིན་ཞེ་རེ་ཞིས། །རང་
རིག་བྱིན་སྟོང་པ་འོད་རེ་གསལ། །གཞི་མེད་ཅིར་ཡང་འཆར་བ་རྟོད་རེ་བྱོ། །གང་ཤར་དབྱིངས་
ལས་མ་གཡོས་སྒོ་རེ་བདེ། །ཉམས་ཕྱོད་བདུད་ཅིས་ཆོས་པས་ཁ་རེ་དོམས། །སྒྲོས་བྲལ་ནང་ནས་
ཤར་བས་སེམས་རེ་གཙང་། །རྟོག་པའི་རང་བཞིན་གཤམ་པས་ཐག་རེ་ཆོད། །རིག་པའི་མཛོད་ལ་
དབང་བྱེད་ཞེ་རེ་ཕྱག་ །སྤྲང་གྲགས་⁽⁴⁾ཆོས་སྤྲང་ལོངས་སྤྱོད་ཨ་རེ་སྤྱོད། །སྤྲང་གྲགས་ཁ་ལོ་⁽⁵⁾བསྐྱར་
བས་དབང་རེ་ཆེ། །ལོག་རྟོག་བདུད་དམག་ཐུལ་བས་ཁ་རེ་དྲག་ །འཁོར་པའི་དོང་ནས་ཐོན་པས་
ཕོ་རེ་བཞོར། །འགྲོ་དོན་ལུགས་ཀྱིས་འགྲུབ་པས་ཕན་རེ་ཆེ། །བདེ་ཆེན་ཐང་ལ་རྒྱག་པས་བང་རེ་
མཁྱོགས། །དེ་སོགས་བསྐྱབ་ལ་བརྩོན་པའི་ཡོན་ཏན་ཆོགས། །བསྐྱལ་པར་བརྟོད་ཀྱང་ཟད་མེད་
བརྟོད་མི་ལང་། །སྐྱབ་ལ་བརྩོན་པའི་ཡོན་ཏན་དེ་འདྲ་ན། །བྱིན་ཏགས་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་སྒོས་
ཅི་དགོས། །རྩ་འབྲུལ་སྐྱབས་དང་མཛོན་གཤམ་ལ་སོགས་པའི། །ཡོན་ཏན་བསྐྱལ་པར་བརྟོད་ཀྱང་
ཐུག་པ་མེད། །བྱིན་ཏགས་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་དེ་འདྲ་ན། །སྐྱུ་གསུམ་མཛོན་གྱིར་ཡོན་ཏན་སྒོས་ཅི་
དགོས། །སྤྲ་མེད་ཡེ་གཤམ་བསམ་ཡས་ལ་སོགས་པའི། །རྒྱལ་བའི་ཡོན་ཏན་བརྟོད་པས་ཟད་མི་
སྤྱོད། །འཁོར་འདས་སོ་མཆོམས་ཤན་དབྱེ་བའི་ལེའུ་སྟེ་གཉིས་པའོ། ། །

ཇི་ཙམ་ཆོག་ལ་རྩོ་ཞིང་⁽⁶⁾དཔྱོད་མཁས་ཀྱང་། །ཉམས་སུ་མ་སྤངས་ནང་ནས་མ་ཤར་བར་⁽⁷⁾ །སྒོ་
ཡིས་བརྟགས་པས་གནས་ལུགས་རྟོགས་མི་སྤྱོད། །གནས་ལུགས་མ་རྟོགས་བག་ཆགས་བྱང་མི་
སྤྱོད།⁽⁸⁾ །དེ་ཕྱིར་ཆོག་དང་རྟོག་གའི་གཤམ་རབ་ལ། །མ་ཞེན་སྤྲ་མའི་མན་ངག་⁽⁹⁾ཉམས་སུ་ལོངས། །

ནི་ཅོའི་འདོན་པ་པག་གི་འོ་སྒྲུང་སོང་ན། །བདག་གཞན་མ་མཐོང་གཡང་སར་ལྷུང་ཉེན་གདའོ། །དམ་
པའི་གདམས་ངག་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཆོ། །ལུས་དང་སྒོག་ལ་མ་ཆགས་བྱ་བ་ཐོང་། །ལྟོགས་འབྱུགས་
ན་འམ་སུ་གས་གི་ཡང་སྤྲེའི། །ཐམས་ཅད་མི་ལམ་ཡིན་གྱིས་བོར་ལ་ཐོང་།^{༡༡} །ཀྱུ་གྱིས་བརྟན་དང་
གཤམ་པའི་ཐོག་ཀྱང་བུང་། །དམན་ས་བཟུང་ལ་སྦྱབ་པ་སྤྲིང་བོར་འབྱུངས། །འཛིག་རྟེན་བྱ་བ་མ་
ཐོངས་སྤྲིག་པའི་རྒྱ། །འབྱུགས་གྱིར་ལྟོགས་གྱིར་གི་ཡིས་དོགས་པས་ལན། །སྤྱང་བན་ཞང་གི་ཡོན་
ཏན་བག་ཅམ་འདི། །ལུས་སྒོག་འབེན་དུ་བཅུགས་པའི་བཀའ་དྲིན་ལགས། །ཁོར་རྩས་ཁབ་སྦྱང་ཡན་
ཆད་སྤངས་གུར་ཀྱང་། །འཆོ་བའི་སེམས་ཁུལ་བྱེད་ན་སྤངས་པ་མིན། །ངན་མི་འདོད་ཀྱི་བསམ་པ་མ་
སྤངས་ན། །འཛིག་རྟེན་བྱ་བ་ཐོངས་པའི་དུས་མི་མཆི། །འཛིག་རྟེན་མཐའ་དག་སྒོ་ཡིས་མ་བཏང་ན། །ཅི་
བྱས་ངལ་བ་དོན་མེད་སྤྲིག་པའི་རྒྱ། །འཛིག་རྟེན་མཐའ་དག་སྒོ་ཡིས་མ་བཏང་ན། །གཏོང་ཐོང་བྱས་
དང་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱངས་པ་དང་། །སྤྱུ་མ་མཆོད་དང་དབེན་པ་བསྟེན་པ་དང་། །བསམ་གཏན་འབད་
དང་ཉམས་སྦྱང་བཟང་སྟོམ་དང་། །ཤེས་རབ་ཆེད་དང་རྟོགས་པ་མཐོ་ལ་སོགས། །དག་སྦྱོར་ཅི་བྱས་ངལ་
བ་དོན་མེད་ཡིན། །འཛིག་རྟེན་སྒོ་ཡིས་གཏོང་བ་མ་གོ་ན། །ལྟ་ཡི་བདེ་སྦྱིད་ལ་ཡང་མི་བསམ་ན། །ཆོ་
འདིའི་སྦྱིད་སྟུག་བསམ་པ་སྦྱོས་ཅི་དགོས། །རི་སྤྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མ་ཟད་པར། །སང་བྱ་གནངས་
བྱའི་བྲེལ་བ་ཤོམ་མི་སྤྱིད།^{༡༢} །ལིངས་གྱིས་བོར་ལ་དམ་པའི་ཕྱག་སྦྱིར་འབྱོངས། །གདམས་པའི་
མཛོད་ལ་རང་བྱུང་ཚུད་པ་དང་། །སྤྱི་ནང་བདུད་ཀྱི་དབྱང་གིས་མི་ཐུབ་དང་།^{༡༣} །ཚུལ་ཁྲིམས་གཙང་
མ་རོ་སྟོག་མེད་ལ་སོགས། །ཆིག་སྒྱུ་ཕེར་ན་གཅིག་དུར་རི་ཁྲོད་འགྲིམས། །ཚུལ་འཆོས་མེད་པའི་
ཚུལ་ཁྲིམས་གཙང་ལྡན་པས། །ཞེན་འབྲིས་ཉི་རིང་མེད་པའི་ཕན་སེམས་གྱིས། །འགོ་བའི་དོན་དུ་
བྱང་ཚུབ་སེམས་བསྦྱེད་དེ། །ཐང་རྩོད་མེད་པར་བསྐྱབ་ལ་གཤའ་མར་འབད། །ཆ་གང་བཀྱས་
སྒོམ་སྒོག་གི་བར་ཆད་སོགས། །བདེ་སྟུག་གང་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་ཅིང་།^{༡༤} །སྟན་གཤམ་ཟང་ཟིང་
ཕྱོགས་སུ་མ་ཤོར་བར། །རི་སྐད་གསུངས་པའི་གདམས་ངག་ཉམས་སུ་སྤྲང་། །བྱ་བ་བཏང་བའི་ལེའུ་
སྟེགས་མ་པའོ། །

སེམས་ཅན་སྤྱོད་པ་བསམ་ཡས་ཤིང་། འདབ་པོའི་བྱ་བ་བསམ་མི་བྱེད། སྦྱངས་པའི་
 བྱ་བ་བྱག་པ་མེད།^༤ རྒྱལ་བའི་ཐེག་མཐའ་^༥་ཟད་པ་མེད། མདོར་བསྟུས་གང་ཟག་^༦་རྣམ་པ་
 གསུམ། སྦྱངས་པ་ཆེ་ཆུང་བྱ་བ་གྱིས། རིམ་གྱིས་པ་དང་གཅིག་ཆར་བ། ཐོད་རྒྱལ་བ་ཡི་གང་
 ཟག་གོ རིམ་གྱིས་པ་ཡི་ལམ་མཆོག་དེ། གཅིག་ཆར་བ་ཡི་ཆོས་ལོག་ཡིན། གཅིག་ཆར་བ་ཡི་ལམ་
 མཆོག་དེ། རིམ་གྱིས་པ་ཡི་ཆོས་ལོག་ཡིན། རྩ་བུའི་ཟས་མཆོག་བཅན་དུ་གྱུ་ཡིན། གཞན་གྱིས་ཟོས་
 ན་འཆི་བར་འགྱུར། རྩ་བུས་བཅན་དུ་གྱུ་སྒངས་ན་འཆི། ཉ་ཡི་གནས་མཆོག་ཚུ་ཡིན་ཏེ། མི་སྒོག་ཚུ་
 ཡིས་སྐབས་ནས་འཆི། ཉ་ནི་རྣམ་ལ་ཕྱུང་ན་འཆི། ཆད་པའི་ནད་ལ་གང་ཡན་དེ། བྱང་བའི་ནད་ལ་
 གཞོད་པར་འགྱུར། བྱང་བའི་ནད་ལ་གང་ཡན་དེ། ཆད་པའི་ནད་ལ་ཤིན་ཏུ་གཞོད། གང་ཟག་
 གཅིག་ལ་འདར་གནས་སྐབས་ཀྱི། རྩ་བུར་ཐེག་པ་སོ་སོར་བསྟན། དམན་པའི་དུས་སྐབས་ཡན་
 དེས། མཆོག་གི་དུས་སྐབས་འཆིང་བར་བྱེད། མཆོག་གི་དུས་སྐབས་ཡན་དེས། དམན་པའི་དུས་སྐབས་
 བར་བྱེད། ཆད་པའི་ནད་གཞི་གཅིག་པ་ལ། བྱུགས་མ་ཐག་ཏུ་བསེལ་ཐང་ཡན། སོས་ལ་ཁད་ལ་
 ཤིན་ཏུ་གཞོད། དེ་བྱིར་གནས་སྐབས་དུས་ཆོད་དང་། འདབ་པོ་མཐོ་དམན་གཤམ་བྱས་ལ། ཡན་ཚུན་
 ལམ་ལ་སྦྱང་མི་བྱ། རིམ་གྱིས་པ་ཡི་གང་ཟག་གིས། འདབ་པོ་དལ་འབྱོར་རྟེན་དཀའ་བསམ། འན་
 འགྲོའི་འཛིགས་ལ་སྒྲོ་བ་བསྐྱེད།^༧ དལ་འབྱོར་མི་རྟག་བསམ་བྱས་ལ། རྒྱུར་དུ་གསུམ་ལ་སྐབས་སྐབས་
 འགྲོ།^༨ དེ་རྗེས་བསྟེན་གནས་ཡན་ལག་བརྒྱད། དེ་རྗེས་གཏན་ཁྲིམས་རྣམ་ལྟ་དང་། དགོ་ཚུལ་
 དགོ་སྒོར་རིམ་གྱིས་བསྐྱེད།^༩ འཁོར་བའི་ཆོས་ལས་ཡིད་བྱུང་ནས། རྩ་བུ་འདས་ལ་སྒྲོ་བརྟན་
 ཅིང་། རིས་པར་འབྱུང་བའི་ཁྲིམས་ལྟན་པས། བྱེ་བྱག་མདོ་སྤེའི་བྱུང་མཐའ་བསྐྱེད། དེ་རྗེས་དམན་
 པའི་བྱང་ཆུབ་དེ། སྦྱང་བྱིར་འགྲོ་བའི་དྲིན་ལན་བསམ། བྱམས་དང་སྦྱིང་རྗེ་གོམས་པ་ཡིས། བྱང་
 ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ནས། སྦྱོར་བ་དངོས་གཞི་རྗེས་གསུམ་གྱིས། ཟིན་པའི་པ་རོལ་བྱིན་
 པ་དུག་^{༡༠} ཆོགས་གཉིས་དག་ཏུ་བསྟུས་བྱས་ལ། སྦྱོར་བ་^{༡༡}་སྦྱིང་རྗེ་བྱང་འབྲེལ་ལས། ཞིག་གས་
 ལྷག་མཐོང་གོམས་བྱས་ཤིང་། འདབ་ཆུ་ལེགས་པར་སྦྱང་བར་བྱ། འདབ་འདོད་མེད་པའི་ཡན་སེམས་
 ཀྱིས། རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་གཞན་དོན་འབད། དེ་ལྟར་སྦྱངས་པའི་སྦྱིས་སྐྱེས་ལ། ཡན་ལག་བདུན་

ལྷན་སྐྱེ་བསྐྱེད་ཕྱིར། རྟོ་རྩེ་ཐེག་པའི་སྒོར་ལྷགས་ཏེ། རྒྱུད་སྡེ་བཞི་ལ་རིམ་གྱིས་བསྐྱེད། རྟོ་རྩེ་སྐྱེ་ལ་འབྱོར་བྱ་མེད་ཀྱི། རྒྱུད་དུ་བུམ་པའི་དབང་མཐོས་ལ།^{༡༤} དམ་ཆོག་གཙང་མར་བསྐྱེད་ལྷན་པས། བསྐྱེད་པའི་རིམ་པས་སྐྱེད་བར་བྱ། རྟོ་རྩེ་སྐྱེ་གསང་བའི་དབང་དག་གིས། རྩ་རྒྱུད་ཚུ་ལ་བས་བདག་བྱིན་བརྒྱབས།^{༡༥} རྟོ་རྩེ་སྐྱེ་གསུམ་པའི་བདེ་སྟོང་བསྐྱོམ། བཞི་པས་མཐར་ཐུག་གོམས་པར་བྱ། རིམ་གྱིས་གང་ཟག་བྱར་ཅམ་སྒོས། གང་ཟག་རིགས་ནི་བཞེད་མི་ལང། ཐེག་པ་མས་འཛེག་དགོས་པ་ཡོད། ཆེ་ཡོང་བསྐྱེད་པས་^{༡༦}ཆོག་པ་ཡོད། བསྐྱེད་^{༡༧}མི་དགོས་པ་དག་ཀྱང་ཡོད། དབང་མ་བསྐྱེད་བར་ཐོབ་པ་ཡོད། བསྐྱེད་ཡང་མ་ཐོབ་གིན་ཏུ་མང། བསྐྱེད་ན་ཐོབ་ལ་མ་བསྐྱེད་ན། མི་ཐོབ་པ་ཡི་རིགས་ཀྱང་ཡོད། ཡེ་ནས་དབང་དང་ལྷན་པ་འདྲ་ཡོད། རྟོ་རྩེ་སྐྱེད་ཀྱི་རིགས་ཤེས་ནས། སྟོང་དང་འཆོམ་པའི་ལག་ལེན་བྱ། རིམ་གྱིས་པའི་ལམ་དང་གང་ཟག་རིགས་མ་ངས་པར་བསྐྱེད་པའི་ལུ་སྟེ་བཞི་པའོ།། ||

གཅིག་ཆར་བ་ཡི་གང་ཟག་གིས། ལུས་སྐྱེ་གསང་དངོས་པོ་ཅི་ཡོད་ཀྱིས། བརྒྱུད་ལྷན་སྐྱེ་མ་མཉེས་པར་བྱ། དབང་དང་བྱིན་བརྒྱབས་ལྷན་པ་ཡིས། བྱང་རྒྱུ་སེམས་གྱིས་རབ་འཕངས་ལ། ལྷ་ཡི་ནལ་འབྱོར་དང་ལྷན་པས། ཐོག་མ་ཉིད་ནས་ངས་པའི་དོན། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྐྱོམ་པར་བྱ། རྟོགས་པའི་བརྒྱུད་ལྷན་སྐྱེ་མ་ཡིས། རང་ལ་ཡོད་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ། ལག་མཐེལ་གཏིར་བཞིན་་ངོ་སྤྱད་ལ། བསྐྱོམ་བྱ་སྐྱོམ་བྱེད་མེད་མོད་ཀྱི། བསྐྱོམ་མེད་རང་ལས་ཡེངས་མི་བྱ། སྤྱད་སྤྱད་་མང་པོའི་ཞེ་འདོད་ཀྱིས། ལྷན་གྲུབ་ཡེ་ཤེས་སྤྱི་བ་པར་མཆིའོ། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྐྱོམ་པ་ལ། འདི་བྱའི་ཉིག་ཉིག་མི་དགོས་སོ། རྟོན་འགྲོ་དངོས་གཞི་རྩེ་སྐྱེ་གསུམ་གྱི། གོ་རིམ་མེད་ཅིང་གངས་ངས་མེད། དུས་ཚོད་ཆོས་གངས་རྩི་མི་དགོས། བམ་དན་འགྲོགས་ལ་་སྟོང་ལ་ཞོག དང་པོ་བར་དང་ཐ་མ་མེད། རང་སེམས་སྐྱེ་མེད་རྒྱུ་མི་ཆད། རྒྱུ་རྒྱུས་སྟོག་མའི་ལང་ཡོང་དེ། མ་རྟོག་རང་དགར་་བཞག་ན་དུངས། རང་སེམས་རྟོག་པའི་སྤྱི་བ་གཡོག་འདི། མ་བཅོས་རང་བཞག་ཆོས་སྐྱེད་དུངས། བཅས་བཅོས་མ་བྱེད་སྟོང་ལ་ཞོག ཤེས་པ་མ་དགུག་ཡན་པར་ཐོང་། ཞེ་འདོད་མ་བྱེད་ཕྱལ་པར་ཞོག་^{༡༨} དམིགས་གཏང་

མ་འཆའ་གདལ་བར་བྱོང་། །བྱ་བྱེད་མ་མང་ཙམ་ནི་ཞོག །སེམས་ཀྱི་བཞག་ས་མ་ཆོལ་བར། །རྟེན་མེད་
 བར་སྒྲུང་ལྟ་བུར་ཞོག་༥ །འདས་དང་མ་འོངས་ད་ལྟ་ལ། །མི་བསམ་གཤམ་པ་སོ་མར་ཞོག་༥ །རྣམ་
 རྟོག་འཕྲོས་རུང་མ་འཕྲོས་རུང་། །ཆེད་དུ་མ་བསྐྱོམས་སྒྱུག་པར་ཞོག །མདོར་ན་ཅི་ཡང་མ་བསྐྱོམས་
 བར། །གཤམ་པ་ཅི་དགར་བྱོང་ལ་བྱོང་། །གང་ལ་འད་ཉམ་དང་བྱ་མི་དགོས། །ཆོས་སྒྲུབེ་དང་ལས་གཡོས་
 རེ་གི། །གཤམ་པ་སྟོད་ཀྱིས་སྟོད་ཅ་ན། །གསལ་ལ་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཉམས། །བར་སྒྲུང་དག་པའི་
 དཀྱིལ་ལྟར་གནས།༥ །དེ་ནི་འོད་གསལ་ཆོས་སྒྲུབ་ཡིན། །དེ་ལྟར་བཞག་པའི་དང་ཉིད་ལས། །རྣམ་
 རྟོག་ཉིལ་གྱིས་སྦྱེས་པ་དེ།༥ །དེ་ཉིད་འོད་གསལ་ཆོས་སྒྲུབ་ལས། །གཞན་ཞིག་ཡིན་སྟེ་མ་སེམས་
 གིག །གཡོ་མེད་རྒྱ་མཚོ་དྲངས་པ་ལས། །ཐ་རྒྱུ་བས་ཆེལ་གྱིས་ལངས་པ་དེ། །དེ་ཉིད་རྒྱ་མཚོ་དྲངས་པ་
 ལས། །གཞན་ཞིག་མིན་པ་ཇི་བཞིན་ནོ།༥ །རྟོག་པའི་གཞི་མ་སེམས་ཡིན་ལ། །སེམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་
 གསལ་རིག་ཡིན། །གསལ་རིག་རང་བཞིན་སྟོང་པ་སྟེ། །སྟོང་པའི་ངོ་བོ་བདེ་ཆེན་ཡིན། །སེམས་ཀྱི་
 རང་བཞིན་དེ་ལ་ནི། །མཚན་མའི་ཐུན་པ་གཏན་མེད་པས། །འོད་གསལ་བྱ་བར་མིང་དུ་བཏགས། །རིག་
 དང་སྟོང་པ་དབྱེར་མེད་པས། །ཟུང་འཇུག་བྱ་བར་མིང་དུ་བཏགས། །ཆོས་རྣམས་ཀྱན་གྱི་བདག་
 ཉིད་དེ། །རང་སེམས་རིག་པའི་ངོ་བོ་ཡིན། །རང་སེམས་རིག་པའི་ངོ་བོ་དེ། །མཚན་མའི་ལུས་ཀྱིས་སྟོང་
 པས་ན། །ལུས་མེད་ལུས་ཏེ་ལུས་ཀྱི་མཚོག །ལུས་མེད་ཆོས་ཉིད་ལུས་ཡིན་ཕྱིར། །ཆོས་ཀྱི་སྒྲུ་ཞེས་
 བཏགས་པ་ཡིན། །དེ་ཕྱིར་ོ་རྣམ་རྟོག་འཕྲོ་བ་དེ། །སྟོང་ཉིད་ལས་ནི་སྟོང་ཉིད་འཕྲོ། །ཆོས་སྒྲུབ་ལས་
 བེ་ཆོས་སྒྲུབ་འཕྲོ། །འོད་གསལ་ལས་ནི་འོད་གསལ་འཕྲོ། །བདེ་ཆེན་ལས་ནི་བདེ་ཆེན་འཕྲོ། །ཟུང་
 འཇུག་ལས་ནི་ཟུང་འཇུག་འཕྲོ། །ཆོས་དབྱིངས་ལས་ནི་ཆོས་དབྱིངས་འཕྲོ། །རྣམ་དག་ལས་ནི་རྣམ་དག་
 འཕྲོ། །རྟོག་སེམས་ལས་ནི་རྟོག་སེམས་འཕྲོ། །བྱང་རྒྱལ་ལས་ནི་བྱང་རྒྱལ་འཕྲོ།༥ །གང་མས་དག་གཤའ་
 མས་མ་བེན་ཅིང་། །སྒྱུངས་པའི་འཕྲོ་མེད་སྟོངས་པའི་མིས། །འཕྲོས་པ་དང་ནི་མ་འཕྲོས་དང་། །རྟོག་པ་
 དང་ནི་མི་རྟོག་དང་། །སེམས་དང་ཆོས་སྒྲུབ་གཉིས་སུ་བྱེ། །རྣམ་རྟོག་སྦྱོར་དུ་བལྟས་གིང་བཀག །མི་
 རྟོག་འོད་ཅིང་ཆེད་དུ་སྒྱུབ། །རྒྱ་རྒྱུ་བས་ཕྱགས་པས་བྱི་བྱིར་འབྱོམས།༥ །རྟོག་པ་བཀག་པའི་མི་
 རྟོག་པ། །དེ་ཉིད་རྣམ་རྟོག་འབྲུལ་བ་སྟེ། །ཆོས་སྒྲུབ་བྱིབ་པའི་ཐུན་ཆེན་ཡིན། །རྟོག་པ་འཕྲོ་བར་མི་

འདོད་གང་། མི་རྟོག་གནས་པར་འདོད་པ་ཡིན། ཞེ་འདོད་འགོང་པོ་སྤྲུགས་སུ་ཞུགས། གཉུག་
མའི་སྒྲོར་མཛོད་ཟད་པར་བྱེད། རྣམ་རྟོག་འགྲེགས་པའི་སྒྲོམ་ཆེན་དེ། མར་འདོད་ཅུ་ལ་བསྐྱབ་པ་
བཞིན། བསྐྱལ་པར་བསྒྲོམས་ཀྱང་དོན་མི་མཐོང་། དེ་ཕྱིར་རྣམ་རྟོག་དགག་མི་དགོས། འདུག་ན་
ཆེད་དུ་སྒྲོ་མི་དགོས། འཕྲོས་ཀྱང་ཆོས་སྐུ་འདུག་ཀྱང་ནི། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལས་ཀྱི་གཡོས་པ་མེད། གྲླ་མ་
དམ་པས་ཟེན་གྱར་ན། འཕྲོས་ཀྱང་གོལ་ལ་ཀྱི་འདུག་ཀྱང་གོལ། གྲླ་མ་དམ་པས་མ་ཟེན་ན། འཕྲོས་
ཀྱང་འཆིང་ལ་ཀྱི་འདུག་ཀྱང་འཆིང་། དེ་ཕྱིར་གདམས་པས་ཟེན་པར་མཛོད། གྲོགས་སུ་འཆར་བར་
གདོན་མི་བ། བརྟག་དབྱེད་ཅན་ཅུ་ལ་མ་མང་པར། རྟོད་ཀྱིས་སྒྲོད་ལ་ལྟན་ཀྱིས་ཞོག་ཀྱི་ཕྱིན་ལོག་
རྩེས་སུ་མ་འབྲེང་བར། ཤེས་པ་ཅི་དགར་བོང་ལ་བོང་། ཕྱི་རོལ་ཡུལ་ལ་མ་བཏུ་ཞིག རང་གི་སེམས་
ལ་འང་མ་བཏུ་ཞིག ཡུལ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲོང་ལ་སེམས་ཀྱང་སྒྲོང་། ཉམ་ང་བག་ཆ་བྱ་མི་དགོས། འདི་
ཡིན་སྟེ་མ་པ་གང་བྱུང་ཡང་། དམིགས་ཞེན་ས་བོན་ཐེབས་པ་ཡིན། རྣོ་མ་སེམས་ལྟ་བུ་སྒྲིམ་གྱར་
ནས། འཁོར་བའི་སྒྲོང་པོ་འཕེལ་བར་མཆིའོ། སེམས་ཉིད་ཡེ་དག་འོད་གསལ་ལ། རྣོ་མ་པའི་ཐུན་
པས་མ་བསྒྲིབས་ཤིག རྩོལ་མེད་འབྲས་བུ་སྒྲོར་བར་མཆིའོ། སེམས་ཉིད་རྒྱ་མཚོ་དྲངས་པ་ལ། ཞེ་
འདོད་རྟོག་མ་མ་བསྐྱངས་ཤིག ཆོས་སྐུ་འོ་ནོར་བུ་བསྒྲིབ་པར་མཆིའོ། སེམས་ཉིད་མེ་ལོང་གཡའ་
མེད་ལ། བསམ་གཏན་དྲི་མས་མ་བྱུགས་ཤིག ཡེ་ཤེས་གཟུགས་བརྟན་མི་མཐོང་ངོ། སེམས་ཉིད་
ནོར་བུ་རིན་ཆེན་དེ། མཚན་མའི་འཛིམ་པས་མ་བརྟུམས་ཤིག འབྲས་བུ་དགོས་འདོད་འགག་
པར་མཆིའོ། མདོར་ན་ཡིན་སྟེ་མེད་པར་ཞོག མ་ཡིན་སྟེ་མ་པའང་མེད་པར་ཞོག ཡིན་སྟེ་སེམས་
དང་མིན་སྟེ་སེམས། ཤན་རྩུ་རྩུ་པའི་འཛིན་པ་ཡིན། ཡིན་པ་གང་ཡང་མེད་པ་ན། མ་ཡིན་
པ་ནི་གང་ཡང་མེད། རྣོ་མ་བྱལ་ངད་དུ་བྱུམ་གྱིས་བོང་། བཞག་དང་མི་གཞག་མི་བསམ་ཞིང་། བཏང་
དང་མི་གཏང་ཡང་མི་བསམ། བསམ་དང་མི་བསམ་ཡང་མི་བསམ། འགྲོ་འམ་འདུག་གམ་འབྲང་ཡང་
རུང་། རྣོ་མ་མམ་ཉལ་ལམ་བཟང་རུང་། ཅལ་ཅལ་སྐྱ་དང་ཉལ་ལ་སོགས། གཉུག་མའི་ཡིད་ཀྱིས་
ཟེན་པ་གཅིས། བཞག་ཐབས་ཀྱི་ལེའུ་སྟེ་ལཱ་པའོ། །

རང་སེམས་ཆོས་སྒྲུབ་ལྟར་བྱ་བ་འདི། །མ་བཅོས་རང་དགར་བཞག་པ་ལས། །ཉམས་ཀྱི་བྱ་བ་
 དེས་པར་འཆར། །རིམ་གྱིས་པ་དང་བོད་ཀྱི་ལ་བ། །གཅིག་ཆར་བ་དང་གསུམ་དུ་འདོད། །རིམ་གྱིས་པ་
 ཡི་འཆར་ལུགས་ནི། །དང་པོ་གནས་པ་ཅམ་དུ་འབྱུང་། །དེ་ནས་ཉམས་སྒྲུབ་དེས་པར་འཆར། །དེ་
 རྗེས་རྟོགས་པ་ལྟ་གཤིས་འཆར། །གནས་པ་དང་པོ་བྱུང་དུས་སུ། །རི་གཟར་ལོག་ལ་རྒྱབ་འདྲིལ་
 བཞིན། །རྣམ་རྟོག་ཟམ་མི་ཆད་པར་ལྷང་། །སྒྲོམ་ཉམས་མེད་^{༡༠}དམ་སྒྲམ་པ་འོང་། །རྣམ་རྟོག་བྱུང་ཆད་
 ཆོར་བ་དེ། །ཤེས་པ་ཅུང་ཟད་གནས་པ་ཡིན། །གནས་པ་མེད་པའི་གོང་རོལ་དུ། །རྣམ་རྟོག་རང་དགར་
 ཤོར་བ་ཡིས། །རྟོག་པ་འགྲུས་ཀྱང་ངོ་མ་ཤེས། །དེ་ནས་དལ་འབབ་རྒྱ་བོ་བཞིན། །ཤེས་པ་དལ་གིང་
 རྣམ་རྟོག་ཉུང་། །ཐ་མར་རྒྱ་མཚོའི་གཏིང་བཞིན་དུ།^{༡༡} །ཤེས་པ་མི་གཡོ་བརྟན་པར་གནས། །དེ་
 ནས་ཉམས་སྒྲུབ་ཐོང་བ་འཆར། །བར་སྒྲུང་དག་པའི་དགྲིལ་ལྟ་བུར།^{༡༢} །གསལ་ལ་མི་རྟོག་བདེ་བར་
 བྱུང་། །མར་མེ་རླུང་གིས་མི་སྒྲོད་བཞིན། །རང་རིག་རང་གསལ་ཡེངས་བ་མེད། །མེ་རྟོག་མཛེས་ལ་
 ཆར་འབབ་བཞིན། །ས་ལེ་རྟིག་གི་གསལ་ལེ་བ། །སྒྲིན་མེད་མཁའ་ལ་ཉི་ཤར་བཞིན། །སིང་དེ་བྱལ་
 ལེ་དངོས་པོ་མེད། །འཁར་ཐོར་རྒྱ་ཡིས་བཀང་བ་བཞིན།^{༡༣} །བྱི་ནང་མེད་པར་སེང་དེ་བ། །དེ་འབྲའི་
 མིང་ལ་བྱག་པ་མེད། །གཞི་མེད་མི་ལམ་ལྟ་བུར་འཆར། །དངོས་མེད་འཇའ་ཚོན་ལྟ་བུར་འཆར། །འཛིན་
 མེད་རྒྱ་ལྟ་བུར་འཆར། །ནམ་མཁའི་འདོད་ཡོན་ལོངས་སྤྱོད་བཞིན། །ཅི་ཡང་བྱུང་བ་མེད་པར་
 བྱུང་། །མ་བྱུང་བ་ནི་བྱུང་བའི་མཆོག་ །བྱུང་བ་ཐམས་ཅད་བལ་ཉེ་འགྲོ། །མ་བྱུང་བ་ལ་འབྲལ་རྒྱ་
 མེད། །ཉམས་སྒྲུབ་ཐོང་བའི་ལུ་སྟེ་དུག་པའོ། ། །

དེ་ལྟར་ཉམས་སྒྲུབ་ཀྱང་ན། །རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལྟ་གཤིས་འཆར། །རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་
 མ་ཤར་ན། །ཉམས་སྒྲུབ་རི་ལྟར་བཟང་གྱུར་ཀྱང་། །ཤིང་བཅད་རྩ་བ་མ་ཐྱིན་བཞིན། །བྱིར་ཞིང་ཉོན་
 མོངས་ཟུག་རྩ་འཕེལ།^{༡༤} །དེ་བྱིར་རྟོགས་པ་འཆར་བ་གཅེས།^{༡༥} །རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་འཆར་བ་དེ། །ཞེ་
 རེ་འདོད་ཀྱིས་འཆར་བ་མིན། །བརྟག་དབྱེད་མཁས་པས་འོང་བ་མིན། །བློས་པ་ཆེ་བས་ཤེས་པ་
 མིན།^{༡༦} །རྟོག་གི་བ་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་མིན། །རྟོག་པ་བཀག་པའི་མི་རྟོག་པ། །རི་ཅམ་མཐུག་ཅིང་ཆོན་ཆེ་
 ཡང་། །ཡེ་ཤེས་སྒྲེ་བའི་སྒྲིབ་ཆེན་ཡིན། །རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་བྱགས་འབྱུང་དེ། །ཞེ་རེ་འདོད་དང་སྒྲོང་

བ་དང་།^{༡༠༧} །བརྟག་དབྱང་མཁས་དང་མི་མཁས་དང་། །ཐོས་པ་ཆེ་དང་ཐོས་ཆུང་དང་། །ཤེས་
 རབ་ཅན་དང་སྒྲོངས་པ་དང་།^{༡༠༨} །ཉམས་སྦྱང་བཟང་དང་རྒྱ་པ་དང་། །རྩོལ་བ་དྲག་དང་ཞན་ལ་
 སོགས། །གང་གིས་ཀྱང་ནི་མི་འཆར་ཏེ། །སྤྲོ་མའི་དུས་ཐབས་བསྟེན་པ་དང་། །བདག་གི་བསོད་ནམས་
 ལས་ཤེས་བྱ། །སྤྲོ་མའི་དུས་ཐབས་བསྟེན་ཞེས་པ། །རྟོགས་ལྡན་སྤྲོ་མ་མཉེས་པ་ཡི། །བྱིན་བསྐྱབས་
 རྟོབས་ཀྱིས་འཆར་བ་ཡིན། །བདག་གི་བསོད་ནམས་ཞེས་པ་ནི། །སྤྲོས་པའི་འཕྲོ་ཅན་རྣམས་ལ་
 འཆར། །དེ་ཕྱིར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ། །བྱིན་བསྐྱབས་ལམ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར། །དད་པ་ཅན་གྱི་སྦྱོང་
 ཡུལ་ཡིན། །གྲུས་པ་ཅན་ལ་འཆར་བ་ཡིན། །སྤྲོས་པ་ཅན་གྱིས་རྟོགས་པ་ཡིན། །ཀྱུན་གྱི་གྲོགས་ནི་
 བརྩོན་འགྲུས་ཡིན། །སྤྲོ་མ་ལྡན་དབང་པོ་རབ་ཀྱིས་མཐོང་། །ཆོག་མཆུན་རྣམས་ཀྱི་སྤོར་མི་ཤོང་། །དེ་
 འདྲའི་གང་ཟག་སྤྲོ་མ་ལྡན་ལ། །གཉིས་མེད་རྟོགས་པ་འཆར་བ་དེ། །སྤྲོ་མ་དམ་པའི་བྱིན་བསྐྱབས་
 ཀྱིས། །རྟོགས་པའི་དགྱིལ་ནས་ཆོས་སྤྲོ་འཆར།^{༡༠༩} །སེམས་ཉིད་དགྱིལ་ནས་གཉིས་མེད་ཤར། །ཉོན་
 མོངས་དགྱིལ་ནས་ཡེ་ཤེས་ཤར། །ཉམས་སྦྱང་དགྱིལ་ནས་རྟོགས་པ་ཤར། །གཉིད་ལོག་སྤྱིས་བྱ་སྤང་
 པ་ལྟར། །གཉིས་འཛིན་འབྲུལ་པ་སངས་ཀྱིས་སོང་། །གཉིས་མེད་ཡེ་ཤེས་ཤང་།^{༡༡༠} ཀྱིས་སང་། །འ་པ་
 དེ་ཙུག་འདུག་པ་ལ། །སྤྲོ་ནས་^{༡༡༡} མ་རྟོགས་རྟུག་སོང་སྟུམ། །གཉིས་མེད་ཡེ་ཤེས་ཨ་རེ་དགའ། །སྤོན་
 ཆད་སྦྱོང་པ་ངོ་རྩེ་ཆ། །རྟོགས་དང་མ་རྟོགས་ཟེར་བ་ཡི། །འཁོར་འདས་ས་མཚམས་དེ་རུ་བྱེད། །སྤོན་
 ཆད་མ་རྟོགས་གོང་རོལ་དུ། །དཔེར་ན་མི་ཞིག་གཉིད་ལོག་པའི། །ཁྱི་ལམ་ཁྱི་བའི་དུས་ཅན། །འཁོར་
 བའི་རྒྱ་མཚོར་འབྱམས་པ་ཁྱིས། །དཔུལ་སོགས་སྟུག་བསྐྱེད་ཕྱོད་པ་ཁྱིས། །སྟན་པས་སྤྲོ་མ་བསྟེན་པ་
 ཁྱིས། །གདམས་ངག་ཉམས་སྤྲོ་སྤངས་པ་ཁྱིས། །ཉམས་སྦྱང་སེམས་ལ་ཤར་བ་ཁྱིས། །འོད་གསལ་
 ཆོས་སྤྲོ་ཤར་བ་ཁྱིས། །རྟོག་པའི་སྟན་ནག་སངས་པ་ཁྱིས། །མཉམ་གཞག་རྗེས་ཐོབ་མེད་པ་ཁྱིས། །དེ་
 ནས་རྟོགས་པ་ཤར་བ་ཁྱིས། །མ་རྟོགས་པ་ཡི་སེམས་ཅན་ལ། །དམིགས་མེད་སྟིང་རྗེ་ཤར་བ་ཁྱིས། །ཕྱག་
 རྒྱ་ཆེན་པོ་མཆོག་ཐོབ་ནས། །གཟུགས་སྤྲོས་འགྲོ་དོན་ལྟན་བྱུང་བ་ཁྱིས། །གཉིད་དེ་ཤང་གིས་སང་
 དུས་ན།^{༡༡༢} །འཁོར་བའི་སྟུག་བསྐྱེད་ཕྱོད་པ་མེད། །སྟན་པས་སྤྲོ་མ་བསྟེན་པ་མེད། །གདམས་ངག་
 ཉམས་སྤྲོ་སྤངས་པ་མེད། །ཉམས་སྦྱང་སེམས་ལ་ཤར་བ་མེད། །འོད་གསལ་ཆོས་སྤྲོ་ཤར་བ་མེད། །རྟོག་

པའི་མུན་ནག་སངས་པ་མེད། །མི་རྟོག་པ་ལ་གནས་པ་མེད། །ཡེ་ཤེས་རྟོགས་པ་ཤར་བ་མེད། །སེམས་
 ཅན་མེད་ཅིང་སྦྱིང་རྗེ་མེད། །བྱང་ཆུབ་མེད་ཅིང་ཐོབ་པ་མེད། །འགྲོ་བ་མེད་ཅིང་དོན་བྱེད་མེད། །བདེན་
 པ་མེད་ཅིང་རླུན་པའང་མེད། །མི་ལམ་སྤང་བ་ཙམ་དུ་ཟད། །མི་ལམ་མྱིས་པའི་འཁོར་བ་དེ། །གང་ནས་
 བྱུང་^{༡༡} །ཞིང་གང་དུ་སོང་། །འཁོར་སྤངས་མུ་ཤར་འདས་པ་དེ། །གང་ནས་བྱུང་ཞིང་གང་དུ་སོང་། །དེ་སོགས་
 མི་ལམ་ཆོས་རྣམས་ཀྱིན། །གང་ནས་བྱུང་ཞིང་གང་དུ་སོང་། །དཔེར་ན་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ཞིག་ །གདན་
 ལས་སྐད་ཅིག་མ་བསྟོད་པར། །སྒྱུ་མའི་རྟ་པོས་ཁ་བྱར་ཏེ་^{༡༢} །ལ་དགུ་ལུང་དགུ་ཀླུ་ལ་བ་དང་། །འདི་
 སྤྱུག་སྒྲ་ཆོགས་ཉམས་མུང་ཞིང་། །འོ་ཟླ་མང་པོ་ལོན་མོད་ཀྱི། །རྒྱལ་པོ་གདན་ལས་མ་གཡོས་ཤིང་། །ཟླ་
 གྲོ་ཙམ་ཡང་ལོན་པ་མེད། །རྟོགས་པ་དེ་ལྟར་ཤར་བ་ཡི། །ཤེས་རབ་ཆེན་པོའི་སྐད་ཅིག་ལ། །ཆོས་
 ཀྱན་རང་བཞིན་^{༡༣} །ཁོང་དུ་ཆུད། །ཆུད་དོ་སྤྲུམ་པའི་རྣོ་སེམས་མེད། །གཉིས་མེད་ཡེ་ཤེས་མངོན་
 དུ་གྱུར། །བྱུར་སྤྲུམ་དུ་ཡང་རྣོ་སེམས་མེད། །ཁམས་གསུམ་ཐེག་པ་དམན་ལས་གྲོ་ལ། །གྲོ་ལ་སྤྲུམ་
 དུ་ཡང་རྣོ་སེམས་མེད། །གཉིས་མེད་རྟོགས་པའི་སྐད་ཅིག་ལ། །སྤང་བྲགས་སེམས་སུ་ཐག་ཆོད་
 པས། །རྣམ་བཅས་བྱུབ་མཐའ་མངོན་དུ་གྱུར། །སེམས་ཉིད་གསལ་བར་ཐག་ཆོད་པས། །རྣམ་མེད་
 བྱུབ་མཐའ་མངོན་དུ་གྱུར། །རང་རིག་སྒྱུ་མ་ལྟར་ཤེས་པས། །སྒྱུ་མར་སྒྱུ་བའི་བྱུབ་མཐའ་རྫོགས། །སྒྱུ་
 མ་སྟོང་པར་ཤེས་པ་ཡིས། །རབ་ཏུ་མི་གནས་བྱུབ་མཐའ་རྫོགས། །སྟོང་པ་བདེ་བར་^{༡༤} །ཤར་བ་
 ཡིས། །གཉིས་མེད་ཟུང་འཇུག་ལྟ་བུ་རྫོགས། །ཟུང་འཇུག་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པས། །བྱ་གཞི་ཆེན་པོ་མངོན་
 དུ་གྱུར། །བྱུར་སྤྲུམ་དུ་ཡང་འདུ་ཤེས་མེད། །དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ། །གང་ནས་བྱུང་ནི་མ་
 འོངས་ལ། །གང་དུ་ཡང་ནི་མི་འགྲོ་སྟེ། །གར་ཡང་གནས་པ་མེད་པའོ། །རྟོགས་བྱ་རྟོགས་པའི་ཡེ་
 ཤེས་གཉིས། །མི་རྟོག་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་ཐིམ། །དབྱིངས་ལ་འདུ་ཤེས་རྣོ་སེམས་པ་མེད། །མཁའ་ལྟར་
 མཉམ་པ་ཉིད་ལ་གནས། །སྒྱུ་བསམ་ཐམས་ཅད་འཆལ་བའི་རྒྱ་^{༡༥} །ཡང་དག་ཉིད་ལ་ཡང་དག་
 ལྟས་^{༡༦} །ཡང་དག་མཐོང་ནས་རྣམ་པར་གྲོ་ལ། །ངལ་སྤྱོད་མོ་བྱས་པ་ལ། །བྱིས་པ་རྣམས་ནི་^{༡༧} །ཨ་
 ཐང་ཆད། །ཡོད་ན་སྒྲ་མ་རྗེ་བཙུན་མཆོད། །མེད་ན་ཤེས་པ་སྟོད་ལ་ཞོག་^{༡༨} །དེ་ཆོ་རིམ་གྱིས་གང་
 ཟག་ཡིན།^{༡༩} །ཐོད་ཀླུ་བ་ཡི་འཆར་ལུགས་ནི་^{༢༠} །གནས་དང་ཉམས་མུང་རྟོགས་པ་གསུམ། །ཐོན་

དུ་རྟོགས་པ་ལྟག་གིས་འཆར། རྟོགས་ཀྱང་མི་བརྟན་ཅ་སྒྲབས་འདྲ། རེས་འགའ་ཉམས་མྱོང་རེས་
 འགའ་ནི། གནས་པ་འོང་སྟེ་རེས་པ་མེད། ཉམས་ཀྱི་མཐོ་དམན་གཉིས་ཀའི་རྩལ།^{༡༩} གཅིག་
 ཆར་བ་ཡི་གང་ཟག་ལ། རྟོགས་པའི་བཅུད་ལྡན་སྒྲ་མ་ཡིས། གདམས་ངག་བརྟན་མ་ཐག་ཏུ་
 འཕལ།^{༢༠} སེམས་ལ་བརྟན་པ་ཙམ་གྱིས་ནི། ཉམས་མྱོང་རྟོགས་པ་གནས་པ་གསུམ། བསྐྱོར་ལོང་
 མེད་པར་དུས་གཅིག་འཆར། ཉམས་མྱོང་འཕེལ་འགྲིབ་བྱུང་གྱུར་གྱང་།^{༢༡} རྟོགས་པ་འགྱུར་མེད་
 བརྟན་པར་གནས།^{༢༢} སྤྱི་ཕྱི་ཡར་རྒྱུ་མར་རྒྱུ་གྱང་། རྫོན་གིང་འགྱུར་བ་མེད་པར་གནས། འཇའ་
 ཆོན་ཡལ་རུང་མ་ཡལ་རུང་། བམ་མཁའ་དེ་བྱིངས་ལ་འགྱུར་བ་མེད། བརྒྱུད་མ་ཞི་རུང་། རྒྱ་
 མཚོ་འགྲིང་ལ་འགྱུར་བ་མེད། རང་སེམས་ཆོས་སྒྲུ་ལྟན་གྲུབ་ལ། ཉམས་མྱོང་ཁྱོད་རང་གང་དག་
 སོང་། ཉམས་ཀྱི་བྱ་ངན་བསལ་བ་བས། རྟོགས་པ་ཉམས་དང་མ་འདྲིས་ན།^{༢༣} རྒྱུད་དམར་གསེབ་
 ཀྱི་སྒྲོན་མེ་བཞིན། དང་པོའི་ལས་ཅན་ལུང་བར་མཆིའོ། བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་སྒྲོན་ཆེན་ལ། བཟང་
 རུང་རན་རུང་གྲོགས་སུ་འཆར། དང་པོ་བ་རྣམས་མ་སྒྲག་ཅིག་^{༢༤} སྒྲོན་མེ་ཆུང་དུའི་དུས་སུ་ནི། སེར་
 ལུ་ཕྱ་མོ་ཙམ་ཡང་གོད། བགས་ལ་མེ་ཆེན་འབར་བའི་ཆོ། རྒྱུད་དམར་ཀྱན་གྱང་།^{༢༥} གྲོགས་སུ་
 འཆར། རྟོགས་པ་^{༢༦} ཉག་ཏུག་ཤར་གྱུར་གྱང་། བརྟན་པ་མ་ཐོབ་སྒྲོན་ཆེན་རྣམས། ཉམས་སུ་
 མྱོང་བའི་གིང་སྒྲུ་གྱིས། རྟོགས་པའི་སྒྲོན་མེ་གསོ་བ་གཅེས། གིང་སྒྲོན་མང་ན་བསད་པར་
 མཆིའོ། རྟོགས་པ་རི་ལྟར་མཐོ་གྱུར་གྱང་། གནས་པ་ཉམས་མྱོང་མ་བརྟན་ན། སེམས་ལ་རང་དབང་
 མ་ཐོབ་པས། ཉོན་མོངས་དབྱ་བོས་བཅིངས་པར་མཆིའོ། རི་ལྟར་སྒྲེས་བྱ་གཅེས་པ་ཞིག དབྱས་
 བཟུང་མཆོན་ཆས་བསྐྱམས་གྱུར་ན། རང་བྱིས་ལམ་ངོ་ཆ་ཡོད་གྱང་། འགྲོ་དབང་མེད་པ་རི་
 བཞིན་ནོ། དེ་ཕྱིར་ཉམས་མྱོང་བརྟན་པོ་ཡིས།^{༢༧} སེམས་ལ་རང་དབང་མ་ཐོབ་ན། རྟོགས་པའི་གདོང་
 དང་བལ་བར་མཆིའོ། སྤྱི་ཁམ་ཆེ་བའི་ཁ་ན་མེད། གཞོབ་ཀྱིན་མཛོད་ཅིག་སྒྲོན་ཆེན་ཀྱན།^{༢༨} ཁ་
 ཆོ་ཉམས་དང་འགལ་བར་མཆིའོ། གཉིས་མེད་རྟོགས་པའི་ལུ་སྟེ་བདུན་པའོ། །

ཕྱག་ཀྱི་ཆེན་པོའི་རྣལ་འབྱོར་པས། རྟོགས་པ་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་ལ། ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་མདོག་

ལྷོད་སྟེ། སྟོད་པའི་ལྷ་ས་པས་དགོས་འདོད་འབྱུང་། །འཇིག་རྟེན་པ་ཡི་གང་ཟག་གིས།^{༡༩} །གསང་
 རྟེན་ལམ་ལ་ཞུགས་མ་ཐག། མི་དགའི་བསམ་པ་ཐག་བསྐྱངས་ལ། །འཁོར་བའི་ཆོས་ལ་ཡིད་
 འབྱུང་སྟེ། །བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོར་སྟོབ་པར་སྟེ། །རང་འདོད་མེད་པའི་བསམ་པ་ཡིས། །འགོ་བའི་དོན་
 ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ལ། །རྩ་ཡི་ར་རྒྱལ་མ་བྲལ་བས། །བཟླས་བརྗོད་མཐུལ་གཏོར་མ་དང་། །མཚོད་
 སོགས་ཡན་ལག་བདུན་པ་དང་། །ཡི་དྲགས་རྣམས་ལ་གཏོར་མ་དང་། །ཁུ་སྐྱོན་སྤྱུ་རྣམས་གསོ་བ་
 དང་། །ཡོད་ན་སྤྲོ་མ་བསྐྱེན་བཀྱར་དང་།^{༡༩} །དགེ་འདུན་སྟོན་མོ་ཆོགས་འཁོར་དང་། །སྟོང་བ་ཀྱུན་
 ལ་འཕངས་མེད་སྐྱོན། །ཕྱི་དང་ནང་གི་སྐྱོན་སྟེག་བྱ། །སུ་མཚོད་ཏེན་སྤྱུ་གཟུགས་བཞེངས། །སྟོན་
 ཆགས་ཆེ་སྐྱབས་གསུང་རབ་བཀྲམ། །མདོར་ན་བསྐྱེད་རྫོགས་བྱུན་བར་དུ། །སྤྱིང་རྩེ་ཆེན་པོས་ཀྱུན་
 བསྐྱངས་ནས། །དགེ་བ་འབའ་ཞིག་མ་གཏོགས་པ། །ལུང་མ་བསྟན་དུ་འང་མི་བསྟན་ན། །མི་དགའི་སྟོད་
 པ་སྟོས་ཅི་དགོས། །ཤིན་དུ་བཅུན་པའི་དགེ་སྟོང་ངམ། །བག་མ་གསར་པའི་ཚུལ་བཟུང་ནས། །སྟོད་
 ལམ་བག་དང་ལྷན་པ་ཡིས། །བྱེད་དགུ་དགེ་བའི་ཆོས་དང་བསྟུན། །ཕྱི་ནང་སྤྱི་བ་པ་སྦྱང་བྱ་ཞིང་། །བསོད་
 བསམས་ཆོགས་ལ་^༡ །^༢འབད་པར་བྱ། །ཡོན་ཏན་གསོངས་ལ་སྟོན་དུ་སྟེལ། །ལས་འབྲས་བྱང་དུ་གང་
 གསོད་དེ། །ཀྱུན་རྫོབ་ཐབས་ལ་བསྐྱར་བ་འདེབས། །འདབ་གཤོག་བྲལ་བའི་བྱ་བ་ཞིན་དུ། །རན་
 འགྲོའི་གཡང་སར་ངེས་པར་ལྷུང་། །དེ་ཕྱིར་མི་དགེ་བླ་ན་སྤངས། །དགེ་བ་ཤ་ནས་བསྐྱབ་པར་བྱ། །དེ་
 ལྟར་དགེ་བའི་སྟོར་བ་ལ། །རྒྱུན་མི་འཆད་པར་བཅོན་ལྷན་པས། །བྱང་ཟེང་བཏན་པ་ཐོབ་ཀྱུར་ནས། །
 སྟོད་པ་ཕྱི་ནང་གཉིས་སུ་དབྱེ།^༡ །^༢ཆོགས་སྟོད་སྟེ་བོ་རྣམས་ལ་བསྟུན། །དབེན་པར་ནང་སྟོད་ཏིང་
 འཛིན་སྟེལ། །ནང་སྟོད་ཉམས་སྟོང་^༡ །^༢སྟེལ་བའི་ཆོ། །དང་པོའི་ལས་པས་མ་ཆོར་བར། །ཏིང་འཛིན་
 ཏོགས་པ་གང་འཕེལ་བའི། །སྟོད་པ་ཉམས་དང་བསྟུན་ཞིང་བྱ། །མི་འཆི་བཅུ་བྱེད་སྟུང་བྱ་ཞིང་། །སྟོབས་
 ལ་དག་ཀྱང་བསྟེན་པར་བྱ། །འདོད་ཡོན་བཅུ་བྱེད་མི་སྤང་ཞིང་། །ཞེན་པ་སྤངས་ལ་གོགས་སུ་བྱེད། །ཞིང་
 པའི་འབྲས་ཀྱི་ལྷ་ལྟ་དེ། །ཁུ་ལུང་འཛོམས་པས་རྒྱས་པར་བྱེད། །རྣལ་འབྱོར་ཡེ་ཤེས་ལྷ་ལྟ་དེ། །འདོད་
 ཡོན་བསྟེན་པས་རྒྱས་པར་བྱེད། །སྟོ་མེད་ཉམས་དང་མ་བྲལ་བས། །གང་ཡང་ཞེན་པ་མེད་པར་
 སྟུང། །ཆོགས་དུག་རང་སྟུང་ལྷུག་པ་འདི།^༡ །^༢གཉིས་མེད་ཏོགས་པས་ཟིན་བྱས་ལ། །འདི་བྱ་འདི་

མི་བྱ་མེད་པར། རྒྱུད་ལམ་གང་དགར་བཏང་བར་བྱ། གཉིས་མེད་རྟོགས་པའི་ཉམས་སྦྱང་གིས། གོས་
ལ་འདི་གོན་མི་གོན་མེད། བཟང་རུང་དན་རུང་གོན་པར་བྱ།^{༡༩} ཟས་ལ་འདི་ཟ་མི་ཟ་མེད། གཙང་
རུང་བཙོག་རུང་ཟ་བར་བྱ། མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་འཕེལ་བར་འགྱུར། འག་ལ་འདི་སྒྲི་མི་སྒྲི་མེད། ལྷ་རྟོ་
ལྷ་ལུར་སྒྲི་བར་བྱ། གང་ཡང་ཆེད་དུ་བཙོས་མི་བྱ། རང་བྱུང་ལྷག་པར་གནས་པར་བྱ། ཆོས་སྒྲིའི་
ཉམས་དང་བྲལ་མི་བྱ། གང་ལ་འང་ཞེན་པ་མེད་པར་བྱ། རང་གི་ལཱོར་རམ་གཞན་དག་གིས། ལེགས་
ཉེས་ལ་སོགས་གང་བྱས་ཀྱང་།^{༢༠} རྒྱུད་ཅིག་ཙམ་ཡང་འབྲུག་མི་བྱ། བེམ་པོ་བཞིན་དུ་གནས་
པར་བྱ། སེམས་ལ་གནོད་པའི་བྱ་བ་རྣམས། བཅ་དུ་ཡང་ནི་མི་བྱའོ། རི་དྲགས་མི་ལ་འབྲོས་པ་
བཞིན། རྟག་རྟ་མི་ལ་འབྲོས་པར་བྱ། བདག་བཟང་སྟེམས་པས་གཞན་དག་ལ། ཁོ་བཟང་ཁོ་དན་
ཤགས་མི་དགེ།^{༢༡} ཁྲམ་པས་རང་མཚང་སྟེད་པ་བཞིན། རང་གི་ཡོན་ཏན་རྟག་རྟ་སྟེ། མི་ཆེན་ལྷིར་
ཀ་^{༢༢}མི་བྱ་ཞིང་། རྟག་རྟ་དམན་ས་བཟུང་བར་བྱ། མཐོ་དམན་མེད་པའི་དོན་རྟོགས་ཀྱང་།^{༢༣} ལྷ་
མ་མཁའ་འགྲོ་རྟག་རྟ་མཚོད། མདོར་ན་རང་འདོད་གཡོ་སྒྲུ་དང་། བཙོས་མ་ཐམས་ཅད་སྤང་
བར་བྱ། རི་སྟོང་མཉམ་བཞག་རྗེས་ཐོབ་གཉིས། ཡོད་པ་དེ་སྟོང་མཉམ་བཞག་ལ། ཤེས་པ་བརྟན་
ནམ་མི་བརྟན་བརྟག། མཉམ་བཞག་ཤེས་པ་མི་བརྟན་ན། མག་མ་ལྷག་མར་^{༢༤}མགོ་བརྒྱམས་
ནས། ལྷན་སྒྲོམ་བྱས་པས་དོན་གོ་མེད། བྱམས་དང་སྟོང་རྗེས་ཀྱན་བསྐྱངས་ནས། ལུས་ངག་དགེ་ལ་
འབད་པར་བྱ། འོན་ཏེ་མཉམ་བཞག་བརྟན་གྱུར་ན། ལུས་ངག་དགེ་སྦྱོར་ཆག་ཀྱང་སྤོའི། མཉམ་
བཞག་འབའ་ཞིག་གོམས་སུ་གཞུགས། མཉམ་གཞག་རྗེས་ཐོབ་ཟེར་བ་དེ། ལངས་འདུག་གཉིས་ལ་ཟེར་
བ་མིན།^{༢༥} རང་པོའི་ལས་ཅན་^{༢༦}མཉམ་བཞག་ནི། རྟོག་པའི་དམིགས་པ་གང་རུང་ལ། རྩེ་
གཅིག་མི་གཡོ་སེམས་བརྟན་ན། འགོ་འདུག་བྱས་ཀྱང་མཉམ་བཞག་ཡིན། རྟོག་པའི་པ་རྩེ་གཅིག་
མི་གནས་པར། རྣམ་རྟོག་རང་དགར་གོར་གྱུར་ན། མལ་དུ་བསྒྲོམས་ཀྱང་རྗེས་ཐོབ་ཡིན། རང་
སེམས་རྟོགས་པའི་མཉམ་བཞག་ནི། རྣལ་འབྱོར་བཞི་ཡི་རིམ་པས་ཤེས། རྩེ་གཅིག་རྣལ་འབྱོར་ཤར་
དུས་སུ། རང་གི་སེམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རྟོགས། བར་སྤང་དག་པའི་དགྲིལ་ལྷ་བྱ། གསལ་སྦྱོང་མ་
འགགས་མཐའ་དབྱས་མེད། སིང་ངེ་ཡེ་རེ་གནས་པ་^{༢༧}དེ། རྣལ་འབྱོར་དང་པོའི་མཉམ་བཞག་

ཡིན། །དེ་ལས་ནམ་ཏྲུག་འཕྲོས་པ་དེ། །མལ་ན་བསྐྱེམས་ཀྱང་རྗེས་ཐོབ་ཡིན། །གསལ་སྟོང་སིང་ངེ་ཡི་
 རེ་ལ། །གནས་ན་ལབ་ལོབ་འགོ་འདུག་ཀྱང་། །མཉམ་བཞག་ངང་ལ་གནས་པ་ཡིན། །སྒྲིས་བྲལ་ནལ་
 འབྱོར་ཤར་དུས་སུ། །རང་གི་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་རྟོགས། །རིག་པ་སྒྲིས་བྲལ་རྒྱུ་ཆད་མེད། །སྦྱེ་འགག་
 གླུ་དོར་མེད་པ་ཡི། །རང་སེམས་ཆོས་སྐྱར་གནས་པ་དེ། །ནལ་འབྱོར་གཉིས་པའི་མཉམ་བཞག་
 ཡིན། །མཉམ་བཞག་དེ་ལ་གནས་པ་ན། །འགོ་འདུག་ལབ་ལོབ་སྒྲུ་བྱེད་ཀྱང་། །མཉམ་བཞག་ངང་
 ལ་གནས་པ་ཡིན། །སྒྲིས་པའི་མཚན་མས་གཡེང་གྱུར་ན། །མལ་ན་བསྐྱེམས་ཀྱང་རྗེས་ཐོབ་ཡིན། །རོ་
 གཅིག་ནལ་འབྱོར་ཤར་དུས་སུ། །རང་གི་སེམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རྟོགས། །རང་སེམས་སྒྲིས་བྲལ་ཆོས་
 སྐྱུ་ལས། །འཁོར་འདས་དུ་མར་ཤར་བར་རྟོགས། །ནམ་པར་རྟོག་དང་མི་རྟོག་དང་། །སྤང་དང་སྤང་
 མེད་གནས་པ་དང་། །མི་གནས་སྤང་དང་མི་སྤང་དང་། །གསལ་དང་མི་གསལ་སྒྲ་ཆོགས་ཀུན། །འོད་
 གསལ་ཆོས་སྐྱར་རོ་གཅིག་པས། །ཆོས་སྐྱུ་མིན་པའི་སྤང་མ་མཐོང་། །འོད་གསལ་མིན་པའི་རྟོག་མ་
 མཐོང་། །དེ་ལྟར་རོ་མཉམ་རྟོགས་པ་དེ། །ཡིད་ཀྱིས་ཟིན་པའི་དུས་ཆོད་དེ། །ནལ་འབྱོར་གསུམ་པའི་
 མཉམ་བཞག་ཡིན། །གཏུག་མའི་ཡིད་ཀྱིས་ཟིན་གྱུར་ན། །མཚོང་རྒྱག་ལབ་ལོབ་སྒྲུ་བྲས་ཀྱང་། །མཉམ་
 བཞག་ངང་ལ་གནས་པ་ཡིན། །གཏུག་མའི་ཡིད་དང་བྲལ་གྱུར་ན། །མལ་ན་བསྐྱེམས་ཀྱང་རྗེས་ཐོབ་
 ཡིན། །བསྐྱེམ་མེད་ནལ་འབྱོར་ཤར་དུས་སུ། །རིག་པའི་ངོ་བོ་རྟོག་དང་བྲལ། །ནལ་འབྱོར་པ་ལ་
 བསྐྱེམ་རྒྱུ་མེད། །སྐྱོམ་མཁན་མི་འདུག་བྲལ་བར་སོང་། །སྐྱུ་གསུམ་ཡེ་ཤེས་ལྡན་ལྡན་གྱི། །སངས་རྒྱས་
 རང་ལ་ཚང་ངོ་ཟེར། །འདི་རང་ཡིན་པར་ད་གདོད་ཤེས།^{༧༥} །བྱ་བ་ཀླུ་ཆེན་པོའི་དངོས་གྲུབ་དེ། །འདི་
 རང་ཡིན་པར་དོན་ཐག་ཆོད། །ཡེ་ནས་གནས་པའི་དངོས་གྲུབ་ལ། །ཐོབ་བོ་སྐྱམ་པའི་སྐྱོམ་སེམས་
 མེད། །དྲན་པས་ཟིན་དང་མ་ཟིན་མེད། །ཡིད་ལ་བྱེད་དང་མི་བྱེད་མེད། །རོ་གཅིག་ཡིན་དང་མ་ཡིན་
 མེད། །གཉིས་མེད་ཤེས་པ་རང་སོ་ལ། །མཉམ་བཞག་རྗེས་ཐོབ་རིམ་པ་མེད། །རིག་སྟོང་རྒྱུ་ཆད་
 མེད་པ་ལ། །འཆི་བ་མེད་ཅིང་སྦྱེ་བ་མེད། །བྱུང་ཅུལ་སྟོང་ཤུན་ནང་ནས་རྫོགས། །སྟོང་ཤུན་དང་བྲལ་
 བས་འཕང་གཅོད། །སྐྱུ་གསུམ་ཡོན་ཏན་སེམས་ལ་རྫོགས། །ལུས་རྒྱ་ཞིག་ནས་གཞན་དོན་འཆར། །དེ་
 ལྟར་བསྐྱེམ་མེད་ཤར་བ་ལ། །མཉམ་བཞག་རྗེས་ཐོབ་རིམ་པ་མེད། །རྟོགས་པ་རི་ལྟར་མཐོ་ཡང་

རུང་། རི་མིང་གོམས་སུ་ཡོད་པར་དུ། མཉམ་བཞག་རྗེས་ཐོབ་གཉིས་སུ་ཡོད། དྲན་པས་ཟིན་དང་མ་
 ཟིན་ཡོད། ཡེངས་དང་མ་ཡེངས་གཉིས་སུ་ཡོད། གོམས་སུ་མེད་པར་གར་ཅ་ན། བསྐྱོམ་དུ་མེད་
 ཅེས་དེ་ལ་བྱ། རྟེན་ལ་མཉམ་བཞག་རྗེས་ཐོབ་མེད། རྟག་རྟུ་མཉམ་བཞག་འབའ་ཞིག་ཡིན། འགྲོའམ་
 འདུག་གམ་ཉལ་ཡང་རུང་། གཉིད་དང་མི་ལམ་མི་ཡང་རུང་། ལཔ་ལོ་བ་སྤྱོད་དང་ཟ་ཡང་རུང་། གཉུག་
 མ་རྟོགས་པའི་ཡིད་ཀྱིས་བྱུང། ཐམས་ཅད་མཉམ་བཞག་འབའ་ཞིག་ཡིན། ཁོར་བུ་དགོས་འདོད་
 རང་ཆས་ཡིན། ཉི་མ་འོད་དང་རང་ཆས་ཡིན།^{༡༤} རྣལ་འབྱོར་རྟག་རྟུ་མཉམ་བཞག་ཡིན།^{༡༥} གཉིས་
 མེད་མངོན་གྱུར་དེ་ལ་ཟེར། རྟེན་གཅིག་དུས་ཀྱི་རྗེས་ཐོབ་འདི། དངོས་པོ་ཨ་འཐས་ཉིད་དུ་སྤང་། །
 སྤང་ཡང་སྤྱོད་མར་བསྐྱོམ་པར་བྱ། སྤྱོམ་བྲལ་དུས་ཀྱི་རྗེས་ཐོབ་འདི། རེས་འགའ་སྤྱོད་མར་འཆར་
 ཡང་ནི།^{༡༦} རེས་འགའ་ཨ་འཐས་ཉིད་དུ་འོང་། འོང་ཡང་^{༡༧} རྩོམ་སྤྱོད་པར་བྱ། རོ་
 གཅིག་དུས་ཀྱི་རྗེས་ཐོབ་འདི། དྲན་པས་ཟིན་ཆེ་ཆོས་སྤྱོད་འཆར། མ་ཟིན་ཨ་འཐས་ཡང་ཡུད་
 ཅམ། བསྐྱོམ་དུ་མེད་ལ་མཉམ་བཞག་དང་། རྗེས་ཐོབ་^{༡༨} རྩོམ་སྤྱོད་འབའ་ཞིག་སྟེ། གཟུགས་སྤྱོད་
 གཉིས་པོ་གཞན་སྤང་ངོ་།^{༡༩} སྤྱོད་ཆེ་པའི་ཁ་ན་མེད། བྱེ་གཏོར་འགམས་པའི་ཁ་ན་མེད། རང་
 མགོ་རང་གིས་མ་བརྒྱམས་ཤིག། བསྐྱོམ་དུ་མེད་པའི་དུས་ཆོད་ནི། གཉིད་ལོག་མ་ལོག་མེད་པར་
 གསལ། རྟོགས་^{༢༠} དཔྱོད་བྱས་རུང་མ་བྱས་རུང་། དྲན་པས་ཟིན་རུང་མ་ཟིན་རུང་། བདག་མེད་
 གཞན་མེད་ཆོས་སྤྱོད་གསལ། དམིགས་མེད་བྱགས་རྗེའི་འབད་རྩལ་གྱིས། རྣམ་རྟོག་མེད་པར་
 རྟགས་གྱིས་འཆར། རྟེན་འདྲའི་དུས་ལ་མ་ཕྱིན་པར། ཁ་སྤྱོད་ཡུག་པོའི་^{༢༡} བསྐྱོམ་མེད་གྱིས། རང་
 གིས་རང་ཉིད་བསྐྱུས་ཉེན་ཆེའོ། རྟེན་ལྟར་སྤྱོད་ལྟར་སྤྱོམ་ཆེན་རྣམས། བསྐྱོམ་མེད་ས་ལ་སྤྱོད་པས་ཀྱི་
 བར། སྤྱོད་པ་བཀྱར་ཞིང་བསོད་ནམས་བསགས། ཁ་སྤྱོད་^{༢༢} ཡུག་པོས་མ་བསྐྱུས་ན། བསོད་ནམས་
 ཆོགས་གྱིས་བསྐྱུས་པ་མེད། རྟོགས་ལྟར་རྣམས་ཀྱི་སྤྱིང་གཏམ་ཡིན། ཆོགས་དང་དབེན་པའི་བྱང་
 བར་ནི། ཆོས་སྤྱོད་ཡེ་ཤེས་^{༢༣} འབྲལ་མེད་ཅིང་། གཉིས་འཛིན་ཞེན་པ་དང་^{༢༤} བྲལ་བས། ཆོས་
 བརྒྱད་ཕྱགས་སུ་མི་འཆོར་ན།^{༢༥} ཆོགས་སུ་འབྱུངས་ཀྱང་^{༢༦} དབེན་པ་ཡིན། གཉིས་འཛིན་ཞེན་པ་
 དང་བཅས་པས། བདེ་སྤྱག་ལ་སོགས་ཡིད་བྱེད་ན། དབེན་པར་བསྐྱང་ཀྱང་ཆོགས་པ་ཡིན། རྟེན་གྱི་

དབེན་རུང་ཆོགས་ཀྱང་རུང་། གཉིས་མེད་རྟོགས་དང་མ་བུལ་བས། སྤྱིད་སྤྱུག་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་
 ཅིང་། གང་ལའང་ཞེན་པ་མེད་པ་གཅེས།^{༡༤} ཆོགས་དང་དབེན་པར་བྱེད་པ་དང་། མཉམ་བཞག་
 རྗེས་ཐོབ་སོགས་བྱེད་པ། གང་པོའི་ལས་པའི་གང་ཟག་རྣམས། གྲང་བྱིར་དགོངས་ཏེ་གསུངས་པ་
 ཡིན། རེས་པའི་དོན་ལ་ཆོགས་དབེན་དང་། མཉམ་རྗེས་ལ་སོགས་གཉིས་སུ་མེད། ཅི་བྱིར་ཞེན་
 སེམས་ཉིད་འདི། ལྷན་ཅིག་སྤྱེས་པ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལྷན་བྱེས་ཆོས་སྤྱིའི་འོད། མར་མེ་མར་མེའི་
 འོད་བཞིན་ནོ། རིག་པ་ཆོས་སྤྱིའི་ངོ་བོ་ལ། རྒྱུ་ཆད་འཕེལ་འགྲིབ་མི་སྤིང་བྱིར། མཉམ་རྗེས་ལ་
 སོགས་གལ་སྤིང་། རྟོགས་བརྟན་པའི་སྒྲོམ་ཆེན་ལ། མཉམ་རྗེས་མེད་པ་སུ་^{༡༥} ཡིས་ཁེགས། རྟོ་
 བྱིར་གང་ཟག་ཆོད་མ་འཛིན།^{༡༦} ཉམས་ཁྱོད་རྟོགས་པ་གང་གཅེས་ན། ཉམས་ཁྱོད་མི་གཅེས་རྟོགས་
 པ་གཅེས། ཉམས་ཁྱོད་རི་ལྟར་བཟང་གྱུར་གྱང་། རྟོགས་པ་མེད་ན་གྲོལ་མི་སྤིང་། རྟོགས་པ་རི་
 ཅོམ་མཐོ་གྱུར་གྱང་། སྤྱིང་རྗེ་མེད་ན་ཉན་ཐོས་ལམ། བསམ་གཏན་བཞི་ལ་སོགས་རྣམས་ལ། ཉམས་
 ཁྱོད་ཉིང་འཛིན་ཡོད་མོད་ཀྱི། རྟོགས་པ་མེད་པའི་སྒྲོམ་ཆེན་གྱིས། ཉམས་ཁྱོད་ཟད་ནས་བྱིར་ལ་
 ཡང་། རང་སོང་གསུམ་སོགས་ལྷུང་ནས་ནི། སྤྱུག་བསྐལ་མི་ཟད་ཁྱོད་ལ་ལྷོས། ཉམས་ཁྱོད་ཐམས་
 ཅད་འདུས་བྱས་ཡིན། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་འཛིག་ རྟོགས་ཉམས་ཁྱོད་མ་ཞེན་པར། གཉིས་
 མེད་ཡེ་ཤེས་རྟོགས་པར་གྱིས། མི་གནས་ལྷ་རན་འདས་པ་དེ། རྟོགས་པ་ཁོ་ནའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན། སྤྱོ་
 ཡིས་བྱས་པའི་གཉིས་མེད་དེ། ཐོས་པ་ཆེ་བས་རྟོགས་གྱུར་ཏེ། རང་ནས་འཆར་བའི་^{༡༧} གཉིས་མེད་
 འདི། སྤྱོ་མའི་བྱིན་རྒྱལ་ལ་འབའ་ཞིག་ཡིན། གང་ལྷན་སྤྱོ་མ་ལ་གྲུས་ལ། རང་ནས་རྟོགས་པའི་
 རེས་ཤེས་སྤྱོ། བརྟག་དབྱེད་མཁན་ལ་ཅི་ཆ་ཡོད། ཆོག་ཏུ་ཤེས་པ་ངས་ཀྱང་བྱས།^{༡༨} སེམས་ལ་
 རྟོགས་པ་ཤར་གྱུར་གྱང་།^{༡༩} རྟོན་རན་བྱུང་བམ་མི་བྱུང་བརྟག་ གཤམས་ནས་སྤྱོ་རེས་^{༢༠} གཤོག་བྱེད་
 ཅིང་། མི་སྤྱན་སྤྱོ་ཆོགས་བརྗོད་པར་བྱེད།^{༢༡} གཤམས་ནས་ཅན་རྟོན་དྲིས་མཆོད་ཅིང་། གཤམས་པས་སྤྱན་
 པ་སྤྱོ་ཆོགས་སྤྱོགས། རྟོ་འདྲའི་སྤྱིད་སྤྱུག་^{༢༢} ཁྱོད་དུས་སུ། ཆེད་དུ་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་པར། བདེ་
 སྤྱུག་དགའ་མི་^{༢༣} དགའ་མེད་ན། སྤྱོན་སྤྱོད་ཆོགས་སུ་བྱུང་བས་ཆོག་ འོན་ཀྱང་མ་དད་བསྐྱུར་ལ་
 སོགས། རུས་པ་ཐོགས་མེད་མ་ཐོབ་པར། གསང་བར་བཤད་པའི་སྤྱོད་པ་རྣམས། ཆོགས་སུ་བྱས་

ན་^{༡༧}་བདག་གཞན་བརྒྱུག་གཞན་དོན་འགྲུབ་མི་འགྲུབ་སོགས་ཀྱི། མཛོན་གཤམ་^{༡༨}་སྒྲ་ཆོགས་ཤར་བ་དང་། རྣམ་པ་ཐོགས་མེད་ཐོབ་གྱུར་ནས། གསང་སྟོང་ཆོགས་སྟོང་དབྱེ་བ་མེད། རྩེ་བཅུན་མི་ལའི་ཞལ་ནས་ནི། འདོག་བཅུ་སྟུང་དུ་མེད་པར་གདལ། རྩིག་བཅུ་སྟུང་དུ་མེད་པར་གདལ། མ་བཅོས་ལྷག་པར་བཞག་ཅེས་གསུངས།^{༡༩} རྩེ་བཅུན་ལོ་རས་ཞལ་ནས་ཀྱང་། མཐོ་ལ་གཉན་གྱི་དགོན་མཆོག་གསུམ། འགྲུར་མེད་རིག་པའི་རང་དུ་རྩོགས། སྐྱབས་འགོ་བྱ་ས་མ་རྟེན་གསུངས།^{༢༠} རྩེ་བཅུན་རྣམ་པའི་དགོངས་པ་དེ། ཞང་གི་སྤང་བན་བདག་དང་ནི། རྟོགས་ལྡན་དོ་རྩེ་སྤྱན་རྣམས་ལ། བྱམ་ནང་མར་མེ་བཞིན་དུ་གསལ། འབད་ན་ཁྱེད་གྱིས་གོ་བར་དགལ། འད་ལྡན་སྤྲ་མ་མཉེས་བྱེད་ཅིང་། བྱིན་བརྒྱབས་སྤྱིང་ལ་ཞུགས་པ་ཡིས། རང་ཤར་རྣམས་ཀྱི་སྟོང་ཡུལ་ཡིན། བྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་སྟོང་པ་དང་། མཉམ་བཞག་ཆེན་པོའི་སྟོང་ལ་སོགས།^{༢༡} མང་^{༢༢}་གིས་དོགས་པས་འདིར་མ་སྟེང་། རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུའི་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་སྟེ། འདིར་མང་སྤྱོད་ཁ་ན་མེད།^{༢༣} འབ་ཅོལ་ཐོ་ཅོ་མ་བྱེད་པར། སྟོང་པ་དུས་དང་འབྲེལ་བར་གྱིས། སྤྱོད་པ་ཐང་ལྟོད་མེད་པར་གྱིས། ལྟ་བུ་བྱོགས་རིས་མེད་པར་གྱིས། སྟོང་པ་རྩལ་འཆོས་མེད་པར་གྱིས། སྤྱིང་རྩེ་བྱོགས་ཆ་མེད་པར་གྱིས།^{༢༤} སྒྲོམ་པ་ཡེངས་པ་མེད་པར་གྱིས། ཡོན་ཏན་ཟད་པ་མེད་པ་འབྱུང་། འགོ་དོན་ཐུག་པ་མེད་པར་འགྲུབ། གཉིས་མེད་རྟོགས་པས་མ་ཟེན་པའི། འཕེན་ཐབས་བཅོས་མའི་ཐོ་ཅོ་ཡིས།^{༢༥} འདྲ་ཟུན་གསེར་དང་བོང་བར་མཉམ།^{༢༦} ཡ་རྩལ་བྱི་ཆོས་^{༢༧}་མ་བྱས་ཀྱང་། གྲོལ་ན་བུ་རྩུང་ཅིས་མི་གྲོལ། གཉིས་མེད་རྟོགས་པས་མ་ཟེན་པའི། གཞུང་གཏད་མེད་པས་གྲོལ་གྱུར་ན། སྟོན་པ་རྣམས་ཀྱང་གྲོལ་བར་རིགས། གཉིས་མེད་རྟོགས་པས་མ་ཟེན་པའི། གཅོང་བཅོག་མེད་པས་གྲོལ་གྱུར་ན། བྱི་པག་རྣམས་ཀྱང་གྲོལ་བར་རིགས། གཉིས་མེད་རྟོགས་པས་མ་ཟེན་པའི། སྟོང་ལམ་མཁས་པས་གྲོལ་གྱུར་ན། འག་མ་གསར་པ་རྣམས་ཀྱང་གྲོལ། གཉིས་མེད་རྟོགས་པས་མ་ཟེན་པའི། རང་བྱུང་ལྷག་པས་གྲོལ་གྱུར་ན། སྤྱོན་རྣམས་ཀྱང་གྲོལ་བར་རིགས། གཉིས་མེད་རྟོགས་པས་ཟེན་གྱུར་ན། སྟོང་པ་རྩིང་རུང་ཞིབ་ཀྱང་རུང་།^{༢༨} རི་ལྟར་སྟུང་ཀྱང་^{༢༩}་གྲོལ་བར་འགྱུར། གཉིས་མེད་རྟོགས་པས་མ་ཟེན་ན། ཞིབ་རུང་རྩིང་རུང་འཆིང་བར་འགྱུར། བྱོགས་མེད་སྤྱིང་རྩེས་བྱབ་གྱུར་ན། རི་ལྟར་སྟུང་ཀྱང་མཆོག་གི་ལམ། བྱོགས་

མེད་སྟོང་རྗེས་མ་ཟེན་ན།^{༡༥} རྟོགས་པ་མཐོང་དང་ཉམས་སྦྱང་བཟང་། སྟོང་ལམ་ཚུལ་འཛོམས་མཁས་
ལ་སོགས། རི་ལྷ་ར་སྟུང་ཀྱང་དམན་པའི་ལམ། སྟོང་པའི་ལེའུ་སྟེ་བརྒྱུད་པའོ། །

དམ་ཆོག་རི་ལྷ་ར་བསྐྱུང་ཞེན། དང་པོའི་ལས་པའི་དུས་ཚོད་དུ། སོ་སོ་ཐར་པའི་སྒོམ་པ་
སོགས། བདེ་གཤེགས་སྒྲ་མའི་བཀའ་མི་བཅས། ཕ་རྒྱུད་བསྒོམ་པའི་དུས་ཚོད་དུ། བདེ་བྱོང་མི་
མཐུན་ཕྱོགས་རྣམས་སྤང་། མི་རྟོག་ཉམས་སྦྱང་གར་གྱུར་ནས། ཉིང་འཛོན་འགལ་རྒྱུན་ཐམས་ཅད་
སྤང་། རང་སེམས་ངོ་བོ་མཐོང་གྱུར་ནས། སེམས་ལ་གཞོད་པ་ཐམས་ཅད་སྤང་། གཉིས་མེད་རྟོགས་
པ་གར་ནས་ནི།^{༡༦} ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་སྤང་། ཀྱུན་ལ་རང་སེམས་དཔང་པོར་བཞག དབྱིངས་
ལས་མི་འདའི་དོན་རྟོགས་ནས། བསྐྱུང་དུ་མེད་དེ་དམ་ཆོག་མཆོག དཀར་པོ་ཆེག་ཐུབ་བྱ་བ་
ཡིན། དམ་ཆོག་གི་ལེའུ་སྟེ་དགུ་པའོ། །

ལྷ་བ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་ཅིང་། གདམས་ངག་སྟོང་ཚོད་^{༡༧}མ་འཁུགས་དང་། སྟོམ་པ་མ་འོར་
ཐར་ལྟོད་མེད། སྟོང་པ་ཞེན་མེད་སྟོན་མ་གོས། དམ་ཆོག་ལྷ་ཡིས་མ་བྲེལ་ན། འབྲས་བུ་དགོས་
འདོད་གདོན་མི་ཟ། དཔེར་ན་སྤྲོན་གྱི་སྤྲོང་པོ་བཞིན།^{༡༨} ཞིང་ས་ས་བོན་དུས་ཚོད་དང་། རྒྱ་ལུང་རྟེན་
འབྲེལ་མ་འཁུགས་ན།^{༡༩} ལྷ་གུས་ཀྱང་ནི་ནད་སེལ་ཏེ། སྤྲོང་བུ་ཡལ་ག་ལོ་འདབ་དང་། མེ་རྟོག་
འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་གྱིས། ཆོད་ཀ་ཆོད་ཀའི་ཡོན་ཏན་གྱིས། ཉན་རྣམས་སེལ་བ་རི་བཞིན་ནོ། ལོག་
པའི་རྟེན་འབྲེལ་རྣམས་གྱིས་ཀྱང་། འབྲས་བུ་སྤྲུག་བསྐྱེད་འབྱིན་ལུས་ན། མ་འོར་ལེགས་པའི་རྟེན་
འབྲེལ་གྱིས། བདེ་ལེགས་འབྲས་འབྱིན་སྟོས་ཅི་དགོས།^{༢༠} གཉིས་འཛོན་འདུས་བྱས་རྟེན་འབྲེལ་
གྱིས། བདེ་སྤྲུག་འབྲས་བུ་འབྱིན་ལུས་ན། རྟོས་མེད་དུས་མིན་བསམ་ཡས་གྱིས། ཡེ་ཤེས་མཐའ་
ཡས་སྟོས་ཅི་དགོས། དངོས་པོར་ཞེན་པའི་དགོ་རྩས་ཀྱང་། མཐོང་སྤང་བའི་ཐོབ་བྱེད་ན། དམིགས་
མེད་དགོ་རྩ་བསམ་ཡས་གྱིས། རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་སྟོས་ཅི་དགོས། ཞེན་བཅས་བདེ་གསལ་མི་
རྟོག་གིས། ཁམས་གསུམ་ལྷ་ཡི་བདེ་ཐོབ་ན། ཞེན་མེད་བདེ་གསལ་མི་རྟོག་གིས། རྒྱལ་བའི་སྤྲུག་གསུམ་
སྟོས་ཅི་དགོས། ཐབས་ཤེས་བྲལ་བའི་སྟོང་ཉིད་གྱིས། ཉན་ཐོས་རང་རྒྱལ་བའི་འཐོབ་ན། སྟོང་པ་

སྒྲིང་རྒྱུ་དེ་ཕྱིར་མེད་པས། །མི་གནས་བདེ་ཆེན་སྒྲོས་ཅི་དགོས། །དང་པོའི་ལས་པའི་རྣལ་འབྱོར་
 གྱིས། །བསྐྱེད་རིམ་མཉམ་རྒྱུ་མ་འཁྲུགས་པས། །རབ་ཀྱིས་བྱུང་འཇུག་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས། །ཆོའདི་
 ཉིད་ལ་མངོན་དུ་གྱུར། །ཡང་ན་བར་དོར་མངོན་དུ་བྱེད། །ཡང་ན་སྤྱི་མར་ལྷ་མིའི་ལུས། །ལུས་སྤྱི་
 ཆོགས་པ་དེས་ཐོབ་ནས། །བྱུང་འཇུག་ལོངས་སྤྱོད་མངོན་དུ་བྱེད། །ཡང་ན་སྤྱི་བ་བདུན་རྣམས་སྤྱི་
 ལུས་འབའ་ཞིག་བརྒྱན་ནས་འགྲུབ། །འབྲིང་གིས་མཚན་བཅས་རྫོགས་རིམ་གྱིས། །ཉམས་སྤྱོད་བ་
 སྤྱིས་པའི་ཆོ། །སྐད་ཅིག་དེ་ལ་སྤྲིག་པའི་ཆོགས། །འདག་ཅིང་མཁའ་འགོས་བྱིན་གྱིས་སྤོབ། །བདེ་
 གསལ་མི་རྟོག་ཉམས་སྤོབ་དེ། །གོམས་པས་རྟོགས་པ་དེས་པར་འཆར། །སྤྱི་གསལ་མངོན་དུ་དེས་པར་
 བྱེད། །ཡང་ན་བར་དོར་དེས་པར་བྱེད། །ཤིན་དུ་བརྩོན་ལྷན་རྣལ་འབྱོར་བ། །མན་ངག་ཟབ་མོས་བྱིན་
 གྱུར་ན། །གཉིས་མེད་རྟོགས་པ་མ་ཤར་ཡང་།¹⁶⁰ །རྣམ་ཤེས་གཞན་གྱི་གྲོང་འཇུག་དང་། །གོང་དུ་འཕོ་
 བའི་སྤྱོད་བཡིས། །མངོན་སྤྱི་ཉིད་དུ་འཕོ་བར་འགྱུར།¹⁶¹ །མ་རྩས་ཀྱང་ནི་བར་དོར་འཆར། །རབ་
 ཀྱིས་འོད་གསལ་མངོན་དུ་བྱེད། །འབྲིང་གིས་སྤྱི་ལུས་བྱུང་འཇུག་འགྲུབ། །ཐ་མས་མངའ་གྱི་གྲོང་ཁྱེར་
 ཞིགས། །ཡང་ན་གར་སྤྱི་རང་དབང་ཐོབ། །དེ་ནས་སྤྱི་གསལ་གདོན་མི་བ། །ཕྱག་ཀྱི་ཆེན་པོའི་རྣལ་
 འབྱོར་པས། །ཤེས་པ་སྤྱོད་ཀྱིས་སྤོབ་པའི་ཆོ། །གསལ་ལ་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཉམས། །བར་སྤྱང་དག་པའི་
 དཀྱིལ་ལྟར་འཆར། །དེ་ལྟར་ཤར་བའི་དུས་ཉིད་དུ། །སྤྲིག་སྤྱི་བ་དཔག་མེད་དེས་པར་འཛད། །དེས་
 པའི་ཤེས་པ་མ་སྤྱིས་ཀྱང་། །ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་མཇལ་བཡིན། །གཉིས་མེད་ལྷན་ཅིག་སྤྱིས་པ་ཡི། །རྟོགས་
 པ་ལྷག་གིས་ཤར་བའི་དུས། །སྐད་ཅིག་ཉིད་ལ་ཐོག་མེད་ནས། །བསགས་པའི་སྤྲིག་པ་རི་སྤྱོད་
 རྣམས། །མ་ལུས་གཏན་ནས་འཛོམས་པར་བྱེད། །ལུན་པའི་ནང་དུ་སྤྱོད་མེ་བཞིན། །ཕྱག་ཀྱི་ཆེན་པོ་
 ཆིག་ཆོད་ལ། །ཚོངས་པས་ས་ལམ་རྩི་བ་ལུས། །འོན་ཀྱང་ཚོངས་རྣམས་དགའ་བའི་བྱིར། །མཚན་ཉིད་
 ཐེག་པའི་ས་ལམ་རྣམས། །འདིར་ཡང་དོད་པོ་བརྩི་བར་བྱ། །རྟོགས་པ་ལྷག་གིས་ཤར་བ་དེ། །མཐོང་
 ལམ་རབ་ཏུ་དགའ་བའི་ས། །རོམ་ཉམ་རྟོགས་པ་དེ་ཉིད་ལ། །གོམས་པར་བྱེད་པ་སྤྱོད་པའི་ལམ། །བསྐྱོམ་
 དུ་མེད་ནས་མཐར་ཐུག་ལམ། །གཉིས་མེད་རྟོགས་པ་ཐག་ཉིད་དུ། །སྤྱི་བ་སྤྱི་ལས་པར་མ་གྱུར་
 ཅིང་། །ཡོན་ཏན་རྩས་པ་མ་སྤྱིས་ཀྱང་། །མཐོང་ལམ་མིན་ཞེས་སྤྱི་ཞིག་སྤོབ། །ནངས་པར་ཉི་མ་ཤར་

མ་ཐག །ཆབ་མོམ་ཞུ་བར་མ་ལུས་ཤིང་། །ས་དོ་དྲོས་པར་མ་གྱུར་གྱང་། །ཉི་མ་མེན་ཞེས་སུ་ཞིག་སྒྲོང་། །ས་
 དང་ལམ་གྱི་རིམ་པ་དང་།^{༡༩³} །དྲོད་རྟགས་ཁྱད་པར་སོ་སོ་ཀྱན། །རིམ་འབྲུག་གཏུལ་བྱ་དང་དོན་དུ། །བྱབ་
 པས་ལྷེམ་པོར་གསུངས་པ་ལ། །སྒྲོངས་རྣམས་ཉི་ཆེའི་ཕྱོགས་ཆར་ཞེན། །གཏུལ་བྱའི་མཐོང་མན་^{༡༩༤}
 བསམ་མི་བྱུང་། །སངས་རྒྱས་གསུང་རབ་བསམ་མི་བྱུང་། །རང་རང་གཞུང་དང་མ་མཐུན་ཡང་། །སྒྲོད་
 ཅིང་སྒྲུང་བར་མི་བྱ་ཞིང་། །ནམ་ཞིག་གོ་བར་སྒྲོན་ལམ་ཐོབ།^{༡༩༥} །ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཆིག་ཆོད་མ།^{༡༩༦} །པ་
 བ་སེ་ཡི་འབྲས་བུ་བཞིན། །རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་དུས་མཚུངས་ཤིང་། །མཆན་མ་རང་སངས་གོལ་བ་ཡིན། །སྤྱེའུ་
 རྣམས་མས་འཛེག་ཤིང་ཐོག་ལེན། །ཁྱ་རྣམས་ཐོག་བབས་ཁོ་ནས་ལེན།^{༡༩༧} །ཁྱ་ཉས་ཡལ་ག་མ་
 མཐོང་སྟེ། །ཤིང་ཐོག་ལེན་ལ་སྒྲུར་ཅི་ཡོད། །དེ་བཞིན་གཅིག་ཆར་གང་ཟག་གིས། །ས་ལམ་བྱོད་
 རྟགས་མ་མཐོང་ཡང་། །ཆོས་སྒྲུ་ཐོབ་ལ་^{༡༩}སྒྲུར་ཅི་ཡོད། །སྒྲུངས་དང་ལུས་པས་སོ་སོ་ཡིན། །གཏུག་
 མ་རྟོགས་པའི་སྐད་ཅིག་མས། །ཕྱ་རན་འདས་པའི་རྒྱལ་སྤྱི་ཐོབ། །ཐོབ་མེད་^{༡༩}སེམས་ཉིད་དག་
 པ་འདི། །འབྲས་བུ་ཡིན་པར་ད་གདོད་ཤེས། །ཤེས་པའམ་རྟོགས་པའི་འདུ་ཤེས་མེད། །རང་གོལ་
 མཉམ་མེས་སྒྲེ་ཤི་མེད། །སྒྲུ་ཕྱ་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡི། །དོ་རྩེ་འཆང་ཆེན་ཉིད་དུ་གྲོལ། །དེ་ལྟ་བུ་ཡི་
 ཀྱན་མཁུན་དེ།^{༡༩} །ཆོགས་གཉིས་རྫོགས་ཤིང་སྒྲིབ་པ་གཉིས། །བྱང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་འཐོབ་པར་
 བཤད། །འདི་ཡང་ཆོགས་གཉིས་རྫོགས་པ་སྟེ། །སྒྲིབ་པ་གཉིས་ཀྱང་ཤུགས་ཀྱིས་བྱང་། །གཉིས་མེད་
 རྟོགས་པའི་སྐད་ཅིག་ལ། །སྤྱ་མ་སངས་རྒྱས་ཀྱན་མཉེས་པས། །བསོད་ནམས་ཆོགས་ཆེན་དེ་རུ་
 རྫོགས། །སེར་སྒྲུ་ལ་སོགས་ཉོན་མོངས་ཀྱི། །སྒྲིབ་པའི་ས་བོན་གཏན་ནས་བྱང་། །རྟོགས་པ་གོམས་
 པར་བྱེད་པའི་ཆོ། །ཤེས་སྒྲིབ་སྤྱ་མོ་ཡོད་མོད་ཀྱི། །བསྟོམ་དུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་ལ། །ཡེ་ཤེས་
 ཆོགས་ཆེན་རྫོགས་པར་བྱས། །འཁོར་གསུམ་རྟོགས་པའི་ཤེས་བྱ་ཡི། །སྒྲིབ་པའི་ས་བོན་གཏན་ནས་
 བྱང་། །རྫོགས་པའི་བྱང་རྒྱུ་ཞེས་བྱའོ། །ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་དངོས་གྲུབ་ཡིན། །ཞེ་མ་ངོ་མཆར་མྱད་ཀྱི་
 ཆོས། །སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་རྫོགས་སངས་རྒྱས། །འབྲས་བུའི་ལེའུ་སྟེ་བཙུ་བའོ།། །

དེ་ལྟར་ལྟ་བུའི་གནས་ལུགས་དང་། །སྒྲོམ་པ་སྒྱུད་པ་དམ་ཆིག་དང་། །འབྲས་བུ་ལ་སོགས་

ཆོས་རྣམས་ཀྱི། རང་གི་སེམས་ཀྱི་ཆོའཕྱུལ་ཡིན། །སེམས་ཉིད་རང་རིག་གསལ་པའི་ངང་། །གསལ་བ་ཉིད་ནས་རང་བཞིན་སྟོང་། །མཁའ་ལྗང་རིས་སུ་ཆད་པ་མེད། །ཕྱོགས་མེད་^{༡༠}མཐའ་དབུས་ངོས་བཟུང་མེད། །དེ་ལྟ་བུ་ཡི་སེམས་ཉིད་ལ། །བཏུ་བྱ་ཏུ་བྱེད་གཉིས་མེད་པས། །ཏུ་བ་མེད་ཅིང་རྟོགས་པའང་མེད། །བསྐྱོམ་བྱ་སྐྱོམ་བྱེད་གཉིས་མེད་པས། །བསྐྱོམ་པ་མེད་ཅིང་ཉམས་སྦྱང་མེད།^{༡༡} །གོམས་བྱ་གོམས་བྱེད་གཉིས་མེད་པས། །གོམས་པ་མེད་ཅིང་མ་གོམས་མེད། །ཡེངས་པ་ཡེངས་མཁན་^{༡༢}གཉིས་མེད་པས། །མ་ཡེངས་མེད་ཅིང་ཡེངས་པའང་མེད། །སྤྱད་རྒྱ་སྤྱོད་མཁན་གཉིས་མེད་པས། །སྤྱོད་པ་མེད་ཅིང་སྤྱད་པའང་མེད། །འཕྱོབ་བྱ་ཕྱོབ་བྱེད་གཉིས་མེད་པས། །བསྐྱབ་པ་མེད་ཅིང་འཕྱོབ་པའང་མེད། །ནམ་མཁའ་སྟོང་པའི་དགྲིལ་ལྟ་བུར། །རྒྱ་དང་འབྲས་སུ་གཉིས་མེད་པས། །བསྐྱེད་པ་མེད་ཅིང་སྐྱོན་པའང་མེད། །ཡི་ནས་སྟོང་པའི་སེམས་ཉིད་ལ།^{༡༣} །སྒྲིབ་པ་མེད་ཅིང་བྱང་བའང་མེད། །བེམ་མིན་^{༡༤}རིག་སྟོང་དབྱེར་མེད་པས། །ཡི་ཤེས་མེད་ཅིང་མི་ཤེས་མེད། །དེ་ལྟར་ཏུ་སྐྱོམ་སྤྱོད་པ་དང་། །དམ་ཚིག་དང་ནི་འབྲས་སུ་རྣམས། །སེམས་ཉིད་འོད་གསལ་ངོ་བོར་ནི། །མཉམ་པར་ཤེས་པའི་སྒྲིམ་ཆེན་ལ། །བཏུ་བྱ་ཏུ་བྱེད་ཞེན་མེད་པས། །ཞེན་མེད་ཏུ་བའི་རྒྱལ་པོ་ཡིན། །བསྐྱོམ་བྱ་སྐྱོམ་བྱེད་ཞེན་མེད་པས། །ཞེན་མེད་སྐྱོམ་པའི་རྒྱལ་པོ་ཡིན། །སྤྱད་བྱ་སྤྱོད་བྱེད་ཞེན་མེད་པས། །ཞེན་མེད་སྤྱོད་པའི་རྒྱལ་པོ་ཡིན། །འཕྱོབ་བྱ་ཕྱོབ་བྱེད་ཞེན་མེད་པས། །ཞེན་མེད་འབྲས་སུ་འི་རྒྱལ་པོ་ཡིན། །མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ལེའུ་སྟེ་བཅུ་གཅིག་པའོ། ། །

རང་སེམས་རྟོགས་པའི་སྐྱད་ཅིག་མར།^{༡༥} །དཀར་པོའི་ཡོན་ཏན་མ་ལུས་པ། །བསྐྱབས་པ་མེད་པར་དུས་གཅིག་རྫོགས། །སེམས་ཉིད་བར་སྤྱང་ཏུ་བྱུང་། །སྐྱུ་གསུམ་ཡེན་ས་ལྟན་གྱིས་བྱུང། །སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་དེ་རུ་རྫོགས། །སེམས་ཉིད་སྦྱོས་བྲལ་འདོད་ཆགས་བྲལ། །དམ་ཚིག་དཀོན་མཆོག་དེ་རུ་རྫོགས། །རང་བཞིན་སྦྱེ་མེད་བྱིར་མི་ལྟོག། །རྣམ་རྟོག་སྒྲ་ཆོགས་གྲོགས་སུ་ཤར།^{༡༦} །དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་དེ་རུ་རྫོགས། །དེ་ལྟར་དཀོན་མཆོག་གསུམ་པོ་ཡང་། །རང་སེམས་རིག་པར་རྫོགས་པས་ན། །གཞན་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་མ་དགོས། །ངེས་པའི་སྐྱབས་འགྲོ་དེ་རུ་རྫོགས། །སེམས་ཉིད་སྦྱོས་དང་བྲལ་བ་ལ། །ཞེ་འདོད་རང་དོན་གཞི་མེད་པས།^{༡༧} །སྦྱོན་པ་བྱང་སེམས་དེ་རུ་རྫོགས། །ཐམས་པེ་འདྲེན་པའོ། །

ཅད་འབྲུལ་པར་གོ་བ་ཡིས། །དམིགས་པ་མེད་པའི་སྤྲིང་རྩེ་ཤར། །གཞན་དོན་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པ་
 ཡིས། །འདུག་པའི་བྱང་མེས་དེ་རུ་རྫོགས། །སེམས་ཉིད་བར་སྤང་ལྟ་བུ་ལ། །འཛིན་ཆགས་ཀྱན་
 དང་བྲལ་བས་ན། །སྤྱོད་པའི་པ་རོལ་བྱིན་པ་རྫོགས། །མཚན་མའི་དྲི་མ་ནམ་དག་པས། །ཚུལ་ཁྲིམས་
 པ་རོལ་བྱིན་པ་རྫོགས། །སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མི་སྒྲག་ཅིང་། །ཁོང་ཁྲོའི་ས་བོན་བཙམ་པས་ན། །བཟོད་པའི་
 པ་རོལ་བྱིན་པ་རྫོགས། །རིག་སྟོང་རྒྱུ་ཆད་མེད་པའི་བྱིར། །བརྩོན་འགྲུས་པ་རོལ་བྱིན་པ་རྫོགས། །ཅི་
 གཅིག་ཡེ་ནས་ལྷན་གྲུབ་པས། །བསམ་གཏན་པ་རོལ་བྱིན་པ་རྫོགས། །ལོག་ཏྱོག་མཚན་མ་རང་གོལ་
 བས། །ཤེས་རབ་པ་རོལ་བྱིན་པ་རྫོགས། །ཅིར་སྤང་གོགས་སུ་ཤར་བ་ཡིས། །ཐབས་ཆེན་བསོད་ནམས་
 ཆོགས་ཆེན་རྫོགས། །གཉིས་སུ་མེད་པའི་དོན་རྟོགས་པས། །ཡེ་ཤེས་ཆོགས་ཆེན་དེ་རུ་རྫོགས། །སེམས་
 ཉིད་བར་སྤང་ལྟ་བུ་ལ། །ལུས་ཀྱི་དྲི་མ་^{༡༠}གཏན་མེད་པས། །བུམ་པའི་དབང་ཆེན་^{༡༡}དེ་རུ་
 རྫོགས། །ངག་གི་དྲི་མ་ཡེ་དག་པས། །གསང་བའི་དབང་མཆོག་དེ་རུ་རྫོགས། །ཡིད་ཀྱི་དྲི་མའི་གནས་
 མེད་པས།^{༡༢} །ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་དབང་མཆོག་རྫོགས།^{༡༣} །ཆ་མཉམ་དྲི་མའི་གནས་མེད་པས། །བཞི་
 པའི་དབང་མཆོག་དེ་རུ་རྫོགས། །རིག་པ་རང་གསལ་གོ་མ་འགགས། །སྒྲུ་མདོག་ལྷག་མཚན་ཅིར་
 ཡང་སྤང་། །བསྐྱེད་རིམ་མཐའ་དག་དེ་རུ་རྫོགས། །གསལ་བ་རོས་བཟུང་མེད་པ་ཡིས། །རྫོགས་པའི་
 རིམ་པ་དེ་རུ་རྫོགས། །རང་སེམས་འོད་གསལ་གཉིས་མེད་དུ། །ལྷག་གིས་^{༡༤}རྫོགས་པས་མཐོང་བའི་
 ལམ། །རྒྱན་ཆད་མེད་པ་སྒོམ་པའི་ལམ། །འབད་རྩོད་མེད་པ་མཐར་བྱིན་ལམ། །གར་ཡང་འགག་
 མེད་དོད་རྟགས་མཆོག །ས་ལམ་དོད་རྟགས་དེ་རུ་རྫོགས། །ཅི་ཡང་^{༡༥}མ་ཡིན་ཆོས་ཀྱི་སྒྲུ། །ཅིར་
 ཡང་སྤང་བ་སྒྲུལ་པའི་སྒྲུ། །ཅིར་སྤང་^{༡༦}ཆོས་སྤྱང་ལོངས་སྟོད་པས། །འབྲས་བུ་སྒྲུ་གསུམ་དེ་རུ་
 རྫོགས། །རང་རིག་བར་སྤང་ལྟ་བུ་ལ། །ཕྱོགས་རིས་མེད་པས་ལྟ་བུ་རྫོགས། །དམིགས་ཞེན་མེད་པས་
 སྒོམ་པ་རྫོགས། །ལྷང་དོར་མེད་པས་སྟོད་པ་རྫོགས། །ཉམས་པ་མེད་པས་དམ་ཆོག་རྫོགས། །ལྷན་
 གྱིས་གྲུབ་པས་འབྲས་བུ་རྫོགས། །སེམས་ཉིད་འོད་གསལ་སྟོང་པ་ལ། །རྩ་བྱི་དུས་གསུམ་ཕྱོགས་ཆ་
 མེད། །རི་སྤྲིད་བདག་འཛིན་ཡོད་ཀྱི་བར། །ལྟ་སྒོམ་སྟོད་འབྲས་དམ་ཆོག་ཡོད། །ལས་དང་ལས་ཀྱི་
 རྣམ་སྒྲིན་ཡོད། །སྤྱིག་སྤྱང་བསོད་ནམས་བསགས་པ་གཅིས། །དཀར་པོ་ཆིག་བྱུང་བལྟན་པའི་

ལེའུ་སྟེ་བཅུ་གཉིས་པའོ།། །།

ཞང་གི་སྤྱང་བན་བདག་ལ་ནི། ཉེ་གནས་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་གོས་ཀྱིས། བསྐྱལ་ནས་རང་གི་སེམས་
 ཉིད་ཀྱི། གནས་ལུགས་སྒོ་བསྐྱར་ཡེ་མེད་པ། གཏུལ་བྱ་འགའ་ཞིག་དང་བའི་ཕྱིར། སྒོ་བཏགས་ནས་
 བྱི་ཡི་གེར་བཀོད། རྒྱུན་ཤར་^{༡༡༤}ཅིར་ཡང་སྤྱང་བའི་ཕྱིར། བརྟེ་བས་བྲིས་པས་ཉེས་པ་མེད། དག་
 བ་འདི་དང་དག་གཞན་ནམས། མ་ལུས་གཅིག་ཏུ་གྱུར་ནས་ནི། བཅའ་མཁའ་མཐའ་མཉམ་འགྲོ་
 རོན་དུ། གཉིས་མེད་ཆོས་སྤྱུ་མཛོན་འགྱུར་ཤོག འབད་པ་མེད་པར་འགྲོ་རོན་དུ། ཞེན་བྲལ་
 དམིགས་མེད་ཐུགས་རྗེ་ཡིས། གཟུགས་སྤྱུ་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཁྱབ་པས། གང་འདུལ་དེ་ལ་དེ་སྟོན་
 ཤོག ཉེར་ནས་བརྩམས་ཏེ་དུས་ཀྱན་དུ། དལ་འབྱོར་ལུན་ཆོགས་ལུས་ཐོབ་ནས།^{༡༡༥} ཉེད་དང་གེས་
 རབ་སྟོང་རྗེ་ཡིས། སྟོབས་ཆེན་དག་སྟོན་^{༡༡༦}འབའ་ཞིག་ཤོག ཀྱུན་དུ་དོ་རྗེ་ཐེག་མཆོག་སྟོན། རབ་
 གྱུར་སྤྱུ་མའི་གདམས་ངག་དང་། རྟོགས་མཆོག་ཐུགས་རྗེའི་བྱིན་རྒྱལ་ཅན། རྟོན་ནས་རྟག་ཏུ་
 མཉེས་བྱེད་ཤོག རྒྱུན་དུ་སྤྱུ་མའི་ཡོན་ཏན་མཐོང་། སྟོན་ནམས་གཅིག་ཀྱང་མ་མཐོང་བས།^{༡༡༧} རྟོར་
 འཛིན་ཉིད་དུ་རྟག་མཐོང་སྟེ། ཉེད་གུས་རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་ཤོག ཀྱུན་སྟོང་རན་པས་མ་སྐྱགས་
 པའི། དམིགས་མེད་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཡིས། སྤྱུ་མ་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། ཡོན་ཏན་མ་ལུས་
 བདག་ལ་ཤོག རྟག་ཆད་མུ་མཐར་མ་གོལ་བའི།^{༡༡༨} རྟོགས་བྲལ་ལྟ་བུ་ནམ་དག་དང་། ཞེན་
 མེད་བདེ་གསལ་མི་རྟོག་དང་། རོ་སྟོམས་སྟོན་པ་མཆོག་ཐོབ་ཤོག ཀྱུན་དུ་གཡོ་སྤྱུ་ཚུལ་འཆོས་
 དང་། ཉོན་མོངས་དྲི་མས་མ་གོས་པའི། དམ་ཆོག་མཁའ་འགོས་མ་ཁྲེལ་བ། བསྐྱུང་ཞིང་སྐྱབ་ལ་
 རྟག་བརྩོན་ཤོག རྟག་ཏུ་རི་ཁྲོད་འགྲིམ་བྱེད་ཅིང་། འཛིགས་སྟོབས་ཆད་གཏན་མི་འབྱུང་། ཉམས་
 རྩོད་རྟོགས་པ་དྲོད་རྟགས་སོགས། ཡོན་ཏན་རྒྱ་འཕྱུལ་མཐུ་ལྟོན་ཤོག བདག་གིས་སྟོན་ལམ་ཅི་བྱས་
 ཀྱུན། སྤྱུ་མ་ཀྱུན་དང་མཆོད་གོགས་དང་། སེམས་ཅན་གཞན་དག་མ་ལུས་པ། ཀྱུན་གྱི་ཡིད་དུ་འོང་
 བར་ཤོག བདག་གི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་དང་། གནས་དང་གོས་དང་མིང་དང་རུས། མཐོང་ཐོས་
 དན་དང་རིག་སོགས་ཀྱིས། བདག་གཞན་ཅི་འདོད་^{༡༡༩}ཀྱུན་རྟོགས་ཤོག ཉེད་ཀྱུན་ཆགས་མེད་གཏོང་

བྱེད་ཅིང་།^{༡༡} །རེ་འདོད་ལ་སོགས་སྒྲོན་དང་བྲལ། །རྣམ་དག་ཁྲིམས་ལྟན་སེམས་མི་འབྲུག་ །གཏན་
 སྒྲོ་མི་གཡེང་མཁས་རྟོགས་ཤོག །བསྐྱེད་རྫོགས་གཉིས་ལ་བརྟན་ཐོབ་ནས། །འོད་གསལ་ཟུང་འཇུག་
 མཐར་ཕྱིན་ཏེ། །བདག་གི་བྱིན་རྒྱལ་སྤྱོད་ཀྱིས། །འགྲོ་ཀུན་རེ་བ་བསྐྱང་བར་ཤོག །བདག་གི་
 དམིགས་མེད་སྤྲིང་རྗེ་ཡིས། །མཐུ་སྟོབས་རྩུ་འབྲུལ་དཔག་མེད་ཀྱིས།^{༡༢} །ལྷ་ལྷ་གོད་སྤྱིན་བདུད་
 ལ་སོགས། །མཐུ་ཆེན་དྲེགས་བཅས་ཀུན་འདུལ་ཤོག །བདག་གི་མགོ་དང་རྒྱུང་ལག་དང་། །ཤུགས་
 སྒྲོག་དབུགས་ལ་སོགས་པས། །གཞན་ཕན་དུས་ལ་བབ་གྱུར་ན། །སྤྱོ་ཞིང་ལེགས་གཏོང་མི་འགྲོད་
 ཤོག །ཟས་སྒོམ་བྱ་ཞོར་བཞུགས་ལ་སོགས། །འོངས་སྤྱོད་སྤྲོ་ཆོགས་གང་འདོད་ལ། །བདག་གི་ཅི་དགོས་
 ཟད་མེད་ཀྱིས། །ཕན་འདོགས་^{༡༣} ང་རྒྱལ་མེད་པར་ཤོག །དག་དང་གདོན་གྱིས་གང་ཉེན་དང་། །ནད་
 དང་མུག་ལ་སོགས་པའི། །སྤྱུག་བསྐལ་གང་གིས་ཉེན་ཡང་རུང་། །བདག་གི་མཐུ་དཔལ་གྱིས་སྒྲོབ་
 ཤོག །དེང་ནས་བརྩམས་ཏེ་དུས་ཀུན་དུ། །གཞན་དོན་འབའ་ཞིག་སྤྱོད་བྱེད་ཅིང་། །གཞན་གྱིས་མི་
 དེགས་གང་བྱས་ལ། །ཡིད་འབྲུག་སྒྲོ་མེད་ཕན་འདོགས་ཤོག །རྣོ་སེམས་ང་རྒྱལ་ཕྱག་དོག་དང་། །རང་
 འདོད་ཉེ་རིང་སྤྱོགས་དེས་སོགས། །མི་དགའི་དྲི་མས་མ་གོས་པར། །འགྲོ་བ་ཀུན་ལ་ཕན་ཐོགས་
 ཤོག་^{༡༤} །གཞན་གྱིས་བསྟོད་སོགས་དགའ་བ་མེད། །སྤྱོད་སོགས་སྒྲོན་ལ་མི་དགའ་མེད། །འབད་
 མེད་བཏང་སྟོམས་སྤྲིང་རྗེ་ཡིས། །ཆགས་སྣང་དྲི་མས་མི་གོས་ཤོག །སྤྱོད་རས་གཟིགས་ཀྱི་ཐུགས་རྗེ་
 དང་། །འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་ཤེས་རབ་དང་། །ཕྱག་ན་དོ་རྗེའི་མཐུ་སྟོབས་རྣམས། །མ་ལུས་བདག་ལ་
 རྫོགས་པར་ཤོག །ལྷ་སྤྱོད་སྤྲིང་པོའི་མཁུན་པ་དང་། །ས་ར་ཉ་ཡི་རྟོགས་པ་དང་། །འིང་མ་པ་ཡི་རྩས་
 མཐུ་རྣམས། །མ་ལུས་བདག་གིས་ཐོབ་པར་ཤོག །སྤྱུགས་རྒྱུད་མ་ལུས་སྤྱོད་བ་ཤེས། །ལས་ཆོགས་
 མཐའ་དག་ཐོགས་མེད་འབྱུབ། །མན་ངག་དཔག་མེད་མངའ་བདག་བྱེད། །མཁའ་འགྲོ་མ་ལུས་
 མཉམ་བྱེད་ཤོག །ཆོས་ཀུན་གང་ནས་ཀྱང་མི་འོངས། །གང་དུ་ཡང་ནི་མི་འགྲོ་ལ། །གང་ཡང་མི་གནས་
 མཉམ་པའི་དོན། །དེས་རྟོག་རབ་བརྟན་གཞན་ཕན་ཤོག །ཞེ་འདོད་སྒྲོན་བྲལ་གཞན་དོན་དུ། །བཟོ་
 དང་བསྟན་བཅོས་ཐམས་ཅད་དང་། །སྤྱོད་ངག་ལ་སོགས་སྤྱོགས་མེད་མཁས། །ཞོ་ལ་བ་ཀུན་གྱིས་མི་
 ཐུབ་ཤོག །དེགས་དང་ཡོན་ཏན་འོངས་སྤྱོད་དང་།^{༡༥} །མཐོར་ཆོག་དོན་ཤེས་རབ་དང་། །མཐུ་རྩལ་

སྒྲོབས་པ་ལ་སོགས་པའི། །མཐུན་རྒྱུ་ཆོག་གིས་མི་ཐོངས་ཤོག །སྒྲོན་ལམ་གྱི་ལེའུ་སྟེ་བཅུ་གསུམ་
པའོ།། །།

དེང་སང་དུས་ངན་ཆོས་པ་ནམས། །ཐོས་པས་རང་རྒྱུད་ལུ་བ་ཉུང་།^{༡༧} །ཆོག་ཆོག་སྐུ་མཁས་
ཀྱང་དོན་མ་རྟོགས། །ཕྱིར་ལ་^{༡༨} ང་རྒྱལ་ཚོད་པ་འཕེལ། །སྐྱབ་བརྒྱུད་སྒྲ་མ་རྩེ་བཅུན་ནམས། །དོན་
གྱི་རྩེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་བསྐྱབས། །ང་རྒྱལ་ལ་སོགས་གཏན་སྤངས་ནས། །དོན་རྟོགས་ལུང་རིགས་
དགོས་པ་རྩོགས། །ཏྲི་ལོ་པས་ནི་རྣ་རོ་ལ། །ཆོག་གཅིག་ཙམ་ཡང་མ་གསུངས་ཏེ། །ལུང་རིགས་མན་
ངག་དང་བཅས་ཀྱན། །མ་ལུས་རྣ་རོའི་བྱགས་ལ་རྩོགས། །དེ་ཕྱིར་ཁོ་བོའི་ལབ་ལོབ་འདི། །ཁེངས་
རྒྱུང་ལ་སོགས་ཁ་སྐྱང་དང་།^{༡༩} །འགལ་འབྲེལ་ཅིས་དང་རྩོས་པའི་རྒྱོན། །མ་བརྟགས་ལུ་ཙམ་སྐྱས་
པ་ཡིན། །རང་གི་གདུལ་བྱར་གང་བབ་ལ། །འདི་ཡིས་པན་པ་སྤྱད་པའི་མཐའ། །མི་ཁེགས་སྐྱམ་ནས་
བྲིས་པ་ཡིན། །ལུང་རིགས་གདམས་ངག་མི་མཐུན་པ། །ཆོག་གཅིག་བྱང་ན་མགོ་བོ་ཁོས། །སྐྱང་བན་
ཞང་གིས་རྟོགས་ཆོད་འདི། །སྐར་བུ་ལུ་གྱི་བྲག་ཐོན་དུ། །ཉེ་གནས་མར་པས་བསྐྱལ་ནས་བྲིས། །མི་ལ་
མ་བརྟན་སྤྲིག་པ་སོག་^{༢༠} །བཀའ་དང་བརྟན་བཅོས་ནམས་དང་ནི། །སྒྲ་མ་ནམས་གྱི་^{༢༡} དགོངས་
པ་དང་། །རང་གིས་རྟོགས་ཆོད་^{༢༢} རྒྱུང་བ་ཡིན། །ཞི་བེ།། །།

ཕྱག་ཆེན་གྱི་ཟིན་བྲིས།

འབྲུག་པ་བསྐྱེད་ཀྱི་པོ།

༡༡༡། །དཀར་རྒྱུད་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཕྱག་འཆམ་ལོ། །འདིར་ཐ་མལ་གྱི་ཤེས་རྒྱུད་ཡང་དག་པའི་ཡེ་
ཤེས་སུ་རོ་སྤྱོད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལྷན་ཅིག་སྦྲེས་སྦྱོར་གྱི་ཁྲིད་འདི་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལ།
སྡོན་འགོ་དང་། དངོས་གཞི་དང་། རྗེས་གསུམ་ལས། དང་པོ་སྡོན་འགོ་ལ་བྱམ་མོང་དང་། བྱམ་མོང་མ་
ཡིན་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་བྱམ་མོང་གཞན་དུ་གསལ།

གཉིས་པ་བྱམ་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྡོན་འགོ་ནི། སྦྱུངས་སེམས་ནས་སྒྲ་མའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་བར་
སྡོན་དུ་འགོ་བས། རྣམ་སྒྲུང་མཛོན་བྱང་ལས། ལུས་བསྐྱེད་སྤྱོད་རྒྱུ་ལྟར་། ཡིད་ནི་ཅེ་གཅིག་
ཕྱག་རྒྱ་ཆེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཀླུ་པ་དོ་རྗེ་སྦྱིལ་གྱིང་། ལག་པ་མཉམ་གཞག་གི་ཕྱག་རྒྱ་ལྟེ་
འོག་ཏུ་བཅའ། སྒྲལ་ཚིགས་བསྐྱེད་སྤྱོད་ལྟར་། ཐལ་གོང་དབྱེད། མགྱིན་པ་ལྷགས་ཀྱི་ལྷ་ལྟར་གྲུག་པ་ཨོག་
སྒྲོས་མདུད་ཚོན་ཅམ། ལྷེ་ཡར་རྒྱལ་ལྟར། སྦྱིར་རིག་པ་དབང་པོས་བསྐྱེད། ལྷེ་པར་མིག་གིས་
བསྐྱེད་བས། མིག་མི་འཛུམ་ཞིང་མི་འགྲུལ་བར་གཉའ་ཤིང་གང་ཅམ་གྱི་ཐད་དུ་བལྟ་བ་རྣམས་སྤང་གི་
ཆོས་བདུན་ཞེས་བྱ་ལ། བྱེད་ལས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བསམ་གཏན་གྱི་ཆོས་ལྷ་ཞེས་བཞག་པ་སྟེ། དེའང་སྦྱིལ་
གྱིང་གིས་བྱུར་སེལ་དང་། མཉམ་གཞག་གིས་མེ་མཉམ་དང་། སྒྲལ་ཚིགས་བསྐྱེད་སྤྱོད་པ་དང་། དང་ཁ་
དབྱེ་བས་བྱུང་བྱེད་དང་། མགྱིན་པ་གྲུག་པས་བྱེད་རྒྱུ་དང་། ལྷེ་ཡར་རྒྱལ་ལྟར་བ་དང་། ལྷ་སྤྱངས་
ཀྱིས་སྒོག་འཛིན་གྱི་རྒྱུད་དབུ་མར་རྒྱུད་པར་བྱེད་ཅིང་། དེ་ལྷ་དབུ་མར་རྒྱུད་པས་ལས་རྒྱུད་མཐའ་དག་
དབུ་མར་རྒྱུད་ནས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་འཆར་བར་འགྱུར་པ་ནི་ལུས་དབེན་ནམ། ལུས་མི་
གཡོ་བ་དང་། ལུས་རང་བབས་སུ་གནས་པ་ཞེས་བྱའོ།

དག་རྒྱུད་རོ་དོར་ནས་སྦྱོར་བ་བཅད་དེ་གནས་པ་དག་དབེན་ནམ། དག་མི་གཡོ་བ་དང་། དག་
རང་བབས་སུ་གནས་པ་ཞེས་བྱའོ། །འདས་པ་མི་མནོ། མ་འདས་པ་མི་བསམ། ཆེད་དུ་སྒྲོས་བཏགས་

ནས་མི་བསྐྱེལ། སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་ཅང་མེད་པར་ཡང་མི་བཏུ། ད་ལྟར་སྒོ་ལཱ་ལྟ་བུ་གང་སྟངས་ཡང་
འདི་ཡིན་འདི་མིན་ཞེས་རྟོག་དབྱེད་མི་བྱེད་པར་ཁ་ནང་དུ་ལོག་ནས་བུ་ཆུང་ལྷག་པར་གནས་པ་བཞིན་
དུ་སེམས་རང་བབས་སུ་འཛོག་པ་སྟེ་སྒྲིབ་ཅིག་ཀྱང་མ་ཡེངས་པར་བྱའོ། །བསམ་དང་བསམ་བྱ་ཐམས་
ཅད་ཡོངས་སུ་དོར་ནས་སྟ། །རི་ལྟར་བུ་ཆུང་ལྷག་པར་གནས་པ་བཞིན། །སྒྲ་མའི་ལུང་ལ་བསྐྱེལ་སྟེ་
གྲུས་འབད་ན། །ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པ་འབྱུང་བར་ཐེ་ཆོམ་མེད།⁹ །ཅེས་དང་། ཉི་མེ་པས། མི་མནོ་མི་
བསམ་མི་དབྱེད་ཅིང་། །མི་བསྐྱེལ་མི་སེམས་རང་བབས་གཞག་¹⁰ །ཅེས་གསུངས་ཤིང་། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་
པོ་རྒྱ་འོད་གཞོན་ལུས། མ་ཡེངས་པ་ནི་སངས་རྒྱལ་གྱི་ལམ།¹¹ །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ནི་སེམས་
དབེན་ནམ། སེམས་མི་གཡོ་བ་དང་། སེམས་རང་བབས་སུ་གཞག་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཁྲུ་སྐྱབ་ཀྱིས། དབང་
ལྷག་ལུས་གཏོགས་དྲན་པ་བདེ་གཤེགས་ཀྱི། །བཟོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ་དུ་ཉི་བར་བསྟན། །དེ་ལ་
བསྐྱེལ་སྟེ་མངོན་པར་བསྐྱུང་བའི་ཞིང་། །དྲན་པ་ཉམས་པས་ཆོས་ཀྱི་འཛོག་པར་འགྱུར།¹² །ཞེས་
པའི་དྲན་པ་ནི་མ་ཡེངས་པ་སྟེ། ཆོས་མངོན་པ་ལས། དྲན་པ་ནི་འདྲིས་པའི་དངོས་པོ་མ་བརྟེན་
པའོ།¹³ །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །

༡ གཉིས་པ་དངོས་གཞི་ལ།¹⁴ ཐུན་མོང་གི་ཉམས་ལེན་དང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཉམས་
ལེན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཐུན་མོང་གི་ཉམས་ལེན་ལ། སྒོམ་གྱི་རྩ་བ་ཞིག་ནས་ཀྱི་ཉམས་བཙལ་ནས་
རྩ་གཅིག་གི་རྩ་ལ་འབྱོར་བསྒྲོམ་པ་དང་། གནས་འགྲུའི་རྩ་བ་དབྱེད་ནས་ལྷག་མཐོང་ངོས་གཟུང་¹⁵ །སྟེ་
སྒོམ་བྲལ་གྱི་རྩ་ལ་འབྱོར་བསྒྲོམ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་སྒོམ་གྱི་རྩ་བ་ཞིག་ནས་ཀྱི་ཉམས་བཙལ་ནས་
རྩ་གཅིག་གི་རྩ་ལ་འབྱོར་བསྒྲོམ་པ་ལ། རྟེན་ཅན་དང་རྟེན་མེད་གཉིས་ལས། དང་པོ་རྟེན་ཅན་ལ། རྒྱུང་
མེད་དང་རྒྱུང་ཅན་གྱོ། །དང་པོ་རྒྱུང་མེད་ལ་མ་དག་པ་རྟེན་ཤིང་བྱ་ལ་རྟེན་བཙལ་བ། དག་པ་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་སྒྱུ་གསུང་བྱ་གསལ་རྟེན་བཙལ་བ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་མ་དག་པ་རྟེན་ཤིང་བྱ་ལ་རྟེན་
བཙལ་བ་ནི། མདུན་དུ་རྟེན་ཆུང་དུ་ཞིག་དམིགས་པའི་རྟེན་དུ་གཞག་ལ། དེ་ལས་ཤེས་པ་ཕྱིར་ཡང་མི་སྟོ།
ནང་དུ་འང་མི་སྟེད་པར་དེ་ཁོ་ན་ལ་རྩ་གཅིག་དུ་བཏུ་བར་བྱ་ཞིང་། སྒྲ་མ་སྒྱུ་པོར་བསྐྱེལ། སངས་རྒྱལ་
དངོས་སུ་བསམ། མ་ནམ་མཁའ་མས་གསོལ་བ་གདབ། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་

པར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་དུ་གསོལ་ཞེས་དངོས་གྲུབ་ཞུས་ནས་བདག་ཉིད་ལ་བརྟེན། བྱགས་ཡིད་འདྲེས་
པར་བསམས་ལ། ཅི་ཙམ་མཉམ་པར་འཛོག་ཞུས་པ་དེ་ཙམ་དུ་གཞག་ལ། སེམས་ཀྱི་རང་ཚུལ་འབྲལ་
ལ་བྱུང་བ་རྣམས་སྒྲམ་ལ་ཁྱེད་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ། །བྱིང་ན་ཉལ་སྤངས་བསྟོད།^{༡༠} ས་སྤངས་གཡེར་ཆེ་
སར་བསྐྱོམ། ལྷགས་པ་ལ་གཞན་སྤངས་བཞིན་དུ་བས་བཞུར། རྟོད་ན་འགོལ་སར་འདུག ཉལ་སྤངས་
སྤང། རྟོད་ཆ་གཙོ་བོར་བྱའོ།

༡ གཉིས་པ་དག་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱ་གསུང་བྱགས་ལ་རྟེན་བཅའ་བ་ནི། སྐྱ་གཟུགས་
བརྟན། གསུང་ཡིག་འབྲུ། བྱགས་ཐིག་ལེ་ལ་རྟེན་བཅའ་བ་གསུམ་ལས། དང་པོ་སྐྱ་གཟུགས་བརྟན་
ལ་རྟེན་བཅའ་བ་ནི། སྐྱ་ལྷགས་མཁའ་རི་མོར་བྲིས་པའམ། ཡང་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱ་གསེར་བཙོ་མ་
དང་འདྲ་བར་སེར་བ། མཚན་དང་དཔེ་བྱད་གྱིས་བརྒྱན་པ། འོད་ཟེར་དང་བཅས་པ། ཆོས་གོས་
གསུམ་བཞོས་པ་མདུན་དུ་དམིགས་ཏེ་རྒྱན་དུ་ཡིད་ལ་བྱའོ། ༢ གཉིས་པ་གསུང་ཡིག་འབྲུ་ལ་རྟེན་
བཅའ་བ་ནི། མདུན་དུ་བྲེ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་སེན་མོ་ཙམ་པའི་སྟེང་དུ་སྐྱ་སྤྱོད་པ་ལྟ་བུ་བསྐྱོམ་
པའོ། ༣ གསུམ་པ་བྱགས་ཐིག་ལེ་ལ་རྟེན་བཅའ་བ་ནི། ཐིག་ལེ་བྱའི་སྐོང་འི་དབྱིབས་འདྲ་བ་སྤྲན་མ་
ཙམ་འོད་ཟེར་དང་བཅས་པའི་མཚན་མ་བྱད་པར་ཙན་ལ་སྤར་བཞིན་དུ་སེམས་འཛོན་འོ།

༤ གཉིས་པ་རྒྱུང་ཙན་ལ་དོ་རྗེའི་བརྒྱས་པ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། ལུས་པ་ཙན་ལ་བརྟེན་པའོ། །དང་
པོ་དོ་རྗེའི་བརྒྱས་པ་ལ་བརྟེན་པ་ནི། ལུས་དང་སེམས་རྣལ་དུ་གཞག་སྟེ་དབྱགས་རྩབ་པ་དང་དབྱུང་བ་
ལ་སེམས་གཏད་ནས་མཛོན་པར་འདུ་བྱ་བ་གཞན་མེད་པར། གཅིག་དང་གཉིས་ལ་སོགས་པ་ནས་ཉི་
ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དུག་བརྒྱའི་བར་དུ་བགྲང་བར་བྱའོ། །དེས་དབྱགས་ཕྱི་ནང་དུ་རྒྱ་བའི་གྲངས་ལ་མཁས་
པར་འགྱུར་ཞིང་། ༥ དེ་ནས་རི་སྤྱིད་དུ་འབྱུང་ཞིང་འཇུག ལུས་ཀྱི་ཐམས་ཅད་ནས་སམ། བྱོགས་གཅིག་
ནས་རྒྱ་བ་ཡིན་ཞེས་རྟོག་པས། དབྱགས་འཇུག་པ་དང་དབྱུང་བའི་རྗེས་སུ་འགོ་བར་བྱའོ། །དེས་
དབྱགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་མཁས་པར་འགྱུར་རོ། ༦ དེ་ནས་དབྱགས་དང་ཤེས་པ་བསྐྱེད་ནས་སྤྱི་
ཅེ་མོ་ནས་ཉེ་བའི་བར་དུ་འགོ་བ་དང་། འོང་བ་དང་གནས་པའི་རང་བཞིན་ལ་བརྟེན་པར་བྱའོ། །དེས་
ན་རྒྱུང་སོ་སོའི་ཁ་དོག་དང་རིང་བྱུང་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་མཐོང་རོ། ༧ དེ་ནས་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་ལྟ་སོ་སོར་

མ་འདྲེས་མར་བརྟགས་པས། དབུགས་ཕྱི་ནང་དུ་རྒྱ་བའི་འཕེལ་འགྲིབ་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ནས་
དབུགས་ཕྱིར་འགོ་བ་ཨོ་ཡིག་དཀར་པོ་དང་། ནང་དུ་འོང་བ་རྩི་ཡིག་སྟོན་པོ་དང་། གནས་པ་ལྷུ་ཡིག་
དམར་པོར་བསྐྱར་བས་དབུགས་ཕྱི་ནང་དུ་རྒྱ་བ་ཟད་པ་མཛོན་དུ་འགྱུར་རོ།།

༡༠ གཉིས་པ་བྱམ་པ་ཅན་ལ་བརྟེན་པ་ནི། རྒྱུ་རོ་ལན་གསུམ་དོར་ནས། སྤྱང་རྒྱུ་སྤྲ་ནས་
དལ་བྱས་བརྒྱུ་ལས། འོག་རྒྱུང་ཡར་འཐེན་ནས་ཅམ་ཐུབ་ཏུ་གཟུང་བ་ལ་འབད་དོ། །དེ་ལྟར་རབ་ཏུ་
གདུལ་བར་དཀའ་བའི་སེམས་ཞེས་བརྗོད་པ་དེ་ནི་རྒྱུང་ལས་གྲུད་དུ་མི་དམིགས་པའི་བྱིར། རྒྱུང་གི་
འཕོ་བ་ཟད་པས་སེམས་ཡུལ་ལ་འབྱུན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའང་ཟད་པར་འགྱུར་རོ།།

༡༡ གཉིས་པ་རྟེན་མེད་ལ། ཐོལ་སྒྲིམ་ཐད་གཅོད། གང་གར་བཟོ་མེད། གཞག་ཐབས་ཀྱི་
གནད་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ཐོལ་སྒྲིམ་ཐད་གཅོད་ནི། དེ་ལྟར་བསྒྲོམས་པས་སེམས་ཡུལ་གྱི་རྗེས་
སུ་སོང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྒྲིམ་ན། འཕྲོ་མཐུད་དུ་མི་འཇུག་པར་རྟོག་པ་གཅིག་ཀྱང་མ་སྒྲིམ་པར་
བྱེད་དགོས་སྤྲོམ་པའི་དྲན་པས་བཟུང་ནས། རྣམ་རྟོག་ཐོལ་གྱིས་སྒྲིམ་པའི་འཕྲོ་ཐད་ཐད་གཅོད་ཀྱི་ལ་
བསྒྲོམ་མོ། །༡༢ དེ་ཡུན་བསྐྱངས་ཀྱིན་བསྒྲོམས་པས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྗེ་མང་དུ་སོང་ནས་མཐར་རྣམ་
རྟོག་གཅིག་རྟེན་ལ་གཅིག་སྒྲིམ་པས་རྒྱན་མི་ཆོད་པ་ལྟ་བུ་འབྱུང་སྟེ། དེ་ནི་རྣམ་རྟོག་ངོས་ཟེན་པ་དག་
ངོ་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་འཕྲ། གནས་པ་དང་པོ་རི་གཟར་གྱི་རྒྱ་འབབ་པ་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱའོ། །དེའང་སྐད་ཅིག་མ་
རེ་རེ་ཅམ་སེམས་གནས་པས་རྣམ་རྟོག་གི་སྒྲིེ་འགག་ཤེས། དེའི་དབང་གིས་རྣམ་རྟོག་མང་དུ་སོང་བ་
འབྲེལ་གྱི་བྱུང་བ་མ་གཏོགས་རྣམ་རྟོག་རྒྱན་ཆགས་སུ་སྒྲིེ་བས་མང་ཏུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་རྟོག་
སྐད་ཅིག་ལ་སྒྲིེ། དེའི་བྱི་ལོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་ལ་འགག་པ་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པས་སོ།།

༡༣ གཉིས་པ་གང་གར་བཟོ་མེད་ནི། དེ་ནས་རྣམ་རྟོག་ཁོ་རང་གང་བྱེད་དུ་གཞག་ དབང་
དུ་འང་མ་སོང་། དགག་ཀྱང་མི་དགག་ རང་གི་སེམས་བྱུང་བར་གཞག་ནས་བསྒྲོམས་པས། རྣམ་པར་
རྟོག་པ་འཕྲོར་མི་ཉན་པར་ཞི་གནས་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་འབྱུང་། །༡༤ དེ་ནས་ཡང་རྣམ་རྟོག་ལ་
སོགས་པར་བྱུར་བྱུར་འགྱུར་འགོ། དེ་ལ་སྤྲ་མ་བཞེན་བསྒྲོམས་པས་གནས་རྒྱན་རི་རིང་དུ་འགོ་བ་ནི།
གནས་པ་བར་པ་རྒྱ་རྒྱུང་དལ་གྱིས་འབབ་པ་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ལྷུག་པར་འཛོག་པའི་གནད་

འདིས་སེམས་ཀྱི་དྲངས་སྟོགས་བྱེད་པ། ཆོས་རྗེས། སེམས་མ་བཅོས་ན་བདེ། ལུ་མ་རྟོགས་ན་དྲངས།¹⁹ །
ཞེས་དང་། རྣལ་འབྱོར་དབང་ཕྱག་ཆེན་པོས། མ་བཅོས་སོ་མར་གཞག་ན་རྟོགས་པ་འཆར། །ལུ་མ་རྟོགས་
བཞིན་བསྐྱངས་ན་ཡོངས་ཀྱང་འཆར། །དམིགས་གཏད་མཚན་མ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སྟོངས་ལ། །རྟོག་
ཏུ་མ་ཉམ་པར་ཞོག་དང་རྣལ་འབྱོར་པ།²⁰ །ཞེས་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་བསྟོམས་པའི་ལུ་མ་གཉིས་ཀ་ས་ར་
ཏུའི་ཞབས་ཀྱིས། བཅིངས་པར་གྱུར་ན་ཕྱོགས་བཅུར་འགྲོ་བར་རྩོམ། །ཐོངས་²¹ པར་གྱུར་ན་མི་མི་གཡོ་
བརྟན་པར་གནས། །ཁོ་བསྟོག་ར་མོང་ལྟ་བུར་བདག་གིས་རྟོགས།²² །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནོ།།

19 གསུམ་པ་གཞག་ཐབས་ཀྱི་གནད་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་བྲམ་ཟེ་སྐྱད་པ་ལལ་བ་ལྟར་
གཞག་པ་ནི། སྐྱད་པ་ལ་གྲིམས་ལྟོད་སྟོམས་པ་ཞིག་དགོས་པ་ལྟར། སྟོམ་པ་ལའང་གྲིམས་དྲགས་ན་
རྟོག་པར་འཆར། ལྟོད་དྲགས་ན་སྟོམས་ལས་སུ་ལུས་པས་གྲིམས་ལྟོད་སྟོམས་པར་བྱའོ། །དེའང་ལས་
དང་པོ་པ་ལ། དང་པོར་ཐོལ་སྐྱེས་ཐད་གཅོད་ཀྱིས་བསྐྱེམས། དེ་ལ་སུན་པ་དང་གང་ཤར་བཟེ་མེད་
ཀྱིས་གྲོད། དེ་ལྟ་བུའི་རེས་འཛིག་གིས་ཅི་ཞིག་ནས་གྲིམས་ལྟོད་རང་ལུགས་སུ་སྟོམས་པར་འབྱུང་བ་
ལ་དགོངས་ནས། སེམས་སྐྱེམས་²³ རས་ལྟོད་གྲོད་པ་བྲམ་ཟེ་སྐྱད་པ་ལལ་བ་ལྟར་གཞག་པ་ཞེས་
གསུངས་སོ། །20 གཉིས་པ་སོག་པོན་ཐག་པ་ཆད་པ་ལྟར་གཞག་པ་ནི། དེ་ལྟར་ལྟར་གྱི་གཉེན་པོ་
ཐམས་ཅད་ནམ་རྟོག་སྐྱེས་འདུག་པས་མ་ཡངས་པ་བྱེད་དགོས་སྟམ་པ་ཁོ་ན་སྟེ། རས་རྟོག་འགགས་
ནས་གཉེན་པོ་སྟེ་བ་པ་ལས་མ་བྱུང་བས། དྲན་པ་ཕྱིས་སྟེག་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟོམ་གྱི་དྲི་མ་ཡིན་པས། དེ་
ལྟ་བུའི་དྲན་ཤེས་སྤངས་ནས་ཞི་གནས་ཀྱི་རྒྱན་དེ་ཀ་ལ་རང་བབས་སུ་གཞོག་པ་ནི་སེམས་བྱ་རྩོལ་
དང་བྲལ་བར་འཛིག་པ་སོག་པོན་ཐག་པ་བཅད་པ་²⁴ ལྟ་བུ་ཞེས་བྱའོ། །21 གསུམ་པ་བྱ་རྒྱུང་ལྟ་ཁང་
བལྟ་བ་ལྟར་གཞག་པ་ནི། སེམས་ཀྱི་གྲང་པོ་དྲན་ཤེས་ཀྱི་ཀ་ལ་དམ་པོར་ཐོགས་པས་རྒྱུང་རང་མལ་
དུ་ཟིན། དེའི་དབང་གིས་དུ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྟོང་གཟུགས་དང་། བདེ་བས་བརྒྱལ་བ་ཙམ་དང་། མི་
རྟོག་པ་ལུས་སེམས་ཡོད་དུ་མི་ཆོར་བ་བར་སྤང་སྟོང་པ་ལ་འདུག་པ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་ཉམས་ཀྱི་སྤང་
བཅི་ཤར་ཡང་དགའ་བ་དང་སྟོན་དུ་བལྟས་ནས། ཆེད་དུ་འཛིན་པ་དང་སྤང་ཆ་འགོག་པ་གང་ཡང་མི་
བྱ་བས། སྤང་ཆ་མ་འགགས་ལ་འཛིན་པ་མེད་པ་བྱ་རྒྱུང་ལྟ་ཁང་བལྟ་བ་ལྟར་གཞག་པ་ཞེས་བྱའོ།།

༡༥ བཞི་པ་གྲང་པོ་ཆེ་ལ་ཆེར་མ་བཏབ་པ་ལྟ་བུར་གཞག་པ་ནི། གནས་ཐོག་ཏུ་རྟོག་པ་སྒྲིམ་པ་དང་། རོ་ཤེས་པའི་བྱན་པ་དུས་མཉམ་དུ་ལངས། སྤང་གཉེན་བྲང་འཕྲོད་པས། རྣམ་རྟོག་གཅིག་ནས་གཉིས་སུ་བརྒྱུད་མ་བྱུང། གཉེན་པོ་རྩོལ་བས་བསྐྱབ་མ་དགོས་པར་རང་བྱུང་བས་བྱན་པ་རྒྱུར་བཅངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རྣམ་རྟོག་བྱུང་ཆོར་ལ་དགག་སྐྱབ་མི་བྱེད་པར་འཛོག་པ་སྤང་པོ་ཆེ་ལ་ཆེར་མ་བཏབ་པ་ལྟ་བུར་གཞག་པའི་དོན་ནོ།།

དེ་ལ་གནས་པ་ཐ་མ་^{༡༥}་རྒྱ་མཚོ་རྒྱབས་དང་བྲལ་བ་ལྟ་བུ་ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དེ་དུས་གནས་ཐོག་ཏུ་འགྱུ་བའི་རང་རོ་ཤེས། འགྱུ་ཐོག་ཏུ་གནས་པའི་རང་ས་ཟིན་པས་གནས་འགྱུའི་བར་ལག་འགྲེལ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྩེ་གཅིག་གི་རང་རོ་འཕྲོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་དུས་ཀྱི་གནས་པ་དང་འགྱུ་བ་རོ་ཤེས་མཁན་དེ་ལ་རྒྱལ་བ་ཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་འཕམ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་དང་རང་རིག་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་འང་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། དེས་ན་དེ་ཡིས་ལུས་དང་སེམས། ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་ཆེ་ཐོབ་ནས། ཡིད་ལ་བྱེད་དང་བཅས་དབྱེད་ཤེས་བྱ།^{༡༦} ཞེས་གསུངས་པའོ།།

༡༦ གཉིས་པ་གནས་འགྱུའི་རྩ་བ་དབྱེད་དེ་ལྷག་མཐོང་ངོས་གཟུང་ནས་སྒྲིམ་བྲལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་བསྒྲོམས་པ་ལ། གནས་འགྱུའི་རྩ་བ་དབྱེད་པ། ལྷག་མཐོང་ངོས་འཛིན་པ། སྒྲིམ་བྲལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་བསྒྲོམ་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་གནས་འགྱུའི་རྩ་བ་དབྱེད་པ་ནི། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཞི་གནས་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཏུ་ལངས་པ་དེས། གནས་ན་གནས་པའི་ངོ་བོ་ཅི་ལྟ་བུ་ཞིག་རྒྱལ་ཇི་ལྟར་གནས། དེ་ལས་ཇི་ལྟར་འགྱུ་འགྱུ་བའི་ཆོ་གནས་པ་ལས་གཡེལ་ཏེ་འགྱུ་འཕམ། གནས་བཞིན་པར་འགྱུ་འགྱུ་བ་དེ་གནས་པ་ལས་གཞན་ཡིན་ནམ་མ་ཡིན། དེ་ཀའི་ངོ་བོ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་མཐར་འགག་པའི་རྒྱལ་གང་ཡིན་ཞེས་དབྱེད་ཅིང་། ༡༧ གནས་པ་ལས་གཞན་དུ་འགྱུ་བ་དང་། འགྱུ་བ་ལས་གཞན་དུ་གནས་པ་གཞག་ཏུ་མེད་པས། གནས་འགྱུའི་ངོ་བོ་མ་རྟོག་པ་དེའི་ཆོ། ལྷ་མཁན་གྱི་རིག་པ་དེ་ཉིད་བལྟ་བུའི་གནས་འགྱུ་ལས་གཞན་དུ་འཕམ། གནས་འགྱུ་ཉིད་ཡིན་ནམ་ཞེས། རང་རིག་པའི་མིག་གིས་དབྱེད་པས་ཅི་འང་མ་རྟོག་པས་བལྟ་བུ་ལྟ་བུའི་དབྱེད་མེད་དུ་རྟོགས། དེའི་ངོ་བོ་གང་དུ་འང་གཞག་ཏུ་མེད་པས་སྒོ་འདས་གྱི་ལྟ་བུ་འཕམ། ལྷ་བ་ཁས་ལེན་དང་བྲལ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྒྱལ་བའི་དབང་པོས། སྒྲིམ་བྲལ་གྱི་ལྟ་

༡༧ གཉིས་པ་ལྷག་མཐོང་ངོས་གཟུང་བ་ནི། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལམ། ཉོན་མོངས་པ་རི་ལྟ་བུ་སྤྱི་
ཀྱང་མི་སྤང་ཁིང་། དེའི་དབང་དུ་མི་གཏང་^༡ བར་གང་གར་དེ་ཉིད་བཟོ་མེད་དུ་གཞག་སྤྱི་བའི་སྤང་
ཅིག་དེ་ཀར་ངོ་ཤེས་པར་བྱས་པས། དེ་རང་མ་སྤངས་གནས་སུ་དག་པའི་སྤོང་པ་ཉིད་དུ་འཆར་ཁིང་།
ཚུལ་དེས་འགལ་གྱིན་ཐམས་ཅད་ལམ་དུ་འཁྱེར་བར་རུས་པས་གྱེན་ལམ་དུ་སྤོངས་པ་ཟེར། རྣམ་པར་
རྟོག་པ་ཉིད་རང་གིས་ངོ་ཤེས་པ་ཙམ་གྱིས་གྲོལ་བས་སྤང་གཉིས་དཔྱེར་མེད་དུ་རྟོགས་པ་འདི་ནི། རོ་
རྩེ་ཐོག་པའི་ཉམས་ལེན་གྱི་སྤྱིང་པོ་བརྒྱུག་པའི་བརྒྱུ་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ནས་རང་གི་སེམས་ཉིད་གྱི་
རང་བཞིན་མ་རྟོགས་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སྤྱིང་རྩེ་ལྷག་པར་སྤྱི་ཁིང་། ལུས་རྒྱལ་ཡིད་སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་གྱི་ཆེད་དུ་བསྤྱེད་པའི་རིམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཐབས་གྱི་བྱ་བས་འདའ་ཡང་། ཤེས་
རབ་གྱི་ཚུལ་དེས་བདེན་པར་ཞེན་པ་ཡོངས་སུ་སྤངས་པའི་དབང་གིས་སྤྲུགས་གྱིས་ཟེན་པའི་དུག་
སྤྱད་པས་ཉོན་མོངས་པར་མི་འགྱུར་པ་ལྟར་རོ། །ཚུལ་འདི་ལྟ་བུའི་ཉམས་ལེན་ལ་དགོངས་ནས་ལམ་
གང་གར་ལ་སྤང་སྤང་མེད་པ་ཞེས་གསུངས་སོ། །

༢༢ གཞུམ་པ་སྒྲོམ་བྲལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་བསྒྲུབ་པ་ལ། རྣམ་གཞུམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེད་པ་དང་།

དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱད་པ། གཅིག་ཐ་དད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱད་པ་དང་གསུམ་ལས།
 དང་པོ་དུས་གསུམ་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱད་པ་ནི། འདས་པའི་སེམས་ནི་འགགས་ཤིང་ཞིག་མ་འོངས་པའི་
 སེམས་ནི་མ་སྐྱེས་ཤིང་མ་བྱུང་། ད་ལྟ་བའི་སེམས་ནི་དོས་འཛིན་དུ་ཅིང་མེད་ལ། དེ་བཞིན་དུ་
 བརྟགས་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚུལ་ཡང་དེ་འདྲ་བ་ཞིག་སྟེ། ཐམས་ཅད་ཀྱང་བདེན་པ་མ་ཡིན་པ་
 རང་གི་སྒྲོས་བརྟགས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པས། སྐྱེ་བ་དང་། འགག་པ་དང་། གནས་པ་ཅིང་གྲུབ་པ་མ་
 ཡིན་ནོ་སྟུང་དུ་རིག་པ་ནི། ས་ར་ཉས། དངོས་པོར་སྐྱེས་པ་མ་འདྲི་ལྟར་རང་བཞིན་ན། །དངོས་པོ་
 རྣམས་སྤངས་ཕྱིས་ནས་ཅི་ཞིག་སྟེ། །གདོད་ནས་སྐྱེ་མེད་རང་བཞིན་ཡིན་པ་ལ། །དེ་རིང་སྤྲ་མ་མགོན་
 པོས་བརྟན་པས་རྟོགས།^{༡༥} །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དུ་དབྱེད་པའོ།

༡༥ གཉིས་པ་དངོས་པོ་དངོས་མེད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱད་པ་ནི། དེའང་རང་གི་སེམས་ནི་ཡོད་པ་
 དངོས་པོར་གྲུབ་པམ་མེད་པ་དངོས་མེད་དུ་གྲུབ། དངོས་པོར་གྲུབ་ན་གཟུང་བ་འཛིན་པ་གང་དུ་གྲུབ།
 གཟུང་བར་གྲུབ་ན་དབྱིབས་ཁ་དོག་ཅི་ལྟ་བུ། འཛིན་པའང་དེར་སྦྲང་བ་ཉིད་དུ་ཟད་ལ། དངོས་པོ་མེད་
 པ་ཞིག་ན་སྣ་ཚོགས་སུ་སྦྲང་བ་འདི་གང་གིས་བྱས་ཞེས་བརྟགས་པས། རོ་བོར་གྲུབ་པ་ཞིག་ཡོད་ན་
 དངོས་པོར་གཞག་དུ་རུང་སྟེ། རིག་པས་བརྟགས་པའི་དོན་ཅིང་གྲུབ་པ་མེད་པས་ཡོད་པ་དངོས་པོའི་
 ཆོས་སུ་གཞག་དུ་མ་རྟོག་། རང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པས་མེད་པ་དངོས་མེད་ཀྱི་
 རྟོགས་སུ་མ་ཐོང་། དེས་ན་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་གཉིས་ཀ་དང་བྲལ་བས་རྟག་པ་དང་ཆད་
 པའི་ལམ་དུ་མ་ལྟར་བ་དབུ་མའི་ལམ་ཞེས་བྱ་ལ། དེའང་རྟགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགོ་བ་དང་ཕྱོག་པས་
 གཏན་ལ་ཐབ་པ་མ་ཡིན་པར་སྤྲ་མའི་མན་ངག་གིས་ལག་པའི་མཐིལ་དུ་གནས་པའི་གཏེར་མཐོང་བ་
 དང་འདྲ་བས་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ། །སྤྲ་མས་སྤྲས་པ་གང་གི་སྟིང་ཞུགས་པ། །ལག་པའི་མཐིལ་དུ་གནས་
 པའི་གཏེར་མཐོང་འདྲ།^{༡༦} །ཞེས་གསུངས་སོ།

༡༦ གསུམ་པ་གཅིག་ཐ་དད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱད་པ་ནི། སེམས་འདི་གཅིག་པོ་ཞིག་གམ། དུ་མ་
 ཞིག་གཅིག་པུ་ཡིན་ན། སེམས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་སྣ་ཚོགས་སུ་སྦྲང་བ་ལ་བརྟགས་པ་ཉིད་དེ། རི་ལྟར་
 གཅིག་དུ་གཞག་ དུ་མ་ཞིག་ན་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རང་གི་རོ་བོ་སྦྲང་བ་ཉིད་དུ་མཉམ་པར་རི་ལྟར་

འབྱུང་བརྟགས་པས། ཐ་དད་དང་བཅས་པ་དང་། མཐའ་དང་བྲལ་བ་ལས་འདས་པས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་
པོ་རབ་ཏུ་མི་གནས་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པའི་མཉམ་གཞག་ཏུ་སོ་སོར་རིག་
པའི་ཡེ་ཤེས་འབའ་ཞིག་ལས་གཞན་ཅིང་མི་སྣང་བས་སྣང་བ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་ལ། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ལམ་
འདིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པ་དག་པའི་ཕྱིར་སྦྱུ་མ་ལྟ་བུར་སྣང་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་
ཡང་། མདུན་དང་རྒྱབ་དང་ཕྱོགས་བཅུ་བྱུ། གང་གང་མཐོང་བ་དེ་དེ་ཉིད། །དེ་རིང་མགོན་པོ་དང་ལྟར་
འབྱུང་བ་ཆད། །དེ་ནི་སྤྱི་ལའང་འདྲི་བར་མི་བྱའོ།^{༡༥} །ཞེས་གསུངས་སོ།

༡༥ གཉིས་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཉམས་ལེན་ལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྣང་སེམས་དབྱེར་མེད་
དུ་རྩོལ་མས་པ་རོ་གཅིག་གི་རྣལ་འབྱོར་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་གཉེན་མ་ལྟར་ཅིག་སྦྱེས་པ་ཆོས་ཀྱི་
སྦྱར་གཏན་ལ་ཐབ་པ་སྦྱོམ་མེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྣང་སེམས་
དབྱེར་མེད་དུ་རྩོལ་མས་པ་རོ་གཅིག་གི་རྣལ་འབྱོར་ལ། གཉིད་དང་མི་ལམ་གྱི་དཔེས་སྣང་བ་སེམས་
སྤྱོད་སྤྱད། ལྷ་དང་བྱུག་རོམ་གྱིས་དཔེས་སྣང་སྤྱོད་བྱུང་འཇུག་ཏུ་རྩོད་སྤྱད། ལྷ་དང་རྒྱབས་ཀྱི་དཔེས་ཆོས་
ཐམས་ཅད་རོ་མཉམ་དུ་གཏན་ལ་དབབ་པ་དང་གསུམ་ལས།

དང་པོ་གཉིད་དང་མི་ལམ་གྱི་དཔེས་སྣང་བ་སེམས་སྤྱོད་སྤྱད་པ་ནི། གཉིད་ཀྱི་དུས་སྤྱི་རི་ལྟར་
སྣང་ཡང་སེམས་ལས་ལོགས་སྤྱོད་པ་ལྟར། ད་ལྟར་གྱི་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གཉི་ལྟ་གི་གཉིད་
ལོག་པའི་མི་ལམ་ཡིན་ཞིང་། རང་སེམས་ལས་གཞན་དུ་མེད་པས། སྣང་བ་གང་སྣང་གི་ཡུལ་ཐོག་དེ་
ཀར་སྤོད་ནས་གཞག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱིའི་ཡུལ་སྣང་དང་། རང་གི་སེམས་ཞེས་གཉིས་སྤྱོད་དུ་མེད་
པར་རོ་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པར་འབྱུང་ཏེ། རྣལ་འབྱོར་དབང་སྦྱུག་གིས། མདངས་མི་ལམ་ཉམས་སྤྱོད་
བ་དེ། །སྣང་བ་སེམས་སྤྱོད་སྤྱོད་པའི། །སྤྱོད་དཔོན་ཅིག་ལགས་ཏེ་གོ་ལགས་སམ།^{༡༦} །ཞེས་དང་།
ཁམས་གསུམ་མ་ལུས་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི། །འདོད་ཆགས་ཆེན་པོ་གཅིག་ཏུ་ཁ་དོག་སྦྱར་ཅིག་
དང་།^{༡༧} །ཞེས་གསུངས་སོ། ། ༡༦ གཉིས་པ་ལྷ་དང་བྱུག་རོམ་གྱི་དཔེས་སྣང་སྤྱོད་བྱུང་འཇུག་ཏུ་རྩོད་
སྤྱད་པ་ནི། རི་ལྟར་སྣང་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྣང་བའི་དུས་དེ་ཉིད་དུ་རོ་བོ་ཅིང་ཡང་མ་གྲུབ་པས་སྤྱོད་

པ་ཞེས་བྱ་ལ། ཅིར་ཡང་མ་གྲུབ་བཞིན་དུ་ཅིར་ཡང་སྤང་གི་འདུག་པས་སྤང་སྟོང་བྱང་འཇུག་གམ་རོ་
གཅིག་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་བྱག་པ་དང་ཆུ་བཞིན་ནོ། །ཆུ་ལ་དེས་བདེ་སྟོང་གསལ་སྟོང་རིག་སྟོང་
བྱང་འཇུག་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱ་བས་དུ་མ་རོ་གཅིག་ཏུ་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་ལོ། །རྟོགས་པར་གྱུར་ན་ཐམས་
ཅད་དེ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་གཞན་ཞིག་སྤྲོས་ཀྱང་རྟོག་མི་འགྱུར། །སྟོག་པ་དེ་ཡིན་འཛིན་དང་བསྟོམ་
པའང་དེ།^{༡༩} །ཞེས་གསུངས་སོ། །^{༢༠} གསུམ་པ་རྒྱ་དང་རྒྱབས་ཀྱི་དཔེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རོ་མཉམ་
དུ་གཏན་ལ་དབབ་པ་ནི། རྒྱ་རྒྱབས་རྒྱ་ཉིད་ལས་ཤར་བ་བཞིན་དུ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་སེམས་
ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པར་ཤར་བའི་ཆུ་ཀྱིས་བྱས་པར་རྟོགས་པ་སྟེ། ས་ར་ཉས། རི་
སྒྲིད་སེམས་ལས་རྣམ་འཕྲོས་པ། །དེ་སྒྲིད་མགོན་པོའི་རང་བཞིན་ཏེ།^{༢༡} །ཞེས་གསུངས་པས། འདི་
ལ་ཆོས་ཉིད་གཅིག་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱན་ཏུ་འགོ་བ་རོ་གཅིག་དུ་མར་ཤར་བ་ཞེས་བྱ་ལོ། །འདི་རྟོགས་
པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་རྗེས་ཤེས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱན་ཏུ་འགོ་བར་འཆར་རོ། །

^{༢༢} གཉིས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཏུག་མ་ལྟན་ཅིག་སྒྲིས་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱར་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་
སྒོམ་མེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ཉམས་སུ་གྱུར་བ་ནི། སྤང་བྱ་ཉོན་མོངས་པ་ཟད་པས་སྤོང་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་
ཟད་ནས་ལམ་ཆད་དེ། དེ་ལས་གཞན་དུ་བྱིན་ས་མེད། འཇུག་པ་ཆད་དེ། དེ་ལས་གོང་དུ་འཕུལ་ས་མེད་
པ་མི་གནས་པའི་བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །
དེའང་བསྐྱེད་སྟོང་གི་གཞུང་ལས། གྱེ་ཉོ་འདི་ནི་རང་རིག་ཡེ་ཤེས་ཏེ། །ངག་གི་ལམ་འདས་ཡིད་ཀྱི་སྦྱོད་
ཡུལ་མིན། །ཉི་མེ་ངས་ནི་ཅི་ཡང་བསྟན་དུ་མེད། །རང་གིས་རང་ཉིད་མཆོན་ཏེ་ཤེས་པར་བྱོས།^{༢༣} །ཞེས་
དང་། མི་མནོ་མི་བསམ་མི་དབྱུང་ཅིང་། །མི་བསྟོམ་མི་སེམས་རང་བབས་གཞག་^{༢༤} །ཅེས་
གསུངས་པའི་དོན་ནོ། །

^{༢༥} གསུམ་པ་རྗེས་ལ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དངོས་གཞུང་ཞིང་རང་དོ་སྤྲད་པ། གཤམ་དང་གོལ་གོར་
དབྱེད་པ། ཉམས་རྟོགས་གོ་བ་གསུམ་ཀྱི་ཤན་འབྱེད་པ་དང་གསུམ་ལས།

དང་པོ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དངོས་གཞུང་ཞིང་རང་དོ་སྤྲད་པ་ནི། གཞི་གཏན་ལ་དབབ་པ། ལམ་

ཉམས་སྒྲུབ་པ། ཉམས་སྒྲུབ་གི་སྒྲུབ་པ་འབྱེད་པ། ས་ལམ་གྱི་དོན་ཉམས་འབྱེད་པ། འབྲས་བུ་མཛོན་
 དུ་གྱུར་པའི་རྣལ་འབྱོར་བཞི་ཚན་རྣམས་སོ།། ༣༠ གཉིས་པ་གེགས་དང་གོལ་ཤོར་དབྱེད་པ་ནི། ལྷ་
 བ་དགའ་ལངས་ཀྱི་གེགས་སྒྲུབ་པ་སེམས་སྒྲུབ་ཤེས་པས་སེལ། རྣམ་རྟོག་དགའ་ལངས་རྣམ་རྟོག་ཚོས་
 སྒྲུབ་ཤེས་པས་དང་། ལྷ་བ་དགའ་ལངས་སྒྲུབ་སྟོང་བྱུང་འཇུག་ཏུ་ཤེས་པས་སེལ་ཞིང་། གོལ་ས་
 གསུམ་ནི་ཞིག་ནས་ཀྱི་ཉམས་ལ་ཞེན་པ་སྟེ། ལྷག་མཐོང་དུ་ན་སྒྲུབ་པས་སེལ་ལོ། །ཤོར་ས་བཞི་སྟོང་
 ཉིད་གཤིས་ལ་ཤོར་བ་སྟོང་ཉིད་སྟོང་རྗེ་ལངས་པས་གཅོད། རྒྱུ་འདེབས་སྒྲུབ་ཤོར་བ་ཡིན་ལུགས་
 ཡིན་བཞིན་པར་རྟོགས་པས་གཅོད། གཉིན་པོར་ཤོར་བ་སྒྲུབ་གཉིན་དབྱེར་མེད་དང་། ལམ་དུ་ཤོར་
 བ་ཤར་གོལ་དུ་ས་མཉམ་དུ་རྟོགས་པས་ཞེགས་པར་འགྱུར་རོ།། ༣༡ གསུམ་པ་ཉམས་རྟོགས་གོ་བ་
 གསུམ་གྱི་ཤར་དབྱེ་བ་ནི། སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཐོས་བསམ་གྱིས་རྟོགས་པ་གོ་བ། དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་
 དུ་རྟོགས་པ་ཅེ་གཅིག་སྟེ་ཉམས། མཛོན་སྒྲུབ་རྟོགས་པ་སྒྲོས་བྲལ་མན་ཆད་ལ་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་ལ།
 སྒྲུབ་འཇུག་པ་གཅིག་པའི་དབང་གིས་ཐམས་ཅད་ལ་རྟོགས་པ་སྒྱུར་ཡང་འགལ་བ་མེད་དོ།།

༣༢ དེ་ཡང་ཁ་ཆེ་ཟངས་དཀར་གྱི་རྒྱལ་པོ་གཞན་པན་བཟང་པོས་གྱུར་ཀྱུམ་གྱི་གེ་སར་ཁལ་
 གཅིག་ལྷག་པའི་ཡོན་དང་བཅས་ཏེ། ཕྱག་ཆེན་དང་ཚོས་དྲུག་ལ་ཟིན་བྲིས་དགོས་ཞེས་བསྒྲུལ་བ་དང་།
 གསུང་རྒྱལ་ལ་བསྟན་པའི་སྒྲུག་བྲིས་མང་པོ་ལ་ཡིད་བརྟན་དུ་རུང་བ་ཅིའང་མ་མཐོང་ནས། བྱི་རབས་
 ལ་པན་པའི་ཆེད་ཁོ་ནར་བསྐྱོད་དཀར་པོས། ཡུལ་ལྷོ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱུད་མཁར་རྩ་བྱང་རྩལ་གྱི་སྟོང་པོ་ལ་
 འཇུག་པའི་ཆོ་སྒྲུབ་བ་དག་ལེགས་སྒྲུབ་ཅིག། །།

༥ བར་འདི་རྒྱ་སྒྲོར་ལ་དྲགས་ཐེག་མཚོག་དགོན་གྱི་བྲ། །བསྐྱོད་རྒྱལ་གྱིས་བཞེངས་དགོ་
 བའི་འོད་སྟོང་གི། །བཤད་སྒྲུབ་པད་ཚལ་བཞད་ཅིང་རྒྱལ་ཁམས་བདེ་སྦྱིད་ལྟོན། །མཐར་ཐུག་མཁའ་
 མཉམ་འགྲོ་ཀྱན་བྱང་རྩལ་ལྷུང་ཐོབ་ཤོག། །།སཌ་མདྲ་ལོ།

ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལྟན་ཅིག་སྒྲིམ་སྒྲོར་གྱི་ཁྲིད་ཡིག

ཀམ་པ་རང་རྩུ་དོ་རྩེ།

༡༡༡། །སྤྱོད་པ་དམ་པ་རྣམས་ལ་ཕྱག་འཆོལ་ལོ། །ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དོ་རྩེ་འཆང་གིས། དཔལ་ཏེ་ལོ་པ་ཆེན་པོ་ལ་གསུངས། དེས་དཔལ་རྣ་རོ་པ་ལ་དགའ་བ་བཅུ་གཉིས་སྟོད་པའི་རྩེས་ལ་རང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལྟན་ཅིག་སྒྲིམ་པ་མངོན་སུམ་དུ་རོ་སྟོད་ཅིང་རྫོགས་པའི་དོན་རྩེས་སུ་འབྱུག་པ་རྣམས་ལ་རོ་སྟོད་པ་འདི་ལ་གསུམ་སྟེ། སྟོན་འགོ་དང་དངོས་གཞི་ཞི་གནས་གྱི་སེམས་བཙའ་ཞིང་། དེ་ལ་ལྟག་མཐོང་གི་དོན་ལྟན་ཅིག་སྒྲིམ་པ་རོ་སྟོད་པ་དང་། རྩེས་གྱི་དོན་བསྟན་པའོ།།

དང་པོ་ནི། ཡང་དག་པའི་སྤྱོད་པ་མཆོན་ཉིད་དང་ལྟན་པས་སྟོབ་མ་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་ཅིང་ཆེ་འདིའི་བྱ་བ་སྤངས་ནས་སྤྱོད་པའི་བྱང་ཆུབ་དོན་དུ་གཉེར་བ་ལ་བསྟན་པར་བྱ་སྟེ། ཐོག་མར་ཚུལ་ཁྲིམས་གྱི་སྟོན་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཐོབ་ཅིང་། དབང་གིས་རྒྱུད་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པར་བྱས་ལ། དཔེན་ཞིང་ཉམས་དགའ་བའི་གནས་སུ་ཉམས་སུ་སྤང་བར་བྱའོ། །ཐོག་མར་ལུས་དག་ཡིད་གྱི་འཛིག་རྟེན་གྱིས་ཁྲི་བ་བཙད་ལ། སྟན་བདེ་བ་ལ་ལུས་གྱི་གནད། རྒྱུ་པ་སྒྲིལ་གྱུང་། ལག་པ་མཉམ་བཞག་རྟེན་པ་བསྐྱེད་ལ། མགྲིན་པ་དགུག་མིག་སྒྲ་རྩེར་གཏད་ནས་རང་ལུགས་སུ་བཞག་པ་ནི་ལུས་གྱི་གནད་དོ།།

དེ་ནས་སྒྲི་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོར་འབྱམས་ཤིང་སྤྱག་བསྐྱེད་པ་དཔག་དུ་མེད་པ་སྟོང་ལ། རང་གི་སེམས་སངས་རྒྱས་གྱི་སྟོང་པོ་མ་རྫོགས་པས། ང་དང་བདག་དུ་འཛིན་པ་བསྐྱེད་ནས་འཁོར་བ་མཐའ་མེད་དུ་འབྱམས་པའི་སེམས་ཅན་འདི་རྣམས་སྟོང་རེ་རྩེ་ཨང་སྟུམ་པ་ཞེ་གསུམ་པ་ནས་བསྐྱོམ། དེ་ལྟར་སྟོང་རྩེ་བ་ལ་སྒྱུབས་དམ་པ་སངས་རྒྱས་རྣམས་དྲིན་ཆེ། དེའི་གདམས་དག་མངོན་སུམ་དུ་སྟོན་པའི་སྤྱོད་པ་འདིས་བདག་ལ་སངས་རྒྱས་གྱི་བྱ་བ་མཛད་པས་ན་དེ་བས་གྱུང་དྲིན་རེ་ཆེ་སྟུམ་དུ་མོས་པ་བསྐྱེད་ནས། སྟོབ་སྤྱོད་པ་རོ་རྩེ་འཆང་ངས། དོ་རྩེ་སེམས་དཔའི་རྣམ་པ་འཕམ།

ཅ་བའི་སྒྲ་མ་ཉིད་དུ་སྒྲ་ལ་རང་བཞིན་མེད་པའི་ནམ་པ། ཕྱོགས་བཅུའི་རྒྱལ་བ་སྤྲས་དང་བཅས་པ་
ནམས་དང་། བཀའ་བརྒྱུད་ཐམས་ཅད་དང་དབྱེར་མེད་པར་བསྐྱོམས་ལ་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་དང་
བཅས་པ་འབྲེལ་ཞིང་། དག་ཏུ།

འོག་མིན་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ཕོ་བྲང་ན། །དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད། །རང་
སེམས་ཆོས་སྒྲུ་མངོན་དུ་སྟོན་མཛད་པ། །དཔལ་ལྷན་སྤྲུལ་པ་ལ་ཕྱག་འཇལ། །ལུས་དང་ལོངས་
སྤྱོད་ཡིད་གྱིས་སྒྲུལ་པ་ཡིས། །མཆོད་པ་ཀུན་གྱིས་མཆོད་ཅིང་བསྟོད་པར་བགྱི། །སྤར་བྱས་སྤྲིག་པ་མ་
ལུས་བཤགས་པར་བགྱི། །སྤྲིག་པ་གཞན་ཡང་སྤྲན་ཆད་མི་བགྱིད་དོ། །འགྲོ་ཀུན་དགེ་བ་ཀུན་ལ་ཡིད་
རང་ཞིང་། །བྱང་ཆུབ་མཆོག་གི་རྒྱར་ནི་བསྟོ་བར་བགྱི། །ཁྱ་ངན་མི་འདའ་བཞུགས་པར་གསོལ་བ་
འདེབས། །ཐེག་མཆོག་སྤྲུ་མེད་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བར་བསྒྲུལ། །བྱམས་དང་སྤྱིང་ཆེ་ཕྱོགས་མེད་
འབྱོངས་པ་དང་། །དོན་དམ་ལྷན་ཅིག་སྤྲུས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ། །རྒྱལ་བ་སྤྲས་བཅས་ནམས་ཀྱིས་
རྟོགས་པ་ལྟར། །བདག་གིས་མངོན་སུམ་རྟོགས་པར་བྱིན་གྱིས་རྟོབས། །སྒྲུ་ལུས་སྒྲུལ་སྒྲུར་རྟོགས་
པར་བྱིན་གྱིས་རྟོབས། །ཐོག་ཚེལ་ལོངས་སྒྲུ་རྟོགས་པར་བྱིན་གྱིས་རྟོབས། །རང་སེམས་ཆོས་སྒྲུར་
རྟོགས་པར་བྱིན་གྱིས་རྟོབས། །སྒྲུ་གསུམ་དབྱེར་མེད་འཆར་བར་བྱིན་གྱིས་རྟོབས། །ཞེས་བརྗོད་ནས།
སེམས་ཅེ་གཅིག་ཏུ་སྤྲུ་མའི་ནལ་འབྱོར་གྱི་རང་ལ་མཉམ་པར་བཞག་གོ། །དེ་ལ་མི་གསལ་བའམ་རྟོག་
པ་འབྲོ་ན་སྤྲུ་མའི་ནལ་འབྱོར་འོད་དུ་ཞུ་ནས་སེམས་མ་བཅོས་པར་གྲོད་ལ་བསྐྱོམ་མོ། །བྱན་འཛིག་
པའི་ཆོ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་གྱུར་ཅིག་ཅེས་བརྗོད་ལ་བསྟོ་བས་ཟིན་པར་བྱའོ།

དེ་ལྟར་ལུས་གནད་དང་སྤྲུ་མའི་ནལ་འབྱོར་ཁོ་ནས་ཀྱང་ཉིང་རེ་འཛིན་སྟེ་ཉེ། །འདུལ་བ་ལུང་
ལས། ཕྱི་ངོལ་པའི་དྲང་སྟོང་ལྔ་བརྒྱལ། །རང་སངས་རྒྱས་མཐོང་བའི་སྤྱེའུ་ཞིག་གིས་ལུས་ཀྱི་གནད་
བསྟན་པར་མངོན་པར་ཤེས་པ་ལྔ་ཐོབ་ཅིང་། །རང་བྱང་ཆུབ་ཀྱང་ཐོབ་པའི་གཏམ་རྒྱུད་དང་། །སྤྲུ་མ་
དང་སངས་རྒྱས་ལ་མོས་པའི་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པའི་ལུང་། །མདོ་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་ནས་འབྱུང་བས་
འདིར་མ་སྒྲོས་ཀྱང་ཡིད་ཆེས་པར་བྱའོ། །བྱན་གཅིག་གོ།

གཉིས་པ་དངོས་གཞི་ལ་གཉིས་ལས། །ཐོག་མར་ཞི་གནས་ཀྱི་རྒྱ་བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་

སེམས་འཛིན་བསྒྲོམ་པ་ནི། ལུས་ཀྱི་གནད་སྤར་ལྟར་བྱས་ལ། མིག་གི་བལྟ་སྤངས་སྒྲ་རྩེར་སོར་བཞིའི་
ཐད་དུ་བལྟས་ལ། འདས་པའི་རྗེས་མི་བཅད། མ་འོངས་པའི་སྡོན་མི་བསུ། ད་ལྟར་གྱི་རྟོགས་པ་
གསལ་ལ་མི་རྟོག་པའི་ངང་དུ་མཉམ་པར་བཞག་གོ། །དེ་ལ་གསལ་སྤོང་དབྱེར་མེད་དུ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མི་
གནས་ན། ཡུལ་དུག་ལ་བརྟེན་ནས་བསྒྲོམ་པ་ནི། དང་པོ་མིག་གི་ཡུལ་དུ་ནམ་པ་གང་གསལ་བ་ཅིག་
ལ་ལྟ་སྤངས་གཏད་ལ་སེམས་བབྱང་། སྐབས་སུ་སྒྲ་གཞུགས་ལྟ་བུའམ། ཤིང་བུའམ་དེའུ་ལྟ་བུ་
གཏད་ཅིང་རིག་པ་བབྱང་ལ་རྟོག་པ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པར་བཞག དེ་ལ་བརྟེན་ན། གཉིས་པ་
སྒྲ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྒྲོམ་པ་ནི། རྒྱ་སྒྲའམ། རྒྱ་གི་སྒྲའམ། སེམས་ཅན་སྒྲ་ལ་སོགས་པ་གང་
གསལ་བ་ལ་སེམས་གཏད་ལ་བབྱང་། དེ་བརྟེན་པ་དང་། ཡང་གསུམ་པ་སྒྲའི་ཡུལ་དུ་སྤང་བའི་བྱི་
བབྱང་བ་དང་ངན་པ་གང་བྱུང་བ་ལ་ཡང་སེམས་བབྱང་ལ་བསྒྲོམ་མོ། །དེ་བཞིན་དུ་བཞི་བ་ལྟེ་ལ་སྤང་
བའི་རོཞིམ་པ་དང་མི་ཞིམ་པ་ལ་ཡང་སེམས་གཏད་ལ་བསྒྲོམ། དེ་ལྟར་དུ་ལྟ་བུ་ལུས་ཀྱི་རིག་བྱ་བ་དེ་
བ་དང་མི་བདེ་བ་གང་གསལ་བ་ལ་སེམས་བབྱང་། ལུན་གཉིས།

དེ་རྣམས་ལ་ཅུང་ཟད་ཟེན་པ་དང་། དུག་པ་ཡིད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་སྤང་བའི་ཆོས་ལ་བརྟེན་ནས་བསྒྲོམ་
པ་ཡང་། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་དང་། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་འཁོར་བའི་ཆོས་
སྤང་བྱའི་རྟོག་པ། འདོད་ཆགས་དང་། ཁོང་ཁོ་དང་། ང་རྒྱལ་དང་། མ་རིག་པ་དང་། ལྟ་བུ་རྣམ་པ་ལྟ་
དང་། ཐེ་ཆོམ་ལ་སོགས་པ། ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་དང་། ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྟོག་པས་
སེམས་གཡེངས་ན་ཡང་། རྟོག་པའི་ཡུལ་དུ་ནམ་པ་གང་གསལ་བ་ཅིག་ལ་ཤེས་པ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གཏད་
ལ་བསྒྲོམ། ཡང་གཉེན་པོའི་རྟོགས་པ་དག་པའི་སེམས་ལ་ཡང་གང་སྒྲིམ་པ་དེ་ལ་གཏད་ལ་རྟོག་པ་
གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པར་རྩེ་གཅིག་ཏུ་སེམས་བབྱང་བས་གནས་པའི་ཉམས་སྒྲུའོ་དེ་ལྟར་རྟོག་པ་
གང་སྒྲིམ་ལས། དུན་པ་དང་ལྟན་པས་སེམས་འཛིན་པ་འདི་ཡི་གནད་ཤེས་ན་བྱིང་གོད་ཀྱིས་མི་གཞོད་
པར་གནས་ཆ་སྒྲིམ། ཡང་ཁ་ཅིག་གིས་སྤང་བྱའི་རྟོག་པ་དེ་ནན་གྱིས་བཀག་དགོས་བྱས་པས། སེམས་མི་
གནས་པའི་སྤོང་དུ་སྤྲར་གོགས་སུ་འགོ་ཁྲིང་ཏིང་པེ་འཛིན་སྒྲིང་ཀའ་བ་ཡིན། འདི་ལ་དགོངས་ནས། མདོ་
སྡེ་རྒྱན་ལས། གང་བྱིང་ཆགས་སོགས་དེ་ཉིད་ལ། །ཚུལ་བཞིན་འཇུག་པ་དེ་ཡི་ཕྱིར། །དེ་ལས་རྣམ་

གྲོལ་འགྱུར་ངེས་ན། །དེ་ཡིས་དེ་དག་ལས་ངེས་འབྱུང་།^੧ །ཞེས་འབྱུང་བ་དང་། ཉེ་བརྩེ་ལས་ཀྱང་། །
 ཆགས་པས་འཛིག་རྟེན་འཛིང་འགྱུར་ན། །འདོད་ཆགས་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་གྲོལ་འགྱུར།^੨ །ཞེས་གསུངས་
 པས་ཐབས་མཁས་པ་ཡང་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། དམིགས་པ་ལ་ནི་བརྟེན་ནས་སུ། །མི་དམིགས་པ་ལ་
 རབ་ཏུ་སྒྱེ། །མི་དམིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སུ། །མི་དམིགས་པ་ནི་རབ་ཏུ་སྒྱེ། །དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་དམིགས་
 པ་ནི། །མི་དམིགས་ངོ་བོ་ཉིད་ཏུ་གྲུབ། །དེ་ལྟ་བུས་ན་དམིགས་པ་དང་། །མི་དམིགས་མཉམ་པར་གཤེས་
 པར་བྱ།^੩ །ཞེས་དབུས་དང་མཐའ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ལས་གསུངས་པས། །དང་པོ་སེམས་འཛིན་པ་ལ།
 ཡུལ་གཟུགས་ལྟ་བུ་གཅིག་ལ་བསྐྱེད་པས། །ཚོགས་བྱུག་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པས་ཡུལ་གཞན་ལ་
 དམིགས་པའི་སེམས་ཉེ་བར་ཞི་བར་སྒྱེའོ། །ཐུན་གསུམ།

དེ་བརྟེན་ན་ཚོས་འདུས་མ་བྱས་པ་དང་འབྲེལ་བ། ཡུལ་བྱུག་དམིགས་པའི་རྟེན་དེ་ཡང་ཡིད་ལ་མི་
 བྱེད་པར་རང་ལུགས་སུ་སྒྲུབ་པ་དང་སྟོང་པ་དང་། སྤང་བྱ་དང་། གཉེན་པོའི་མཚན་མ་མེད་པར་རྣམ་པར་
 རྟོག་པར་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱ་བར་མདུན་གྱི་ནམ་མཁའ་ལ་མིག་གཉིས་གཏད་དེ། ལུས་མ་འགྲུལ་བ།
 རྐྱང་འགྲོ་བ་དང་འོང་བ། རང་སོར་དལ་བར་བཞག་ནས། ངག་མི་སྤྲོ་བར་བཞག་སྟེ་དཔལ་ཉི་ལོ་པས།
 སེམས་ནི་ནམ་མཁའ་འདྲ་བར་བརྒྱུད་པར་བྱ་“ཞེས་པ་དང་། ས་ར་ཉ་པས་ཀྱང་། ནམ་མཁའ་འདྲ་
 བྱས་རྐྱང་ནི་མཉམ་པར་འཛིང་། །མཉམ་ཉིད་ཡོངས་སུ་གཤེས་པས་རབ་ཏུ་ཐིམ། །མདའ་བསྐྱེན་གྱིས་
 སྤྲོས་ནམ་ཞིག་ལྷན་ལྷན་ན། །མི་རྟག་གཡོ་བ་སྤྱར་བྱ་སྟོང་པར་འགྱུར།^੪ །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། ཤེས་
 རབ་གྱི་མ་ངོལ་ཕྱིན་པ་ལས་ཀྱང་། ཤེས་རབ་གྱི་མ་ངོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་རྣལ་འབྱོར་དུ་བྱེད་པ་ནི་ནམ་
 མཁའ་ལ་རྣལ་འབྱོར་དུ་བྱེད་པའོ”ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་གོ་བར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་བསྐྱོམས་པས་
 གནས་ཆ་བཟང་པོ་སྒྱེས་པ་དང་། བསམ་གཏན་དང་ཞི་གནས་ཀྱི་རྒྱ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་འབྲུལ་བ་
 ཡིན་ནོ། །དེ་དག་གི་ཡན་ལག་རྒྱས་པ་ནི། སེམས་གནས་ཐབས་དགྲ་དང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བརྩེ་ཅིག་ཁོ་
 བོས་བསྐྱེད་པ་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ། །ཞི་གནས་ཀྱི་རྒྱ་ནི་རྩལ་ཁྲིམས་ལ་བརྟེན་ཏེ། ངོ་བོ་ཉོན་མོངས་
 རྟོག་པས་དབེན་པ་ཡིན། རྒྱུན་ནི་སེམས་གནས་ཁྱད་པར་ལ་སྒྱེ་སྟེ། ཕན་ཡོན་ཉོན་མོངས་སྤྲུག་བསྐྱེད་
 རགས་པ་གཞོན། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་མི་གནས་པ་གནས་པའི་རིམ་པའོ། །ཐུན་བཞེད།

དེ་ནས་ལྷག་མཐོང་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དོ་སྐྱོད་པ་ནི། དཔལ་ཏྲེ་ལོ་པའི་ཞལ་སྤྲ་ནས། གྲེ་ཏོ་འདི་
 བློ་རང་རིག་ཡེ་ཤེས་ཏེ། །རག་གི་ལམ་འདས་ཡིད་གྲི་སྐྱོད་ཡུལ་མིན། །ཏྲེ་ལོ་ར་ཡིས་ཅི་ཡང་བསྐྱེད་དུ་
 མེད། །རང་གིས་རང་ཉིད་མཚོན་དེ་ཤེས་པར་བྱོས། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་སྤྲ་སེམས་བཟུང་ནས་
 གསལ་ལ་མི་རྟོག་པར་གནས་པ་དེའི་རང་ནས། ཚོགས་དུག་གི་ཤེས་པ་འཕྲོ་བ་ལ་བརྟག་པར་བྱ་སྟེ།
 རྟོག་པ་དེ་ལ་རོལ་གྱི་ཡུལ་དུ་སྤྲ་བའི་གཟུགས་དང་། སྤྲ་དང་། སྒྲི་དང་། རོ་དང་། རེག་དང་། ཚོས་
 རྣམས་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནམ། མིག་དང་། རྩ་བ། སྤྲ། རྩེ། ལུས་རྣམས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ནམ། ཞེས་
 བརྟགས་ན་དེ་ཐམས་ཅད་ལས་ནི་རྟོག་པ་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་དུག་དང་དབང་པོ་ལྷ་རང་གི་རོ་
 བོས་གསལ་ཀྱང་མི་རྟོག་པར་ཐག་ཚད། འོ་ན་སྒྲོ་ལྷ་པོའི་ཤེས་པ་གཟུགས་འཛིན་པའི་མིག་གི་རྣམ་
 པར་ཤེས་པ་དང་། སྤྲ་འཛིན་པའི་རྩ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། སྒྲི་འཛིན་པའི་སྤྲ་འི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
 དང་། རོ་འཛིན་པའི་རྩེ་འི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། རེག་བྱ་འཛིན་པའི་ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟེ་ལྷ་
 པོ་འདི་ཡང་། ཡུལ་དང་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐད་ཅིག་ཏུ་སྤྲ་སྟེ་རོ་བོས་གསལ་ལ་མི་རྟོག་པར་
 འདུག་པས། ཚོགས་དུག་གི་ཤེས་པ་ཡིད་གཅིག་ཏུ་འདིའི་རྩ་བར་བཅད་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལ་ནི་ཡིད་
 ཚོས་ལ་གཏད་པ་དེ་ནི་སྒྲོ་ལྷའི་ཤེས་པ་དང་འདྲ་བར་རང་གི་རོ་བོས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཏུ་གསལ་ལ་
 མི་རྟོག་པར་འདུག་པས། ཚོགས་དུག་གི་ཤེས་པའི་རང་གི་རོ་ལ་ནི་འབྲུལ་པ་མི་འདུག་སྟེ། སྤྲ་མའི་
 ཤེས་པ་ནི་འགགས་སྤྱི་མ་ནི་མ་སྐྱེས། ད་ལྟར་གྱི་སྐད་ཅིག་གང་སྐྱེས་པ་དེ་ཡང་སྤྲ་ཞིང་གསལ་བས་
 ཀྱུ་རྫོང་གི་བདེན་པ་མི་འདོར་བར། གསལ་ཀྱང་དབྱིབས་སུ་མ་གྲུབ། །ཁ་དོག་ཏུ་མ་གྲུབ། བྱེད་པ་པོ་
 བདག་གམ་ཕྱུ་འམ་དབང་ཕྱུག་གམ་ཚངས་པའམ། རྩལ་ཕྱན་ནམ་ཕག་ན་མོའམ་གང་ཟག་ལ་སོགས་
 པས་བྱས་པས་མི་འདུག་པས། རང་བཞིན་གྱིས་སྤྲོང་པས་ན་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མི་འདོར་བ་སྤྲང་
 སྤྲོང་གཉིས་ཀྱང་དབྱེ་བ་མེད་གང་དུ་ཡང་སྤྲང་ཞིང་གང་དུ་ཡང་བརྗོད་དུ་བཀྲུབ་པས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་
 ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའོ། །ཞེས་རྟོགས་པར་བྱའོ།

འདི་ནི་རང་རིག་སྟེ་གང་རང་རིག་འབྲུལ་བར་རྟོགས་པ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཡེ་ནས་གནས་
 པའི་གནས་ལུགས་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་མངོན་སུམ་དེ་ནི་བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་

ངག་གིས་བརྗོད་པར་མི་ཤེས་ལ། ཡིད་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་རྟོག་པའི་སྒྲིབ་ཡུལ་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་
 རང་གིས་ཉམས་སྲུ་མ་སྦྱང་གི་བར་ལ་བརྟན་དུ་མེད་དོ། །འདི་ནི་དོ་རྟ་ལས་ཀྱང་། རྒྱ་དང་མར་མེ་
 རང་གསལ་གཅིག་ཤུར་ཞོག །འགྲོ་འོང་ང་ཡིས་མི་ལེན་མི་འདོར་རོ།^{༡༠} །ཞེས་པ་དང་། །ཀྱེ་ཉོ་འདི་
 ནི་རང་རིག་སྟེ། །གཞན་ཡང་དངོས་སྲུ་བརྟན་དུ་མེད། །འདི་ལས་འཁྲུལ་པར་མ་བྱེད་ཅིག་^{༡༡} ། ཅིས་
 གསུངས་སོ། །རྟ་བ་མདོར་བསྐྱུས་ནས་ཀྱང་། རང་རིག་སྒྲོས་བྲལ་དེ་ཉིད་ནི། །སྤང་ཞིང་སྤྱོད་ལ་སྤྱོད་
 ཞིང་སྤང་། །དེ་ཕྱིར་སྤང་སྤྱོད་དབྱེར་མེད་དོ། །དབེར་ན་རྒྱལ་ལྷ་བ་བཞིན། །དེ་ལྟར་གཉིས་མེད་གཏན་
 ལ་དབབ།^{༡༢} ། ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་ལུང་དང་རིགས་པས་གཏན་ལ་ཐབ་པ་གཞུང་ཐམས་ཅད་ནས་
 གསུངས་ཀྱང་སྒྲོས་པས་ཆོག་གོ །དེ་ནི་ཆོགས་དུག་གི་ཤེས་པ་ལ་ངོ་སྤྲོད་པའོ། །དེ་ལྟར་སེམས་གསལ་
 ལ་མ་རྟོག་པར་འཛོག་པ་དང་། རང་རིག་པའི་ངོ་བོ་སྤང་སྤྱོད་དབྱེར་མེད་ལ་གོམས་པར་བྱས་པས་ཞི་
 གནས་དང་ལྷག་མཐོང་སྟེས་སྟེ། ཉོན་མོངས་པ་རགས་པ་རྣམས་འཛོམས་ཤིང་ཡང་དག་པའི་ལམ་ལ་
 ཞུགས་པས། སྤྲ་མ་གོང་མ་རྣམས་སེམས་ངོ་མཐོང་ཞེས་ངོ་སྤྲོད་པར་མཛད་དེ། རིམ་པ་འདི་ནི། ཞི་
 གནས་རབ་རྒྱ་ལྡན་པའི་ལྷག་མཐོང་གིས། ཉོན་མོངས་རྣམ་པར་འཛོམས་པའི་ཤེས་བྱ་སྟེ། ཐོག་མར་
 ཞི་གནས་བཙལ་བྱ་དེ་ཡང་ནི། །འཛིག་རྟེན་ཆགས་པ་མེད་ལ་མངོན་དགས་འབྱུང་།^{༡༣} ། ཞེས་
 གསུངས་པ་དང་མཐུན་པར་བརྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཐུན་ལྔ་པའོ།

ད་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་སྤྲ་མས་ངོ་སྤྲོད་དེ་ཉམས་སྲུ་སྦྱང་ནས་རྩ་ལ་སྦྱོང་དང་བོ་ཤེས་འདོད་པ་བཤད་
 པར་བྱའོ། །དེ་ལ་ཐོག་མར་ཉམས་ལ་རྟོགས་པས་ཟིན་མ་ཟིན་གྱི་རྟོགས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། སེམས་བཟུང་
 བས་བསམ་གཏན་སྟེ། དེའི་ཕན་ཡོན་བདེ་གསལ་ལ་མི་རྟོག་པ་གསུམ་འབྱུང་སྟེ། བདེ་བ་ལ་ཡང་གཉིས་ཏེ།
 ལུས་ཀྱི་བདེ་བ། དང་པོ་ཉོན་མོངས་པ་དང་འབྲེལ་པ་དང་། དེ་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་བདེ་བ་
 ལུས་ཐམས་ཅད་དུ་བྱུང་བ་དང་། མཐར་ཆགས་ལ་སོགས་པས་རིག་ཀྱང་བདེ་སྤིལ་བ་འབྱུང་ངོ་། །སེམས་
 ཀྱི་བདེ་བ་ནི། ཡིད་དགའ་བ་དང་། མགྲ་བ་དང་། ཡིད་ལ་ཟུག་རྒྱ་དང་བྲལ་བ་དང་། དེ་ལྟ་བུ་ཡང་
 རིམ་པ་གསུམ་པོ་སྤྲ་དང་འབྲེལ་བ་འབྱུང་ངོ་།

གསལ་བ་ལ་ཡང་གཉིས་ཏེ། སྒོ་ལྷའི་གསལ་ཆ་དང་། ཡིད་ཀྱི་གསལ་ཆ་ལོ། །དང་པོ་ནི་སེམས་
 ཟིན་པའི་རྟགས་སུ། མིག་གི་ཡུལ་དུ་བ་ལྟ་བུ་དང་། སྒྲིག་རྒྱ་དང་། མེ་ཁྱེར་ལྟ་བུ་གསལ་ཆོག་ཆོག་པ་
 དང་། མར་མེ་དང་རྒྱ་བ་དང་། ཉི་མ་དང་མེའི་འོད་ལྟ་བུ་དང་། ཐིག་ལེ་དང་། འཇའ་ཆོན་དང་། གཞན་
 ཡང་འགོ་བ་སྒྲ་ཆོགས་དང་། གཟུགས་སྒྲ་ཆོགས་རྣམས་འབྱུང་བའོ། །ཡིད་ཀྱི་གསལ་ཆ་ནི། སྤང་བྱ་
 དང་གཉིན་པོའི་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་སྒྲེ་ཞིང་། རིག་པ་དང་འགྲོ་བ་དང་། རྟེན་འབྲེལ་མཐུན་པར་གཤམ་
 པ་དང་། དྲུངས་པ་དང་། གསལ་བ་དང་། གཉིད་སྒྲུགས་པ་མེད་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་གཤམ་པར་
 འདུག་སྒྲུམ་པ་རྣམས་སོ། །

མི་རྟོག་པ་ནི་དང་པོ་སེམས་གང་གཏད་པ་ལ་ཟིན་པ་དང་། དེ་ནས་རྣམ་རྟོག་ལུ་བ་ཅིང་གང་
 བཞག་སར་སྟོན་པ་དང་། མཐར་རྟོག་པའི་འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ཞི་བ་སྒྲུམ་བྱེད་པ་འབྱུང་ངོ་། །དེ་ལ་
 ཤེས་རབ་ཀྱི་ཟིན་པ་ནི་བདེ་བ་ལ་རང་བཞིན་མེད་པར་གཤམ་གྱིང་རོ་སྤྱོད་བར་མི་བྱེད་པ་དང་། གསལ་
 བ་ལ་རྒྱ་འབྲས་རྟོག་ལ་འཐོར་མོད་ཀྱི་སྒྲིབ་མེད་པ་དང་། མི་རྟོག་པ་གཡོ་བ་མེད་པའི་སེམས་ཐོབ་ཀྱང་།
 ཡིད་ཀྱི་འདུ་བྱེད་དེ་མ་ཐག་པ་སྒྲེ་བ་དང་འགག་བའི་ཚུལ་རང་རིག་གིས་མངོན་སུམ་རྟོགས་ན་ཡང་
 དག་པའི་ལམ་དུ་འགོ་བའི་ལྟ་ཡིན་གྱི། ཉམས་བདེ་བའི་རོ་ལ་ཆགས་ཞེན་སྒྲེ་བ་དང་། གསལ་བ་
 ལ་ང་རྒྱལ་སྒྲེས་ནས་མཆོག་འཛིན་སྒྲེས་པ་དང་། མི་རྟོག་པ་སྟོང་ཉམས་དང་འདྲེས་པ་ལ་རོ་སྤྱོད་ནས་རྒྱ་
 འབྲས་ལ་ཁུད་གསོད་ཀྱི་སེམས་སྒྲེས་ན་གོ་ལ་ས་ཡིན་པས། གཟུགས་ཁམས་སུ་འགྲོ་བུས་པ་སྲིད་ཀྱི་
 བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ལམ་དུ་མི་འགོ་བས། ཡང་དག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པ་གལ་ཆེའོ། །

སྐབས་འདིར་གོ་ལ་ས་མང་ཡང་། སྟོང་པར་དགྲར་ལངས་དང་། སྟིང་རྩེ་དགྲར་ལངས་དང་།
 རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རྟོག་པ་དགྲར་ལངས་ཀྱི་གོ་ལ་ས་གསུམ་དུ་འདུས་ཏེ། དང་པོ་སྟོང་པ་དགྲར་ལངས་ནི།
 ཆོས་ཐམས་ཅད་སེམས། སེམས་ཀྱང་སྒྲོས་བྲལ་ཏུ་འདུག་པས་ཐག་ཅད་བདེན་མེད་ལ་ལུས་ངག་
 ཡིད་གསུམ་གྱི་རྩོད་པ་ཅི་བྱེད། འདུས་བྱས་ཀྱི་དགེ་བས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྒྲུམ་པ་ནི། སྟོང་པ་དགྲར་ལངས་
 ཀྱི་གོ་ལ་སའོ། །གཉིས་པ་སྟིང་རྩེ་དགྲར་ལངས་ནི། འདི་ལྟ་བུ་མ་རྟོགས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་སྟིང་
 རྩེ་བས་འགོ་དོན་བྱ་དགོས་སྒྲུམ་ནས་མི་ཉན་མི་འགྲུབ་བཞིན་དུ་ཉིང་དེ་འཛིན་དོར་ནས་འདུས་བྱས་

ལ་ནན་གྱིས་འཇུག་ཅིང་བདག་དང་སེམས་ཅན་བདེན་ཞེན་གྱིས་དྲུབ་པར་བྱེད་པ་ནི་སྤྲིང་རྩེ་དགར་
ལངས་གྱི་གོལ་སའོ། །གསུམ་པ་རྟོག་པ་དགར་ལངས་ནི། ཐམས་ཅད་རྟོག་པས་བྱེད་པ་མཐོང་ནས་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བྱེད་དོ་སྒྲུལ་ནས་སྒྲུ་ཆད་བཟོ་གསོ། ལུན་མོང་གི་ལས་ཐུན་ཆོགས་རྣམས་སྒྲུབ་
ཅིང་ཞིག་ནས་དང་ལྷག་མཐོང་གི་རྩ་ལ་བསྒྱུར་བར་བྱེད་ན་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རྟོག་པ་དགར་ལངས་གྱི་གོལ་
ས་ཞེས་བྱའོ།

དེས་ན་རྩ་ལ་སྒྲོང་བ་ནི། བདེ་ཉམས་སྒྲིམ་པའི་དུས་ན་བདེན་མེད་སྤྲོད་པའི་རྒྱས་གདབ། རྣམ་
རྟོག་ཡིད་ཀྱི་གསལ་སྒྲུང་ལ་འཕྲོ་བའི་དུས་ན་རིག་པ་གསལ་ལ་མི་རྟོག་པར་གཙུག། རྟག་བཅུ་ལ་
སོགས་པ་སྒྲོ་ལྡེ་གསལ་སྒྲུང་དང་མངོན་ཤེས་ཤར་ན། ཐམས་ཅད་རང་སེམས་སུ་ཐག་ཆད་ལ་མཚན་
འཛིན་གྱི་བདེན་ཞེན་མ་བྱེད་པར་རང་དོ་སྒྲོས་བྲལ་དུ་བསྒྲུབ་བར་བྱ། མི་རྟོག་པ་སྤྲོད་ཉམས་སྒྲིམ་དུས་
གསལ་པའི་ཉམས་མྱོང་གཉིས་པོས་རྒྱས་ཐོབ་ལ་སྒྲུང་གཉིན་གྱི་རྒྱ་འབྲས་རྟོན་འབྲེལ་གྱི་གཞིག་འབྲེལ་
བཏང་། དཔེན་པ་ན་སྤྲོད་དུས་ཐམས་ཅད་རོ་མཉམ་དུ་འབྲེས་ནས་ཉིན་མཚན་འབྲེལ་བ་སྒྲུལ་བྱེད་ན་
བདེ་སྒྲུག་དང་བསྐྱེད་ལ་རོ་མཉམ་མི་མཉམ་སྟོན། རང་གི་ཉམ་མྱོང་ལ་ང་རྒྱལ་སྒྲེ་ན་བདུད་ཀྱི་ཆོ་
འཕྲུལ་དུ་ཤེས་པར་བྱས་ལ་གཞན་ཐམས་ཅད་ལ་དག་སྒྲུང་བསྒྲོམ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སྤྲིང་
རྩེ་སྒྲེད། ཆགས་ཤིང་ཞེན་པ་དང་སྤང་ཞིང་འདོར་བའི་སེམས་འཁོར་འདས་ཐམས་ཅད་ལ་མི་བྱ་
བར་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་སྒྲོང་བར་བྱའོ།

བོགས་འདོན་པ་ནི། ཆོགས་དྲུག་གི་ཤེས་པ་དང་། དབང་པོ་ཡུལ་དྲུག་རང་གི་སེམས་ལས་དོན་
གཞན་བྱེད་པ་པོ་མེད་པར་རྟོགས་ནས། གཟུང་འཛིན་བདེན་མེད་དུ་དང་པོར་ཤེས། དེ་ནས་ཉམས་སུ་
སྒྲོང་། མཐར་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པ་ན། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་སྒྲེ་བ་དང་འགག་པའི་དེ་མ་ཐག་
པའི་ཡིད་ལ་བརྟག་པ་གལ་ཆེ་སྟེ། རྣམ་ཤེས་དྲུག་པོ་གང་སྒྲེ་ཡང་ཡིད་ཀྱི་འདུ་བྱེད་དེ་མ་ཐག་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་སྒྲེ་ལ། འགག་པ་ན་ཡང་ལས་དཀར་བ་དང་ནག་པ་དང་མི་གཡོ་བའི་ལས་ཐམས་ཅད་
དེས་ཁྱེར་ནས་སེམས་ཀྱན་གཞིའི་སྤྲོད་དུ་འབྲེས་པར་བྱེད་པས་འདིའི་མཚང་རིག་པར་བྱའོ། །དེ་དང་
མཚུངས་ལྷན་དུ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་སྒྲེ་སྟེ་སེམས་ལ་ངའོ་ཞེས་ང་བདག་རྩ་འཛིན་པ་བདག་ལ་

ཆགས་པ་དང་རྒྱལ་བ་རང་ལ་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པས་མ་དེག་པར་བྱེད་པའོ། །དེའི་རྒྱུ་གྱིས་ཆོགས་དྲུག་གི་
ཤེས་པ་སྒྲིབ་ན་ཡང་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་རང་གསལ་དུ་མི་ཤེས་པར་བདག་དང་བདག་གི་བའི་
གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་བདེན་པར་རྟོག་པ་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པས་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བར་
བྱེད་དོ། །རྒྱ་མཚན་དེས་ན་ཆོགས་དྲུག་གི་ཉོན་མོངས་པ་ཁ་བྱིར་ལྟ་བུ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲིལ་བ་འདི་ནི་
མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ལ་ནད་དུ་ལྟ་བུའི་ཉོན་མོངས་པ་ནི་བསྒྲོམས་པས་སྤང་བར་བྱ་བར་
གསུངས་སོ། །ཉན་ཐོས་ལ་ཞུགས་པ་དག་ཀྱང་། གང་ཟག་ལ་བདག་ཏུ་ལྟ་བུའི་ཆ་ཤས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་
པ་མཐོང་བ་དང་བསྒྲོམས་པས་སྤང་བར་བྱ་བ་སྤངས་པས་ཞི་བ་ཐོབ་པ་ཡིན་ཀྱང་། དེ་མ་ཐག་པའི་
ཡིད་དང་གཉིན་པོ་ཆོས་ལ་བདག་མེད་པའི་ཚུལ་ལ་སྐྱོངས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ལ་
རིང་བ་ཉིད་དོ།

དེས་ན་སོ་སོའི་སྒྲིབ་སྒྲོལ་དང་ལྷན་པ་བསམ་གཏན་གྱི་སེམས་ཐོབ་པ་རྣམས་ཀྱིས་འདི་ལྟར་
བསྒྲོམ་པར་བྱ་སྟེ། ཡིད་མི་རྟོག་པའི་བསམ་གཏན་ལ་འཛིན་པ་ན། ཆོགས་དྲུག་གི་སེམས་དབྱིངས་སུ་
འགག་པ་དང་། ཡང་ཉིང་རེ་འཛིན་དེ་ལས་ལྷང་བ་ན་རྟོག་པ་ཡིད་ཀྱི་འདུ་བྱེད་ཐུགས་ལོ་བ་མཐོང་སྟེ།
དེའི་ཆེ་ཡང་དག་པའི་སྒྲོམས་བསྟན་པའི་ལྟ་བུས་མ་ཟེན་ན། འབྲུལ་པའི་རྟོག་པ་འདི་རྣམས་བྱུང་སྟེ།
ཡིད་འདི་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང་སྒྲིབ་པའི་གནས་དང་འགག་པའི་བདེན་པའི་མི་འདུག་པས་རྟོག་པ་
ཐམས་ཅད་རྒྱ་མེད་པའོ་སྒྲོམ་པའི་ཆད་ལྟ་དང་། ཡང་རྟོག་པའི་རང་ངོ་བོ་བཀག་ཀྱང་ཡང་སྒྲིབ་ཞིང་འབྱུང་
པ་འདི་ལ་རྒྱན་ཆད་པ་མི་འདུག་པས་རྟག་གོ་སྒྲོམ་པའི་རྟག་ལྟ་དང་། ཤེས་པ་འབྱུང་བ་འདི་འོངས་པའི་
ས་སེམས་གཅིག་ནང་ན་ཡོད་དོ་སྒྲོམ་པའི་བདག་ལ་རྟོག་པ་དང་། ཡང་ཕྱིའི་ཡུལ་སྤང་བཀག་ན་མི་
རྟོག་པར་འདུག་པས་ཡུལ་སྤང་དགག་དགོས་སྒྲོམ་པའི་ཕྱི་རོལ་ཡུལ་དགག་བྱར་རྟོག་པའི་འབྲུལ་པ་
དང་། ཡང་རྟོག་སྒྲོད་ལུབ་པ་དང་། དགའ་བདེ་ལུབ་པ་དང་། དྲན་རིག་གཡོ་བ་ལུབ་པ་དང་། རྒྱུང་
དབྱུང་རྒྱབ་ལུབ་པའི་བསམ་གཏན་ལ་མཐར་ཐུག་ཡིན་སྒྲོམ་པའི་བསམ་གཏན་ལ་མཐར་ཐུག་ཏུ་འཛིན་
པའི་གོལ་ས་དང་། གསལ་ལ་མི་རྟོག་པ་ཡུལ་ལ་མཚན་མར་འཛིན་པའི་འདུ་ཤེས་བཀག་པ་མཐར་
ཐུག་ཏུ་འདུག་སྒྲོམ་པ་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྒྲོམས་འཇུག་ཏུ་གོལ་བ་དང་། སྤང་བ་དང་ཐོགས་པ་ཐམས་

ཅད་བཀག་པ་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་དང་རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་དང་། ཅི་ཡང་མེད་པ་དང་། འདྲ་ཤེས་མེད་འདྲ་ཤེས་མེད་མེན་ལ་མཐར་ཐུག་ཏུ་འདོད་ན་གཟུགས་མེད་པའི་གོལ་ས་ཏེ། འདི་རྣམས་ལ་སོགས་པའི་ཁམས་གསུམ་གྱི་འཛིགས་ཆོགས་ལ་སོགས་པའི་ལྟ་བ་དན་པ་རྣམས་རྩ་བ་ཡིད་འདི་མ་ཤེས་པས་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་ཅེས་བྱ་བར་གྱུར་ཏེ། རྩ་བ་ནི་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཀླན་ཏུ་རྟོག་པ་ལས་བྱུང་བའོ།།

འདི་མཐོང་ནས་ཁྱི་ཆོགས་དྲུག་གསལ་བ་མི་རྟོག་པའི་རང་ངོ་ལ་ཡེ་ཤེས་སུ་བཞུགས་ཀྱང་། ཡིད་གྱི་མཚན་འཛིན་གྱིས་དཀྱུགས་ནས་སྤང་དོར་བྱས་པས་འཁོར་བའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་པ་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་ལ། གཉེན་པོའི་ཤེས་པ་དག་བ་རྣམས་བསྐྱེད་པས་འཁོར་བའི་བདེ་བ་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་ཅིང་འབྱུང་བ་རྟོགས་པར་བྱས་ནས། སྤང་གཉེན་གཉིས་ཀ་ལ་རྟོག་ཅིང་རྒྱུག་པའི་ཡིད་འདི་མཉམ་བཞག་ཏུ་རང་ངོ་གསལ་ལ་སྟོང་པར་བཞག་ལ་བསམ་གཏན་བཞི་གཟུགས་མེད་བཞི་འགོག་པ་དང་བཅས་པ་སོ་སོར་སྟོང་། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་སྤང་བྱ་དང་གཉེན་པོའི་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་རྒྱ་དང་རྒྱེན་འབྲས་བུ་འགྲུབ་པའི་རྩྱལ་ཐམས་ཅད་ལ་མཁས་པར་བྱ་ཞིང་རྟོགས་པར་བྱ། འཁོར་གསུམ་དུ་རྟོག་པའི་འདྲ་ཤེས་ཐམས་ཅད་སྒྲིབ་པར་ཤེས་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་སྟོང་ཞིང་བདག་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱས་གདབ། སེམས་ཀྱན་གཞི་ལ་བདག་དང་བདག་གི་པའི་སྤྲེམས་བྱེད་མི་བྱ་བར། ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་དག་པ་དང་། རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་དབང་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་བརྩོན་འགྲུས་བསྐྱེད་ལ་ཉམས་སུ་སྤང་ངོ་། རྒྱས་པར་ནི་རྣམ་རྟོག་རྩྱལ་སྟོང་དང་། འབྲེལ་པ་བཞི་ལྟ་བུ་བཤད་ཡོད་པས་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ།^{༡༥}

ཆོགས་དྲུག་ཤེས་པ་གསལ་ལ་མི་རྟོག་པ། མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་ཤིང་གོམས་པ་ལ། བརྟེན་ནས་རང་རིག་ཡིད་གྱི་མངོན་སུམ་ནི། གྲེ་མ་ཐག་བཅས་རྒྱ་ལྟ་བུར་མཐོང་། གྲེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲིབ་བཅས་ཀྱན་གཞི་དང་། སྒྲིབ་མེད་མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས། གཉེན་ལུགས་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་རྩྱལ་དུ་མཐོང་། ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་རགས་དང་བག་ལ་ཉལ། གཉེན་པོས་སྤང་སྤྱར་རང་ངོ་རྟོགས་བྱས་ནས། སྤང་གཉེན་གཉིས་ཀྱི་རྟོགས་པ་རི་སྟེང་པ། སོ་སོར་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་དག་པ་དང་། གྲེ་ཡི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་དབང་ཐོབ་པས། གྲེ་ཆོ་ཀྱན་གཞི་མངོན་སུམ་སྤང་བར་གྱུར། གྲེ་བཞིན་

ཉིད་དང་འབྲས་བུའི་རྟོག་པ་ཀྱན། ཁྲོལ་བའི་སྐད་ཅིག་དེ་ལ་ཀྱན་གཞི་དག །དེ་ཆོས་ངས་རྒྱས་བྱང་
ལྷ་ཐོབ་པ་ཡིན། །ཀྱེ་མ་རྒྱལ་འདི་མ་རྟོགས་པས། །བྱིས་པ་བདག་དང་བདག་གིས་བཅིངས། །ཉན་
ཐོས་གང་ཟག་བདག་མེད་གྱི། །གཉེན་པོའི་འཆིང་བས་བཅིངས་པར་གྱུར། །ཆོས་ཀྱི་བཟུང་རྟོག་རྩ་ལ་
སྦྱངས་ནས། །རང་རྒྱལ་ཐོབ་ཀྱང་འཛིན་པའི་ཆ། །ཀྱན་གཞི་ས་རྟོགས་ལམ་དུ་ལུས། །ཐམས་ཅད་
རྟོགས་པ་རྫོགས་སངས་རྒྱས། །ཡིན་ཕྱིར་སྤྲོ་ན་མེད་པ་ཡིན།།

གསུམ་པ་རྗེས་ཀྱི་དོན་བསྟན་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཞིག་ནས་དང་ལྷག་མཐོང་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་དུས་
སྤྱིར་ཁོད་ཀྱི་རྟོག་པ་བྱུང་ན། བྱིང་བའི་རྒྱུ་རྩའི་བཟུང་ལ་སྤྲོད། ཐབས་བསེལ་བག་དང་ལྷན་པར་བྱ།
ཁག་དོག་འདོན། བེས་པ་ཡུལ་ཐམས་ཅད་ཏུ་བྱབ་ཏུ་བཞུགས། རྒྱུ་འབྲས་ལ་རྟོག་ཅིང་ཟབ་མོའི་མདོ་རྒྱུད་
དང་། བསྟན་བཅོས་ལ་བལྟས་ལ་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ། །ཁོད་བ་དང་འཐོར་བ་བྱུང་ན་བསྐྱེད་ཏེ་སེམས་
ཀྱི་ཞོན་པ་རྒྱང་ཡིན་པས་བཅིངས། དམིགས་པ་གནད་དུ་བརྟེན། རང་གིས་རང་ལ་བརྟག་ཅིང་ཆོས་ཉིད་
ཀྱི་དོན་བསྒྲུབ། བདེ་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱིས་རྒྱས་གདབ་པར་བྱས་ལ་བསྒྲུབ་མོ། །དེ་ལྟར་ཉམས་སྤྱོད་
ལེན་པའི་དུས་ཀྱི་སྦྱོད་པ་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བས་རྒྱལ་བའི་སེམས་དང་དམ་ཆོག་ལས་མི་འགལ་བས་
ཉམས་སྤྱོད་ཐོང་ངོ། །དེ་ཉིད་སྒྲུབ་པའི་ནུལ་འབྱོར་གྱིས། །མ་རྟོགས་ཐོ་ཆོ་མི་བྱ་ཞིང་། །རྟོགས་པའི་སྦྱོད་
ལམ་དགག་མི་བྱ། །རང་གཞན་ཡན་པ་བརྟེན་པར་བྱ། །ཞེས་སོ། །ཐུན་གཅིག་ལ་ཡང་ཐོག་མར་སྦྱབས་
འགོ་སེམས་བསྐྱེད་གྱིས་ཟིན་པ་དང་། མཐར་མཇུག་མཁའ་དང་མཉམ་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
དོན་དུ་བསྐྱོར་བ་དང་། སྒྲོན་ལམ་གྱིས་རྒྱས་ཐེབ་པར་བྱའོ།།

དེ་ལྟར་ལྷ་སྒྲོམ་སྦྱོད་པའི་གནས་ལུགས་ནི་དཔལ་ཉེས་པས། མུ་མཐའ་ཡོང་གོལ་ལྷ་བའི་རྒྱལ་
པོ་ཡིན། །ཡེངས་པ་མེད་ན་སྒྲོམ་པའི་རྒྱལ་པོ་ཡིན། །བྱ་རྩལ་མེད་ན་སྦྱོད་པའི་རྒྱལ་པོ་ཡིན། །རེ་དོགས་
མེད་ན་འབྲས་བུ་མཛོན་དུ་འགྱུར།” །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དཔལ་ལྷ་རྣམས་ཀྱང་།
དེ་ལྟར་ལྷ་བ་མ་ཞོར་བར། །སྒྲོམ་པ་དང་ནི་སྦྱོད་པ་དག །དངོས་དང་མཐུན་ན་བྱང་ལྷ་ཐོབ། །དཀྱིས་
ས་བསྟན་པའི་རྟོག་ཞིན་ནོ།” །ཞེས་པ་དང་། ཡང་ལྷ་བ་ཡང་དག་པ་མེད་ན་ངལ་བ་དོན་མེད་པར་

འགྱུར་རོ།^{༡༧} །ཞེས་དང་། ལྷ་བ་དངོས་དང་མ་མཐུན་ན། །སྒོམ་དང་སྦྱོད་པ་འབྲུལ་འགྱུར་ནས། །འབྲས་
བུ་རི་བཞིན་མི་འཐོབ་སྟེ། །དམུས་ལོང་དམིགས་བུ་མེད་པ་བཞིན།^{༡༨} །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་རང་ལ་གནས་པ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལྷན་ཅིག་སྦྱེས་པ་སྤང་བ་དང་སྦྱོང་བ་དབྱེར་མེད་པའི་
དོན་མངོན་སུམ་དུ་ངོ་སྟོན་པ། སྦྱང་བ་སྦྱིང་རྗེ་དབྱེར་མེད་དུ་སྒོམ་པར་བྱེད་པ། ཞེ་གནས་དང་ལྷག་
མཐོང་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཉམས་སུ་སྦྱོང་བར་བྱེད་པ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་རྣམས་པ་ལྷ་དང་བྲལ་བའི་རྣམ་པར་
མི་རྟོག་པའི་ཉིང་འཛིན་གྱི་རང་ངོ་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཁྲིད་ཀྱི་རིམ་པ་མགོན་པོ་ལྷ་
འོད་གཞོན་ལྷའི་ཞལ་གདམས་ཅུང་ཟད་རྒྱས་པར་རང་བྱུང་རྩི་རྩེ་ཡིས་རང་གི་རྟོག་པ་དང་། རྟོག་གའི་
གཞུང་གི་ཆོག་མ་བསྐྱེས་པར་བྲིས་པའོ།།

རྒྱལ་བས་མདོ་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་དུ། །ཟབ་ལམ་ལྷན་ཅིག་སྦྱེས་སྦྱོར་གསུངས། །དེ་ཉིད་ཉི་
ལོ་རྒྱ་རོ་ཡིས། །མན་ངག་ཆོག་བསྐྱེས་དོན་དུ་མཛད། །རྗེས་འཇུག་རྣམས་ཀྱི་སྐོམ་པ་བཤད། །ཁ་ཅིག་
ཉམས་སྦྱོང་ལྟར་དུ་བསྟན། །ཁ་ཅིག་རྟོག་དབྱེད་བཞིན་དུ་བཤད། །དེ་ཀྱན་མི་ལེགས་མ་ཡིན་ཀྱང་། །
ཕྱོགས་རེ་ཙམ་སྟེ་དེ་བས་ན། །འདིར་ནི་ལྷན་ཅིག་སྦྱེས་སྦྱོར་དོན། །གཅིག་ཤེས་ཀྱན་གྲོལ་མཁྱེན་པ་
ཡིས། །སྦྱོང་དོན་རྟོགས་པས་སྦྱེ་བ་ཡིན། །དགེ་བས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། །ལྷན་ཅིག་སྦྱེས་པ་
རྟོགས་པ་ཤོག །འདི་དང་ཆོས་དྲུག་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཉམས་ལེན་བྱའོ། །ཤིང་པོ་བྱི་བའི་ལོ་རྒྱུ་བ་ལྷ་པའི་
ཆོས་གཅིག་ལ་བདེ་ཆེན་དུ་སྦྱར་བའོ།། །།

ངེས་དོན་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་སྒྲོན་ལམ།

ཀམ་པ་རང་རྩུ་དོ་རྩེ།

༡༡༡། །ན་མོ་གྲུ་ཕྱ །སྒྲ་མ་རྣམས་དང་ཡི་དམ་དགྱིལ་འཁོར་ལྷ། །ཁྱོགས་བཅུ་དྲུག་གསུམ་རྒྱལ་བ་
སྲས་དང་བཅས། །བདག་ལ་བརྟེན་དགོངས་བདག་གི་སྒྲོན་ལམ་རྣམས། །ཇི་བཞིན་འགྲུབ་པའི་མཐུན་
འགྲུར་ཕྱིན་རྒྱབས་མཛོད།^༡ [༡] །བདག་དང་མཐའ་ཡས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །བསམ་སྦྱོར་
རྣམ་དག་གངས་རི་ལས་སྒྲེས་པའི། །འཁོར་གསུམ་རྣམས་མེད་དགོ་ཆོགས་རྒྱ་རྒྱུན་རྣམས། །རྒྱལ་བ་སྦྱ་
བཞིའི་རྒྱ་མཚོར་འཇུག་གྲུར་ཅིག། [༢] །ཇི་སྤྱིད་དེ་མ་ཐོབ་པ་དེ་སྤྱིད་དུ། །སྦྱེ་དང་སྦྱེ་བ་ཆོར་བས་ཀྱུན་ཏུ་
ཡང་། །སྤྱིག་དང་སྤྱིག་བསྐྱེལ་སྦྱ་ཡང་མི་གྲགས་ཅིང་། །བདེ་དགོ་རྒྱ་མཚོའི་དཔལ་ལ་སྦྱོད་པར་
ཤོག། [༣] །དལ་འབྱོར་མཚོག་ཐོབ་དད་བརྩོན་གཤེས་རབ་ལྷན། །བཤེས་གཉེན་བཟང་བསྟེན་
གདམས་པའི་བཅུད་ཐོབ་ནས། །རྒྱལ་བཞིན་བསྐྱབ་པའི་བར་ཆད་མ་མཆིས་པར། །ཆོར་བས་ཀྱུན་ཏུ་
དམ་ཆོས་སྦྱོད་པར་ཤོག། [༤] །ལུང་རིགས་ཐོས་པས་མི་གཤེས་སྦྱིབ་ལས་གྲོལ།^༢ །མན་རག་བསམ་པས་
ཐེ་ཆོས་ལུན་ནག་བཅོམ། །སྒྲོམ་བྱུང་འོད་ཀྱིས་གནས་ལུགས་ཇི་བཞིན་གསལ། །ཤེས་རབ་གསུམ་གྱི་
སྤྲང་བ་རྒྱས་པར་ཤོག། [༥] །རྟག་ཆད་མཐའ་བྲལ་བདེན་གཉིས་གཞི་ཡི་དོན། །སྒྲོ་སྒྲུར་མཐའ་བྲལ་
ཆོགས་གཉིས་ལམ་མཚོག་གིས། །སྤྱིད་ཞིའི་མཐའ་བྲལ་དོན་གཉིས་འབྲས་ཐོབ་པའི། །གོལ་འཆུག་མེད་
པའི་ཆོས་དང་འབྲད་པར་ཤོག། [༦] །སྤྲང་གཞི་སེམས་ཉིད་གསལ་སྦྱོང་བྱུང་འཇུག་ལ། །སྦྱོང་བྱེད་ཕྱག་
ཆེན་དོ་རྩེའི་རྣལ་འབྱོར་ཆེས། །སྤྲང་བྱ་སྒོ་བྱར་འབྲུལ་པའི་དྲི་མ་རྣམས། །སྤྲངས་འབྲས་དྲི་བྲལ་ཆོས་
སྦྱ་མཛོན་གྲུར་ཤོག། [༧] །གཞི་ལ་སྦྱོར་འདོགས་ཆོད་པ་རྩ་བའི་གདེང་། །དེ་ལ་མ་ཡངས་སྦྱོང་བ་སྒྲོམ་
པའི་གནད། །སྒྲོམ་དོན་ཀྱུན་ལ་རྩལ་སྦྱོང་སྦྱོད་པའི་མཚོག། །རྩ་སྒྲོམ་སྦྱོད་པའི་གདེང་དང་ལྷན་པར་
ཤོག། [༨] །ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་སེམས་ཀྱི་རྣམ་འབྲུལ་ཏེ། །སེམས་ནི་སེམས་མེད་སེམས་ཀྱི་རོ་བོས་
སྦྱོང་། །སྦྱོང་ཞིང་མ་འགགས་ཅིང་ཡང་སྤྲང་བ་སྟེ། །ལེགས་པར་བརྟགས་ནས་གཞི་རྩ་ཆོད་པར་ཤོག། [༩]

ཡོད་མ་མེད་པའི་རང་སྣང་ཡུལ་དུ་འབྱུང་། །མ་རིག་དབང་གིས་རང་རིག་བདག་ཏུ་འབྱུང་། །གཉིས་
 འཛིན་དབང་གིས་སྤྲིད་པའི་གྲོང་དུ་འབྱུང་། །མ་རིག་འབྱུང་པའི་རྩ་དར་ཆོད་པར་ཤོག།[༡༠] ཡོད་
 པ་མ་ཡིན་རྒྱལ་བས་ཀྱང་མ་གཟིགས། །མེད་པ་མ་ཡིན་འཁོར་འདས་ཀྱན་གྱི་གཞི། །འགལ་འདུ་མ་
 ཡིན་ཟུང་འབྲུག་དབུ་མའི་ལམ། །མཐའ་བྲལ་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པར་ཤོག།[༡༡] འདི་ཡིན་
 ཞེས་པ་གང་གིས་མཚོན་པ་མེད། །འདི་མིན་ཞེས་བྱ་གང་གིས་བཀག་པ་མེད། །སྒྲོ་ལས་འདས་པའི་
 ཆོས་ཉིད་འདུས་མ་བྱས། །ཡང་དག་དོན་གྱི་མཐའ་ནི་ངེས་པར་ཤོག།[༡༢] འདི་ཉིད་མ་རྟོགས་འཁོར་
 བའི་རྒྱ་མཚོར་འཁོར། །འདི་ཉིད་རྟོགས་ན་སངས་རྒྱས་གཞན་ན་མེད། །ཐམས་ཅད་འདི་ཡིན་འདི་
 མིན་གང་ཡང་མེད། །ཆོས་ཉིད་ཀྱན་གཞིའི་མཚང་ནི་རིག་པར་ཤོག།[༡༣] སྣང་ཡང་སེམས་ལ་སྟོང་
 ཡང་སེམས་ཡིན་ཏེ། །རྟོགས་ཀྱང་སེམས་ལ་འབྱུང་ཡང་རང་གི་སེམས། །སྒྲིམ་ཀྱང་སེམས་ལ་
 འགགས་ཀྱང་སེམས་ཡིན་པས། །སྒྲོ་འདོགས་ཐམས་ཅད་སེམས་ལ་ཆོད་པར་ཤོག།[༡༤] སྒྲོས་བྱས་
 ཕྱི་ལ་བའི་སྒྲོམ་གྱིས་མ་བསྐྱད་ཅིང་། །ཐ་མལ་འདུ་འཛིའི་རྒྱུད་གིས་མ་བསྐྱོད་པར། །མ་བཅོས་གཉུག་
 མ་རང་བབས་འཛིག་ཤེས་པའི། །སེམས་དོན་ཉམས་ལེན་མཁས་ཤིང་སྟོང་བར་ཤོག།[༡༥] བྲ་རགས་
 རྟོག་པའི་དབང་རྒྱབས་“རང་སར་ཞི། །གཡོ་མེད་སེམས་ཀྱི་རྩ་བོ་རང་གིས་གནས། །བྱིང་ལྷགས་རྟོག་
 པའི་དྲི་མ་དང་བྲལ་བའི། །ཞི་གནས་རྒྱ་མཚོ་མི་གཡོ་བརྟན་པར་ཤོག།[༡༦] བཏྱར་མེད་སེམས་ལ་
 ཡང་ཡང་བཏྱས་པའི་ཆོ། །མཐོང་མེད་དོན་ནི་རི་བཞིན་ལྷག་གར་མཐོང་། །ཡིན་མིན་དོན་ལ་ཐེ་ཆོམ་
 ཆོད་པ་ཉིད། །འབྱུང་མེད་རང་ངོ་རང་གིས་ཤེས་པར་ཤོག།[༡༧] ཡུལ་ལ་བཏྱས་པས་ཡུལ་མེད་
 སེམས་སུ་མཐོང་། །སེམས་ལ་བཏྱས་པས་སེམས་མེད་ངོ་བོས་སྟོང་། །གཉིས་ལ་བཏྱས་པས་གཉིས་
 འཛིན་རང་སར་གྲོལ། །འོད་གསལ་སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པར་ཤོག།[༡༨] ཡིད་བྱེད་བྲལ་བ་
 འདི་ནི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེ། །མཐའ་དང་བྲལ་བ་དབུ་མ་ཆེན་པོ་ཡིན། །འདི་ནི་ཀྱན་འདུས་རྫོགས་ཆེན་ཞེས་
 ཀྱང་བྱ། །གཅིག་ཤེས་ཀྱན་དོན་རྟོགས་པའི་གདེང་ཐོབ་ཤོག།[༡༩] ཞེན་པ་མེད་པའི་བདེ་ཆེན་རྒྱུན་
 ཆད་མེད། །མཚན་འཛིན་མེད་པའི་འོད་གསལ་སྒྲིབ་གཡོགས་བྲལ། །སྒྲོ་ལས་འདས་པའི་མི་རྟོག་
 ལྷན་གྱིས་བྱུང། །ཕྱི་ལ་མེད་ཉམས་མེད་རྒྱུན་འཆད་མེད་པར་ཤོག།[༢༠] བཟང་ཞེན་ཉམས་ཀྱི་འཛིན་

པ་རང་སར་གྲོལ། །རན་རྟོག་འབྲུལ་པ་རང་བཞིན་དབྱིངས་སུ་དག །ཐ་མལ་གཤམ་པ་སྤང་སྤང་བྲལ་
 ཐོབ་མེད། །སྒྲོས་བྲལ་ཆོས་ཉིད་བདེན་པ་རྟོགས་པར་གྲོག།^[༡༡] འགྲོ་བའི་རང་བཞིན་རྟོག་ཏུ་སངས་
 རྒྱས་ཀྱང་། །མ་རྟོགས་དབང་གིས་མཐའ་མེད་འཁོར་བར་འབྱུངས། །སྤྱུག་བསྐྱལ་ཕྱ་མཐའ་མེད་
 བའི་སེམས་ཅན་ལ། །བཟོད་མེད་སྙིང་རྩེ་རྒྱད་ལ་སྦྱེ་བར་གྲོག།^[༡༢] བཟོད་མེད་སྙིང་རྩེའི་རྩལ་
 ཡང་མ་འགགས་པའི། །བརྩེ་དུས་ངོ་བོ་སྙིང་དོན་རྩེན་པར་གས། །བྱུང་འབྱུག་གོལ་ས་བྲལ་བའི་ལམ་
 མཆོག་འདི། །འབྲལ་མེད་ཉིན་མཚན་ཀྱན་ཏུ་བསྒྲོམ་པར་གྲོག།^[༡༣] སྒྲོམ་སྒྲོབས་ལས་བྱུང་སྤྱན་དང་
 མངོན་གཤམ་དང་། །སེམས་ཅན་སྤྲིན་བྱས་སངས་རྒྱས་ཞིང་རབ་སྤྱངས། །སངས་རྒྱས་ཆོས་རྣམས་
 འབྲུབ་པའི་སྒྲོན་ལམ་རྫོགས། །རྫོགས་སྤྲིན་སྤྱངས་གསུམ་མཐར་ཕྱིན་སངས་རྒྱས་གྲོག།^[༡༤] ཕྱོགས་
 བཅུའི་རྒྱལ་བ་སྤྲས་བཅས་བྱགས་རྩེ་དང་། །རྣམ་དཀར་དག་བ་ཇི་སྙེད་ཡོད་པའི་མཐུས། །དེ་ལྟར་
 བདག་དང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །སྒྲོན་ལམ་རྣམ་དག་ཇི་བཞིན་འབྲུབ་གྱུར་ཅིག།^[༡༥] ཅས་ངེས་
 དོན་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་སྒྲོན་ལམ་ཞེས་བྱ་བ་རྩེ་ཀླུ་པ་རང་བྱུང་དོན་རྩེས་མཛད་པའོ། །

ངེས་དོན་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་སྒྲོན་ལམ་གྱི་འགྲེལ་པ་ གྲུབ་པ་མཆོག་གི་ཞལ་ལུང་།

སྤྱི་ལོ་ལྷ་མོ་ལོ་ཉིན་ཉིད།

༡༡༡། སྤྱིང་པའི་མ་རྣམས་སྤྱད་པ་སྤྱུང་བ་རྒྱ་མཚོ་ལས། །བཏོན་ཏེ་ཐར་པའི་སྐྱམ་སར་འཛོག་པ་ཡི། །
ཕྱིན་ལས་དུས་གསུམ་རྒྱལ་བས་མི་སྒྲུབ་པའི། །འཛིག་རྟེན་དབང་ཕྱག་ཀླུ་པ་ལ་འདུད།

འདིར་འཛིག་རྟེན་རྣམས་པར་འབྲེན་པ་དཔལ་ཀླུ་པ་རང་བྱུང་རྒྱལ་བ་མཆོག་གི་ཞལ་སྤྱན་ནས་ཉེ་
བར་སྤྱུང་པའི་ངེས་དོན་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་སྒྲོན་ལམ་འདི་ཉིད་ཆོག་ཏུ་ཞིང་དོན་གྱི་ཆ་ནས་སྒྲིམ་བུ་ཆེན་
པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པས། རང་རེ་རྗེས་འཇུག་རྣམས་ཀྱིས་འདི་ཉིད་ཀྱི་དོན་འོལ་སྤྱི་
ཙམ་གོ་ནའང་། མ་རྟོགས་པ་རྟོགས་པར་བྱེད། རྟོགས་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་བོགས་དབྱུང་བར་བྱེད་པའི་
གདམས་ངག་གི་གནད་སྒྲ་ན་མེད་པ། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ལ་མེད་ཀ་མེད་ཀྱི་ཆོས་སུ་
མཐོང་བས་བདག་གི་སྐལ་པས་ཅི་ལྟར་དཔོག་པའི་ཆོག་དོན་གྱི་ཆ་ཅུང་ཟད་ཙམ་དགོལ་བར་བྱའོ།

དེ་ལ་འདིར་ས་བཅད་རྣམས་པ་གསུམ་གྱི་སྒྲོན་ནས་འཆད་དེ། སྒྲོན་ལམ་གདབ་པའི་སྦྱོར་བ། སྒྲོན་
ལམ་དངོས། སྒྲོན་ལམ་གྱི་མཇུག་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲོན་ལམ་འགྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་རྟེན་
ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་དབང་པོར་གསོལ་ཞིང་དེའི་དྲུང་དུ་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་སྒྲོན་ལམ་བྱ་དགོས་ཏེ།
རིང་བསྐལ་ཅན་གྱི་མཆོད་རྟེན་དྲུང་། །བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྱད་པས་འགྲུབ།^༡ ཅིས་དང་།
ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་རྟེན་བཞིན་དུ། །འདུན་པའི་རྩ་ལ་^༢རབ་ཏུ་གནས། །གང་གིས་སྒྲོན་ལམ་ཅི་
བཏབ་པ། །འབྲས་བུ་དེ་འདྲ་ཁོ་ནར་སྒྲིབ།^༣ ཅིས་འབྱུང་བས་སོ། །དེས་ན་འདིར་འདུན་པ་རྩ་གཅིག་
ནི་ཞར་ལས་འོང་ལ། རྟེན་ལ་དབང་དུ་གསོལ་བ་ནི།

ན་མོ་གྲུ་ལྷ། ལྷ་མ་རྣམས་དང་ཡི་དམ་དགྱིལ་འཁོར་ལྷ། །ཕྱོགས་བཅུ་དུས་གསུམ་རྒྱལ་བ་སྤྱན་དང་བཅས། །བདག་
ལ་བརྩེར་དགོངས་བདག་གི་སྒྲོན་ལམ་རྣམས། །ཇི་བཞིན་འགྲུབ་པའི་མཐུན་འགྱུར་བྱིན་བརྒྱབ་མཛོད།།[༡]

ཅེས་པ་སྟེ་གཞན་ནི་གོ་སླ་ལ། སྲས་དང་བཅས་ཞེས་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་དང་རང་རྒྱལ་
ཀྱང་བསྐྱས་པ་ཡིན་ཏེ། འཇུག་པར། ཉན་ཐོས་སངས་རྒྱས་འབྲིང་རྣམས་ཐུབ་དབང་སྟེས།“ ཞེས་
འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།

གཉིས་པ་སྟོན་ལམ་དངོས་ལ། སྦྱིར་དགེ་བ་རྫོགས་བྱང་དུ་བསྐྱོ་བ་དང་། བྱེ་བྲག་བྱེ་སྟོན་
ལམ་གདབ་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

བདག་དང་མཐའ་ཡས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི། བསམ་སྦྱོར་རྣམ་དག་གངས་རི་ལས་སྦྱེས་པའི།

འཁོར་གསུམ་རྟོག་མེད་དགེ་ཆོགས་ཚུ་རྒྱུ་རྣམས། རྒྱལ་བ་སྤྱི་བཞིའི་རྒྱ་མཚོར་འཇུག་གྱུར་ཅིག།[༡]

ཅེས་པ་སྟེ་བདག་ནི་སྟོན་ལམ་འདེབས་པར་བྱེད་པ་པོ་འོ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྟོན་པ་ནི་
སྦྱེས་བྱ་དམ་པའི་རང་རྒྱལ་ཏེ། སྦྱང་པར། གཞན་དོན་བྱེད་པ་མེད་པར་བྱང་རྒྱུ་ཡོད་མེན་ཞིང་།“ ཞེས་
དང་། མ་དྲོས་པས་ཁྱེས་པའི་མདོར། བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ཆོས་གཅིག་དང་ལྷན་ན་རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་མཚོག་དང་ལྷན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཡོངས་སུ་འཛིན་ཏོ། ཆོས་གཅིག་པོ་གང་ཞེན།
སེམས་ཅན་སྟོས་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བའི་སེམས་སོ།” ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།

བསམ་སྦྱོར་རྣམ་དག་ཅེས་པའི་བསམ་པ་རྣམ་པར་དག་པ་ནི། བརྒྱབ་སེམས། གནོད་སེམས།
འོག་ལྷ་སོགས་ཡིད་ཀྱི་ཀྱན་སྟོང་མི་དགེ་བ་མ་ཡིན་པར། བྱམས་པ་དང་སྦྱིང་རྗེ་བྱང་རྒྱུ་ཀྱི་སེམས་
སོགས་ཀྱན་སྟོང་དགེ་བའོ། ཇེ་ཡང་སྟོས་པ་ཉི་ཤུ་པ་ལས། སེམས་དགེ་བ་ལ་ཉེས་པ་མེད།“ ཅེས་
གསུངས་པ་ལྟར། ཇེད་དཔོན་སྦྱིང་རྗེ་ཆེན་པོས་ཆོང་པ་གཡོ་ཅན་བསད་པས་བསྐྱལ་པ་མང་པོའི་ཆོགས་
བརྒྱམས་པ་དང་། དགེ་བཤེས་འབར་གྱིས་སྦྱིན་བདག་འགའ་ཞིག་མཇུག་བར་ཡོང་གདོང་རྟེན་མཚོད་
ལ་བྱེད་པ་གཟབས་ཤོམ་བྱས་ཤིང་། སྤྱིར་རང་གི་ཀྱན་སྟོང་ལ་བརྟགས་པས་མཛེས་འདོད་ཀྱི་ཟོབ་
བྱས་པར་མཐོང་ནས་ཐལ་བ་སྤྱིར་གང་གཏོར་བ། བ་དམ་པས་གསན་ནས་བསྐྱུགས་བརྗོད་མཛད་
པ་ལྷ་བྱ་དགེ་བའི་ཀྱན་སྟོང་སྟོབས་ཆེན་སྦྱོར་བ་ཅུང་ཟད་མ་དག་ཀྱང་དག་པ་དང་འབྲེལ་བ་ཉིད་དོ།

སྦྱོར་བ་རྣམ་པར་དག་པ་ནི། ལུས་དག་གི་ལེགས་པར་སྦྱང་བ་རྣམས་ཏེ། ཇེ་ཡང་ཀྱན་སྟོང་དགེ་

བས་བསྐྱེད་པ་འབའ་ཞིག་དགོས་སོ། །དེ་ལྟར་བསམ་སྒྲུབ་ནམ་པར་དག་པ་ནི་གངས་རེའི་གཟུགས་སུ་
བཞོད་ཅིང་དེ་ལས་བྱུང་བའི་དགེ་ཆོག་མཁེས་ཞེས་པ། ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་དགེ་བ་བཅུ་དང་། སྦྱོར་
སོགས་མ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དུག་དང་། བྱང་རྒྱལ་གྱི་ཕྱོགས་གྱི་ཆོས་སུམ་ཅུ་ཅུ་བདུན་ལ་སོགས་པ་ཟག་
བཅས་དང་ཟག་མེད་གྱིས་བསྐྱེས་པའི་དགེ་བའི་ཅུ་བ་རྣམས་ཏེ། དེ་དག་ནི་རྒྱ་རྒྱུན་གྱི་གཟུགས་སུ་བྱས་
པའོ། །དེ་ལྟར་བྱུང་དགེ་ཆོག་རྒྱ་རྒྱུན་དེའང་། འཁོར་གསུམ་རྣོག་མེད་ཅེས་འཁོར་གསུམ་གྱི་དམིགས་
པའི་རྒྱལ་གྱི་རྣོག་པ་དང་བྲལ་བ་སྟེ་དམིགས་པ་དང་བཅས་པ་ནི་ནམ་ཡང་བྱང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་དུ་རུང་བ་
མ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །དེའང་འཇུག་པ་ལས། རྫོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་རྒྱལ་བྱིར་བསྐྱོས་ཀྱང་། །གསུམ་
དམིགས་ཡོད་ན་དེ་ནི་འཛིག་རྟེན་པའོ། །དམིགས་པ་མེད་ན་དེ་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱིས། །འཛིག་རྟེན་
འདས་པའི་མ་རོལ་བྱིན་ཅེས་གསུངས།^{༡༠} ཅེས་པ་ལྟར་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་སོགས་ལས་དམིགས་པ་དང་
བཅས་པའི་དགེ་བ་མཐའ་དག་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་བདུན་གྱི་ལས་སུ་གསུངས་སོ།^{༡༡} །དེ་ལ་འཁོར་
གསུམ་ནི། སྦྱོར་པ་ལ་མཆོན་ནས་འཇུག་པར། སྦྱོར་པ་སྦྱོར་བྱ་ལེན་པོ་གཏོང་བོས་སྟོངས།^{༡༢} །ཞེས་
པ་ལྟར། ཡུལ་དང་དངོས་པོ་བྱེད་པ་པོ་གསུམ་ལ་དམིགས་པའོ། །འདིའི་འཁོར་གསུམ་དམིགས་བྲལ་
གྱི་ཤེས་རབ་དངོས་ནི་འཕགས་པ་རྣམས་ལས་གཞན་ལ་མེད་ཅིང་། ལུང་དང་བྲུ་མའི་གདམས་ངག་
གིས་རྗེས་མཐུན་རྟོགས་པ་ནི་སོ་སྟེ་ལའང་ཡོད་དོ། །སྦྱིར་ཐབས་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་རབ་གྱིས་ནི་བ་
ཕྱོགས་གཅིག་པར་འཆིང་ལ། ཤེས་རབ་མེད་པའི་ཐབས་གྱིས་འཁོར་བར་འཆིང་བས་གཉི་ག་རྩུང་
འབྲེལ་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་པའི་བྱིར་འདིར་ཡང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཅེས་པས་ཐབས་སྟོང་རྗེ་
ཆེན་པོ་དང་། འཁོར་གསུམ་རྣོག་མེད་ཅེས་པས་ཤེས་རབ་སྟོང་བ་ཉིད་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་བཞིན་
དུ་སྟོ་གྲོས་མི་ཟད་པས་ཞུས་པའི་མདོར། ཐབས་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་རབ་གྱིས་བྱ་ངན་ལས་འདས་
པར་འཆིང་ལ། ཤེས་རབ་དང་བྲལ་བའི་ཐབས་གྱིས་འཁོར་བར་འཆིང་བས་རྩུང་དུ་འབྲེལ་བ་ཞིག་
དགོས་སོ།^{༡༣} །ཞེས་བཀའ་སྤྱུལ་ཏོ། །

དགེ་ཆོག་དེ་གང་ལ་བསྐྱེད་པའི་ཡུལ་རྒྱལ་བ་སྐྱུ་བཞི་ནི། ཆོས་ཀྱི་སྐྱུ་དང་། འོངས་སྐྱུ་དང་།
རྫོགས་པའི་སྐྱུ་དང་། སྐྱུ་པའི་སྐྱུ་དང་། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱུ་འོ། །དེ་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱུ་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་

ཀྱི་རང་བཞིན་མཐར་ཐུག་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཁའ་པ་སྟེ་འགྲོ་བ་རྣམས་ལ་བདེ་བར་གཤེགས་
 པ་དག་གིས་ཕན་བ་སྤྲོ་ན་མེད་པ་སྤྱད་པའི་བདག་ཀྱིན་དུ་གྱུར་པའོ། །དེའང་འཕགས་པ་སྤྲུལ། གང་
 ཞིག་གཅིག་དང་དུ་མ་ཡང་མིན་རང་དང་གཞན་ལ་ཕན་བ་སྤྲོ་ཆོག་མཆོད་པོའི་གཞིར་གྱུར་པ། །དངོས་
 མེད་ཉིད་མིན་དངོས་པོ་མ་ཡིན་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་རོ་མཉམ་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་རང་བཞིན་
 ཅན། །གོས་པ་མེད་ཅིང་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་མེད་པ་ནི་ཞིང་མི་མཉམ་མཉམ་ལ་བྱུང་བ་རབ་དུ་སྤྲོས་
 མེད་པ། །སོ་སོ་རང་གིས་རིག་བྱ་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་སྤྱད་པའི་མེད་དེ་ལ་བདག་ནི་ཕྱག་འཆའ་ལོ།^{༡༥} །
 ཞེས་གསུངས་སོ། །ལོངས་སྤྱོད་རྟོགས་པའི་སྤྱི་ནི། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། མཆོད་ནི་སུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་
 དང་། །དཔེ་བྱད་བརྒྱད་ཅུའི་བདག་ཉིད་ནི། བཤམ་ཆེན་ཉེ་བར་ལོངས་སྤྱོད་ཕྱིར། བྱུང་པའི་ལོངས་སྤྱོད་
 རྟོགས་སྤྱར་བཞེད།^{༡༦} །ཅིས་འབྱུང་བ་ལྟར། བདེ་བར་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྤྱིའི་འབྱོར་
 བ་མ་ཆང་བ་མེད་པའི་སྤྱར་སྤྱང་ཡང་རང་བཞིན་དང་བྲལ་བས་ཕྱོགས་སུ་མ་ཆད་པའི་ཕྱིར། རྟོ་རྟེ་ཐེག་
 པར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་སྤྱད་དང་ཞལ་སོགས་སུ་གསུངས་པ་དེའོ། །དེའང་ཞིང་དང་འཁོར་ཡོངས་སུ་
 དག་པའི་ཕྱིར་རྟོགས་པར་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ཆོས་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་འབའ་ཞིག་གོ། །སྤྱུལ་པའི་སྤྱི་ནི། བདེ་
 བར་གཤེགས་པ་ལོངས་སྤྱོད་རྟོགས་སྤྱར་མངོན་པར་སངས་རྒྱས་པ་དེ་མ་ཐག་དུ་ཉི་མ་དང་འོད་བཞིན་
 ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིན་ལས་ཀྱི་རང་གཟུགས་ཞིང་དག་པ་དང་མ་དག་པ་ཅི་རིགས་པ་རྣམས་སུ་སྤྱང་
 བ་སྟེ། མཆོག་གི་སྤྱུལ་སྤྱི་འཛམ་བུའི་གླིང་དུ་མཛེད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་སྟོན་པ་རྣམས་དང་། སྤྱི་བ་
 སྤྱུལ་སྤྱི་འཕགས་པ་དང་སོ་སོ་སྤྱི་པོའི་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་པ་དང་། མཆོད་སྤྱོད་དང་
 གཟིངས་དང་ཟམ་པ་ལ་སོགས་པ་བཅུ་པོའི་ཚུལ་དུ་སྟོན་པ་རྣམས་དང་། བཟོ་སྤྱུལ་སྤྱི་བའི་ཚུལ་པོ་
 རབ་དགའ་འདུལ་བའི་ཕྱིར་པི་ལང་ལེན་པར་སྤྱུལ་པ་སོགས་ཡིན་པར་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་བཞེད་
 གྲུང་མཆོག་གི་སྤྱུལ་སྤྱི་ཉིད་རྒྱལ་རིགས་སོགས་སུ་སྤྱི་བཞེས་པའི་ཚུལ་དེ་སྤྱི་བ་སྤྱུལ་སྤྱི། བཟོ་གནས་
 ལ་མཁས་པར་སྟོན་པའི་ཆོ་བཟོ་སྤྱུལ་སྤྱི། བྱང་ཚུབ་བཞེས་པར་སྟོན་པ་ནས་མཆོག་གི་སྤྱུལ་སྤྱིར་འཕགས་
 ཡུལ་གྱི་མཁས་པ་དག་གི་གཞུང་དུ་གསལ་ཞིང་། དེ་ལྟར་གྱི་ཆོ། མདོ་རྟེ་རྒྱན་ལས། བཟོ་དང་སྤྱི་དང་
 བྱང་ཚུབ་ཆོ། །ཁྱ་ངན་འདས་པ་རྟག་སྟོན་པ། །སངས་རྒྱས་སྤྱུལ་པའི་སྤྱི་འདི་ནི། །རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་

ཐབས་ཆེན་པོ།^{༡༦} །ཞེས་གསུངས་པའི་ལུང་དོན་དང་ཡང་འབྱོར་རོ།།

ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲུ་ནི། རྟོགས་པ་ཆོས་ཀྱི་སྒྲུའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་
བཞིན་ཞི་བ་ཆེན་པོ་སྟེ། འདི་ཉིད་རྟོ་རྟེ་ཐེག་པར་མཆོག་རྒྱ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོས་ཁྱད་པར་དུ་
བྱས་པའི་ཕྱིར་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་སྒྲུར་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་སྒྲོབ་དཔོན་གྲུས། འཇིག་རྟེན་གསུམ་གྱི་
སྟོད་པ་ལས་གྲོལ་ནམ་མཁའ་མཉམ་པར་གནས་པ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན། །དག་པ་
ཞི་ཞིང་རྣལ་འབྱོར་རྣམ་པར་དབེན་ལ་མཆོག་རྒྱ་ཞི་བའི་རང་བཞིན་རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིས་རྟོགས་བྱ་
ཉིད། །རྟོགས་པར་དཀའ་ཞིང་རྣམ་པར་དབྱེད་དཀའ་རང་དང་གཞན་ལ་ཕན་པ་བྱུང་པ་མཆོན་མེད་རྣམ་
རྟོག་དང་། །བྲལ་བ་གཅིག་སུའི་སྒྲུ་ནི་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་མི་མཉམ་མཉམ་པ་བདེ་བའི་སྒྲུ་ལ་ཕྱག་
འཆོལ་ལོ།^{༡༧} །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་སྒྲུ་བཞི་པོ་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་རྒྱ་མཆོའི་
གཟུགས་སུ་བྱས་པ་དེར་སྒྲོས་པའི་དགོཆོགས་ཀྱི་ཚུ་རྒྱན་རྣམས་འཇུག་པར་གྱུར་ཅིག་ཅས་སོ། །དེས་
ན་གྲོ་ཀ་འདི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ལམ་འབྲས་སུ་དང་བཅས་པའི་ཆོས་རྣམས་མདོར་བསྡུས་པའི་
སྒྲོན་ལམ་སྟེ། ཆོག་རྗེས་མ་རྣམས་ཀྱང་འདི་ཉིད་ལས་འཕྲོས་པར་གྲེས་དགོས་ཤིང་། དཔེ་དང་དཔེ་
ཅན་གཟུགས་གཅིག་རྒྱ་བྱས་པའི་ཆོག་སྒྲོར་འདི་འབྲ་བཞི་སྟན་དངགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ལས་གཟུགས་
ཅན་གྱི་རྒྱན་དུ་བཤད་དོ།།

གཉིས་པ་བྱེ་བྲག་ཕྱེ་སྟེ་སྒྲོན་ལམ་གདབ་པ་ལ། ལམ་གྱི་རྟེན་སྟན་སུམ་ཆོགས་པ་ལ་སྒྲོན་པ།
ལམ་རྟོགས་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ལ་སྒྲོན་པ། ལྷུལ་མེད་ཀྱི་ལམ་ཉིད་ལ་སྒྲོན་པ། ལམ་དེ་ཉམས་སུ་ལེན་
རྒྱལ་མ་ལྷུལ་བ་ལ་སྒྲོན་པ། དེ་མཐར་ཕྱིན་པའི་འབྲས་སུ་ལ་སྒྲོན་པའོ། །དང་པོ་ལའང་ཐུན་མོང་གི་
དང་། ཐུན་མོང་མིན་པའི་དེ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

ཇི་སྤྱིད་དེ་མ་ཐོབ་པ་དེ་སྤྱིད་དུ། །སྟེ་དང་སྟེ་བའི་ཆོ་རབས་ཀྱན་རྒྱལ་པ།།

སྟེག་དང་སྟེག་བསྐལ་སྒྲུ་ཡང་མི་གསལ་གྱིང་། །བདེ་དགོ་རྒྱ་མཆོའི་དཔལ་ལ་སྟོད་པར་ཤོག།^{༡༨}

ཅས་པ་སྟེ། ཆོག་རྒྱུ་མ་གཉིས་ཀྱིས་ནི། །སྟེ་བ་འདི་ནས་བཟུང་སྒྲུར་བཤད་པའི་རྒྱལ་བ་

སྐྱ་བཞིའི་གོ་འཕང་ཁྱད་པར་ཅན་དེ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་ཆོ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ། །ཞེས་བསྟན་ཅིང་། བྱི་
མ་གཉིས་ཀྱིས་དེར་རྒྱ་སྤྲིག་པ་དང་འབྲས་བུ་སྤྲིག་བསྐྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཡང་མི་གྲགས་པར། རྒྱ་དགེ་བ་དང་
འབྲས་བུ་བདེ་བ་རྒྱ་མཚོ་ལྷ་བྱའི་དབལ་ལ་སྦྱོད་པ་ཁོན་ར་གྱུར་ཅིག །ཅེས་བསྟན་ཏོ། །དེ་ཡང་རིན་ཆེན་
ཐེང་བ་ལས། ཆགས་དང་ཞེ་སྤང་གཉི་ལྷན་དང་། །དེས་བསྐྱེད་ལས་ནི་མི་དགེ་བ། །མི་དགེ་བ་ལས་
སྤྲིག་བསྐྱེད་དང་། །དེ་བཞིན་ངན་འགོ་ཐམས་ཅད་དོ། །མ་ཆགས་ཞེ་སྤང་གཉི་ལྷན་མེད། །དེས་བསྐྱེད་
ལས་ནི་དགེ་བ་ཡིན། །དགེ་ལས་བདེ་འགོ་ཐམས་ཅད་དང་། །སྦྱི་བ་ཀྱན་དུ་བདེ་བ་དག་¹⁵ ། ཅེས་
དང་། སྦྱོད་འཇུག་ལས། མི་དགེ་བ་ལས་སྤྲིག་བསྐྱེད་འབྱུང་། །འདི་ལས་ཇི་ལྟར་ངེས་ཐར་ཞེས། །ཉིན་
མཚན་ཀྱན་ཏུ་བདག་གིས་ནི། །འདི་ཉིད་འབའ་ཞིག་བསམ་པར་རིགས།¹⁶ ། ཅེས་འབྱུང་ངོ་།

གཉིས་པ་(ཐུན་མོང་མིན་པ་)ནི།

དལ་འབྱོར་མཚོག་ཐོབ་དང་བརྩོན་ཤེས་རབ་ལྡན། །བཤེས་གཉེན་བཟང་བསྟན་གདམས་པའི་བརྩུ་ཐོབ་
ནས། །ཚུལ་བཞིན་སྒྲུབ་ལ་བར་ཆད་མ་མཆིས་པར། །ཆོ་རབས་ཀྱན་ཏུ་མ་ཆོས་སྦྱོད་པར་ཤོག།[༥]

ཅེས་པའོ། །དེ་ལ་གོང་གི་ཇི་སྤྲིད་དེ་མ་ཐོབ་པ་དེ་སྤྲིད་དུ། །ཞེས་པ་འདིར་ཡང་བསྐྱེས་ནས།
དལ་འབྱོར་མཚོག་ཐོབ་ཅེས་པའི་དལ་འབྱོར་ནི་དལ་བ་བརྒྱུད་དང་འབྱོར་པ་བརྩུ་ཆད་པའི་མི་ལུས་སོ། །
དལ་བ་བརྒྱུད་ནི་མི་ཁོམ་པའི་གནས་བརྒྱུད་ལས་དལ་བའི་བྱིར། དལ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ་མི་ཁོམ་པའི་གནས་
བརྒྱུད་པོའང་། དྲན་ཉེ་ལས། དཔུལ་བ་ཡི་དྲགས་དུད་འགོ་དང་། །ཀླ་སྒོ་ཆེ་རིང་ལྟ་དང་ནི། །ལོག་ལྟ་
སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྟོངས་པ། །ལྷགས་པ་འདི་དག་མི་ཁོམ་བརྒྱུད།¹⁷ ཅེས་པ་རྣམས་སོ། །འབྱོར་བ་
བརྩུ་ནི། མི་ཉིད་དབུས་སྦྱིས་དབང་པོ་ཆད་། །ལས་མཐའ་མ་ལོག་གནས་ལ་དད།¹⁸ ཅེས་རང་འབྱོར་
ལྟ་དང་། སངས་རྒྱས་བྱོན་དང་དེས་ཆོས་གསུངས། །བསྟན་པ་གནས་དང་དེ་རྗེས་འཇུག །གཞན་བྱིར་
སྦྱིང་ནི་བརྟེ་བའོ།¹⁹ །ཞེས་གཞན་འབྱོར་ལྟ་བཤད་པ་དག་གོ །དེ་ལྟར་དལ་འབྱོར་བཙོ་བརྒྱུད་དང་
ལྟན་པའི་ལུས་ནི་དེ་ཉིད་དུ་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བསྐྱེད་ཏུ་རུང་བའི་རྟེན་ཡིན་པའི་བྱིར་
མཚོག་ཅེས་གསུངས་ཤིང་དེའི་ནང་ནས་འཛམ་གླིང་ན་སྦྱིས་པའི་དལ་འབྱོར་ལུན་ཆོགས་ཀྱི་རྟེན་ནི་

གཞན་ལས་དགོ་སྒྲིག་གི་སྒྲོབས་ཆེ་བའི་ཕྱིར་མཆོག་གི་འདུ་མཆོག་གོ། ཉེ་ལྟར་ཡང་སྒྲོམ་འབྱུང་ལས།
གླིང་གསུམ་སྒྲིམ་པ་ཁམས་དྲུག་ལྟར། མཆོག་ཡིན་འཛམ་གླིང་ལེགས་སྒྲིམ་པ། ལས་གྱི་ས་པར་རབ་
ཏུ་གྲགས།⁹⁹ ཞེས་གསུངས་སོ།།

དལ་འབྱོར་གྱི་རྟེན་བཟང་པོ་ཐོབ་ཀྱང་དད་པ་དང་བརྩོན་འགྲུས་ཤེས་རབ་གསུམ་མ་འཛོམ་
ན་ལོར་བ་སྤྲུག་བསྐྲུལ་གྱི་རྒྱ་མཚོ་ལས་བརྒྱལ་མི་ལུས་ཏེ། སལ་པོ་ཆེ་ལས། སྤྱིད་པའི་གནས་ཅན་
དད་པ་རྒྱུད་བ་ཡིས། སངས་རྒྱུས་བྱང་རྒྱུབ་ཤེས་པར་མི་ལུས་སོ།¹⁰⁰ ཞེས་དང་། ཆོས་བརྩུ་པའི་མདོ་
ལས། དད་པ་མེད་པའི་མི་རྣམས་ལ། ཉེ་ལྟར་པོའི་དགོ་བ་མི་སྒྲིལ་སྤྱེ། ས་བོན་མེ་ཡིས་ཆོག་པ་ལ། ལྷ་
གུ་སྒྲོན་པོ་ཇི་བཞིན་ནོ།¹⁰¹ ཞེས་དད་པ་མེད་པའི་སྒྲོན་དང་། གློ་གོས་རྒྱ་མཚོས་ལུས་པ་ལས། ལེ་
ལོ་ཅན་ལ་ནི་སྒྲིན་པ་མེད་པ་ནས་ཤེས་རབ་གྱི་བར་དུ་མེད་དོ། ལེ་ལོ་ཅན་ལ་ནི་གཞན་དོན་བྱ་བ་
མེད་དོ། ལེ་ལོ་ཅན་ལ་ནི་བྱང་རྒྱུབ་ཤིན་ཏུ་རིང་ཞིང་རྣམ་པར་རིང་རོ།¹⁰² ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་
བརྩོན་འགྲུས་མེད་པའི་སྒྲོན་དང་། སྤྱད་པ་ལས། དམུས་ལོང་དམིགས་བྱ་མེད་པ་བྱེ་བ་ཐག་ཐིག་
རྣམས། ལམ་ཡང་མི་ཤེས་གྲོང་ཁྱེར་འཇུག་པར་ག་ལ་ལུས། ཤེས་རབ་མེད་ན་མིག་མེད་པ་རོལ་
ཕྱིན་ལྷ་ཡིས། ཉེ་ལྟར་མིགས་བྱ་མེད་པས་བྱང་རྒྱུབ་རིག་པར་ལུས་མ་ཡིན།¹⁰³ ཞེས་དང་། དབྱིག་གཉེན་
གྱིས། ཆོས་རྣམས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་མེད་པར་ཉོན་མོངས་རྣམས། གང་ཕྱིར་ཉེ་བར་ཞི་བར་བྱ་བའི་
ཐབས་མེད་ལ། ཉེ་མེད་པས་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་སྤྱིད་མཆོ་འདིར་འབྱུངས་ཏེ།¹⁰⁴ ཞེས་གསུངས་པ་
སོགས་ཤེས་རབ་མེད་པའི་སྒྲོན་ཡིན་ཞིང་། རྒྱས་པར་ནི་མ་སྒྲོས་སོ། རྒྱ་མཚན་དེས་ན། དད་བརྩོན་ཤེས་
རབ་ལྟན་ཅེས་སྒྲོས་པའོ།།

འོན་དང་བརྩོན་ཤེས་རབ་གསུམ་པོ་དེའི་ངོ་བོ་རང་ཅི་འདྲ་བ་ཞིག་ཅེ་ན། དད་པ་ནི། མདོན་
པ་ཀྱང་ལས་བརྩུས་པར། དད་པ་གང་ཞེ་ན། ལས་དང་འབྲས་བྱ་དང་། བདེན་པ་དང་དགོན་མཆོག་
ལ་མདོན་པར་ཡིད་ཆེས་པ་དང་། འདོད་པ་དང་། སེམས་དང་བའོ།¹⁰⁵ ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ལས་དང་
འབྲས་བྱའི་ཆོས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་དང་། སངས་རྒྱུས་གྱི་བྱང་
རྒྱུབ་འདུན་པའི་དད་པ་དང་། དགོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སེམས་དང་བའི་དད་པ་སྤྱེ་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་

དབྱེར་ཡོད་པའོ། །བརྩོན་འགྲུས་ནི། དགེ་བ་ལ་མི་སྒྲོ་བའི་ལེ་ལོའི་གཉེན་པོར་གྱུར་པའི་སེམས་བྱུང་སྟེ།
 ཆོས་མངོན་པ་ལས། བརྩོན་འགྲུས་གང་ཞེན་ལེ་ལོའི་གཉེན་པོ་སྟེ། དགེ་བ་ལ་སེམས་མངོན་པར་སྒྲོ་
 བའོ།³⁰ །ཞེས་བཤད་ཅིང་དབྱེ་བ་ཉག་སྒྲུབ་དང་གྲུས་སྒྲུབ་གཉིས་སོགས་སུ་ཡོད་དོ། །ཞེས་རབ་ནི།
 ཤེས་བྱའི་ཆོས་རྣམས་རབ་ཏུ་འབྱེད་པར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་སྟེ། ཀྱན་བརྟས་ལས། ཤེས་རབ་གང་
 ཞེན། ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའོ།³¹ །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དབྱེ་ན་འཛིག་རྟེན་པའི་དང་།
 འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་གཉིས་སོ།།

དེ་ལྟར་དང་བརྩོན་ཤེས་རབ་གསུམ་གའི་ཆ་དང་ལྡན་ཡང་བདག་རྒྱུན་དགེ་བའི་བཤེས་
 གཉེན་ལ་མ་བསྟེན་པར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་མངོན་དུ་བྱེད་མི་ལུས་ཏེ། བརྒྱད་
 སྟོང་པ་ལས། འདི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་
 པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཛང་རྒྱ་བར་འདོད་པས། དང་པོ་ཉིད་དུ་དགེ་བའི་བཤེས་
 གཉེན་དག་ལ་བསྟེན་པར་བྱ། བསྟེན་པར་བྱ། བསྟེན་བཀྱར་བར་བྱའོ།³² །ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་
 ལུང་མཐའ་ཡས་ཤིང་། ཁྱད་པར་གསང་ཆེན་དོ་རྗེ་ཐེག་པར་ནི། སྒྲ་མ་སངས་རྒྱས་སྒྲ་མ་ཆོས། །དེ་
 བཞིན་སྒྲ་མ་དགེ་འདུན་ཏེ། །སྒྲ་མ་དཔལ་ལྡན་དོ་རྗེ་འཆང་། །ཀྱན་གྱི་བྱེད་པ་སྒྲ་མ་ཡིན།³³ །ཅེས་
 དང་། གསང་བ་འདུས་པ་ལས། ང་ཉིད་སྒྲོབ་དཔོན་གཟུགས་སྒྲུལ་ནས།³⁴ །ཅེས་དང་། དུས་འཁོར་
 ལས། བདུད་རྣམས་ལ་ནི་དོ་རྗེའི་དབྱུག་པ་འཛིན་མའི་གཞི་ལ་དོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་རབ་གྲགས་
 པའོ།³⁵ །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར། གང་ལ་དོན་གྱི་དབང་བསྐྱར་ཞུས་པའི་དོ་རྗེ་སྒྲོབ་དཔོན་དེ་
 ཉིད་སོ་སོ་སྒྲུབ་པའི་རྒྱལ་སྟོན་གྱང་དོ་རྗེ་འཆང་ཉིད་དུ་བཏུ་དགོས་ཤིང་དོན་གྱིས་གྱང་དེ་ལྟར་ཡིན་པས།
 སྒྲ་མ་དོ་རྗེ་འཆང་དེ་དང་མི་ལྡན་པས་ནི་བྱང་ཆུབ་འགྲུབ་པ་ལྟ་ཅི་སྒྲོས་དངོས་གྲུབ་ཕྱ་མོ་ཙམ་ཡང་མི་
 འགྲུབ་སྟེ། དངོས་གྲུབ་སྒྲོབ་དཔོན་རྗེས་འབྲང་ཞིང་།³⁶ །ཞེས་དང་། སྒྲུབ་འཛིན་པ་མེད་པར་ནི། སྒྲུ་
 ཡིས་པ་རོལ་བྱིན་མི་འགྲུབ། །ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་རབ་རྫོགས་གྱང་། །སྒྲ་མ་མེད་པར་སྲིད་མཐར་
 མིན།³⁷ །ཞེས་དང་། གྱེད་དོ་རྗེ་ལས། གཞན་གྱིས་བརྗོད་མིན་ལྟར་ཅིག་སྟེས། །གང་དུ་ཡང་ནི་མི་
 ཉིད་དེ། །སྒྲ་མའི་དུས་ཐབས་བསྟེན་པ་དང་། །བདག་གི་བསོད་ནམས་ལས་ཤེས་བྱ།³⁸ །ཞེས་སོགས་

གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དེས་ན་འདིར་ཡང་། བཤེས་གཉེན་བཟང་བསྟེན་ཞེས་གསུངས་ལ་བསྟེན་པར་སྒྲོན་བྱའི་
བཤེས་གཉེན་དེའང་གང་གིས་སྟེན་པར་བྱེད་པའི་གདུལ་བྱ་དེའི་སྐལ་བ་དང་འཆམ་ཞིང་། སྐབས་སུ་
བབས་པའི་ཆོས་སྟེན་ནུས་པ་དང་། དེའི་རྒྱུད་ལ་དེའི་སྐབས་སུ་འཆམ་³⁴པའི་རྣམ་པར་དཀར་པའི་
ཡོན་ཏན་སྤར་མེད་གསར་དུ་བསྐྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་སྒྲེལ་བའི་ཐབས་ལ་མ་སྒོངས་པས་
འགོ་རྣམས་སྤིང་མཚོ་ལས་སྒྲོལ་བའི་བྲགས་རྗེ་ཅན་ཞིག་སྟེ་དཔེར་ན་དམ་པའི་ཆོས་འདུལ་བ་ལ་
གཞུག་པར་འོས་པའི་སྐལ་བ་ཅན་ལ་དེ་དང་འཆམ་པར་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་སྒྲ་མ། བཅུན་པ། མཁས་པ།
བརྟན་པ། ཡན་འདོགས་པའི་ཡན་ལག་སྟེ། ཡན་ལག་བཞི་དང་ལྷན་པའི་མཁས་པོ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་
གསར་སྟོན་ལས་བྱེད་སོགས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱང་རང་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ལུན་སུ་མཆོགས་པ་
དང་ཀྱན་རྩོམ་དང་དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གཉིས་མ་སྐྱེས་པ་བསྐྱེད་པའམ། སྐྱེས་པ་གོང་
ནས་གོང་དུ་སྒྲེལ་བར་འོས་པ་ཞིག་གི་སྐབས་སུ། ཞེ་ལྷ་ས། ཏྲག་པར་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ནི། ཐེག་
ཆེན་དོན་ལ་མཁས་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བརྒྱལ་ཞུགས་མཆོག་ ཁྲོག་གི་ཕྱིར་ཡང་མི་
གཏོང་ངོ་³⁵ ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་དང་། གསར་སྤྱགས་ཀྱི་ཐབས་བྱེད་པར་ཅན་
ཀྱིས་བཀྱི་བར་སྐབས་སུ་བབས་པ་ལ། དུས་འཁོར་ལས། དང་པོར་ཡང་དག་བསྟེན་བྱ་སྒྲ་མ་དག་
ཀྱང་དམ་ཆོག་ལྷན་ཞིང་དོ་རྗེ་ཐེག་ལ་ལྷག་པར་གནས། རྟེན་ཉིད་སྒྲོམ་ཞིང་མ་ཆགས་དྲི་མ་དག་དང་
རྣམ་པར་བྲལ་ཞིང་བཟོད་པའི་རང་རྒྱལ་ལམ་ལ་ཞུགས། སློབ་མ་རྣམས་ལ་ལམ་ནི་སྒྲིན་བྱེད་དཔལ་
བའི་འཛིགས་པ་འཕྲོག་ཅིང་དེ་ཉིད་ལ་ནི་ཆངས་སྒྲོད་ལྷན། བདུད་རྣམས་ལ་ནི་དོ་རྗེའི་དབྱུག་པ་དེ་
ཡང་འཛིན་མའི་གཞི་ལ་དོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་རབ་གྲགས་པའོ།³⁶ ཞེས་གསུངས་པ་དང་། གཞན་ཡང་
རྒྱུད་སྟེ་རྣམས་ནས་ཅི་སྐད་བཤད་པའི་མཆོན་ཉིད་དང་ལྷན་པའི་དོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་ལྟ་བུའོ།།

དེའང་སྒྱིར་གདུལ་བྱ་རང་ཉིད་འཁོར་བ་ན་སྒྲིབ་པ་སྒྲུག་པོའི་སྐབས་སུ་གནས་པའི་ཆོ་སྒྲ་
མཁའ་སོ་སོ་སྒྲེ་བོའི་རྒྱལ་དང་། དེ་ལས་སྒྲིབ་པ་ཤས་རྒྱུང་བར་ལྷུང་པ་ན་བྱང་འཕགས་ཀྱི་རྒྱལ་དང་།
ཆོགས་ལམ་ཆེན་པོ་ནས་མཆོག་གི་སྒྲུལ་སྒྲུའི་རྒྱལ་དང་། འཕགས་ལམ་ཐོབ་ནས་འོངས་སྒྲོད་རྫོགས་

སྤྱི་ཚུལ་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་བསྟེན་པར་ནུས་པས་འདི་སྐབས་སུ་སྒྲོན་པར་བྱ་བྱུང་ཕྱོགས་རེ་བར་མི་གཟུང་ངོ་། །སྤྱི་མ་ལ་བཤེས་གཉེན་དུ་བོད་པའང་པར་བྱིན་པའི་ཆོས་སྒྲུབ་དེ་སྤྱིད་པའི་མཆོ་ལས་འདོན་པའི་བཀའ་བྱིན་འདི་ལྟ་བུ་པ་དང་མ་དང་གཉེན་བཤེས་སུས་ཀྱང་མ་མཛད་པའི་བྱིར་སྤྱོད་མེད་པའི་བཤེས་ཡིན་པས་དེ་སྒྲུབ་ཅིས་བྱའོ། །དེ་ཉིད་ཀྱང་སྒྲོན་དག་ཅིང་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པས་ན་བཟང་པོའོ། །དེ་བསྟེན། ཅིས་པའང་མཉམ་ཐབས་རྣམ་པ་ལྟ་དང་། ཞབས་ཉོག་དགུ་ཕྱགས་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟེན་པ་སྟེ། ཆོད་དཔོན་གྱི་བྱ་ལོར་བཟང་དང་། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་རྟག་ཏུ་དུས་དགེ་པའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པ་དང་། སྤྱི་བ་བརྒྱུད་འདི་པའི་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱི་མ་བསྟེན་པའི་ཚུལ་རི་ལྟ་བུར་བཤེས་གཉེན་དམ་པ་སྤྱི་རྒྱུ་རྒྱུ་ལ་དེའི་བཞེད་པ་སྒྲོང་བར་བྱེད་པའོ། །གདམས་པའི་བཅུད་ཐོབ། ཅིས་པའི་གདམས་པ་ནི། གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ལ་གོང་ནས་གོང་དུ་སྒྱུར་བར་བྱེད་པའི་སྤྱི་དུ་ཐེག་པ་གསུམ་དང་། བསྐྱེད་པ་གསུམ་སོགས། དྲང་བ་དང་རེས་པའི་དོན་དང་། རུན་མོང་དང་རུན་མོང་མིན་པའི་སྒོ་ནས་སྒྲུབ་པ་དང་འཆོམ་པར་ཆོས་སྒྲོན་པ་སྟེ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཐར་པའི་སྒོག་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་བྱིར་བཅུད་དོ། །དེ་ལྟ་བུའི་གདམས་པ་ཐོབ་ནས་ཀྱང་ཐོབ་ལོ་ཙམ་དུ་མི་བཞག་པར། ཚུལ་བཞིན་བསྐྱེད། ཅིས་གསུངས་པ་སྟེ། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་བཀའ་དང་བསྟེན་བཅོས་རྣམས་ལས་ཅི་ལྟར་གསུངས་པ་དང་། སྤྱི་མས་ཅི་ལྟར་གདམས་པའི་ཚུལ་དེ་ལྟ་བུ་ཁོ་ནར་ཉམས་སུ་ལེན་པའོ། །དེ་ལྟར་སྤྱི་བ་ལ་བར་ཆད་མ་མཆིས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། བྱི་རོལ་གྱི་འབྲུང་བ་བཞི་དང་མི་དང་མི་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་ཀྱི་བར་ཆད་དང་། ནང་དུ་ནད་དང་ཉོན་མོངས་པ་དང་། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་སོགས་པའི་བར་ཆད་དེ་མདོར་ན་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྤྱི་བ་པའི་ལམ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བ་ཞེས་སོ། །ཆོག་རྒྱུ་མཐའ་མས་ནི། སྤྱི་མ་གསུམ་གྱི་དོན་མདོར་བསྐྱེས་པ་སྟེ། དལ་འབྱོར་གྱི་ལུས་ཐོབ་པ། དེའང་དད་བརྩོན་གཤེས་རབ་དང་ལུན་པ། དེས་བཤེས་གཉེན་བཟང་པོ་བསྟེན་དུ་ཡོད་པ། དེ་ལས་གདམས་ངག་ཐོས་པ།^༤ དེ་ཚུལ་བཞིན་སྤྱི་བ་པ། དེ་ལ་བར་ཆད་མེད་པ་རྣམས་དང་བཅས་པ་ནི་དམ་ཆོས་སྒྲོད་པའི་སྒྲུབ་པ་ལུ་ལུ་བྱུང་བ་ཅན་ཡིན་པས། འདི་ནས་བཟུང་བྱང་རྒྱལ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་ཆེ་རབས་ཀྱི་ཕྱིར་བ་ཐམས་ཅད་དུ་དེ་ལྟར་བྱུར་ཅིག་པའོ།

གཉིས་པ་ལམ་རྟོགས་བྱེད་གྱི་ཤེས་རབ་ལ་སྒྲོན་པ་ནི།

ལུང་རིགས་ཐོས་པས་མི་ཤེས་སྒྲིན་ལས་གྲོལ། །མན་ངག་བསམ་པས་ཐེ་ཚོམ་མཉམ་ནག་བཅོམ།།

བསྒྲམས་བྱུང་འོད་གྱིས་གནས་ལྷགས་ཅི་བཞིན་གསལ། །ཤེས་རབ་གསུམ་གྱི་སྒྲུང་བ་རྒྱས་པར་ཤོག།[༥]

ཅེས་པ་སྟེ་ཆོག་རྒྱུ་དང་དང་པོས་ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ། གཉིས་པས་བསམ་བྱུང་གི་ །གསུམ་པས་བསྒྲམས་བྱུང་གི་ །བཞི་པས་སྒྲོན་ལམ་གྱི་མདོར་བསྐྱུས་སྒྲོན་པའི་དང་པོ་ནི། ལུང་ཞེས་པ་འདི་སྐབས་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ཀྱི་བཀའ་ནི། རྒྱུད་སྤྱོད་མ་ལས། གང་ཞིག་དོན་ལྡན་ཆོས་དང་ཉེར་འབྲེལ་ཞིང་། །ཁམས་གསུམ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་སྤོང་བྱེད་གསུངས། །ཞི་བའི་པན་ཡོན་སྟོན་པར་མཛད་པ་གང་། དེ་ནི་དྲང་སྤོང་གསུང་ཡིན་ལྟོག་པ་གཞན།^༥ །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། བདག་རྒྱེན་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་བསྟེན་ནས་བྱུང་བའི་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་དོ། །དེ་ཡང་དབྱེ་ན་ཞལ་ནས་གསུངས་པའི་བཀའ། རྗེས་སུ་གནང་བའི་བཀའ། དྲིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་བཀའ་དང་གསུམ་མཐུ། བརྗོད་བྱའི་དབང་དུ་ན། འདུལ་བ། མདོ་སྟེ། མདོན་པ་གསུམ་མོ། །དེ་ལྟར་ན་གསང་སྔགས་སྟེ་སྟོན་འདི་དག་ཏུ་འདུའམ་ཞེན། གསུམ་གའི་སྤྱིང་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར་བྱུང་པར་གྱི་སྟོན་ནས་རིག་པ་འཛིན་པའི་སྟེ་སྟོན་ཅེས་བྱུང་བུ་བྱས་པ་ཙམ་ལས་ངེས་པར་འདུ་སྟེ། རང་བྱུང་རྒྱལ་བས། ཟབ་མོའི་མདོ་འདུལ་མདོན་པ་ཡིས།^༦ ཅེས་གསུངས་ཤིང་། རྟོ་རྗེ་སྤྱིང་འབྲེལ་ལས། སངས་རྒྱས་པ་ལ་བཞི་པ་དང་། །ལྷ་པ་བྱབ་པའི་དགོངས་པ་མིན།^༧ །ཞེས་གསུངས་པས་སོ།།

བསྟན་བཅོས་ནི། རྒྱུད་སྤྱོད་ །གང་ཞིག་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་འབའ་ཞིག་གི་ །དབང་བྱས་ན་མ་གཡང་མེད་ཡིད་ཅན་གྱིས་བཤད། །ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ལམ་དང་རྗེས་མཐུན་པ། །དེ་ཡང་དྲང་སྤོང་བཀའ་བཞིན་སྒྱི་བོས་སྤང་།^༨ །ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཞིང་འདིར་སྟོན་པ་མུ་ངན་ལས་འདའ་ཚུལ་བསྟན་ནས། བྱང་སེམས་འཕགས་པ་དང་། ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་དང་། སོ་སྟེ་བརྗེ་ཏ་རྣམས་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་དོན་བཞིན་དུ་བཀའི་དགོངས་པ་འབྲེལ་པ་རི་སྟེད་པའོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན། བཀའ་སྒྱི་དང་། བྱེ་བྲག་གི་དགོངས་འབྲེལ་གཉིས་སོགས་དབྱེ་སྟོ་མང་ངོ་། །རིགས་པ་ནི་ཆད་མ་མདོ་དང་སྟེ་བདུན་ལ་སོགས་

པའི་གཞུང་ལུགས་ནམས་ནས་འབྱུང་བ་ལྟར་དམ་བཅའ་དང་གཏན་ཆོགས་དང་། དཔེ་ལ་སོགས་པའི་
སྒྲོ་ནས་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཐབ་པས། རྟོགས་བྱའི་དོན་གང་ཡིན་པ་དེ་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་ཤེས་
པར་བྱེད་པའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ལུང་དང་རིགས་པ་གཉིས་སྒྲ་མ་ལས་ཐོས་ཤིང་ཤེས་པར་བྱས་པས་ཐོས་པ་
ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་སྦྱེ་ཞིང་དེའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལུང་རིགས་མི་ཤེས་པའི་སྤྱིན་ལས་གྲོལ་ཅེས་
པའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་སློབ་དཔོན་ལྷ་བས། རི་ལྟར་ལོང་བའི་ཆོགས་ཀྱན་བདེ་སྒྲག་ཏུ། །མིག་ལྡན་སྦྱེས་
བྱ་གཅིག་གིས་འདོད་པ་ཡི། །ཡུལ་དུ་འབྱིད་པ་དེ་བཞིན་འདིར་ཡང་སློས། །མིག་ཉམས་ཡོན་ཏན་
སྒྲངས་ཏེ་རྒྱལ་ཉིད་འགོ། །རི་ལྟར་དེ་ཡིས་ཆེས་ཟབ་ཆོས་རྟོགས་པ། །ལུང་དང་གཞན་ཡང་རིགས་པས་
ཡིན་པས་ན།^༥ །ཞེས་དང་། སྦྱེས་རབས་སུ། ཐོས་པ་གཏི་མུག་མུན་སེལ་སྒྲོན་མེ་ཡིན། །རྒྱུ་པོ་ལ་
སོགས་མི་ཁྱེར་ནོར་གྱི་མཆོག་ །ཀྱན་ཏུ་སྒོངས་པའི་དབྱ་འཛམས་མཆོན་ཆ་བཞིན། །ཐབས་ཚུལ་མན་
རག་སྟོན་པ་གོགས་ཀྱི་མཆོག་^༦ །ཅེས་སོགས་གསུངས་པའོ།

གཉིས་པ་(བསམ་བླུང་གི་ཤེས་རབ་)ནི། མན་རག་ཅེས་པ། ལེགས་སྒྱུར་ལུ་པ་དེ་ག་སྟེ་བདེ་བར་
གཤེགས་པས་རང་རེ་སྤྱད་ཞིའི་འཛིང་བ་ལས་སྒྲོལ་བར་མཛད་པའི་སྤྱད་དུ་བྱགས་བཅེ་བས་ཉེ་བར་
བསྟན་པའི་དོན་དེ་དག་རང་རྒྱུད་དང་སྒྱུར་ཏེ་ཚུལ་བཞིན་དུ་སེམས་པར་བྱེད་པ་ནི་མན་རག་བསམ་པ་
ཡིན་ཞིང་། ཁྱད་པར་དུ་བདེ་བར་གཤེགས་པས་མོས་པ་སོ་སོ་ལ་ཐེག་པ་སྒྲ་ཆོགས་བསྟན་པས་བྱང་
ངེས་སྒྲ་ཆོགས་སུ་འགྱུར་བ་དང་། ཡང་དགོས་གསང་ཆེན་དོ་རྗེ་ཐེག་པའི་རྒྱུད་ནམས་མཐའ་དུག་གིས་
ཡོངས་སུ་བཅིངས་པས་ཤིན་ཏུ་བརྒྱུང་བའི་བྱིར། ཆོས་ཀྱི་མིག་རྣམ་པར་དག་པས་རྟོན་པ་བཞི་ལ་རྟོན་
པའི་སློབ་དཔོན་གྱིས་ཚུལ་བཞིན་གནད་ལེགས་པར་བཀོལ་ཏེ་གདམས་པའི་མན་རག་སེམས་པར་
བྱེད་པ་སྟེ་དེ་ལྟར་མན་རག་བསམས་པ་དེས་བསམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་སྦྱེ་ཞིང་དེའི་མི་མཐུན་
ཕྱོགས་ཟབ་མོའི་གནས་ལ་སེམས་ཅེ་གཉིས་སུ་གྱུར་པའི་ཐེ་ཆོམ་གྱི་མུན་པ་བཅོམ་ཞེས་པའོ།

གསུམ་པ་(བསྒྲམས་བླུང་གི་ཤེས་རབ་)ནི། མང་དུ་ཐོས་ཤིང་ཐོས་པའི་དོན་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་
བསམ་པར་བྱས་པས་ཐེ་ཆོམ་དང་བྲལ་བའི་ངེས་པ་རྟོན་པ་དེ་ལ་མཉམ་པར་གཞག་ཅིང་བསྒྲམས་པ་
ལས། བསྒྲམས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་སྦྱེ་ཞིང་ཤེས་རབ་ཀྱི་འོད་དེས་གནས་ལུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཅི་ལྟ་བ་

བཞིན་དུ་གསལ་ཞེས་པའོ། །གནས་ལུགས་ཞེས་པ་ནི་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁུན་གྱི་བར་གྱི་ཚོས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་ནམ་གནས་ཚུལ་དེ་གཞི་དུས་གྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་གཉུག་མའི་དེ་ཉིད་དང་།
དང་པོའི་མགོན་པོ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས་སམ་སྟོང་པོ་ཞེས་ཀྱང་བཤད་དོ། །དེ་ལ་འད་
ལུས་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་དང་། སེམས་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་སྒྲུ་མ་ནི། གྱེད་རྗེ་
ལས། བཅུན་མོའི་སྟག་བདེ་ཆེན་དུ། སྟོན་པ་སུམ་ཅུ་ཅུ་གཉིས་མཚན། གཙོ་བོ་དཔེ་བྱད་བརྒྱད་
ཅུར་ལྷན། །ཁུ་བ་ཞེས་བྱའི་རྣམ་པར་གནས། །དེ་མེད་པས་ནི་བདེ་མི་འགྱུར། །བདེ་བ་མེད་ན་དེ་མེད་
འགྱུར། །རྒྱུ་པ་མེད་ཕྱིར་ལྟོས་དང་བཅས། །ལྷ་ཡི་རྣལ་འབྱོར་ལས་བདེ་བ། །དེ་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་
དངོས་པོ་མིན། །དེ་ཉིད་དངོས་མེད་ཚུལ་ཡང་མིན། །ཞལ་ཕྱག་རྣམ་པའི་གཟུགས་ཅན་ཉིད། །མཆོག་
ཏུ་བདེ་བས་གཟུགས་མེད་པ། །དེ་ཕྱིར་འགོ་ཀྱན་ལྷན་ཅིག་སྟེས།^༡ །ཞེས་ཁུ་བའི་རྒྱས་ཀྱན་རྫོབ་བྱང་
ཚུབ་གྱི་སེམས་ལས་གྲུབ་ཅིང་སྒྲུབ་པ་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་རྟེན་ཅན་རྒྱུད་ཐིག་ལའི་དྲངས་
མ་རྒྱལ་གྱི་ཚོས་ཉིད་ལས་འདས་པས་ཡེ་ཤེས་གྱི་རོ་བོར་གྱུར་པ་གཉུག་མའི་ལུས་ཉིད་དོ། །དེ་འད་
དཔལ་རང་བྱུང་རྒྱལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཅན་དང་རྒྱུད་དང་ཐིག་ལེ་རྣམས་སེམས་གྱི་སྒྲུབ་པ་ལས་ཤར་བའི་
རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཀྱན་རྫོབ་བྱང་ཚུབ་གྱི་སེམས་ལས་གྲུབ་ཅིང་སྒྲུབ་པ་སྟེ་ལྷན་ཅིག་སྟེས་
པའི་ཡེ་ཤེས་གྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པས་རྗེ་རྗེའི་ལུས་ཀྱི་གནས་ལུགས་སུ་གསུངས་སོ།^༢ །ཞེས་དང་། དེ་ཉིད་
རྗེ་བདུན་པས། ཆོགས་བརྒྱད་ཀྱི་དྲི་མ་མེད་པའི་རང་ངོ་སྒྲུབ་བཞིར་གནས་པ་དེ་ཉིད་ཐོག་མ་མེད་པའི་
དུས་ཅན་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་སུ་རང་བྱུང་ཞབས་ཀྱིས་བཞེད་པས་དེ་དང་གནད་གཅིག་པར་^༣ །གསུངས་
སྒྲུབ་ཞིང་འཐད་པ་སྒྲུབ་པའི་ལུང་རིགས་མང་ཡང་རེ་ཞིག་མ་སྟོས་སོ།།

གཉིས་པ་སེམས་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ནི། རྒྱུ་མ་ཆད་ཕྱོགས་སུ་མ་ལྟར་སྟོས་པའི་མཐའ་
དང་བྲལ་བའི་ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་སོ། །དེ་འད་གྲོལ་ཐིག་ལས། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཀྱན་བྲལ་བས། །བསམ་
བརྗོད་ལུལ་ལས་ཤིན་ཏུ་འདས། །མཁའ་བཞིན་དྲི་མེད་ཀྱན་འབྱུང་བ། །བརྟག་བྲལ་ཟབ་མོ་ཉིད་
ཅེས་བྱ། །ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་གཟུགས་འཆང་བ། །སྒྲུ་མ་འཇའ་ཚོན་ལྷ་བྱ་སྤྱ། །རང་དང་གཞན་གྱི་རྒྱད་
སྒྲིབ་བས། །ཡང་དག་གསལ་བ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་གཉིས་མེད་པའི་རང་བཞིན་མཆོག་ །དངོས་པོ་ཀྱན་ལ་

བཞི་པ་(མཛོད་ལམ་གྱི་མདོར་བསྟན་པ་)ནི། ཐོས་བསམ་སྒོམ་ལྷུང་གི་ཤེས་རབ་གསུམ་པོ་དེ་ཉིད་
 ཉི་མའི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པར་ཤུགས་ཀྱིས་ཐོབ་པས་དེ་ལ་སྒྲིབ་ཀྱིང་མོངས་པའི་སྒྲིབ་ལ་སོགས་པ་
 དངས་པའི་རང་འོད་ཀྱི་སྒྲུང་བ་ཆེན་པོ་གིན་ཏུ་རྒྱས་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་མདོན་སུམ་ཏུ་
 གསལ་བར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་པའོ།།

རྟག་ཅད་མཐའ་བྲལ་བདེན་གཉིས་གཞི་ཡི་དོན། ཁྱོད་སྤྱད་མཐའ་བྲལ་ཚོགས་གཉིས་ལམ་མཚོག་གིས།
 ཁྲིད་ཞིའི་མཐའ་བྲལ་དོན་གཉིས་འབྲས་ཐོབ་པའི། ཁོལ་འཕྲུགས་མེད་པའི་ཆོས་དང་འབྲད་པར་
 བོག།^[༥]

ཅེས་པ་ཏྲེ། དེའང་ཚིག་རྒྱུ་དང་པོས་གེས་བྱ་གཞིའི་གནས་ལུགས་མ་འདྲུལ་པ་བརྟན།
གཉིས་པས་སྒྲུབ་བྱེད་ལམ་གྱི་ཉམས་ལེན་མ་འདྲུལ་པ་བརྟན། གསུམ་པས་བསྒྲུབ་བྱེད་ལམ་གྱི་

གནས་སྐབས་མ་འབྲུལ་བ་བརྟན། བཞི་བས་མ་འབྲུལ་བ་དེ་གསུམ་དང་ལྷན་པའི་ཆོས་དེ་གོལ་འབྲུགས་
མེད་པའི་ལམ་ཡང་དག་ཡིན་པར་གདམས་ནས་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སྒྲོན་པར་མཛད་པའོ།།

དེ་ལ་དང་པོ་ནི། ཏྲག་ཆད་ཅེས་པ། བཞི་གནས་ལྷགས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཚུལ་ལ་སྒྲོངས་པའི་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བརྟགས་པ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། ཏྲག་པར་ལྟ་བུ་དང་ཆད་པར་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་སོ། །དེ་
གཉིས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཀྱང་རིམ་བཞིན་ཆོས་གང་ལའང་ཡོད་ཅེས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བཟུང་བ་དང་མེད་
ཅེས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བཟུང་བའི་རྟོག་པ་ཡིན་ཏེ། རི་སྐད་དུ། ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་ཏྲག་པར་ལྟ། །མེད་ཅེས་
བྱ་བ་ཆད་པར་ལྟ། །^༤ །ཞེས་འབྲུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ལྟ་བ་འཛིན་པ་པོ་གང་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། གཙོ་
བོར་ཕྱི་རོལ་བ་དང་། ནང་བ་ལའང་ཡོད་དེ། ཕྱི་རོལ་བ་ལ། དྲང་སྲོང་ཐུར་བྱས་ལྟ་རྣམས་ལྟ་མིན་ལས་
གཡུལ་རྒྱལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཆོ་སྒྲ་ཕྱི་དང་དགེ་སྤྲིག་མེད་པའི་བརྟན་བཅོས་བརྩམས་པའི་རྗེས་སུ་
འབྲང་ནས། དྲང་སྲོང་འཇུག་སྟོབས་འདི་སྟོབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་དང་དུས་མཉམ་པར་གྲགས། སོགས་ཀྱིས་
དར་བར་བྱས་པ། ཚུ་རོལ་མཛེས་པའམ་རྒྱང་འཕན་པ་ཞེས་གྲགས་པ་ནི་ཆད་པར་ལྟ་བུ་དང་། གཞན་
སྟོན་པ་མེར་སྐྱའི་རྗེས་སུ་འབྲང་ནས། དེ་ཉིད་ཉེར་ལྟ་ཁས་ལེན་ཞིང་། དེའི་ཚུལ་ཤེས་ན་གྲོལ་བར་
འདོད་པ་གྲངས་ཅན་པ་དང་། ལྟ་ཆེན་དབང་ལྷག་གིས་མཆོག་ཕྱིན་པའི་དྲང་སྲོང་གཟེགས་ཟན་ནམ།
རྒྱ་མིག་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་ཞིང་། ཤེས་བྱ་ཆོག་དོན་དུ་ག་སོགས་ཁས་ལེན་པ་དབང་ལྷག་པ་དང་།
ཁྱབ་འཇུག་ལྟར་འཛིན་ཞིང་སྟོན་པ་རྒྱལ་དཔོགས་པ་སོགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཁྱབ་འཇུག་པ་དང་།
དྲང་སྲོང་རྒྱལ་བ་དམ་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་ནས་རྗེས་དུག་སོགས་ཁས་ལེན་པ། གཙེར་བུ་པ་སྟེ་འདི་
དག་ཏྲག་སྒྲི་སྟེ་བཞི་ཞེས་གྲགས་པ་རྣམས་སོ། །གཞན་ཡང་། ལྟ་མ་ཡིན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་སྟོན་
པ་རྒྱུ་ཆས་སྐྱར་བའི་གཞུང་ལྷགས་འཛིན་པ་ཏ་བློག་པའམ་སྒྲ་གྲོར་གྲགས་པ་རྣམས་དང་། བོད་དུ་
གཤེན་རབ་མི་བོའི་རྗེས་སུ་འབྲང་གཡུང་དྲུང་བོན་དང་། རྒྱལ་ལྟ་བུ་བློན་གིང་གི་བྱུ་བ་མཐའ་འཛིན་པ་
རྣམས་ནི་སྟེ་སྟེ་གས་དངོས་མིན་ཀྱང་། སྒྲ་མ་ཏ་བློག་པ་ནི་སྟེ་སྟེ་གས་བྱེད་ལས་ཀྱང་ཐ་ཆད་ལ། ཕྱི་མ་
གཉིས་ཀྱིས་བདག་ཁས་མི་ལེན་པ་སོགས་སྟེ་གས་པ་ལས་ཅུང་ཟད་དྲག་ཅམ་ཡིན་པས་འདི་དག་
ཀྱང་ཏྲག་པར་སྒྲ་བའི་ཕྱོགས་སུ་བསྟུའོ།།

ནང་པ་ལ། བྱེ་སྐྱ་དང་མདོ་སྡེ་པ་གཉིས་ནི་སྤྱིར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མི་འགོག་ཅིང་། བྱི་དོན་ཆ་
མེད་གྱི་རྒྱལ་ཐུན་ཡོད་པར་སྐྱ་བ་སོགས་དང་། མེམས་ཙམ་པས་གཉིས་སྟོང་གི་ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་
འདོད་པས་འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཁས་སྒྲུངས་པར་སོང་བ་སོགས། ཡོད་མེད་གྱི་མཐའ་བཟུང་བའི་
ལྟ་བ་ཅན་རྣམས་ཏེ། སློབ་དཔོན་སློབ་དཔོན་གྱིས་སུམ་ཅུ་པའི་འབྲེལ་པར། གང་དག་ཤེས་པ་བཞིན་དུ་
ཤེས་བྱ་ཡོད་དེ། ཞེས་སྐྱ་བ་ནི་རྟག་པའི་མཐའ་དང་། གང་དག་ཤེས་བྱ་བཞིན་དུ་ཤེས་པའང་མེད་དོ་
ཞེས་སྐྱ་བ་ནི་ཆད་པའི་མཐའ་སྟེ།^{༥༧} །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།།

མཐའ་བྲལ་བདེན་གཉིས་གཞི་ཡི་དོན་ཞེས་པ། དེ་ལྟར་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བརྟགས་པའི་
མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བ་ནི་གནས་ལུགས་གཞིའི་དོན་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཡིན་ལ། དེའང་བདེན་པ་
གཉིས་ཟུང་དུ་འཇུག་པ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་པའི་དོན་ནོ། །བདེན་པ་གཉིས་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་
དང་། ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་སྟེ། སྤྱི་མ་ནི་བརྟན་གཡོའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་སྒྲིས་པའི་
མཐའ་བརྒྱུད་དང་བྲལ་བ། ཅམ་མཁའི་དགྱིལ་ལྟར་ཡོངས་སུ་དག་ཅིང་། རྒྱར་མ་ཆད་བྱེད་གས་སུ་མ་
ལུང་། བསམ་བཞེད་ཀྱི་ཡུལ་ལས་ཤིན་ཏུ་འདས་པ། དང་པོའི་སངས་རྒྱས་དང་། གདོད་མའི་མགོན་
པོ་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་སོགས་ཀྱི་སྐྱེས་བསྐྱེད་པ་དེའོ། །བྱི་མ་ནི་བརྟན་གཡོའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱང་
ཚུལ་སྒྲིས་པ་སྐྱ་ཆོགས་པ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུ་འདིའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་། སློབ་
དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྟོང་པོས། རི་ལྟར་སྤྱང་བ་འདི་ཁོན། ཀྱན་རྫོབ་གཞན་ནི་ཅིག་གོས་ཡིན།^{༥༨} །ཞེས་
བཤད་དོ། །བདེན་པ་གཉིས་པོ་དེའང་གདོད་མ་ནས་ཟུང་དུ་འཇུག་པ་སྟེ། བརྟན་གཡོའི་ཁོར་འདས་
ཀྱི་ཆོས་གང་དང་གང་སྤྱང་བཞིན་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྤྱང་དུ་ས་ཉིད་ནས་དེ་དང་དེའི་ངོ་བོར་ཡོད་མ་
སྟོང་བ་མེ་ལོང་ནང་གི་གཟུགས་བརྟན་ལྟ་བུར་རྟག་པའི་མཐའ་དང་བྲལ་ཞིང་། ངོ་བོ་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་
རང་བཞིན་དེ་ཉིད་ལས་མ་གཡོས་བཞིན་དུ་འདྲ། སྤྱང་བ་སྐྱ་ཆོགས་འགག་མེད་དུ་འཆར་བས་ཆད་པའི་
མཐའ་དང་བྲལ་བའོ། །འདི་སྐབས་སུ་སློབ་དཔོན་གྲུས། གང་ལ་སྟོང་བ་ཉིད་རུ་བ། །དེ་ལ་ཐམས་
ཅད་རུ་བར་འབྱུང་། གང་ལ་སྟོང་ཉིད་མི་རུ་བ། །དེ་ལ་ཐམས་ཅད་རུ་མ་ཡིན།^{༥༩} །ཞེས་གསུངས་
པ་སོགས་གལ་ཏེ་ཆོས་རྣམས་རང་ངོ་ནས་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཞིག་ཡིན་ན་རང་རང་གི་མཚན་ཉིད་མི་

གཏོང་བས། གཅིག་གིས་གཅིག་གི་གོ་བཀག་སྟེ་འབྲུང་བ་དང་འཛིག་པ་སོགས་མི་རུང་བར་འགྱུར་
ཞིང་། གལ་ཏེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་བ་ཉིད་ཡིན་ན་སྒྲོན་དེ་མི་གནས་པའི་ཕྱིར་སྟོང་བ་ཉིད་ལ་རྟེན་
འབྲུང་འཐད་པ་སོགས་དབུ་མ་རིགས་ཆོགས་དྲུག་གི་དོན་གཤམ་པ་ཅིས་ཀྱང་གལ་ཆེ་བ་དང་། དབུ་མ་
རྩ་བའི་འབྲེལ་པ་གལ་མས་འཛིགས་མེད་ལས། མངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་བསྟན་
པ་ནི་བདེན་པ་གཉིས་པོ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲུང་སྟེ་འཛིག་རྟེན་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་བ་དག་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་རྟོག་པས་ཆོས་ཐམས་
ཅད་སྟེ་བར་མཐོང་བ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་ནི་དེ་དག་ཉིད་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བདེན་པ་ཉིད་ཡིན་པས་ཀུན་
རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་འོ། །དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བྲགས་སུ་
རྟུང་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟེ་བ་མེད་པར་གཟིགས་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་ནི་དེ་ཉིད་ལ་དོན་དམ་པར་
གཟིགས་པ་ཉིད་ཡིན་པས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་འོ།^{༥༠} །ཞེས་དང་། གང་གིས་ཐ་སྙད་ལ་མ་བརྟེན་
པར་དོན་དམ་པ་བསྟན་པར་མི་རུས་པ་དང་། གང་གི་ཕྱིར་དོན་དམ་པ་ལ་མ་བརྟེན་པར་མུང་ངན་ལས་
འདས་པ་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར་བདེན་པ་གཉིས་ཀ་གདགས་དགོས་སོ།^{༥༡} །ཞེས་སོགས་རྒྱ་
ཆེར་གསུངས་པའི་གནད་གསང་རིག་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་(རྒྱལ་བྱེད་ལམ་གྱི་ཉམས་ལེན་མ་འབྲུལ་བ་བསྟན་)ནི། སྒྲོ་སྒྲུར་ཅིས་པ་ཐར་པ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་
ལམ་ལ་སྐྱོངས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་ལས་དང་འབྲས་བུ་ལ་སོགས་པར་སྒྲུང་བའི་ཆོས་འདི་ཉིད་ཁོན་བདེན་
ཀྱི་གཞན་ནི་བརྟུན་པ་འོ། །ཞེས་སྟོང་བ་ཉིད་ལས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྲུང་བའི་རྩལ་མ་གཤམ་པར་
གཤམ་རབ་ཀྱི་ཆ་སྟོང་བ་མེད་པ་ལ་ཡོད་པར་སྒྲོ་བཏགས་པའི་མཐར་ལྷུང་བ་དང་། སྟོང་བ་ཉིད་ཁོན་
བདེན་ཀྱི་གཞན་ནི་བརྟུན་པ་འོ། །ཞེས། དཀོན་མཆོག་དང་ལས་འབྲས་སོགས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་བྱུང་
བའི་རྩལ་དུ་སྒྲུང་ཞིང་སྒྲུང་ངོ་ཙམ་དུ་དོན་བྱེད་རུས་པའི་གནད་མ་གཤམ་པར་ཐབས་ཀྱི་ཆ་སྟོང་བ་ཡོད་
པ་ལ་མེད་པར་སྒྲུར་བ་འདེབས་པའི་མཐར་ལྷུང་བ་གཉིས་སུ་འདུས་པའི་དོན་ནོ། །མཐའ་བྲལ་ཆོགས་
གཉིས་ལམ་མཆོག་ཅིས་པ། བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་སྒྲུར་བ་འདེབས་པའི་མཐའ་ལ་མི་གནས་པའི་
ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤམ་པའི་གཞུགས་ཀྱི་སྒྲུབ་སྒྲུབ་པའི་སྤྲད་དུ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་བསགས་པ་

དང་། གློ་འདོགས་པའི་མཐའ་ལ་མི་གནས་པའི་བྱིར། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་བསྐྱེད་པའི་སྤྲད་དུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་བསགས་ཅིང་། དེ་གཉིས་ཡ་མ་བྲལ་བར་བྱང་འཇུག་ཏུ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ནི། ཐར་པ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་ཀྱི་མཆོག་འབྲུལ་པ་མེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོ། །དེ་ལ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་ནི། ཡར་བྱིན་དུག་ལས་སྦྱིན་པ་དང་རྩལ་བྱིམས་གཉིས་ཡིན་ཞིང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ནི་ཤེས་རབ་ཁོ་ན་དང་། བཟོད་བརྩོན་བསམ་གཏན་གསུམ་ནི་གཉི་གར་གཏོགས་པ་སྟེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། སྦྱིན་དང་རྩལ་བྱིམས་བསོད་ནམས་ཀྱི། ཆོགས་ཡིན་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི། གསུམ་པོ་གཞན་ནི་གཉི་གའི་སྟེ།^{༤༩} ཞེས་འབྲུང་ངོ་། །དེ་གཉིས་བྱང་འཇུག་ཏུ་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་པ་འདྲ་། བྱང་རྩལ་ལམ་གློན་ལས། ཐབས་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་རབ་དང་། ཤེས་རབ་བྲལ་བའི་ཐབས་དག་ཀྱང་། གང་བྱིར་འཆིང་བ་ཞེས་གསུངས་པས། དེ་བས་གཉིས་ཀ་སྤང་མི་བྱ།^{༥༠} ཞེས་དང་། འཕགས་པ་བྲི་མ་མེད་པར་གྲགས་པས་བསྟན་པའི་མདོ་ལས། ཐབས་ཀྱིས་མ་ཟེན་པའི་ཤེས་རབ་ནི་འཆིང་བའོ། །ཐབས་ཀྱིས་ཟེན་པའི་ཤེས་རབ་ནི་ཐར་བའོ། །ཤེས་རབ་ཀྱིས་མ་ཟེན་པའི་ཐབས་ནི་འཆིང་བའོ། །ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་པའི་ཐབས་ནི་ཐར་བའོ།^{༥༡} ཞེས་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་(བསྐྱེད་བྱ་འབྲས་སུའི་གནས་སྐབས་མ་འབྲུལ་བ་བསྟན་)ནི། སྤྲད་ནི་ཞེས་པ་ཐོབ་བྱ་འབྲས་སུ་དམན་པར་གྱུར་པ་སྟེ། ཤེས་རབ་དང་བྲལ་བའི་ཐབས་གཅིག་སུའི་འབྲས་སུ་སྤྲད་པ་ལས་མི་འདའ་བ་དང་། ཐབས་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་རབ་གཅིག་སུའི་འབྲས་སུ་ཞི་བ་སྦྱོགས་གཅིག་པ་ལས་མི་འདའ་བའི་དོན་ནོ། །མཐའ་བྲལ་དོན་གཉིས་འབྲས་ཐོབ་ཅེས་པ་དེ་ལྟ་སུའི་སྤྲད་ཞིའི་མཐའ་གཉིས་ལས། གོང་དུ་སྒྲོས་པའི་ལམ་ཆོགས་གཉིས་བྱང་འཇུག་ཉམས་སུ་སྤངས་པའི་མཐུས། སྤྲད་པའི་མཐའ་མི་ལྟར་བ་རང་དོན་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་དང་། ཞི་བའི་མཐའ་མི་ལྟར་བ་གཞན་དོན་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་སྐྱེ་གཉིས་བྱང་འཇུག་གི་འབྲས་སུ་མ་འབྲུལ་པ་ཐོབ་པོ་ཞེས་སོ། །དེའང་རྒྱུད་སྤྲུལ་ལས། རང་དོན་གཞན་དོན་དོན་དམ་སྐྱེ་དང་ནི། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཀྱན་རྫོང་སྐྱེ་ཉིད་དེ།^{༥༢} ཞེས་འབྲུང་ངོ་། །

བཞི་པ་(གོ་ལ་འཕྲུགས་མེད་པའི་ལམ་ཡང་དག་ཡིན་པར་གདམས་ནས་དེ་ལྟ་སུ་ལྟོན་པ་)ནི། གོ་ལ་འཕྲུགས་ཅེས་སོགས་ཀྱི་དོན། དེ་ལྟར་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་ལ་མཐའ་གཉིས་གཉིས་གསུངས་པ་རྣམས་སུ་ཅི་

རིགས་པར་ལྟར་ན་གོལ་ཞིང་འབྲུགས་པར་འགྱུར་བས། འདིར་ནི་གོལ་འབྲུགས་མཐའ་དག་སྒྲོང་བའི་
 བྱིར། གཞིའི་ལྟ་བུ་ལ་རྟག་ཆད་གྱི་མཐའ་བསལ། དེ་བསལ་བས་ལམ་ཉམས་ལེན་ལ་སྒྲོ་སྒྲུར་གྱི་
 མཐའ་དང་བྲལ། དེ་བྲལ་བས་འབྲས་བུ་སྲིད་ཞིའི་མཐའ་གཉིས་ལས་རང་གོལ་དུ་འགོ་བའི་བྱིར།
 གོལ་འབྲུགས་དང་བྲལ་བའི་ལམ་འབྲུལ་མེད་ནི་གཞི་ལས་འབྲས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་འདི་ལྟ་བུ་
 དང་ལྡན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའོ།།

བཞི་པ་ལམ་དེ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་མ་འབྲུལ་བ་ལ་སྒྲོན་པ་ལ་གཉིས། གོ་དོན་མདོར་བྱས་པ་དང་། བསྐྱེད་དོན་ལག་
 ཏུ་ལེན་པའི་སྒྲོན་ལམ་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ནི།

སྒྱུར་གཞི་སེམས་ཉིད་གསལ་སྟོང་བྱུང་འཇུག་ལ། སྒྱུར་བྱེད་ཕུག་ཆེན་དོ་རྗེའི་རྣལ་འབྱོར་ཆེས།།

སྒྱུར་བྱ་སྒྲོ་བུར་འབྲུལ་པའི་དྲི་མ་རྣམས། སྒྱུར་ས་འབྲས་དྲི་བུ་ལ་ཆོས་སྒྲུལ་ལོན་འགྱུར་གོག།[༧]

ཅེས་པ་སྟེ། སྒར་བཤད་པའི་ལམ་འབྲུལ་མེད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ལམ་དུས་གྱི་ཕུག་ཀྱི་
 ཆེན་པོའི་རྣལ་འབྱོར་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་གོ་བར་བྱ་བྱུ་གལ་ཆེ་གོས་ནི། གང་དུ་སྒྱུར་བའི་གཞི་གང་
 གིས་སྒྱུར་བའི་རྣལ་འབྱོར། གང་ཞིག་སྒྱུར་བའི་དྲི་མ། སྒྱུར་ས་པ་ལས་ཐོབ་པའི་འབྲས་བུ་སྟེ་རྣམ་པ་
 བཞི་ཡིན་པས་དེ་དག་རིམ་བཞིན་རྒྱུང་པ་སོ་སོས་བསྟན་ཅིང་མཐར་སྒྲོན་པའི་ཆོག་སྒྱུར་བའོ། །དེ་ལ་
 ཆོག་རྒྱུང་དང་པོའི་དོན་ནི། ཐར་པ་སྒྱུབ་པའི་གོགས་གྱི་དྲི་མ་མཐའ་དག་སྒྱུར་བའི་གཞི་རང་བཞིན་
 རྣམ་དག་གི་སེམས་སུ་ངོས་བབྱུང་བ་དང་། དེའི་མཆོན་ཉིད་གསལ་སྟོང་བྱུང་འཇུག་ཏུ་ཐག་བཅད་པའོ།།

དང་པོ་སྒྱུར་གཞི་དག་པའི་སེམས་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡང་། རྒྱུད་སྒྲ་མ་ལས། ས་ནི་ཆུ་ལ་ཆུ་
 རྒྱུད་ལ། རྒྱུད་ནི་མཁའ་ལ་རབ་ཏུ་གནས། མཁའ་ནི་རྒྱུད་དང་ཆུ་དག་དང་། ས་ཡི་ཁམས་ལ་གནས་
 པ་མེད། དེ་བཞིན་སྒྲུང་པོ་ཁམས་དབང་རྣམས། ལས་དང་ཉོན་མོངས་དག་ལ་གནས། ལས་དང་
 ཉོན་མོངས་ཚུལ་བཞིན་མིན། ཡིད་ལ་བྱེད་ལ་རབ་ཏུ་གནས། ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་ཡིད་བྱེད་ནི། སེམས་
 གྱི་དག་པ་ལ་རབ་གནས། སེམས་གྱི་རང་བཞིན་ཆོས་རྣམས་ནི། གང་ལ་ཡང་ནི་གནས་པ་མེད།^{༡༤} ཅེས་
 འཁོར་འདས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞི་སེམས་ཀྱི་དག་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོ་འམ་ཁམས་དེ་ཡིན་

པར་གསུངས་ཤིང་། དེ་ཉིད་སྤྱང་གཞི་ཡིན་གྱི་སྤྱང་བྱ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་རང་ངོར་དག་པར་བྱ་བྱའི་ཆོས་
རྒྱལ་ཙམ་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ་ལས། ས་བོན་གྱུར་པ་ཁམས་དེ་
ཉིད། །ཆོས་རྣམས་ཀྱན་གྱི་ཉེན་དུ་འདོད། །རིམ་གྱིས་སྤྱང་བར་གྱུར་པ་ལས། །སངས་རྒྱས་གོ་འཕང་
ཐོབ་པར་འགྱུར།^{༡༧} །ཞེས་དང་། རྟོང་པ་ཉིད་ནི་རྟོན་པའི་མདོ། །རྒྱལ་བས་རི་སྟོད་གསུངས་པ་དེ། །དེ་
དག་ཀྱན་གྱིས་ཉོན་མོངས་ལྟོག །ཁམས་དེ་ཉམས་པར་བྱེད་མ་ཡིན།^{༡༨} །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འདི་སྐབས་དབྱེད་ལྡན་འགའ་ཞིག་ལ་དོགས་པ་འདི་ལྟར་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲིབ་དེ། ཅི་སེམས་ཞེས་བྱ་བའི་
སྒྲུབ་ཀྱི་བསགས་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པས། བདེ་གཤེགས་སྤྱིང་པོ་འདུས་མ་བྱས་ལ་དེའི་མིང་གིས་བཏགས་
པ་མི་འཐད་ཅིང་། ཆོས་མངོན་པ་སོགས་ལས་ཀྱང་ས་བོན་ཐམས་ཅད་པའི་ཀྱན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ལ་
སེམས་སུ་བཤད་པས་དེ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ་སྟུམ་ན་སྒྲོན་མེད་དེ། དེ་ལྟར་བཤད་པ་ནི། སེམས་
ལ་དག་མ་དག་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་མ་དག་པའི་སེམས་ལ་དགོངས་ཤིང་། གཞི་ལ་བཞུགས་པའི་ཡོན་
ཏན་དུ་གཙུ་ཅ་བཞི་དང་ཡང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ལྡན་པས་དཀར་པོའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
འབྱུང་རུང་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་བསགས་པའི་དོན་ཡང་མི་འགལ་བ་དང་། ཡུམ་ལས། སེམས་ལ་སེམས་
མ་མཆིས་ཏེ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་འོད་གསལ་བའོ།^{༡༩} །ཞེས་དང་། གོང་དུ་བྱངས་པའི་རྒྱུད་སྤྱི་མའི་
ལུང་དང་། སྒྲོབ་དཔོན་གྲུས། དེ་བཞིན་འོད་གསལ་བ་ཡི་སེམས། །འདོད་དང་གཞོད་སེམས་ལེ་ལོ་
དང་། །ཞོད་པ་དང་ནི་ཐེ་ཆོམ་སྟེ། །སྒྲིབ་པ་ལྟ་ཡིས་བསྒྲིབས་པར་གྱུར།^{༢༠} །ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་
མདོ་རྒྱུད་བཞུན་བཙུང་རྣམས་ལས་སེམས་ཀྱི་དག་པ་ལ་སེམས་སུ་གསུངས་པ་ཆེས་མང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་དེ་གསལ་སྟོང་བྱུང་འཇུག་ཡིན་པའང་། གསང་བ་འདུས་པ་ལས། དངོས་པོ་ཐམས་
ཅད་དང་བྲལ་བ། །ལུང་པོ་ཁམས་དང་སྒྲུབ་མཆོད་དང་། །གཟུང་དང་འཛིན་པ་རྣམས་སྤངས་པ། །ཆོས་བདག་
མེད་པ་མཉམ་ཉིད་པས། །རང་སེམས་གདོད་ནས་མ་སྒྲིས་པ། །སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ནོ།^{༢༡} །ཞེས་
ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་གསུངས་པ་དང་། རྒྱུད་སྤྱི་མ་ལས། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་གང་
ཡིན་པ། །དེ་ནི་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་འགྱུར་མེད་དེ། །ཡང་དག་མིན་ཏོག་ལས་བྱུང་འདོད་ཆགས་
སོགས། །སྒྲོ་བུར་བྱི་མས་དེ་ཉོན་མོངས་མི་འགྱུར།^{༢༢} །ཞེས་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ་ཡིན་པའི་

རྒྱ་མཚན་གྱིས་སྒྲོ་བུར་གྱི་དྲི་མས་རྟོག་མི་རྣམས་པར་བསྟན་པ་སོགས་སེམས་གསལ་སྟོང་དུ་སྒྲུབ་པའི་
ལུང་མཐའ་ཡས་ལ། གསལ་སྟོང་དེ་གཉིས་ཀྱང་གསལ་བ་ལས་ལོགས་སུ་སྟོང་བ་དང་། སྟོང་བ་ལས་
ལོགས་སུ་གསལ་བ་ཞིག་ནམ་ཡང་མ་གྲུབ་པས་བྱུང་དུ་འབྱུག་པ་སྟེ། རྣམ་དབྱེར་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་
ཅན།^{༡༩} ཞེས་མགོན་པོ་བྱམས་པས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། རྟེན་ལུང་གནད་གསང་མ་རྟོགས་པར་བོད་
ཡུལ་འདིར་རྟོག་གི་པ་རྣམས་ཀྱིས་གསལ་གསལ་མོ་ཞིག་དང་སྟོང་སྟོང་མོ་ཞིག་མཉམ་འགྲོགས་ལྟ་
བུའི་བྱུང་འབྱུག་གི་བཤད་པ་བྱེད་པ་ནི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་བསྟན་པ་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པའོ།

ཆོག་རྒྱུ་གཉིས་པའི་དོན་སྤྱད་གཞི་དེའི་སྟེང་དུ་སྤྱད་བུའི་དྲི་མ་སྟོང་བར་བྱེད་པའི་ལམ་
ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་རྟོ་རྟེན་ལུང་འབྱེད་ནི། དུགས་པོ་བཀའ་བརྒྱུད་གྱི་ཁྲིད་རིམ་རྣམས་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་
སློབ་མ་སྟོན་ལྟར་གྱིས་སློབ་མ་མཚན་ཉིད་དང་ལྟན་པ་བསྟེན་ནས་སྐལ་པའི་རིམ་པས་སློབ་བཅས་གྱི་
དབང་བསྐྱར་སྟོན་དུ་སོང་བའམ་མ་སོང་ཡང་བྱུང་། ལུན་མོར་ལུན་མིན་ཁྱད་པར་གྱི་སྟོན་འགྲོ་གསུམ།
དངོས་གཞི་ཞི་ལྟག་གི་རྣལ་འབྱོར་གཉིས་རྣམས་ཉམས་སུ་སྒྲངས་ནས་རོ་སྟོན་གྱིས་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་
ཐ་མལ་གྱི་ཤེས་པ་རང་ངོ་མཐོང་བའི་རྟོགས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་། དེ་དང་དོན་གྱི་གནད་གཅིག་པའི་
རིམ་གཉིས་གྱི་རྣལ་འབྱོར་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་པ་དང་། སློབ་མའི་སྐལ་པ་དང་། སློབ་དཔོན་
གྱི་རྣམས་པའི་རིམ་པས། འགའ་ཞིག་ལ་ཡེ་ཤེས་འཕོ་བའི་བྱིན་རླབས་ཁོ་ནས་རྟོགས་པ་དང་། འགའ་
ཞིག་ལ་དབང་བཞི་རིམ་པར་བསྐྱར་བས་དབང་གསུམ་པའི་ཉམས་སྦྱང་ཆོག་དབང་ལ་བརྟེན་ནས་རོ་
སྟོན་པའི་རྒྱན་གོམས་པ་སོགས་སྤྱོད་ཆོགས་པའི་ཐབས་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་མངོན་དུ་གྱུར་པ་རྣམས་ཀྱང་ངོ་། ཡེ་
ཤེས་དེའང་ཆོགས་སྟོར་གྱི་སྐབས་སུ་ཉམས་གཙོ་ཆེ་བའི་རྒྱལ་དུ་ཡོད་ཅིང་མཐོང་ལམ་ཐོབ་ནས་མངོན་
གྱུར་དུ་རྒྱུད་ལ་སྦྱེ་སྟེ། དེ་ནས་བརྒྱམས་མཉམ་གཞག་རྟེན་བཟུང་དང་། རྟེན་ཐོབ་གྱི་ལུས་སྤྱང་རྟེན་སྤྱང་
དུ་སོང་ནས་སྤྱང་བྱ་རིམ་པས་སྟོང་བ་སྤྱང་མའི་མཐོང་མན་ལྟ་བུར་འགྱུར་ལ། མཐར་རྒྱན་མཐའི་རྟོར་
ཏིང་གིས་ལྟག་མེད་དུ་སྤྱངས་ཏེ་འཆང་རྒྱ་བ་ཡིན་ནོ།

དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་རིམ་བུ་ཞེན། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་རྒྱུད་ལས། ཉོན་ཅིག་ལྟ་མོ་
ཕྱག་རྒྱ་ཆེ། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་གསང་བ་ཆེ། བརྟེན་མེད་མི་ཟད་མ་སྦྱིས་པ། ཐམས་ཅད་གཞུགས་ཅན་

གཟུགས་དང་བྲལ། གཟུགས་མེད་གཟུགས་ཀྱི་དམ་པ་མཆོག་ སྒྲོམ་པ་ལ་སོགས་དང་བྲལ་བ། གཞལ་
 ཏུ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ནོ།^{༡༤} ཞེས་དང་། སྒྲོབ་དཔོན་གྲུས། སེམས་འགྲེལ་དུ། སངས་རྒྱལ་རྣམས་
 ཀྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས། བདག་དང་ཡུང་པོ་རྣམ་རིག་གི་ རྟོག་པ་རྣམས་ཀྱིས་མ་བསྐྱབས་ཤིང་། རྟག་ཏུ་
 སྤྱོད་ཉིད་མཆོན་ཉིད་བཞེད།^{༡༥} ཅེས་གསུངས་པ་དང་། མདའ་བསྟན་ཞབས་ཀྱིས། ཁ་དོག་ཡི་གེ་ཡོན་
 ཏན་དཔེ་བྲལ་བ། སྒྲུ་རུ་མི་བཏུབ་དེ་ནི་བདག་གིས་ཀྱི་ནང་མཆོན། གཞོན་ལུ་མ་ཡི་བདེ་བ་སྤྱིང་ལ་
 ལུགས་པ་བཞིན། གྲུ་ལ་ལྟོག་དམ་པ་དེ་ནི་སུ་ལ་བསྟན་ལུས་སམ།^{༡༦} ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་
 ལྟར། སྒྲུ་བསམ་བརྗོད་པའི་ཡུལ་ལས་འདས་ཀྱང་། སོ་སོ་རང་རིག་པའི་ཚུལ་གྱིས་གསལ་བར་ཕྱོད་
 བས་སྒར་བཤད་པའི་སྤྱང་གཞིའི་དེ་བཞིན་ཉིད་མཐོང་བའོ།

དེ་ལྟར་སྒྲོས་བཅས་ཀྱི་དབང་བསྐྱར་སྟོན་དུ་མ་སོང་ཡང་ཕུག་ཆེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་སྤྱོད་རུང་བའི་
 འཆད་ཚུལ་འདི། བོད་ཡུལ་འདིར་སྒྲུ་བྱིར་བྱུང་བའི་མཁས་པར་གྲགས་པ་འགའ་ཞིག་གི་ཐུགས་ལ་མ་
 ཤོང་ནས། དབང་བསྐྱར་དང་རིམ་གཉིས་མེད་པས་སྒྲགས་ཀྱི་ཕུག་ཀྱི་ཆེན་པོར་མ་གྲུབ་པ་དང་། སྒྲོམ་
 ལུགས་ལེགས་ན་དཔུ་མའི་ལྟ་བུ་ཙམ་རྟོགས་པ་སྤིང་གུང་ལུ་བཞི་སྤྱོད་འགོག་གི་རིགས་པ་སོགས་དཔུ་
 མའི་གཞུང་ལས་བཤད་པ་ལྟར་མེད་པས་དེར་ཡང་མ་ངེས་པ་སོགས་སྟོན་དུ་མ་བརྗོད་པར་མཛད་དོ། རེ་
 ལྟ་བུ་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་འདུལ་བྱ་རིགས་སྣ་ཆོགས་པ་གདུལ་བའི་བྱིར་འདུལ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་
 མཐའ་མ་འགགས་པར་གསུངས་པ་མཁས་གྲུབ་རྣམས་ཀྱིས་སོ་སོར་ཅི་རིགས་པར་བཀྲལ་ནས་བཤད་
 པའི་ཚུལ་ལ་བསྟོན་ཏེ་བདག་གི་ཤེས་ངོ་འདི་ཁོན་བདེན་གྱི་གཞན་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲུར་བ་འདེབས་
 པར་སྒྲུང་མོད། བཀའ་བརྒྱུད་མཆོག་གི་བྲིད་སྟོལ་འདིར་ནོངས་པ་སྒྲུ་མ་དེ་དག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
 གཤམ་དུ་འཆད་པ་ལྟར་འབྲིད་ཚུལ་ཐ་དད་པ་རྣམས་ལས་གདུལ་བྱ་ཆེས་དབང་རྩོན་ལ་སྒྲོས་བཅས་
 ཀྱི་དབང་བསྐྱར་མེད་མི་རུང་བའི་ཡན་ལག་ཏུ་མི་བཞེད་ཀྱང་། རོ་རྩེ་སྒྲོབ་དཔོན་གྱིས། རོ་རྩེ་ཡེ་ཤེས་
 ཀྱི་དབང་གིས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པ་ཞིག་ནི་ངེས་པར་སྟོན་དུ་འགོ་དགོས་པའི་བྱིར་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་
 པའི་རིམ་པ་གཉིས་ཀྱང་དོན་ཐོབ་ཏུ་ངེས་པར་ཡོད་པའི་བྱིར་རོ། ཡང་འདི་ལ་ཁ་ཅིག་བྱིན་རྒྱབས་འཕོ་
 བའི་དབང་གིས། དབང་གི་གོ་མི་ཆོད་པ་དང་། སྒྲུ་མའི་རྣལ་འབྱོར་བསྐྱོམས་པས་རིམ་གཉིས་ཀྱི་གོ་མི་

ཆོད་པར་བཞེད་མོད། དེ་ལྟ་ན། རུལ་ཚོན་སོགས་ཀྱི་དགྱིལ་འཁོར་དུ་དབང་བསྐྱར་བས་དེ་བས་ཀྱང་
 དབང་གི་གོ་མི་ཆོད་པར་འགྱུར་ཏེ། དབང་ཞེས་པ་དབང་དོན་གྱི་རྟོགས་པ་རྒྱད་ལ་བསྐྱེད་ཅུས་ཤིག་
 དགོས་པ་གང་ཞིག དེ་བསྐྱེད་པ་ལ་སྒྲོས་མེད་ཀྱི་དབང་ལས་སྒྲོས་བཅས་ཀྱི་དབང་ཅུས་པ་དམན་
 པའི་ཕྱིར། ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་བསྐྱོམས་པས་ཀྱང་རིམ་གཉིས་ཀྱི་གོ་མི་ཆོད་པར་འགྱུར་ཏེ། སྐྱགས་ཀྱི་
 སྐབས་འདིར་སྤྲ་མ་དང་ཡི་དམ་གཉིས་སུ་མེད་པར་བལྟ་དགོས་ཤིང་ཡི་དམ་ལ་སྤྲ་མས་རྒྱས་འདེབས་
 པ་གང་ཞིག རྒྱས་འདེབས་པ་པོ་དང་བྲལ་བའི་གདབ་བྱ་ཀྱན་བརྟགས་ཀྱི་ལྷ་ཁོ་ནས་མཆོག་གི་དངོས་
 གུབ་སྦྱིན་པར་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དེས་ན་རང་ལུགས་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དབང་ངམ། རྡོ་རྗེ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་ནི་དབང་ཐམས་ཅད་
 ཀྱི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་པས་དབང་གི་གོ་ཆོད་པ་ལྟ་ཅི་སྒྲོས། རྟོགས་ལྡན་གྱི་སྤྲ་མས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་
 པོའི་སྐལ་ལྷན་ཆེས་དབང་རྣམས་ལ་དབང་འདི་ལས་གཞན། སྒྲོས་བཅས་ཀྱི་དབང་གིས་དགྱི་བར་བྱེད་ན་
 ཉེས་པ་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། ཨིན་རྒྱ་ཏིས་ཡེ་ཤེས་གྲུབ་པར། རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་རྣམས་སྤངས་པའི། ཡེ་ཤེས་
 མཆོག་བཟང་ཐོབ་པ་ཡི། རྡོ་རྗེ་ཡེ་ཤེས་དབང་བསྐྱར་བས། འདོམས་གྲུབ་མཆོག་ནི་བསྐྱུབ་པར་བྱ། ཡང་
 དག་ཡེ་ཤེས་ཀྱན་ལྡན་ན། བྲིས་པའི་དགྱིལ་འཁོར་ལོག་གཞན་དུ། དབང་བསྐྱར་བ་ནི་ལེན་ཅིན། འདི་
 བྱི་དམ་ཆོག་ཉམས་པར་འགྱུར། དམ་ཆོག་ཉམས་པའི་སྐྱག་བསྐྱེད་ནི། ལུས་དང་དེ་བཞིན་ཡིད་
 དང་ནི། འདི་ཡི་དོན་རྣམས་ཉམས་འགྱུར་ཞིང་། ལྷུང་བ་ཉིད་དུ་གྱི་བར་འགྱུར། ཤི་ནས་དཔུལ་བའི་
 སྐྱག་བསྐྱེད་ནི། བསྐྱེད་པ་བྱེད་པ་བརྒྱུག་ཏུ་འདྲ། རྒྱུང་ནས་གནས་ལས་འཕོས་གྱུར་ནའང་། གདོལ་
 པའམ་དམན་པའི་རིགས་སུ་སྒྲེ། ལྷུགས་པའམ་ཡང་ན་འོན་པའམ། རྒྱེ་ཞིང་རྒྱེ་བར་དཔུས་ལོང་དུ། རྒྱེ་
 བར་འགྱུར་བ་ཐེ་ཆོམ་མེད། འདི་བཞིན་གཤེགས་ཀྱན་ཡེ་ཤེས་ནི། རྡོ་རྗེ་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱར་བཤད། རྒྱོ་
 ལྡན་དེ་ཡིས་དབང་བསྐྱར་ན། དབང་བསྐྱར་བར་ནི་ཤེས་པར་བྱ།^{༡༧} ཞེས་སོགས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་
 པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་། དབང་ཐོབ་མ་ཐོབ་ཀྱི་ས་མཆོམས་ཀྱང་དབང་དོན་རྒྱད་ལ་སྒྲོས་མ་སྒྲོས་ལ་
 བྱེད་པས། སྒྲོ་བ་མའི་རྒྱད་ལ་སྤྲ་སྤྲོད་དཔེར་མེད་ཀྱི་རྟོགས་པ་སྒྲོས་ན་བུམ་དབང་ཐོབ་པ་སོགས་གོ་
 དགོས་སོ། འདི་བཞིན་དུ་བསྐྱེད་རིམ་ཡང་འདི་སྐབས་སྤྲ་མ་སྒྲོམ་པ་ཁོ་ནས་འབྱས་ཏེ། སྤྲ་མའི་རྣལ་

འབྱོར་གོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྤང་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་སྤྲུལ་མའི་རོལ་པར་འཆར་བ་ནི། ཡི་དམ་སྒྲོམ་པ་
ལས་ཀྱང་ཐ་མལ་གྱི་ཞེན་པ་འགོག་ཕུལ་ཆེ་བའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱུད་འབྲེལ་མང་པོ་ལས། སྤྲུལ་དཀོན་
མཆོག་ཀྱན་འདུས་ཡིན་པ་དང་། དེ་བསྒྲོམས་པས་དངོས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བར་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །རྫོགས་རིམ་ཡང་མོས་གྲུས་དྲག་པོས་ཤེས་པ་གཏད་མེད་དུ་གྱུར་པའི་རང་ཉམས་དེ་ཉིད་སྦྱོང་
བ་གོགས་དང་གོལ་ས་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་ལམ་གྱི་མཆོག་ཏུ་བཞེད་དེ། དབང་པོ་ཡང་རབ་གྱི་
སྦྱོང་ལུལ་གནད་གསང་འདི་ལྟ་བུ་དག་རྟོག་གི་པ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲུལ་བར་ནམ་ཡང་མི་འཆོམ་ལ། དེར་མ་
འཆོམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ཟབ་གསང་དུ་རྟོག་པར་བྱའོ།།

ཡང་སྦྱོན་གཉིས་པ་དེའང་མ་དེས་ཏེ་སྤྲུགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ལྟ་བུ་སྒྲོས་བྲལ་གྱི་རོས་
ནས་དབུ་མ་དང་མཐུན་པས་དབུ་མའི་ལྟ་བུ་རྟོགས་པ་དེ་སྤྲུགས་ཀྱི་སྦྱོན་དུ་མི་འབྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་།
རྟོག་གི་ནི་མུ་སྤྲུགས་ཀྱི་རྩོད་རོར་བསྟན་པ་ཙམ་ཡིན་པས། དེས་དབྱུད་པའི་བསྒྲོམ་པ་ལ་དབུ་མར་
རང་ལུགས་སུ་འང་རྩིས་སུ་མི་མཛད་དེ། སྤྲུལ་མའི་དག་གིས་མ་བརྒྱན་པའི། །དབུ་མའང་འབྲིང་བོ་ཙམ་
ཉིད་དོ།”^༩ །ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་འདི་སྒྲོས་པ་ཀྱན་ཞེ་བའི་ཆ་ནས་དབུ་མའི་ལྟ་བུ་
དང་མཐུན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་། དབུ་མ་ལས་ལྷག་ལྷ་ཡོད་ན། །ལྷ་དེ་སྒྲོས་པ་ཅན་དུ་འབྱུར།”^{༡༠} །ཞེས་
བཤད་པ་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་སྒྲོས་བྲལ་དབུ་མ་ལས་ལྷག་པའི་ལྷ་བ་མི་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ་
འདི་ལ་དགོངས་ནས་སྒྲོབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་གྲགས་པས་མཛད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཇུག་པ་ལས།
ཡུམ་ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་གཞན་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྟེ། དེ་ནི་གཉིས་སུ་མེད་པའི་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།”^{༡༡} །ཞེས་མདོ་ནས་གསུངས་པའི་ཤེས་ཕྱིན་དང་། སྤྲུགས་ཀྱི་
ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་གཉིས་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་སུ་བཤད་དོ།།

ཆོག་རྒྱུ་གསུམ་པ་སྦྱང་བྱ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི། སྦྱང་གཞིའི་སྟེང་དུ་སྦྱོང་བྱེད་ཀྱིས་སྦྱང་
བར་བྱ་རྒྱུའི་དྲི་མ་དེ་གང་ཞེ་ན། གཤེས་ལ་མེད་ཀྱང་གྲོ་བྱུང་འབྲུལ་པས་བསྦྱེད་པའི་གཟུང་འཛིན་གྱི་
ཆོས་རྣམས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །དེ་ཡང་རི་ལྷར་འབྲུལ་པའི་རྩལ་སོགས་ནི། ཡོད་མ་ཁྱོང་བའི་རང་
སྤང་ལུལ་དུ་འབྲུལ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲུབས་སུ་འོག་ནས་འཆད་པར་འབྱུང་བས་དེར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཆོག་

ཀར་བཞི་པའི་དོན་ནི། སྒྲོང་བྱེད་གྱིས་སྒྲོང་བྱེད་སྒྲོང་སྒྲོང་པའི་འབྲས་བུ་དེ་གང་ཞེ་ན། གཟུང་བ་དང་འཛིན་པས་བསྐྱས་པའི་ཆོས་སྒོ་བྱར་གྱི་དྲི་མ་མཐའ་དག་གཏན་ནས་སྒྲངས་པའི་གཞིའི་གནས་ལྷགས་ཆོས་གྱི་སྒྲིམ་འོན་སྐུམ་དུ་གྱུར་པའོ། །ཞེས་སོ། །དེའང་ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ་ལས། ཉོན་མོངས་བྱ་བས་གཡོགས་པ་ན། །སེམས་ཞེས་བྱ་བར་བརྗོད་པ་ཡིན། །དེ་ཉིད་ཉོན་མོངས་བྲལ་གྱུར་ན། །སངས་རྒྱས་ཞེས་ནི་བརྗོད་པར་བྱ།¹⁾ །ཞེས་འབྲུང་ངོ་།

འོན་སྐུངས་འབྲས་ཆོས་གྱི་སྒྲིམ་པ་ལོན་ན་གཟུགས་སྒྲིག་གིས་སྒྲངས་འབྲས་སྐུ་མི་འགྱུར་རམ་ཞེ་ན། གཟུགས་སྐུ་ནི་ཆོས་སྐུ་ལས་ངོ་བོའི་སྒྲོན་ནས་ལོགས་སུ་དབྱེར་མེད་པས། སྒྲངས་འབྲས་ཡིན་ཡང་ཆོས་སྐུ་ཉིད་སྒྲོས་པས་དོན་བྱུང་བོ། །ཆོས་སྐུ་དེ་སྐུ་གསུམ་དུ་འཛོག་པའི་ཚུལ་ཡང་། ཆོས་གྱི་དབྱིངས་བདེ་བ་ཆེན་པོ་རང་བཞིན་གྱི་དྲི་མ་མེད་པ་དེ་ཉིད་ལ་སྒོ་བྱར་གྱི་དྲི་མ་རྣམས་ཀྱང་དག་པས་དག་པ་གཉིས་ལྡན་དུ་གྱུར་པ་སྒྲངས་པ་ཆོས་སྐུ་འཕའ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲུར་གྲགས་པ་དང་། གུག་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་དང་། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་དང་། རྒྱག་པ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང་། དངོས་པོ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་ཤེས་རྣམས་ཡོངས་སུ་དག་ཅིང་གནས་གྱུར་པ། རི་ལྟ་བུ་མཁའ་པ་དང་རི་སྟེང་པ་མཁའ་པའི་ཡེ་ཤེས་རྟོགས་པ་ཆོས་སྐུ་འཕའ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲུར་གྲགས་པ་སྟེ། དེ་གཉིས་གཉིས་སུ་མེད་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱོལ་ངས་སུ་རྟོགས་པ་ཉིད་དོ། །དེ་ལས་རྟོགས་པ་ཆོས་སྐུ་ལ་བཤད་མ་ཐག་པའི་དག་བྱ་རྣམ་ཤེས་དེ་རྣམས་ཀྱི་རིམ་པས། མེ་ལོང་། མཉམ་ཉིད། སོར་རྟོག་བྱ་སྒྲུབ་སྟེ་ཡེ་ཤེས་བཞིར་བྱེ་བའི། མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ལོངས་སྟོན་རྟོགས་སྐུ་དང་། བྱ་སྒྲུབ་ཡེ་ཤེས་སྐུ་ལ་པའི་སྐུར་སྒྲང་བ་ཡིན་ལ། སོར་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ནི་དེ་གཉིས་ཀར་གཏོགས་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་དག་གི་ཚུལ་རྒྱས་པར་ཤེས་འདོད་ན། མདོ་སྟེ་རྒྱན་དང་། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་ནང་དོན་རང་འགྲེལ་སོགས་སུ་བཏུ་བར་བྱ་ཡི་འདིར་ཡི་གེ་མང་བའི་འཛིགས་པས་མ་སྒྲིས་སོ། །

གཉིས་པ་བསྒྲོམ་དོན་ལག་ཏུ་ལེན་པའི་སྒྲོན་ལམ་ལ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་བཤད་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ནི།

གཞི་ལ་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་པ་ལྟ་བུའི་གདེངས། །དེ་ལ་མ་ཡེངས་སྒྲོང་བ་སྒྲོམ་པའི་གནད། །

སྒྲོམ་དོན་ཀུན་ལ་རྩལ་སྒྲོང་སྒྲོད་པའི་མཆོག །ལྟ་སྒྲོམ་སྒྲོད་པའི་གདེང་དང་ལྡན་པར་ཤོག།[1]

ཅེས་པ་སྟེ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ལམ་རིམ་ལྟར་བཞུགས་སྐོམ་པ་ལ། དང་པོར་གཞི་གནས་ལུགས་ཕྱག་
རྒྱ་ཆེན་པོའི་སྟོང་འདོགས་བཅད་པས་ལྟ་བུར་བོར་འགྱུར་ཞིང་། ལྟ་བུ་དེ་ཉིད་མ་ཡེངས་པར་སྟོང་ཞིང་
མཉམ་པར་འཛོག་པ་ནི། སྐོམ་གྱི་གནད་ཡང་དག་པ་ཡིན་ལ། སྐོམ་དོན་དེ་དག་ལ་ཅུལ་སྤངས་པས་
ལྷུང་དུ་བོགས་ཐོན་པར་འགྱུར་བ་ནི་སྟོང་པའི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྟ་སྐོམ་སྟོང་གསུམ་གྱི་
གནད་དེ་ལྟ་བུ་དང་ལྟན་ན་ཆོགས་རྒྱུ་དུས་གྲུབ་པར་འགྱུར་བས་དེའི་རྒྱལ་ལ་སྟོན་པར་མཛད་པའོ།

གཉིས་པ་དེ་རྒྱས་པར་བྱེ་ནས་སྟོན་ལམ་གདབ་པ་ལ་བཞི། ལྟ་བས་གཞིའི་སྟོང་འདོགས་གཅོད་རྒྱལ་ལ། དེ་སྐོམ་པས་
གཏན་ལ་འབབས་རྒྱལ་ལ། དེ་སྟོང་པས་མཐར་དབྱུང་རྒྱལ་ལ། ལམ་མཐར་དབྱུང་རྒྱལ་ལ། ལམ་མཐར་བྱིན་པའི་འབྲས་བུ་ལ་
སྟོན་པ་སྟེ་བཞིའོ། །དང་པོ་ལའང་མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བྱེ་བ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ནི།

ཆོས་རྒྱལ་ཐམས་ཅད་སེམས་ཀྱི་རྣམ་འབྱུང་། །སེམས་ནི་སེམས་མེད་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོས་སྟོང་།

སྟོང་ཞིང་མ་འགགས་ཅིང་ཡང་སྤང་བ་སྟེ། །ལེགས་པར་བརྟགས་ནས་གཞི་རྩ་ཆོད་པར་ཤོག།[༩]

ཅེས་པ་སྟེ། ཀླང་པ་དང་པོས། སྤང་བ་ཐམས་ཅད་སེམས་ཀྱི་རྣམ་འབྱུང་དུ་ཐག་བཅད། གཉིས་
པས་སེམས་རང་བཞིན་མེད་པར་གཏན་ལ་ཕབ། གསུམ་པས་སྟོང་དང་རྟེན་འབྱུང་བྱུང་དུ་འཇུག་པ་མི་
འགལ་བར་བསྟན། བཞི་པས་དེ་ལྟར་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བརྟགས་པས་གཞིའི་དོན་ལ་
སྟོང་འདོགས་གཅོད་དགོས་པར་སྟོན་པའི་རྒྱལ་གྱིས་གདམས་པའོ།

གཉིས་པ་དེ་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ། ཀླང་པ་དང་པོ། གཉིས་པ། གསུམ་པ། བཞི་པ་རྣམས་སོ་སོར་འཆད་པས་བཞིའོ།
དེ་ལས་དང་པོ་སྤང་བ་སེམས་སུ་ཐག་བཅད་པ་ནི།

ཡོད་མ་སྟོང་བའི་རང་སྤང་ལྟལ་དུ་འབྱུང་། །མ་རིག་དབང་གིས་རང་རིག་བདག་ཏུ་འབྱུང་།

གཉིས་འཛིན་དབང་གིས་སྤྲིད་པའི་གྲོང་དུ་འབྱུངས། །མ་རིག་འབྱུང་པའི་རྩ་དར་ཆོད་པར་ཤོག།[༡༠]

ཅེས་པས་སྟོན་ཏེ། འདིར་དངོས་བསྟན་རགས་པ་འཁོར་བའི་ཆོས་སེམས་སྤང་དུ་གཏན་ལ་
ཕབ་པས། སྤང་བ་རྣམས་བྱང་གི་ཆོས་སེམས་ཀྱི་རྩ་ལ་དུ་བྱུགས་ཀྱིས་གོ་བར་དགོངས་པའི་ཕྱིར་དངོས་

ཤུགས་ཀྱི་དོན་གཉིས་ལས། དང་པོ་དངོས་བསྟན་ལ། ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་སུ་འབྲུལ་ཚུལ། དེས་
འཁོར་བར་འཁོར་ཚུལ། འབྲུལ་བ་དེའི་མཆང་རིག་དགོས་པར་སྒྲོན་པའི་ཚུལ་གྱིས་གདམས་པའོ།།

དང་པོ་ནི། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་ཟབ་མོན་ནང་གི་དོན་ལས། །རྒྱ་ནི་སེམས་ཉིད་ཐོག་མེད་ལ། །རྒྱ་ཆད་
ཕྱོགས་ལྷུང་མ་མཆིས་ཀྱང་། །དེ་ཉིད་མ་འགགས་ལོལ་བ་ལས། །ངོ་བོ་སྟོང་ལ་རང་བཞིན་གསལ། །རྣམ་
པ་འགག་མེད་ཅིར་ཡང་འཆར། །དེ་ཉིད་རང་གིས་རང་མ་རིག་ །འདུ་བྱེད་ཡིད་ཀྱི་གཡོ་བ་ནི། །རྒྱ་རྒྱལ་ས་
ལྷ་བྱར་གཡོས་པ་ལས། །དོན་དང་འཛིན་པ་གཉིས་སྤང་བ། །རང་གིས་རང་ལ་གཏད་ཅིང་བཟུང་། །ཡིད་
དེ་ཕྱིར་འབྱུས་སྤང་ཆ་ལས། །ཡུལ་ལ་དོན་བཟུང་རྣམ་ཤེས་བྱུང་། །སྤང་དོར་བྱེད་ལས་ཆོར་བ་སྟེ། །དེ་
ལ་མཆོན་འཛིན་འདུ་ཤེས་ཏེ། །འདུས་བྱས་ཡུལ་སྤང་གཞན་དུ་བརྟགས། །ཞེན་པས་གཟུགས་ཀྱི་ལུང་
པོ་གྲུབ།^༡ །ཅིས་གསུངས་ཤིང་རང་འགྲེལ་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལྟར། །གཞིའི་གནས་ལུགས་རང་
བཞིན་གྱིས་དག་པའི་འོད་གསལ་སེམས་ཀྱི་རྩ་རྗེ་དེ་ཉིད་རང་གི་ངོ་བོ་རང་རྩ་ལ་གྱིས་མ་རིག་ཅིང་།
དེའི་ཚུལ་ཡང་འདུ་བྱེད་པའི་ཡིད་ཀྱི་གཡོ་བ་ལས་རྒྱ་དང་རྒྱུན་ལྷུང་སྤང་ཞིང་། དེ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་
ཉོན་མོངས་པ་ཅན་དུ་བྱེད་པས་མ་རིག་པར་གྱུར་ཏོ། །ཡིད་དེ་ལ་འང་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ་དེ་མ་ཐག་ཡིད་
གྱིས་རྣམ་ཤེས་ཆོགས་དུག་སྟེ་འགག་བྱེད་པའི་ཆོ་དེ་དག་གི་རྣམ་པ་ཀྱན་གཞིའི་སྟེང་དུ་འཛོག་པར་
བྱེད་ཅིང་ཉོན་ཡིད་གྱིས་ཀྱན་གཞི་ལ་ངའོ་སྟེ་འཛིན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་མས་ནི་རྣམ་ཤེས་སྟེང་པར་བྱེད་
ཅིང་ཕྱི་མས་ནི་དེ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་དུ་བྱེད་དོ། །ཀྱན་གཞི་ནི་ཡིད་དེ་གཉིས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་ཉོན་
མོངས་པའི་བག་ཆགས་ཐམས་ཅད་འཛིན་པས་ས་བོན་ཐམས་ཅད་པར་བརྗོད་པ་སྟེ། ཡིད་དང་ཀྱན་
གཞི་པན་ཚུན་རྒྱ་རྒྱུན་དུ་སྤང་བ་དེ་ཉིད་རྒྱ་དང་རྒྱལ་ས་ལྷུང་གྱུར་པས་འཁོར་བའི་འབྲུལ་པ་ཐམས་
ཅད་སྟེང་པའི་རྩ་བ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས། དེ་ལ་ཀྱན་གཞིའི་རྣམ་
ཤེས་ནི། །རྣམ་སྤྲིན་ས་བོན་ཐམས་ཅད་པ། །དེ་ནི་ལེན་པ་དག་དང་གནས། །རྣམ་པར་རིག་པ་མི་
རིག་པ། །ཏྲག་ཏུ་རིག་དང་ཡིད་བྱེད་དང་། །རིག་དང་འདུ་ཤེས་སེམས་པར་ལྟན། །དེ་ལ་ཆོར་བ་བཏང་
སྟོམས་ཏེ། །དེ་ནི་མ་བསྐྱིབས་ལུང་མ་བསྟན། །དེ་ནི་མ་བསྐྱིབས་ལུང་མ་བསྟན། །རིག་ལ་སོགས་
པའང་དེ་བཞིན་ནོ། །དེ་ནི་རྒྱན་འབབ་རྩ་བོ་བཞིན། །དག་བཙམ་ཉིད་ན་དེ་ལྟོག་གོ་^༢ །ཞེས་དང་།

དེ་ལ་གནས་ཏེ་རབ་འབྱུང་ཞིང་། །དེ་ལ་དམིགས་པས་ཡིད་ཅེས་བྱ། །རྣམ་ཤེས་རར་སེམས་བདག་
ཉིད་ཅན། །བསྐྱེད་ས་ལ་ལུང་དུ་མ་བརྟན་པའི། །ཉོན་མོངས་བཞི་དང་ཉག་ཏུ་འགྲོགས།^༤ །ཞེས་
གསུངས་ཤིང་། ཐེག་བསྟུན་སོགས་སུ་རྒྱས་པར་འབྱུང་བ་ཞིབ་པར་དེ་དག་ཏུ་བརྟ་བར་བྱའོ།།

དེ་ལྟར་ཀུན་གཞི་ལས་ཡིད་གཡོས་པའི་མཐུས། བྱིར་གཟུང་བའི་ཡུལ་དུ་ག་དང་། བར་དུ་
རྣམ་པར་ཤེས་པ་དུག་རྣམས། རོན་ལ་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པ་མེད་བཞིན་དུ་སྤང་བར་འགྱུར་ཏེ། དེའང་ཡུལ་
དང་དབང་པོ་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གསུམ་ཆོགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ལས་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལས་སྤང་བ་
མཆེད་པར་གྱུར་ནས་རྟོག་པའི་ཡིད་དང་འབྲེལ་བར་འགྱུར་ལ། དེས་རོན་དུ་མཐོང་བར་བྱེད་པས་སྤང་
མཆེད་ཐོབ་གསུམ་དུ་བཞག་གོ། །དེ་ལྟར་སྤང་བ་དེའང་ཀུན་གཞི་ལ་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་གྱི་
ས་བོན་རྒྱན་མ་ཆད་པར་ཡོད་པའི་རྒྱས་པ་ཁོ་ནའི་རྟེན་འབྲེལ་ལས་གྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། རྡོ་རྗེ་ཙོ་མོ་ལས།
ས་བོན་ཀུན་ལྡན་ཀུན་གཞི་ནི། །བྱི་དང་ནང་གི་བདག་ཉིད་འདོད།^༥ །ཅེས་གསུངས་སོ། །སྤང་བའི་
གོ་རིམ་ཡང་། སེམས་བྱུང་འདུ་བྱེད་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཡིད་དེས་ཡུལ་དུ་ག་ལ་རྟོག་པས་དེ་དག་རོན་དུ་
མཐོང་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འབྱུང་། དེ་བྱུང་བས་བྱང་བྱར་རྟོག་པ་ཆོར་བ་བདེ་བ་དང་། རོར་བྱར་
རྟོག་པའི་ཆོར་བ་སྟུག་བསྟུག་དེ་གཉིས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་རྣམས་སྟེ། དེ་སྟེས་
པས་ཡུལ་ལ་མཚན་མར་འཛིན་པའི་འདུ་ཤེས་བྱུང་། དེ་བྱུང་བས་ཡུལ་གཞན་དུ་བརྟགས་པའི་བག་
ཆགས། འཐས་པ་གཟུགས་ཀྱི་ཐུང་པོ་གྲུབ་པའི་བར་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་སེམས་ཉིད་ཀྱི་རང་
རྩ་ལ་ལས་ཉེ་བར་སྤང་བའི་ཆོས་འདི་དག་སེམས་ཉིད་ཀྱི་རང་གཤིས་ལ་གདོད་ནས་ཡོད་མ་ཐོང་ཞིང་
ཡོད་པར་འགྱུར་བ་མི་སྲིད་ཀྱང་། དེ་ལྟར་མ་རྟོགས་པས་སེམས་ཉིད་རང་གིས་རང་ལ་ཡུལ་དུ་བརྟུང་
བས་ལུལ་ལོ། །མ་རིག་པས་བསྐྱེད་པ་དེའི་དབང་གིས་རང་རིག་གཞི་མེད་རྩ་བུ་ལ་དུ་མ་རྟོགས་པས་
ཡུལ་བརྟུང་བ་པོ་ལ་བདག་ཡིན་པར་ལུལ་ལོ། །རྒྱ་མཚན་དེས་ན་གཟུང་འཛིན་གཉིས་བསྟུན་ཀྱི་ཆོས་
མཐའ་དག་ལུལ་བ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ལ་ལུལ་པའི་གཞིའང་སེམས་ཡིན་པས་སེམས་ལས་འོགས་
སུ་རྟུལ་ཙམ་ཡང་མ་གྲུབ་ཏེ་སྟོང་པ་ལ་སྟགས་ཀྱི་སྟོར་བས་རྟ་སྒྲུང་དུ་སྤང་བའང་སྟོང་བ་དེ་ཉིད་ལས་
འོགས་སུ་ཅིའང་མ་གྲུབ་པ་བཞིན་ནོ། །འོ་ན་སེམས་དེ་དུས་ནམ་གྱི་ཆེ་ལུལ་པར་བྱིང་བ་ཡིན་ཞེ་ན་

དུས་སྤྱི་ལྟར་བཤད་འབྲུལ་པས་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གཏན་ནས་མ་གྲུབ་པས་འདི་ཞེས་མཆོན་
དུ་མེད་ཀྱང་། ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ཅན་རང་གིས་རང་མ་རིག་པའི་གནས་སྐབས་དེ་ཉིད་ནས་འབྲུལ་
པར་བརྗོད་ལ། དེ་ཙམ་ཉིད་ན་དག་པའི་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་སྤྱོད་པ་ལ་ཀུན་གཞི་དང་། རང་བཞིན་གསལ་
བ་ལ་ཉོན་ཡིད་དང་། རྣམ་པ་འགག་མེད་ལ་རྣམ་གཤམ་སྤྱོད་པ་ཡིན་ཏེ་མ་རིག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྤྱང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་སྒྲོས་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུང་ནི། ལང་ཀར་གཤེགས་པ་དང་། རྒྱན་
སྒྱུག་པོ་བཀོད་པ་སོགས་འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་མདོ་དང་དེའི་དགོངས་འགྲེལ་རྣམས་ལས་རྒྱ་ཆེར་འབྱུང་
ཡང་འདིར་མ་སྒྲོས་སོ།།

འབྲུལ་པའི་རྩལ་འདི་ལྟར་སྤྲུགས་ཀྱི་རྒྱུད་འགྲེལ་རྣམས་སུ་འབྱུང་ངམ་ཞེ་ན། དགོངས་གཞི་
དང་དགོས་པའི་དབང་གིས་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་ཡོང་མོད་ཀྱི་དོན་གྱི་ཕ་བ་ནི་གཅིག་པར་འབྱུང་སྟེ།
ཉེ་བརྒྱུ་ལས། རང་ལས་འགོ་བ་ཐམས་ཅད་བྱུང་། །རང་ལས་གནས་གསུམ་པོ་ཡང་བྱུང་། །རང་ལས་འདི་
ཀུན་ཁྱབ་པ་སྟེ། །འགོ་བའི་རང་བཞིན་གཞན་མ་མཐོང་།¹⁶ །ཞེས་དང་། དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དུ།
མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་འདོད་ཆགས་ཆེན་པོ་ནི་རིག་པ་སྟེ། མ་རིག་པ་ནི་འདིར་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་
ཐོག་མ་མེད་པའི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་བག་ཆགས་སོ།¹⁷ །ཞེས་སོགས་དང་། བདུད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་
ཅན་རྣམས་ཀྱི་འཁོར་བའི་སེམས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཀྱི་དྲི་མའོ། །སངས་རྒྱས་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་འཁོར་བའི་
བག་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་སེམས་སོ།¹⁸ །ཞེས་འབྱུང་བ་དང་། སེམས་འགྲེལ་ལས། ཀུན་རྫོབ་ཉོན་
མོངས་ལས་ལས་བྱུང་། །ལས་ནི་སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན། །སེམས་ནི་བག་ཆགས་དག་གིས་
བསགས།¹⁹ །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

གཉིས་པ་དེས་འཁོར་བར་འཁོར་རྩལ་ནི། དེ་ལྟར་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་ཐ་དད་དུ་མེད་བཞིན་དུ།
གཉིས་སུ་འཛིན་པའི་འབྲུལ་པ་དེ་ནི་ཀུན་གཞི་སྤྲོག་པར་མ་གྱུར་པའི་བར་དུ་རྒྱན་མི་འཆད་པར་སྤང་
བའི་ཕྱིར་དེའི་བར་དུ་སྤྱིད་པའི་གྲོང་འདིར་ཐོ་རྒྱུན་ཁྱད་མོ་བཞིན་དུ་འཁོར་ཞིང་འབྲུམས་པར་འགྱུར་བ་
ཡིན་ནོ། །དེའང་ཀུན་གཞི་ལས་ཡིད་དང་ཡིད་ལས་འཇུག་གཤམ་དུ་གསྐྱེས་ནས་ཡུལ་སྤྱོད་པའི་བག་
ཆགས་དེ། སྤང་ཡང་ཡིད་ཀྱིས་ཀུན་གཞི་ལ་སོགས་པར་བྱེད་པ་རྒྱན་མི་འཆད་པ་པན་རྒྱུན་རྒྱུ་རྒྱུ་ལྟར་

སྒྲུང་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ལས་འབྱུང་བས་སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་བག་ལ་ཉལ་གྱི་རྒྱན་ཚུ་བོ་བཞེན་
དུ་འབབ་པའི་ཀྱན་གཞི་དེ་རྒྱན་ཆད་པར་མི་འགྱུར་བའི་བྱིར། དེ་ནི་རྒྱན་འབབ་ཚུ་བོ་བཞེན། །དག་
བཙུམ་ཉིད་ན་དེ་ལྟོག་གོ་^{༡༠} །ཞེས་བཤད་པ་དང་། ལང་ག་ཤེགས་ལས། སེམས་ནི་རང་བཞེན་དྲངས་
པ་སྟེ། རྟོག་པར་བྱེད་པ་ཡིད་ཡིན་ལོ། །རྣམ་པར་ཤེས་དང་བཙུམ་པའི་ཡིད། རྟག་ཏུ་བག་ཆགས་འདེབས་
པར་བྱེད།^{༡༡} །ཅེས་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡིད་ལས་བྱུང་། ཡིད་ནི་ཀྱན་གཞི་ལས་བྱུང་སྟེ། ཀྱན་
གཞི་ལས་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱན། །ཐ་རྒྱབས་བཞེན་དུ་རྣམ་པར་གཡོ།^{༡༢} །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དེ་ལྟར་ས་བོན་རྒྱན་མ་ཆད་པ་ལས། དེ་ལས་བྱུང་བ་འཁོར་བའི་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ཀྱང་
རྒྱན་ཆད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། གོང་དུ་བསྟན་པའི་མ་རིག་པ་དང་། ཆོར་བ་ལ་སྲིད་པ་དང་། སྲིད་པ་དེ་
འཕེལ་བས་ཆགས་པའི་ཡུལ་དོན་དུ་གཉེར་བ་ལེན་པ་སྟེ་ཉོན་མོངས་པ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱིས་འདུ་བྱེད་
དང་སྲིད་པའི་ལས་འབྱུང་བར་བྱེད་ཅིང་། དེ་ལས་མིང་དང་གཞུགས། སྒྲེ་མཆེད་དུག་རིག་པ། ཆོར་བ།
སྒྲེ་བ། ག་ཤི་སྟེ། རྣམ་པ་བདུན་གྱིས་བསྟུས་པའི་སྟུག་བསྟུལ་གྱི་ཕུང་པོ་འབྱུང་། སྒྲུང་ཡང་དེ་ལས་ཉོན་
མོངས་པ་གསུམ་འབྱུང་བ་སོགས་རིམ་པ་བཞེན་དུ་འཁོར་བའི་བྱིར་རོ། །དེ་འང་སྟོབ་དཔོན་རྒྱ་རྒྱབ་
གྱིས། གསུམ་པོ་དག་ལས་གཉིས་བྱུང་ཞིང་། གཉིས་ལས་བདུན་བྱུང་བདུན་ལས་ཀྱང་། གསུམ་བྱུང་
སྲིད་པའི་འཁོར་ལོ་སྟེ།^{༡༣} །ཞེས་དང་། དང་པོ་བརྒྱུད་དང་དགུ་ཉོན་མོངས། གཉིས་དང་བཅུ་པ་
ལས་ཡིན་ཏེ། །ལྟག་མ་བདུན་ཡང་སྟུག་བསྟུལ་ཡིན།^{༡༤} །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་འབྲུལ་པ་དེའི་མཚན་རིག་དགོས་པར་གདམས་པ་ནི། ཇི་ལྟར་འབྲུལ་པའི་གནད་དེ་མ་རིག་ན་
འབྲུལ་པ་ལ་འབྲུལ་པར་མི་མཐོང་ཞིང་། དེ་མ་མཐོང་བར་དེ་སྟོང་དུ་མི་བརྟུབ་པའི་བྱིར་གནད་དེ་རིག་
དགོས་པ་གཤམ་ཆེ་བར་བསྟན་པའི་སྟོན་དུ་སྟོན་ལམ་མཛད་པའོ། །

གཉིས་པ་ཤུགས་བསྟན་གྱི་དོན་ནི། རགས་པ་འཁོར་བའི་ཆོས་སེམས་སྒྲུང་དུ་བསྟན་པ་དེས་སྤྲ་བ་ལྟ་
ངན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་སེམས་སྒྲུང་ཙམ་དུ་གོ་བར་རྟུན་ཏེ། ཨ་འཕས་ཀྱི་བག་ཆགས་
གོམས་ཆེས་པས་བྱུབ་པའི་དངོས་སྒྲུང་རགས་པ་རྣམས་སེམས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དང་ཤིན་ཏུ་འགལ་བ་
ལྟར་འདུག་པས་སེམས་སྤྲ་གཏན་ལ་འབེབས་དཀའ་ཞིང་དེ་གཏན་ལ་འབེབས་བྱུབ་ན། རྣམ་བྱང་གི་

ཆོས་རྒྱལ་སེམས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཉིད་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པས་དེར་རྟོགས་པ་ལ་ཆོགས་མེད་པའི་
 བྱིར་རོ། །དེས་ན་རྣམ་བུར་གི་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་དག་པའི་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལས་མ་འདས་བར་
 ཉོན་ཏེ། སེམས་ཉིད་ལ་དྲི་མ་དང་བཅས་པའི་སྐབས་སེམས་ཡིད་རྣམ་ཤེས་གསུམ་དུ་བཞག་པ་ལྟར།
 དྲི་མ་དང་བུལ་བའི་ཆོ་ནའང་སྐྱེ་གསུམ་དུ་རྣམ་པར་འཛག་པ་ཡིན་ལོ། །དེའི་བྱིར་བུང་རྒྱབ་སེམས་
 དཔལ་ལམ་པའི་གནས་སྐབས་ན་སྐྱེད་བྱའི་དྲི་མ་རེ་སྐབ་ཏུ་སོང་བ་ན། དག་པའི་སེམས་ལ་གནས་
 པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་རེ་གསལ་དུ་གྱུར་པས་བུང་རྒྱབ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དུ་སྒྲུབ་ཞིང་། དྲི་མ་ཐམས་
 ཅད་དག་པ་ན་གཞིའི་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་སྒྲུབ་བར་འགྱུར་བ་སྟེ་འདིའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་རྒྱད་སྒྲ་མ་ལས་
 གསུངས་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །འོ་ན་སློབ་དཔོན་ལྷ་བ་གྲགས་པས། ཤེས་བྱའི་བྱད་ཤིང་སྐམ་པོ་མ་
 ལུས་པ། །བསྐྱེད་པས་ཞི་དེ་རྒྱལ་རྣམས་ཆོས་སྐྱེ། །དེ་ཆོ་སྐྱེ་བ་མེད་ཅིང་འགག་པའང་མེད། །སེམས་
 འགགས་པ་དེ་སྐྱེ་ཡིས་མཛོན་སུམ་མཛད།།^༤ །ཅེས་བུང་རྒྱབ་བརྟེན་པའི་ཆོ་སེམས་འགགས་པར་
 བཤད་པ་རི་ལྟར་བྲང་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་བཤད་པ་ནི་སེམས་ཡིད་རྣམ་ཤེས་གསུམ་གྱིས་བསྟན་པའི་སེམས་
 སྒྲངས་པར་བཤད་ཀྱི། འདིར་དག་པའི་སེམས་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ལ་བརྟེན་པས་དེ་ནི་
 སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་དང་བུལ་བ་ཡིན་ལོ། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་
 དབྱིངས་ལས་ཐ་དད་པ་མེད་པས་མ་དག་པའི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ལས་རབ་ཏུ་འདས་པ་ཡིན་ལོ། །དག་པའི་
 སེམས་ལས་རྣམ་བུར་གི་ཆོས་རྣམས་ལོགས་སུ་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས། གདུལ་བྱའི་ཤེས་རྒྱུད་ཅུང་
 ཟད་དག་པ་དང་། བལ་ཆེར་དག་པའི་རིམ་པས། སྐུལ་སྐྱེད་པོ་ལོངས་སྐྱེའི་སྒྲུབ་པ་འབྱུང་བའང་ཡིན་ལོ། །

དེ་ལྟར་དངོས་ཤུགས་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་དོན་ལའོར་འདས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཆོས་ཐམས་
 ཅད་རང་སེམས་སུ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཚུལ་འདི་གང་ལས་འབྱུང་ཞེ་ན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་
 རྒྱད་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་ལས་འབྱུང་སྟེ། རྒྱད་དོ་རྗེ་གྲུང་ལས། དེན་ཆེན་སེམས་ལས་བྱིར་
 རྒྱར་པའི། །སངས་རྒྱས་མེད་ཅིང་སེམས་ཅན་མེད། །རྣམ་པར་ཤེས་པའི་གནས་དོན་རྣམས། །བྱི་རོལ་
 རྒྱར་པ་ཅུང་ཟད་མེད།།^༥ །ཅེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། མཁའ་བཞིན་དག་པས་སེམས་ཉིད་ཀྱང་། །བདེ་
 མཆོག་དག་པའི་སེམས་ཉིད་དེ། །ཡུལ་དང་དབང་པོའི་རང་བཞིན་ནི། །སེམས་ལས་བྱི་རོལ་རྒྱར་མེད་

ཀྱང་། །གཟུགས་སོགས་སོ་སོར་སྤང་བ་རྣམས། །སེམས་ཉིད་ཁོ་ན་སྤང་བ་ཡིན།^{༡༧} །ཞེས་འབྲུང་བ་
 དང་། །གསང་བ་དྲུང་ཁྲོད་ཀྱི་རྒྱུད་ལས། །སེམས་ལས་མ་གཏོགས་སངས་རྒྱས་དང་། །སེམས་ལས་
 མ་གཏོགས་ཆོས་གཞན་ནི། །སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཀྱང་མ་གཟིགས་ན། །མ་གསུངས་གསུང་བར་མི་
 འགྱུར་ཏེ། །དེས་ན་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །སེམས་ཀྱི་གསང་འདི་གསང་བའི་མཆོག་^{༡༨} ། །ཅེས་དང་།
 མདོ་སྡེ་ས་བཅུ་པ་ལས། །ཀྱི་རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་དག་ཁམས་གསུམ་པོ་འདི་ནི་སེམས་ཙམ་མོ།^{༡༩} །ཞེས་དང་།
 ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། །བག་ཆགས་ཀྱིས་ནི་དགྲུགས་པའི་སེམས། །དོན་དུ་སྤང་བར་རབ་ཏུ་
 འབྱུང་།^{༢༠} །ཞེས་དང་། །སློབ་དཔོན་གྲུས། །ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པར། །སེམས་ཉིད་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་
 མཐོང་། །རི་ལྷར་འཛིག་རྟེན་འཛིག་རྟེན་འདས། །བདག་ཏུ་འཛིན་ལས་འཁོར་བ་སྟེ། །སོ་སོར་རིག་ན་
 དེ་ཉིད་དེ། །འདོད་ཆགས་ཟད་པས་ཕྱ་ངན་འདས། །ཞེས་དག་ཏེ་སྤྲུལ་ཟད་པ་དང་། །དེ་དག་འགགས་
 བས་སངས་རྒྱས་ཉིད། །ལུས་ཅན་ཀུན་གྱི་སྐྱབས་ཉིད་དོ།^{༢༡} །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། །སེམས་འབྲེལ་
 ལས། །གཟུང་དང་འཛིན་པའི་ངོ་བོ་ཡི། །རྣམ་ཤེས་ལས་ནི་ཐ་དད་པར། །ཕྱི་རོལ་དོན་ནི་འགའ་ཡང་
 མེད།^{༢༢} །ཅེས་དང་། །མདའ་བསྟར་ཞབས་ཀྱིས། །སེམས་ཉིད་གཅིག་སྤྱུ་ཀུན་གྱི་ས་བོན་ཏེ། །གང་
 ལས་སྤྱིད་དང་ཕྱ་ངན་འདས་འཕྲོ་བ། །འདོད་པའི་འབྲས་སུ་སྟེར་བར་བྱེད་པ་ཡི། །ཡིད་བཞིན་ནོར་
 འདྲའི་སེམས་ལ་ཕྱག་འཆའ་ལོ།^{༢༣} །ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་མཐའ་ཡས་སོ།།

གཉིས་པ་སེམས་རང་བཞིན་མེད་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ནི། བྱང་རྒྱལ་སེམས་འབྲེལ་ལས། །སེམས་ཙམ་
 པོ་ལ་གནས་ནས་ནི། །སྐལ་ཆེན་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ཡང་སྤང་། །རྣམ་པར་ཤེས་པར་སྤྲོ་བ་ལ། །སྤྲོ་ཆོགས་
 འདི་ནི་སེམས་སུ་གྱུབ། །རྣམ་ཤེས་རང་བཞིན་གང་ཞེ་ན། །ད་ནི་དེ་ཉིད་བཤད་བྱ་སྟེ། །འདི་དག་
 ཐམས་ཅད་སེམས་ཙམ་ཞེས། །བྱུང་པས་བསྟན་པར་གང་མཛད་དེ། །བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲག་པ་ནི། །སྤང་
 བའི་ཕྱིར་ཡིན་དེ་ཉིད་མིན། །ཀུན་བརྟགས་དང་ནི་གཞན་དབང་དང་། །ཡོངས་སུ་གྱུབ་པ་ཉིད་འདི་ནི། །
 །སྤང་ཉིད་བདག་ཉིད་གཅིག་སྤྱུ་ཡི། །དོ་བོ་སེམས་ལ་བཏགས་པ་ཡིན། །ཐེག་ཆེན་དགའ་བའི་
 བདག་ཉིད་ལ། །ཆོས་ལ་བདག་མེད་མཉམ་པ་ཉིད། །སེམས་ནི་གདོད་ནས་མ་སྦྱིས་ཏེ། །སངས་
 རྒྱས་ཀྱིས་ནི་མདོར་བསྟན་གསུངས།^{༢༤} །ཞེས་དང་། །མདོ་སྡེ་རྒྱུན་ལས། །སེམས་ལས་གཞན་མེད་

པར་ནི་སྒྲོན་རིག་ནས། །དེ་ནས་སེམས་ཀྱང་མེད་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས། །སྒོ་དང་ལྷན་པས་གཉིས་པོ་མེད་
རིག་ནས། །དེ་མི་ལྷན་པ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ན་གནས།^{༡༥} །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། །འཁོར་འདས་ཀྱི་
ཆོས་ཐམས་ཅད་སེམས་སུ་ཤེས་ཀྱང་སེམས་ཉིད་གཞི་མེད་རྩ་བའ་མཐའ་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་
པའི་སྒྲོང་པ་ཉིད་དུ་མ་རྟོགས་ན་འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་གཏན་བྲལ་དུ་བྱེད་མི་ལུས་པས་སེམས་ཀྱི་
རང་བཞིན་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་པའི་དོན་ཏེ།

དེ་ལ་གཉིས་ཏེ་ཡོད་མེད་ཀྱི་མཐའ་སྒྲོང་བ་དང་། །ཡིན་མིན་གྱི་མཐའ་སྒྲོང་བའོ། །དང་པོ་ནི།

ཡོད་པ་མ་ཡིན་རྒྱལ་བས་ཀྱང་མ་གཟིགས། །མེད་པ་མ་ཡིན་འཁོར་འདས་ཀྱུ་གྱི་གཞི།

འགལ་འདུམ་ཡིན་ཟུང་འཇུག་དབུམའི་ལམ། །མཐའ་བྲལ་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པར་གོ།^[༡༦]

ཅེས་པས་བསྟན་ཏེ། དེའི་རྒྱུ་པ་དང་པོའི་དོན་ནི། །འོ་ན་དག་པའི་སེམས་སྤར་བཤད་པ་དེ་
ངེས་པར་བདེན་གྲུབ་དུ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། །བདེན་གྲུབ་དུ་ཡོད་པ་ལྟ་ཅི་སྒྲོས། །བདེན་རྟུན་གང་གི་དོར་
ཡང་མེད་དེ། །རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་གཟིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཀྱང་མ་གཟིགས་པའི་བྱིར་ཏེ། །རྒྱན་སྒྲུག་
པོ་བཞོད་པའི་མདོ་ལས། །སེམས་མེད་ཅམ་པོ་འང་ཡོད་མ་ཡིན། །ཚད་དང་གཞལ་དང་གཉིས་ག་
མེད།^{༡༧} །ཅེས་དང་། །འོད་སྤང་གི་མདོར། །འོད་སྤང་སེམས་ནི་ནང་ན་འང་མེད། །ཕྱི་རོལ་ན་འང་མེད།
གཉི་གའི་བར་ན་འང་མི་དམིགས་སོ། །འོད་སྤང་སེམས་ནི་དབྱེད་དུ་མེད་པ་བསྟན་དུ་མེད་པ། །བརྟེན་
དུ་མེད་པ། །སྤང་བ་མེད་པ། །རྣམ་པར་རིག་པ་མེད་པ། །གནས་པ་མེད་པའོ། །འོད་སྤང་སེམས་ནི་སངས་
རྒྱུ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་མ་གཟིགས་མི་གཟིགས་གཟིགས་པར་མི་འགྱུར་རོ།^{༡༨} །ཞེས་པ་དང་།
ཡུམ་ལས། །སེམས་ནི་སེམས་མ་མཆིས་པ་སྟེ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་འོད་གསལ་བའོ།^{༡༩} །ཞེས་དང་།
རྒྱད་རྣམ་སྤང་མདོན་བྱང་ལས། །གསང་བ་པའི་བདག་པོ། །སེམས་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་
མ་གཟིགས་མི་གཟིགས་གཟིགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ།^{༢༠} །ཞེས་དང་། །རི་ལྷར་རང་གི་སེམས་ཡོངས་སུ་
ཤེས་པར་བྱ་ཞེ་ན། །འདི་ལྟ་སྟེ། །རྣམ་པར་རམ། །ཁ་དོག་ཏུ་འཇུག། །དབྱིབས་སུ་འཇུག། །ཡུལ་དུ་འཇུག། །གཞུགས་
སུ་འཇུག། །ཆོར་བར་རམ། །འདུ་ཤེས་སུ་འཇུག། །འདུ་བྱེད་དུ་འཇུག། །རྣམ་པར་ཤེས་པར་རམ། །བདག་ཏུ་འཇུག།

བདག་གིར་རམ། གཟུང་བར་རམ། འཛིན་པར་རམ། དག་པར་རམ། མ་དག་པར་རམ། ཁམས་
 སུའམ། སྒྲེམ་ཆེད་དུའམ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བར་དུ་ཡོངས་སུ་བཅའ་ཀྱང་མི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ།
 གསང་བ་པའི་བདག་པོ་འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྣམ་པར་དག་པའི་སྒོ་ཞེས་
 བྱ་བ་ཆོས་སྣང་བའི་སྒོ་ཆོས་སྣང་བའི་ཚུལ་དང་པོ་སྟེ།^{༡༡༠} །ཞེས་སོགས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ།

དེས་ན་རྒྱལ་བས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རི་ལྟ་བུ་གཟིགས་པར་གསུངས་པ་དང་། སེམས་རང་རིག་
 རང་གསལ་དུ་གསུངས་པ་རྣམས་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སྒྲོས་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ལ་
 མཚན་མར་གྱུར་པ་རྒྱལ་ཚམ་ཡང་མ་གཟིགས་པ་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟིགས་པ་ཆེན་པོར་བརྟེན་པ་དང་
 རིག་བྱ་རིག་བྱེད་དང་གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་དང་བྲལ་བ་ལ་རིག་པ་དང་གསལ་བར་བརྟེན་པའི་གནད་
 གསང་ཤེས་དགོས་ཀྱི་འཛིན་རྟེན་པ་རྣམས་ཀྱི་མཐོང་བ་སོགས་དང་རིགས་འགྲེ་བར་མི་བྱའོ། །གཞན་
 དུ་ན་རང་གིས་རང་རིག་པ་སོགས་ཀྱང་འགལ་ཏེ། ལང་གཤེགས་ལས། རི་ལྟར་རང་གིས་རང་སོ་
 དང་། རི་ལྟར་སོར་སོ་རང་ཕྱེ་ལ། །མི་གཙོད་རིག་པར་མི་བྱེད་པ། །དེ་བཞིན་སེམས་ཀྱིས་སེམས་མི་
 མཐོང་།^{༡༡༡} ཞེས་དང་། སྟོན་འཇུག་ལས། རི་ལྟར་མར་མེ་རང་གི་དངོས། །ཡང་དག་གསལ་བར་བྱེད་
 བཞིན་ན། །མར་མེ་གསལ་བར་བྱ་མིན་ཏེ། །གང་བྱིར་སྟོན་གྱིས་བསྐྱེབས་པ་མེད།^{༡༡༢} །ཅེས་གསུངས་
 པ་སོགས་ཀྱི་སྟོན་འབབ་པར་འགྱུར་རོ།

ཆོག་རྒྱུད་གཉིས་པའི་དོན་ནི། འོན་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ཏུ་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་པ་ཉིད་
 དུ་གཟུང་ངམ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་དུ་འང་མི་གཟུང་སྟེ། སེམས་རང་བཞིན་གྱི་དག་པའི་ཁམས་དེ་མེད་ན་
 འཁོར་བ་དང་མུ་ངན་ལས་འདས་པར་སྣང་བ་ཉིད་ཀྱན་རྫོབ་ཅམ་དུ་འང་འབྱུང་མི་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ།
 གཞི་དེ་རྟོགས་པ་དང་མ་རྟོགས་པའི་དབྱེ་བས་འཁོར་འདས་སུ་འཛིན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་
 ཡང་ཆོས་དབྱིངས་བརྟོན་པ་ལས། ཁམས་ཡོད་པས་ནི་ལས་བྱས་པས། །ས་ལེ་སྒྲུམ་དག་མཐོང་
 བར་འགྱུར། །ཁམས་མེད་པས་ནི་ལས་བྱས་ཀྱང་། །ཉོན་མོངས་འབའ་ཞིག་སྒྲེ་བར་ཟད།^{༡༡༣} །ཅེས་
 དང་། དེ་བཞིན་ས་བོན་ཐམས་ཅད་ལ། །རྒྱུད་འདྲ་བའི་འབྲས་བུ་འབྱུང་། །ས་བོན་མེད་པར་འབྲས་
 ཡོད་པ། །ཤེས་ལྡན་གང་གིས་སྒྲུབ་པར་རུས། །ས་བོན་གྱུར་པ་ཁམས་དེ་ཉིད། །ཆོས་རྣམས་ཀྱན་གྱི་

ཉིན་དུ་འདོད། རིམ་གྱིས་སྤྱངས་པར་གྱུར་པ་ལས། སངས་རྒྱས་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་འགྱུར།¹¹⁵ ཞེས་
སོགས་དཔེ་དང་བཅས་ནས་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །འདི་སྐབས་སུ་འང་གནད་འདི་ཤེས་དགོས་ཏེ།
མཚན་མར་སྤང་བའི་འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གཤིས་ལ་མི་གནས་ཤིང་ཡོད་མ་མྱོང་
ཡང་ཐམས་ཅད་སྤང་རུང་གི་གོ་འབྱེད་པ་མི་འགལ་བའི་དོན་དེ། སེམས་ཀྱི་དོ་རྗེ་དང་། རང་བཞིན་
དག་པའི་ཁམས་སོགས་སུ་གསུངས་པ་ལས་ངེས་པར་བདེན་བདེན་མོ་དང་རྟག་རྟག་མའི་མཐའ་ཅན་
ཞིག་ནི་ཡོད་པ་མི་སྲིད་དོ།

འོ་ན་འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་མདོ་རྣམས་སུ་གཙང་རྟག་བདེ་བདག་གི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་སོགས་
གསུངས་པ་དང་། སྐགས་སུ་འང་གཞོམ་གཞིག་དང་བྲལ་བའི་ཡེ་ཤེས་སོགས་གསུངས་པ་རི་ལྟར་དྲང་
ཞེན། དེ་ནི་རྒྱན་ལས། མེད་པ་གང་ཡིན་དེ་ཉིད་ནི། ཡོད་པ་ཡི་ནི་དམ་པར་འདོད། རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་
མི་དམིགས་པ། དམིགས་པ་ཡི་ནི་དམ་པར་འདོད།¹¹⁶ རྩིས་གསུངས་པ་ལྟར། རང་བཞིན་གྱིས་
དག་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དེ་སྒྲོས་མཚན་གྱིས་མི་བྱེད་པ་དང་། སྒོ་ཡི་ཡུལ་ལས་འདས་པ་དང་། གནས་
སྐབས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་དགོས་
པའང་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འཛིན་པའི་གདོན་ཆེན་པོ་བསལ་བའི་བྱིར་ཏེ། དེར་འཛིན་པ་ནི་རྟག་པར་ལྟ་བུ་
ལས་ཀྱང་ཐ་ཆད་པའི་བྱིར། མདོ་ལས། བདག་ཏུ་འཛིན་པ་རི་རབ་ཅམ་ནི་སྒྲ་ཡི་བདག་མེད་པར་འཛིན་
པ་ནི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ནོ།¹¹⁷ ཞེས་སོགས་དང་། གྲུ་ཞབས་ཀྱིས། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ལྟ་ཉེས་ན། ཤེས་
རབ་རྒྱུད་རྣམས་སུ་བར་འགྱུར།¹¹⁸ ཞེས་བསྟན་པ་ཡིན་ལ་དེའི་རྒྱ་མཚན་དངོས་འཛིན་གཞིག་
པའི་བྱིར་སྟོང་པ་ཉིད་བསྟན་ཀྱང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དངོས་པོར་བབྱུང་ན་འཛིན་ཉིན་པ་ལས་ཀྱང་དངོས་
འཛིན་ཆེ་བར་སོང་བས་ཤིན་ཏུ་ཐ་ཆད་པའི་བྱིར་ཏེ་དཔེར་ན་ནད་བསལ་བའི་བྱིར་བཟུ་སྟན་བཏང་
བས་བཟུ་སྟན་ཉིད་དུ་གྱུ་སོང་བ་ལྟ་བུའོ། །དེས་ན་ཁྱེད་བཞིའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་མདོ་ལས། གང་གིས་
སྟོང་པ་སྟོང་སེམས་ལ། སྟོང་པ་དེ་ལ་མི་སེམས་ལ། གང་དག་སྟོང་ཉིད་མི་མཐོང་བ། དེ་དག་སྟོང་
ཉིད་ཤེས་པ་ཡིན།¹¹⁹ ཞེས་དང་། ཕ་ཤེས་ལས། གལ་ཏེ་སྟོང་མིན་ཅུང་ཟད་ཡོད། སྟོང་པའང་ཅུང་
ཟད་ཡོད་པར་འགྱུར། སྟོང་མིན་ཅུང་ཟད་ཡོད་མིན་ན། སྟོང་པ་ཡོད་པར་གལ་འགྱུར། རྒྱལ་བ་

ནམས་ཀྱིས་སྟོང་བ་ཉིད། །ལྟ་ཀྱན་ངེས་པར་འབྱེན་པར་གསུངས། །ཀའ་དག་སྟོང་བ་ཉིད་ལྟ་བ། །དེ་
དག་བསྐྱབ་ཏུ་མེད་པར་གསུངས།^{༡༩} །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་གསེས་པར་བྱའོ།

ཆོག་རྒྱུ་གསུམ་པ་དང་བཞི་པའི་དོན་ནི། དེ་ལྟར་སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཡོད་མེད་གཉི་གར་
བཤད་ན། གཞི་གཅིག་ལ་ཡོད་མེད་གཉིས་མི་སྤྲིད་པས་འགལ་བ་འདྲ་བའི་སྒྲིན་གནས་སོ་ཞེན། དེ་
ལྟར་ཡང་མི་འགྱུར་ཏེ་སྤྲིད་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་གཉི་ག་བཀག་པ་ཡིན་གྱི་གཉི་ག་ཡིན་པར་བསྐྱབས་པ་
མ་ཡིན་པས་སོ། །མདོར་ན་ཡོད་མེད་སྟོང་མི་སྟོང་ལ་སོགས་གང་གི་སྒྲིས་ཀྱང་བཟོད་པར་མི་རྩལ་ལ་
གང་དུ་འང་མི་གནས་ཤིང་སྤོའི་ཡུལ་ལས་འདས་པ་ཉིད་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་
བའི་སྤྲད་དུ་ཏྱག་ཆད་སྟོ་སྤྲད་གྱི་མཐའ་འགོག་པ་ཙམ་ཞིག་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི་མཐའ་དེ་དག་སྤངས་
ནས་བསྐྱབ་ཏུ་རྩལ་ཙམ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གྲུ་ཞབས་ཀྱིས། ཀྱན་རྟོག་ཐམས་ཅད་སྤང་བའི་
ཕྱིར། །སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅི་སྟོན་མཛད་དེ། །ཀའ་ཞིག་དེ་ལ་ཞེན་གྱུར་བ། །དེ་ཡང་ཁྱོད་གྱིས་སྤངས་པ་
ལགས།^{༢༠} །ཞེས་དང་། ཅམ་མཁའ་མཛོད་ཀྱི་མདོ་ལས། དངོས་པོ་དང་ནི་དངོས་མེད་ཀྱི། །ལྟ་བ་མཁའ་
པས་མི་འཛིན་ནོ། །སྟོང་བ་ཉིད་ནི་སྒྲི་ཡིས་བསྒྲགས། །སྒྲི་ལ་སྟོང་བ་ཉིད་མེད་དེ། །དེ་ནི་སྒྲི་མེད་བཟོད་
པ་མེད། །དེ་ཕྱིར་སྟོང་བ་ཉིད་ཅེས་བྱ། །སངས་རྒྱས་ཀྱན་གྱིས་བཤད་ཀྱང་ནི། །སྟོང་བ་ཉིད་ནི་བཟོད་
དུ་མེད། །ཀའ་དེ་སྟོང་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་། །དེ་ཡི་དོན་ནི་བཟོད་དུ་མེད།^{༢༡} །ཅེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་
སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་མཐའ་གཉིས་སུ་མི་དམིགས་ཤིང་དབུ་མར་ཡང་མི་གནས་པ་དེ་ལ་བྱུང་འཇུག་རབ་ཏུ་མི་
གནས་པའི་དབུ་མ་ཞེས་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་གདགས་པ་ཡིན་པས་ན་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་སེམས་
ཀྱི་མཆོན་ཉིད་དབུ་མ་ཆེན་པོའི་དོན་རྟོགས་དགོས་པར་གདམས་པའི་ཕྱིར་དེ་ལ་སྟོན་པར་མཛད་པའོ།

གཉིས་པ་ཡིན་མིན་གྱི་མཐའ་སྤང་བ་ནི།

འདི་ཡིན་ཞེས་བྱ་གང་གིས་མཆོན་པ་མེད། །འདི་མིན་ཞེས་བྱ་གང་གིས་བཀག་པ་མེད།

སྟོ་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཉིད་འདུས་མ་བྱས། །ཡང་དག་དོན་གྱི་མཐའ་ནི་ངེས་པར་གོ། [༡༩]

ཅེས་པ་སྟེ། འདིའི་དོན་ནི་སྤར་ཡོད་མེད་བཀག་པ་ཉིད་གྱིས་ཤེས་ནུས་ཀྱང་ཅུང་ཟད་བཟོད་ན་
 སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་མཐའ་བྲལ་དེ་ལ། སྟོང་ཉིད། སྟེ་མེད་ཟུང་འཇུག་ དོན་དམ། ལྷན་སྟེས། བདེ་
 ཆེན་སོགས་མིང་སྟན་སྟན་པོ་དུ་མའི་སྟོན་ནས་དེ་དག་ཡིན་པར་བཟོད་ཀྱང་གང་གིས་ཀྱང་མཆོན་པར་
 མི་ནུས་ཏེ། དེ་ལ་མཆོན་པར་བྱ་བའི་ཆོས་གཏན་ནས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། དེ་བཞིན་དུ་གཅིག་དང་། དུ་
 མ་དང་། ཉག་ཆད་དང་། འགྲོ་འོང་ལ་སོགས་པ་བཀག་པས་ཀྱང་དེའི་རང་བཞིན་ཉམས་པ་དང་འགྱུར་
 བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་བཀག་པ་མེད་པའམ། ཡང་ན་རང་བཞིན་བྲལ་བ་དེ་ཉིད་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
 བཀག་ཀྱང་འགོག་པར་བྱ་བའི་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དགག་ཏུ་མེད་པའོ། དེ་ལྟར་ཡང་དབུ་མ་རྒྱན་
 ལས། ཡང་དག་ཏུ་ནི་སྟོས་པ་ཡི། ཆོགས་རྣམས་ཀུན་ལས་དེ་གོ་ལ་ཡིན། སྟེ་བ་ལ་སོགས་མེད་པའི་
 ཕྱིར། སྟེ་མེད་ལ་སོགས་སྲིད་མ་ཡིན།^{༡༩} ཞེས་དང་། བདེན་གཉིས་ལས། སྟེ་བ་ལ་སོགས་བཀག་
 པ་ཡང་། ཡང་དག་པ་དང་མཐུན་ཕྱིར་འདོད། དགག་བྱ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས། ཡང་དག་ཏུ་ནི་བཀག་
 མེད་གསལ།^{༢༠} ཞེས་དང་། ཡང་དག་ཉིད་དུ་གཉིས་མེད་དེ། དེ་ནི་སྟོས་པ་མེད་པ་ཡིན། །འཇམ་
 དཔལ་གྱིས་ནི་ཡང་དག་དྲིས། རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་པོ་མི་གསུང་བཞུགས།^{༢༡} ཞེས་འབྱུང་ངོ་། རྒྱ་མཆོན་དེ་
 དག་གིས་སྟོ་ལས་འདས་པར་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། ཞིབ་ལྟས། དོན་དམ་སྟོ་ཡི་སྟོད་ཡུལ་མིན། སྟོ་ནི་ཀུན་
 རྫོང་ཡིན་པར་འདོད།^{༢༢} ཅེས་གསུངས་ལ། ཀུན་རྫོང་གིས་དོན་དམ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་མི་སྲིད་པའི་
 ཕྱིར་རོ། སྟོ་འདས་དེ་ཉིད་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དུ་གཏོད་མ་ནས་བཞུགས་པའི་ཕྱིར་འདུས་མ་
 བྱས་པ་སྟེ་སྟོས་པའི་རྒྱུན་གཞན་གང་གིས་ཀྱང་འགྱུར་བ་མེད་པས་སོ། དེ་ལ་ཡང་དག་པའི་དོན་གྱི་མཐའ་
 ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟེ་ལས་ཡང་དག་པའི་དོན་གྱི་མཐའ་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར་རོ། དེའང་
 དབུས་མཐའ་ལས། སྟོང་པ་ཉིད་ནི་མདོར་བསྟར། དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཡང་དག་མཐའ། མཆོན་མ་
 མེད་དང་དོན་དམ་དང་། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ནི་རྣམ་གྲངས་སོ།^{༢༣} ཞེས་འབྱུང་ངོ་། དེས་པར་ཤོག་ཅེས་
 པ་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་དེ་ལ་ཐེ་ཆོམ་བཅས་པར་གྱུར་ན་སྟོམ་པའི་ཆེ་སེམས་ཅུ་གཅིག་པ་མི་ཐོབ་
 པས་བཤད་པ་འདི་ལྟར་གཏན་ལ་ཐབ་སྟེ་ཐེ་ཆོམ་མེད་པ་ཞིག་དགོས་སོ་ཞེས་གདམས་པའོ། །འོ་ན་
 རྣམས་སུ་འང་ལྟ་བུ་འདི་ལྟ་བུ་ཉིད་གསུངས་པ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན་ཐེག་ཆེན་མདོ་རྣམས་གཉིས་ལྟ་བུ་སྟོས་

བྲལ་ལ་བྱུང་མེད་པ་གོང་དུ་སྒྲོས་པ་བཞིན་ཡིན་པས་འདི་ལྟ་བུ་ཉིད་གསུངས་ཏེ། དུས་འཁོར་ཙུང་གྲུང་ལས། ཡོད་དང་མེད་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ། གཉིས་མེད་དང་སྤོངས་མེད་ཟེད། རྟོང་ཉིད་སྟོང་རྩེ་དབྱེར་མེད་པ། རྩོད་མེད་ལྟོས་འབྱོར་བའི་བ་ཆེ། སྤྱི་རབ་རྒྱལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་འདས། རྟོང་པའི་ཆོས་ནི་རྣམ་པར་སྤངས། རྟག་དང་ཆད་ལས་རྣམ་གྲོལ་ལོ། རྩོད་མེད་ལྟོས་མེད་པ།¹³² ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར་ཟབ་མོའི་རྒྱུད་སྤྲེལ་རྣམས་ལས་མཐའ་ཡས་པར་གསུངས་སོ།།

གསུམ་པ་རྟོང་དང་རྟེན་འབྲུང་བྱུང་དུ་འཇུག་པ་མི་འགལ་བར་རྟེན་པ་ནི།

འདི་ཉིད་མ་རྟོགས་འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོར་འཁོར། འདི་ཉིད་རྟོགས་ན་སངས་རྒྱས་གཞན་ན་མེད།།

ཐམས་ཅད་འདི་ཡིན་འདི་མིན་གང་ཡང་མེད། ཆོས་ཉིད་ཀུན་གཞིའི་མཚང་ནི་རིག་པར་ཤོག།^[13]

ཅེས་པ་སྟེ་གོང་དུ་སྒྲོས་ནས་བཤད་པ་ལྟར་གནས་ལུགས་སེམས་ཀྱི་གསང་འདི་ཉིད་མ་རྟོགས་པ་ལས་འཁོར་བར་འཁོར་བའི་ལུགས་འབྱུང་གི་རྟེན་འབྲེལ་འབྱུང་ལ། འདི་ཉིད་རྟོགས་ན་ལུགས་ལྟོག་གི་རྟེན་འབྲེལ་ལས་སངས་རྒྱ་བ་ཡིན་ཞིང་སངས་རྒྱས་དེ་འདྲ་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་འདི་ལས་ལོགས་སུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། དེས་ན་གནས་ལུགས་རྟོང་པ་ཉིད་གདོད་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་བཞུགས་པ་འདིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་བས་ཐམས་ཅད་འདི་ཡིན་ལ་འདི་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ཞིག་གང་དུ་བཅའ་ཀྱང་མི་རྟོང་དོ། དེའང་ཆོས་རྣམས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚོན་གྱིས་རྟོང་པ་ཉིད་དུ་བསྐྱབ་པར་བྱས་ཏེ་རྟོང་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ན་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་ལས། གང་ཞིག་རྟེན་ལས་སྐྱེས་པ་དེ་མ་སྐྱེས། དེ་ལ་སྐྱེ་བའི་རང་བཞིན་ཡོད་མ་ཡིན། རྟེན་ལ་རག་ལས་གང་དེ་རྟོང་པར་བཤད། གང་ཞིག་རྟོང་ཉིད་གེས་དེ་བག་ཡོད་ཡིན།¹³³ ཞེས་དང་། གྲུ་ཞབས་གྱིས། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་མ་ཡིན་པའི། ཆོས་འགའ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། དེ་ཕྱིར་རྟོང་ཉིད་མ་ཡིན་པའི། ཆོས་འགའ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།¹³⁴ ཞེས་གསུངས་ལ། དེའི་ཕྱིར། རྟོང་པ་ཉིད་ལས་ལོགས་སུ་རྟེན་འབྲེལ་མ་བྱུང་ལ། རྟེན་འབྲེལ་ལས་ལོགས་སུ་རྟོང་ཉིད་མ་བྱུང་བས་བྱུང་འཇུག་ཏུ་

འཐད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དུ་གྱུར་པས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་ཀུན་གཞིའི་སྒྲར་གསུངས་པ་ཡིན་པས་དེའི་མཚང་སྟེ་གནད་ཐམས་ཅད་རིག་པར་གྲོག་ཅེས་པ་འོ། །དེས་ན་འདིར་ཀུན་གཞི་ཞེས་པ་སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་དག་པ་ཉིད་དེ། རྒྱལ་སྤྱུག་པོ་བཞོད་པར། ཀུན་གཞི་རང་ལུགས་དགེ་བ་ནི། །རྒྱལ་སྤྱུག་རྣམས་ཀྱིས་མཐོང་བོས་ཏེ།^{༡༣༠} །ཞེས་དང་། ཀུན་གཞི་དྲི་མེད་བསོད་ནམས་གྱིས། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན།^{༡༣༡} །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པས་འཁོར་བའི་རྒྱ་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་གཤེས་དང་འབྲུལ་པར་མི་བྱའོ།།

བཞི་པ་དེ་ལྟར་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་གྱིས་བརྟགས་པས་གཞི་ལ་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་དགོས་པར་གདམས་པ་ནི།

སྤང་ཡང་སེམས་ལ་སྟོང་ཡང་སེམས་ཡིན་ཏེ། རྟོག་ཀྱང་སེམས་ལ་འབྲུལ་ཡང་རང་གི་སེམས།།

སྤྱིས་ཀྱང་སེམས་ལ་འགག་ཀྱང་སེམས་ཡིན་པས། །སྒྲོ་འདོགས་ཐམས་ཅད་སེམས་ལ་ཆོད་པར་གྲོག།[༡༣]

ཅེས་པ་སྟེ། སྤང་སྟོང་། རྟོག་འབྲུལ། སྤྱི་འགག་ཐམས་ཅད་སྤར་སྒྲོས་པའི་རྒྱ་མཚན་དེ་དག་ངེས་པའི་སྒྲོ་ནས་རང་བཞིན་མེད་པར་གཏན་ལ་ཐབ་པས་གནས་ལུགས་ཀྱི་སྒྲོ་འདོགས་ཐམས་ཅད་གཅད་དགོས་པ་སྒྲོན་པའི་རྒྱལ་གདམས་པ་འོ། །འོན་ཀླུ་རིག་སྤྱི་བ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་སེམས་སུ་རྟོགས་པ་དེ་མཐར་ཐུག་གི་དོན་རྟོགས་པ་ལྟར་གསུངས་པ་ཅི་ཞེ་ན། འདི་སྐབས་གོང་སྒྲོས་ལྟར་གནས་ལུགས་གཞིའི་དོན་ལ་སེམས་སུ་གསུངས་པ་ཡིན་པས་མི་འགལ་ལོ།།

གཉིས་པ་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་པའི་དོན་དེ་སྒྲོམ་པས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་རྒྱལ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་འོ། །དང་པོ་ནི།

སྒྲོས་བྱས་ཅུ་ལ་བའི་སྒྲོམ་གྱིས་མ་བསྐྱད་ཅིང་། །ཐ་མལ་འདུའཛིན་རྒྱུ་གིས་མི་བསྐྱད་པར།།

མ་བཅོས་གཞུག་མ་རང་བབས་འཛོག་གེས་པའི། །སེམས་དོན་ཉམས་ལེན་མཁས་གིང་སྒྲོང་བར་གྲོག།[༡༤]

ཅེས་པ་སྟེ། འདིར་ཆོག་རྟོག་གཉིས་པ་ཐོག་མར་བྱས་ན་བཤད་བདེ་བས་དེའི་དབང་གིས། དང་པོར་སྒྲོམ་ལ་འདུག་རྒྱལ། བར་དུ་མཉམ་པར་འཛོག་རྒྱལ། མཐར་དེ་བསྐྱང་རྒྱལ་ལོ། །དང་པོ་ནི་

སྤྲུལ་མཆོག་གིས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་ཤིང་། ཟབ་མོའི་ཆོས་སྒོར་ཤོད་བ། དད་བཙོན་གཤམ་བཟོད་
བཞི་དང་ལྷན་པའི་སྐལ་ལྷན་གྱིས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་རྣལ་འབྱོར་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ། དང་པོར་ལུས་
ངག་ཡིད་གསུམ་ཐ་མལ་གྱི་འདུ་འཛིན་དབེན་པ་ཞིག་གལ་ཆེ་སྟེ། འདུ་འཛིན་ཞེས་པ་འཁོར་བ་ལ་སྤྱིར་
ཞིང་ཆགས་ནས་རྟེན་བཀྱར་དང་ཆོས་བརྒྱུད་ལ་སོགས་པའི་སྤྱིར་སྒྲོག་གསུམ་བཀོལ་བར་བྱེད་པ་ལ་
ཟེར་བས། དེ་མ་སྤངས་པར་ཐར་པ་ལྟ་བུ་སྤྱོད་མཐོ་རིས་ཀྱང་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་བས། ཉགས་ན་རི་
དྲགས་བྱ་རྣམས་དང་། ཤིང་རྣམས་མི་སྟན་རྫོང་མི་བྱེད། འགྲོགས་ན་བདེ་བ་དེ་དག་དང་། ཁམ་
ཞིག་ལྷན་ཅིག་བདག་གཞན་འགྱུར། སྤྱུག་གམ་ལྟ་ཁང་སྟོང་པའོ། རྩོན་གིང་དྲུང་དུ་གནས་
བཅས་ཏེ། ཁམ་ཞིག་རྒྱབ་ཏུ་མི་ལྟ་ཞིང་། ཆགས་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཞིག་སྟེ། སྤྱོད་གསུམ་བདག་གིར་
བཟུང་མེད་པ། རང་བཞིན་གྱིས་ནི་ཡངས་རྣམས་སུ། རང་དབང་སྟོང་ཅིང་ཆགས་མེད་པར། ཁམ་
ཞིག་བདག་ནི་གཞན་པར་འགྱུར།¹⁹⁹ ཞེས་སྟོང་འཇུག་ཏུ་གསུངས་པ་ལྟར་དབེན་པའི་གནས་སུ་བྱིན་
རིམ་ནས་འབྱུང་བ་ལྟར་བྱུང་མོང་གི་སྟོན་འགྲོས་སྟོ་ལེགས་པར་སྤྱངས་ཏེ་གཞན་པར་བྱའོ། དེ་ལྟར་
སྤྱི་རེལ་གྱི་དབེན་པ་བསྟེན་པ་དང་བྱུང་མོང་གི་ལམ་ལ་སྟོ་སྟོང་བ་དེས་འདུ་འཛིན་ཆོགས་ངང་གིས་
འགག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།

དེ་ཡང་སྟོབ་དཔོན་ཨ་ལྷ་རྩུ་ཏི་པའི་ཞལ་སྤྲུ་ནས། སེར་སྒྱུ་མོ་དང་ཆུ་སྒྱུར་སྒྱུལ། ཉགས་ན་རི་
དྲགས་ཆོལ་བ་དང་། མདའ་མཁའ་དང་ནི་གཞོན་ལུ་མ། འདི་དྲག་ང་ཡི་སྟོབ་དཔོན་ཡིན། རེ་བ་
ཟང་ཟིང་བྱིས་སྟོང་དང་། དབེན་པའི་ནགས་སུ་གོམས་པ་དང་། དམིགས་པ་བརྟན་དང་གཅིག་ཏུ་
ཉིད། བདག་གིས་སྤྲུལ་མ་ལས་འདི་རྟེན།²⁰⁰ ཅིས་གསུངས་པ་ལྟར་གཤམ་པར་བྱ་སྟེ་དེའི་དོན་ཡང་།
ཨ་ལྷ་རྩུ་ཏི་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས།²⁰¹ ཁམ་ཞིག་སེར་སྒྱུ་མོ་ཞེས་བྱ་བའི་བྱུང་མེད་ཅིག་སྒྱེས་པ་དང་ཕྱད་པའི་
དུས་བཟུང་བས་ཁམ་སྟོང་སྒྱེས་པ་འོང་དུ་རེ་བས་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཞིང་ཁམ་སྟོང་མི་འོང་བར་ཁོ་ཐག་ཆོད་
པས་བདེ་བར་གཉིད་ལོག་པ་གཟིགས་པས་རེ་བ་སྤང་དགོས་པར་མཁྱེན་པ་དང་། ཡང་ཆུ་སྒྱུར་ཞིག་
གིས་ཉ་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱེད་ནས་སོང་བ་ཆུ་སྒྱུར་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་བདས་པས་ཉ་དེ་བོར་བ་དང་ཡང་ཆུ་
སྒྱུར་གཞན་ཞིག་གིས་སྤངས་པ་དང་། ཡང་དེ་བཞིན་དུ་གྱུར་པ་སོགས་རིམ་པར་གཟིགས་པས། སུའི་

ལག་ཏུ་ཡོད་ཀྱང་ཚུད་པའི་གཞིར་འགྱུར་བ་ཟང་ཟིང་སྤང་དགོས་པར་མཁྱེན་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་
སྒྲུལ་ཞིག་ཆང་དུ་ཉལ་བ་རང་གི་སྤྱག་གྲུ་མང་པོས་གཙུག་པ་མ་བདེ་ནས་ཁུང་བུ་གཞན་ཞིག་ཏུ་ཕྱིན་
ནས་བདེ་བར་ཉལ་བ་གཟིགས་པས། རང་ཁྱིམ་སྤང་དགོས་པར་མཁྱེན་པ་དང་། རྩོན་པ་ཞིག་ནགས་
ན་རི་དྲགས་འཆོལ་བའི་ཕྱིར་རྟག་ཏུ་འགོ་བཤལ་སྤྱོད་དེ་བར་ཉལ་བ་དང་། དེར་བསམ་གཏན་པ་ཞིག་མཐོང་བ་དང་། ཁོང་
རང་ཡང་ནགས་སུ་གོམས་པས་མཐར་བསམ་གཏན་པར་གྱུར་པ་གཟིགས་པས། དབེན་པར་གོམས་
དགོས་པར་མཁྱེན་པ་དང་། མདའ་མཁན་ཞིག་གིས་བསྒྲིམས་ཏེ་མདའ་བཟོ་བའི་ཆོ་རྒྱལ་པོ་དཔུང་
བཙས་མཐུན་ནས་འགོ་བཤལ་མཐོང་བ་གཟིགས་པས། སེམས་ཅེ་གཙིག་པ་དགོས་པར་མཁྱེན་པ་དང་།
གཞོན་ནུ་མ་ཞིག་སྒྲོས་བདར་བ་ན་གདུ་བུ་མང་པོ་འབྲོལ་བས་མ་བདེ་ནས་མཐར་ཐམས་ཅད་ཐུད་པ་
དང་བདེ་བ་གཟིགས་པས་གོགས་སྤངས་ནས་གཙིག་པུར་སྤྲོད་དགོས་པར་མཁྱེན་པ་རྣམས་ལ་བརྟེན་
ནས་དེ་བཞིན་དུ་མཇོང་བས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཐུག་དུ་བྱུང་བ་འབྱུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་འདྲུ་འཛིན་སྤངས་
ནས་ཐུན་མོང་མིན་པའི་སྒྲོན་འགོ་བཤེས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་རྩོལ་མེད་དུ་སྒྲེ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་
བསྒྲིགས་པ་རྣམས་ནི་ཐོག་མར་མེད་ཀ་མེད་གྱི་ཡན་ལག་ཡིན་ནོ།།

གཉིས་པ་བར་དུ་མཉམ་པར་འཛོག་ཚུལ་ལ་ལུས་གནད་དང་སེམས་གནད་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་
ལུས་གནད་ནི། འདིར་དངོས་སུ་མ་གསུངས་ཀྱང་ཞར་ལས་ཐོབ་པས་དེའི་ཚུལ་ནི། ཟུང་དོ་རྩེ་ཐང་བ་
ལས། ཟུབ་པོ་བདེ་བའི་སྟན་འདུག་སྟེ། མིག་ནི་སྟ་རྩེར་གཏད་བྱས་ནས། སྟ་མཐོང་ལྟ་བའི་ཆད་དུ་
ཞོག །འཕྲག་དཔུང་མཉམ་ལ་ཕྱེ་རྟེན་སྒྱུར། ཁོ་དང་མཐུན་པོ་བདེ་བར་བཞག །དཔུགས་ཀྱི་དཔུང་རྩལ་
གྲོད་ནས་ནི། རྩང་ཟད་རྩོལ་བ་བྲལ་བ་ཡིས། རྩོ་རྩེ་སྒྲིལ་གྱིང་ལེགས་གནས་ཤིང་།^{༡༣༥} ཞེས་དང་།
རྩོ་རྩེ་རྩེ་མོ་ལས། འདྲུ་འཛིན་མེད་པའི་གནས་གཙང་མ། དེར་ནི་སྒྲིལ་གྱིང་བཙའ་བར་བྱ། རྩོ་ལྟར་བྱང་
རྩལ་སེམས་དཔའ་ཡིས། བྱང་རྩལ་སྟོང་པོར་བཞགས་པ་བཞིན། མིག་བཙུམ་སོ་ལ་སོ་བཞག་སྟེ། ལུས་
བསྤང་ཕྱག་རྒྱ་བྱས་ནས་ནི། དྲན་པ་རྩེ་གཙིག་ཕྱག་རྒྱ་ཆེ།^{༡༣༦} ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རྣམ་སྤང་གི་
ཆོས་བདུན་དང་བསམ་གཏན་གྱི་ཆོས་ལྟར་གྲགས་པ་སོགས་མན་ངག་ནས་འབྱུང་བ་བཞིན་ལུས་
གནད་ལེགས་པར་བཙའ་བ་གལ་ཆེན་པོ།།

གཉིས་པ་སེམས་གནད་ནི། རང་གི་སྒོས་བྱས་པའི་གསལ་བར་འཛིག་པ་དང་། སྟོང་པར་འཛིག་པ་དང་། ཟུང་འཇུག་ཏུ་འཛིག་པ་དང་། ཆེད་དུ་རྩོལ་བས་རྣམ་རྟོག་དགག་པ་དང་དམིགས་པ་ལ་གཏོད་པ་སོགས་མདོར་ན་སྒོས་བྱས་རྩོལ་བའི་སྒོམ་པ་མཐའ་དག་གིས་མ་བསྐྱད་པ་ཞིག་གལ་ཆེ་སྟེ། གསང་བ་འདུས་པ་ལས། དངོས་པོ་མེད་ལ་སྒོམ་པ་མེད། །བསྒོམ་པར་བྱ་བ་སྒོམ་པ་མིན། །དེ་ལྟར་དངོས་པོ་དངོས་མེད་པས། །སྒོམ་པ་དམིགས་སུ་མེད་པའོ།^{༡༥༧} །ཞེས་དང་། ཉེ་བརྩེ་ལས། གང་ཕྱིར་ཡིད་ཀྱིས་མ་བསྒོམས་པར། །འགོ་བ་ཐམས་ཅད་བསྒོམ་པར་བྱ།^{༡༥༨} །ཞེས་དང་། ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་སྐྱུ་ལས། ལུས་པ་བཞིན་དུ་ཁོང་སྟོང་དུ། །དེ་ལྟར་གང་ཞིག་རྟོག་བྱེད་པ། །ཡང་ན་སྟོང་པར་སྐྱ་བའི་སྟོ། །དེ་ནི་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་བརྗོད་མིན།^{༡༥༩} །ཞེས་དང་། མདའ་བསྐྱུན་ཞབས་ཀྱིས། བདག་དང་གཞན་དུ་སྤང་བའི་རང་བཞིན་གཅིག་ཤེས་ཤིང་། །དེ་ཉིད་ཁོ་ན་མ་ཡིངས་པ་ཡིས་ཡིངས་བཟུང་སྟེ། །དེ་ཉིད་སེམས་ཀྱི་ཟུག་རྩུ་ཡིན་ཕྱིར་བཏང་ནས་ཀྱང་། །གང་ལའང་ཞེན་པ་མེད་པས་བདེ་བ་ལེན་པར་བྱེད། །སེམས་ལ་གནོད་པའི་ལས་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྟོང་ཞིང་། །རྟེན་དང་ལེན་པའི་བྱ་བ་གང་གིས་དགོས་པ་མེད། །རྩོལ་དང་བྲལ་ཞིང་གནས་སྐབས་སྟོ་བྱུ་ཆེན་མེད་པར། །སྤང་བ་སྤྲོ་ཚོགས་ཕྱག་རྒྱ་འདི་ནི་གཟིགས་མོར་ཆེ།^{༡༦༠} །ཞེས་དང་། མདོ་ལས་ཀྱང་། ཤར་ཕྱིན་བདུན་བརྒྱ་པ་ལས། ཆོས་གང་ལའང་སྤང་བའམ། གཟུང་བའམ། རྟོར་བ་མ་མཆིས་པ་དེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་སྒོམ་པ་ལགས་སོ། །གང་ཅི་ལའང་མི་གནས་པ་དེ་ཉིད་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་སྒོམ་པ་ལགས་སོ། །གང་ལའང་མི་སེམས་རྣམ་པར་མི་རིག་པ་དེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་སྒོམ་པ་ལགས་སོ།^{༡༦༡} །ཞེས་དང་། བརྒྱུད་སྟོང་པ་ལས། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་སྒོམ་པ་འདི་ནི་ཆོས་གང་ཡང་མི་སྒོམ་པ་ལགས་སོ།^{༡༦༢} །ཞེས་དང་། ཉིང་རྒྱལ་ལས། འདུ་ཤེས་འདི་ནི་སྤང་སྤྲོམ་དུ། །གང་གི་འདུ་ཤེས་འབྱུང་བ་དེ། །འདུ་ཤེས་སྒྲོས་ལ་སྒྱུད་པ་སྟེ། །འདུ་ཤེས་སྒྲོས་ལས་དེ་མི་ཐར།^{༡༦༣} །ཞེས་དང་། སྟོ་གོས་རྒྱ་མཚོའི་མདོ་ལས། ཆོས་རྣམས་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་དེ། །ལྷག་པར་བྱེད་པ་རྣམ་པར་སྤྲོང་། །ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་མཉམ་ཉིད་དུ། །ཡང་དག་ཉིད་དུ་ཁོང་དུ་རྒྱུད།^{༡༦༤} །ཞེས་སོགས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་རྒྱུད་དགོངས་འབྲེལ་དང་བཅས་པ་རྣམས་ནས་མཐའ་ཡས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།

དེས་ན་མ་བཅོས་གཉུག་མའི་རང་ལ་རང་བབས་སུ་འཛོག་པ་ཁོ་ན་སྟེ། དེའི་ཚུལ་ཡང་
བཀའ་བརྒྱན་འདི་པའི་མན་ངག་རིག་པ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་རྒྱལ་བ་ཡང་དགོན་པས། འདས་པའི་རྗེས་
མི་བཅད། མ་འོངས་པའི་མདུན་མི་བསུ། ཉ་ལྟར་གྱི་ཤེས་པ་བཟོ་བཅོས་མེད་པར་རང་བབས་སུ་
འཛོག་^{༡༥} ། ཅེས་འབྱུང་བ་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་རྗེ་སྐམ་པོ་པས། འདས་པའི་རྗེས་མི་བཅད་ཟེར་ཅན། འོ་སྐྱལ་
གྱི་སྒྲོ་རྣམ་རྟོག་སྤྱི་མའི་ཕྱིར་མི་འབྱུང་བ་ཡིན། མ་འོངས་པའི་མདུན་མི་བསུ་ཟེར་ཅན། འོ་སྐྱལ་གྱི་སྒྲོ་
རྣམ་རྟོག་ཕྱི་མའི་མདུན་མི་བསུ་བ་ཡིན། ཉ་ལྟར་གྱི་ཤེས་པ་རྣམ་མར་ཅོན་གྱིས་ཞོག་ཟེར་ཅན། ཉ་
ལྟར་གང་དུ་འང་མི་དམིགས་པ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན། སེམས་མ་བཅོས་ན་གསལ། རྒྱ་མ་རྟོག་ན་དྲངས་བྱ་
བ་ཡིན་པས་མ་བཅོས་པའི་རང་ལ་རང་གར་ཅོན་གྱིས་ཞོག་^{༡༦} ། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་གོང་དུ་བྲངས་
པའི་ལུང་དོན་སྒྲོས་བྱས་ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང་གིས་ཀྱང་བསྒྲོམ་དུ་མི་བཟུབ་པའི་ཕྱིར་དུས་གསུམ་གྱི་
སྒྲོས་པའི་ཕྱིར་མི་འབྱུང་བའི་མན་ངག་གི་གནད་གསང་ལུང་དུ་བྱུང་བ་འདིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་འང་
གྲུབ་ཆེན་དབང་པོའི་སྒྲོས། རི་སྤྱིད་རི་སྤྱིད་རྣམ་རྟོག་པ། དེ་སྤྱིད་ཐམས་ཅད་ཀྱན་ནས་བརྟུན། གང་
ཞེས་དེ་ཉིད་མ་བརྟགས་པ། དེ་བཞིན་ཡང་དག་དེ་བདེན་པ།^{༡༧} ། ཞེས་དང་། སར་ཉམས། འདི་ལྟར་
དུས་གསུམ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ། ཡིད་ལ་བྱར་མེད་མ་བྲལ་གཉུག་མའི་རང་། དེ་ཉིད་སྒྲོང་ལ་སྒྲོམ་
ཞེས་ཐ་སྙད་གདགས།^{༡༨} ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་སྐབས་གཉུག་མ་ཞེས་པ་ནི་གཞིའི་དེ་
བཞིན་ཉིད་རྣམ་པར་རྟོག་པས་མ་བསྐྱད་པའི་རྣལ་མ་ཉིད་དུ་གོ་བར་བྱ་སྟེ། ཤེར་འབྱུང་སྤྱི་མའི་སྒྲོང་
འཇུག་དཀའ་འགྲེལ་དུ། དེ་ལྟར་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་གཉུག་མ་ཡིན་ཏེ་དོན་
དམ་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཉིད་ལས་སྐྱེས་བུའི་དགོས་པའི་མཆོག་དང་བྱད་པར་
དུ་འཇགས་པར་བརྗོད་དོ། །འདི་ལའང་མདོན་པར་ཞེན་པར་མི་བྱའོ།^{༡༩} ། ཞེས་འབྱུང་བས་སོ། །

དེས་ན་ཁ་ཅིག་གིས་བྱེད་ཅག་གི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་འདི་དུས་གསུམ་གྱི་ཡིད་བྱེད་ཐམས་ཅད་
འགོགས་པས། རྒྱ་ནག་དྲུ་ཤར་གི་སྒྲོམ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྒྲུབ་ཡོད་མོད་ཀྱི་དེ་ནི་མ་བརྟགས་པར་
སྒྲུས་པ་སྟེ། བཀའ་བརྒྱན་འདི་པས་ཡིད་བྱེད་ཆེད་དུ་བཀག་ནས་འགགས་པའི་རྣམ་རྟོག་དེའི་སྤྱིང་དུ་
སྤྱོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མི་བཞེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ་བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་ཤེས་པ་ད་ལྟར་བཟོ་མེད་དུ་སྒྲོང་

བར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ནའང་སྒྲོན་དེ་ཉིད་ལས་མ་འདས་ཏེ། ཤེས་པ་ད་ལྟ་བ་བཟོ་མེད་དུ་
བསྐྱེད་པས་དུས་གསུམ་གྱི་རྣམ་རྟོག་ཐམས་ཅད་རང་འགགས་སུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་སྒྲུལ་ན། དེ་ལྟ་ན་
ཁྱེད་ཅག་རྣམ་རྟོག་གྲུགས་ཞེན་གྱིས་མི་ཐོང་བ་ཞིག་ཡིན་འདུག་པས། ལྟ་བ་རྣམ་དག་དེ་འདྲི་རིགས་
ཅན་ནི་ཆེས་མང་བར་སྒྲུང་བས་དེ་དག་དང་ལྟ་ན་ཅིག་རྣམ་རྟོག་ལ་རོལ་བར་མཛོད་ཅིག་དང་འདིར་
དབྱེད་པ་མི་དགོས་སོ། །ཁོ་བོ་ཅག་ནི་ནམ་དུའང་བདེ་བར་གཤེགས་པས་བསྐྱེད་ཅིང་གྲུབ་པའི་དབང་
ལྷག་རྣམས་གྱིས་གཤེགས་པའི་ལམ་དེ་ཉིད་ལས་གཞན་དུ་བསྐྱོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ལས།
གང་ཕྱིར་ཨ་སོགས་ཀ་སོགས་རི་བོང་ཅན་དང་ཉིན་བྱེད་གཅིག་ཉིད་དོ་ཆེ་ཅན་གྱི་གདན་མིན་ཞིང་། །རྩྭ་
ཡིག་ཉིད་གྱིས་མཚན་མ་དང་ནི་ཡོངས་སུ་གྲུར་བ་གཞན་པ་ཁ་དོག་གཟུགས་དག་མི་འདོད་དེ། །འགྱུར་
མེད་དག་གིས་བསྐྱེད་ཅིང་འགྱུར་བ་ཉམས་པར་གྱུར་པ་མཚོག་གི་དབང་པོ་དག་དང་ལྟན་པ་ནི། །རྣམ་
པ་ཀླན་ལྟན་ཐིག་ལེ་མཐའ་དག་རྒྱལ་བའི་བདག་པོ་སྤྲོ་ཚོགས་སྤྲོ་མ་འཛིན་པ་འདི་ལའོ།”^{༡༠} །ཞེས་
རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཅོས་མའི་སྒྲོམ་པས་མཚོག་མི་འགྱུར་གྱི་གོ་འཕང་མི་འགྱུར་བར་བསྐྱེད་པ་དང་།
གསང་གྱེད་ལུང་གོང་དུ་བྲངས་པ་ལྟར་དང་། རྣམ་སྒྲུང་མངོན་བྱང་ལས། མཚན་མར་བཅས་པས་
མཚན་བཅས་གྱི། །དངོས་གྲུབ་རྒྱལ་བ་དམ་པ་བཞེད། །མཚན་མ་མེད་ལ་གནས་པ་ནི། །མཚན་མར་
བཅས་པའང་འགྲུབ་ཏུ་བྱུང་།”^{༡༡} །ཞེས་རྟོག་མཚན་དང་བྲལ་བའི་རྣལ་འབྱོར་གྱིས། མཚན་མེད་མཚོག་
གི་དངོས་གྲུབ་ལྟ་བུ་སྒྲོས། ཐུན་མོང་མཚན་བཅས་ཀྱི་དངོས་གྲུབ་ཀྱང་འགྲུབ་ཏུ་བྱུང་བར་བསྐྱེད་པ་དང་།
སྒྲོབ་དཔོན་གྲུས། ཡིད་གཙོར་གྱུར་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ། །རྟོག་དང་བརྟག་པ་རྣམ་སྒྲུངས་ནས། །ཆོས་
རྣམས་ཀྱན་གྱི་རང་བཞིན་ཉིད། །ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་བསྒྲོམ་པར་བྱ།”^{༡༢} །ཞེས་དང་།

དཔའ་བོ་དོ་ཆེད་ཕྱག་རྒྱ་བཞི་རིམ་ལས། མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་རྒྱུན་བསྐྱེད་པས། །བསྒྲོམས་
སོ་ཞེས་ནི་ཐ་སྐད་འདོགས།”^{༡༣} །ཞེས་དང་། སྒྲོབ་དཔོན་བརྩ་བུ་ཁིད་གསུང་བྲམ་མ་བརྒྱུད་པའི་རིམ་
པའི་མན་ངག་ཅེས་བྱ་བ་འབྲོག་མའི་འགྱུར་ལས། དེའང་སྒྲོམ་པ་པོ་མེད་བསྒྲོམ་པའང་མེད། །ལྟ་
མེད་སྒྲགས་ཀྱང་ཡོད་མ་ཡིན། །སྒྲོས་པ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ལས། །ལྟ་དང་སྒྲགས་ཀྱང་ཡང་དག་
གནས།”^{༡༤} །ཞེས་གསུངས་པས་ན། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཉིད་མི་རྟོག་པ་ནི་བཅོས་མའི་སྒྲོམ་པ་ཆེད་དུ་

གཏད་པ་མི་འདོད་དེ། །ཞེས་དང་། གང་ཡང་སྒྲོམ་པ་པོ་ཉིད་མེད། །གང་ཡང་རྣམ་པར་བསྒྲོམ་པ་
མེད། །བསྒྲོམ་བྱ་ཉིད་ཀྱང་ཡོད་མ་ཡིན། །དེ་ཡི་དེ་ཉིད་བསྒྲོམ་པར་བྱ།”^{༡༤} །ཞེས་གསུངས་པས་སྒྲོམ་
པ་པོ་དང་བསྒྲོམ་པར་བྱ་བ་དང་བསྒྲོམ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་མེད་དེ། དེ་ཉིད་ལ་མ་ཡེངས་པར་གཞག་གོ།

དེ་ཉིད་ལ་མ་ཡེངས་པར་སྒྲོམ་པ་འང་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་སློ་བུར་དུ་རྒྱུན་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་
བསྐྱེད་དེ། རང་བཞིན་ངོ་བོ་ནི་མ་སྒྲེས་ལ་གང་དུ་རྟོག་པའི་རྒྱུན་མ་ཆོགས་པ་ན་ཤེས་པ་རྒྱུན་གྱིས་མ་
བསྐྱེད་པ་མ་བཅོས་པའི་གཏུག་མ་སྒྲོ་སྐྱར་དང་བྲལ་བ་ནི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྟེ། །ཞེས་སོགས་ལུང་དང་
བཅས་ནས་རྒྱས་པར་འབྱུང་ཞིང་། ཟབ་མོའི་མདོ་སྟེ་རྣམས་ནས་ཀྱང་འདི་དང་མཐུན་པར་གསུངས་ཏེ།
མཆོན་མོ་བཟང་པོའི་མདོ་སྟེ་ལས། འདས་ལ་རྗེས་སུ་སྤྱད་མི་བྱེད། །མ་འོངས་པ་ལ་རེ་བ་མེད། །འདས་
པ་གང་ཡིན་དེ་འགགས་ཏེ། །མ་འོངས་པ་ནི་མ་ཕྱིན་པའོ། །གང་དག་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་ཆོས། །དེ་ཡང་
དེ་ལ་རབ་བལྟས་ནས། །རྣམ་པར་རྟོག་པས་མི་འཕྲོག་པར། །དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཁོང་དུ་རྒྱུད།”^{༡༥} །ཅེས་
དང་། སློ་བྱོས་རྒྱ་མཆོའི་མདོ་ལས། འདས་པའི་འདུ་ཤེས་ནི་ཟད་པའོ། །མ་འོངས་པའི་འདུ་ཤེས་ནི་
མ་ཕྱིན་པའོ། །ད་ལྟར་བྱུང་བའི་འདུ་ཤེས་རྣམས་ནི་གནས་པ་མེད་པ་སྟེ་གང་དུས་གསུམ་དུ་འདུ་ཤེས་
མི་དམིགས་པ་ནི་འདུ་ཤེས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའོ།”^{༡༦} །ཞེས་སོགས་མང་དུ་འབྱུང་བ་ལ་ཆད་མར་བྱེད་
པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་ཐོག་མ་ཉིད་ནས་གཏུག་མ་བཟོ་མེད་དུ་སྒྲིང་བ་ཉིད་ལ་འཇུག་གམ་ཞེན། གང་
ཟག་གི་སྐལ་བའི་རིམ་པས་འཇུག་པར་རྒྱས་ན་ནི་ཆེས་ལེགས་ཤིང་གལ་ཏེ་འཇུག་པར་མི་རྒྱས་ན་སེམས་
ཀྱི་སྒྲུང་པོ་དམིགས་པའི་ཀ་བ་ལ་དྲན་ཤེས་ཀྱི་ཐག་པས་གདགས་ཅེས་མན་ངག་རིག་པ་རྣམས་གསུང་
བ་ལྟར་བྱིར་སེམས་འཛིན་པ་དང་ནད་དུ་སེམས་འཛིན་པ་དང་སོ་སོ་ལ་འང་སྤྱ་རགས་གཉིས་སུ་བྱེ་བ་
དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྐྱར་ཏེ་ལྟོ་སྐྱེད་དང་། ཐིག་ལེ་དང་། ཡིག་འབྲུ་དང་། རྒྱུང་ལ་སོགས་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་སེམས་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱང་ཅི་རིགས་པ། རྒྱབས་སུ་བབས་པ་ན་སྒྲུ་མས་གདམས་པ་བཞིན་
ཉམས་སུ་སྒྲུངས་པས་སྒྲོན་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། གྲུ་ཞབས་ཀྱིས། དམིགས་པ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ནི། །མི་
དམིགས་པ་ཉིད་རབ་དུ་སྐྱེ།”^{༡༧} །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།

གསུམ་པ་མཐར་དེ་སྒྲིང་རྒྱལ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་སེམས་དོན་གྱི་ཉམས་ལེན་ལ་མན་ངག་གི་གནད་དང་

ལྷན་པས་མཁས་ཤིང་། བྱིང་ཚྲོད་ལ་སོགས་པའི་སྒྲིན་སེལ་བ་དང་། གོལ་ས་གཅོད་བ་དང་། བོགས་
འདོན་བ་ལ་སོགས་པའི་ཚུལ་ལའང་མཁས་པས་འབྲས་བུའི་བྱ་གཞི་ཆེན་པོ་ཇི་ལྟ་བུ་བཞུགས་པ་ལྟོག་
དུ་མ་གྱུར་གྱི་བར། རི་སྐད་དུ། ཚུ་བོ་གྲུང་འབབ་གཞུང་དང་ནི། །མར་མེ་འབར་བའི་རྩེ་མོ་ལྟར། །སྤྲུགས་
ཀྱི་དེ་ཉིད་རྗེས་འབྲང་གནས། །རྒྱན་མི་ཆད་པའི་བསམ་གཏན་འཕྲོབ།^{༡༤} །ཅེས་པ་ལྟར་སྦྱོང་
དགོས་སོ། །ཞེས་གདམས་པའི་བྱིར་དུ་སྒྲིན་པར་མཛད་པའོ།

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། ཞི་ལྷག་གི་རྣལ་འབྱོར། དེ་ལས་ཉམས་ཏྲོགས་སྒྲེ་ཚུལ། སྦྱང་ཉིད་སྦྱང་རྗེ་ཟུང་འཇུག་
གི་ཉམས་ལེན་བཅས་གསུམ་ལས། དང་པོ་ཞི་ལྷག་གི་རྣལ་འབྱོར་བསྟན་པ་ལའང་ཞི་གནས། ལྷག་མཐོང་། ཞི་ལྷག་ཟུང་འཇུག་
གི་རྣལ་འབྱོར་དེའི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་བཤད་པ་སྟེ་གསུམ་ལས།

དང་པོ་ནི།

ཕྱ་རགས་ཏྲོག་པའི་ཐ་རྒྱབས་རང་སར་ཞི། །གཡོ་མེད་སེམས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དང་གིས་གནས།

བྱིང་སྤྲུགས་ཏྲོག་པའི་དྲི་མ་དང་བྲལ་བའི། །ཞི་གནས་རྒྱ་མཚོ་མི་གཡོ་བཏན་པར་ཤོག།^{༡༥}

ཅེས་པ་སྟེ་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་དབང་བོའི་རིམ་པས་དམིགས་བཅས་དམིགས་མེད་ཀྱི་མཉམ་
བཞག་རིམ་གྱིས་ཉམས་སྤྲུལ་ལེན་པའོ། ཐོག་མ་ནས་དམིགས་མེད་ལ་འཇུག་པ་གང་རུང་གིས་སྒྲོམ་
པ་ན་ཐོག་མར་ཞི་གནས་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་འཕྲོབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །དེའང་ཞི་གནས་ཀྱི་སྒྲོ་དོན་
ནི་སེམས་ཉོན་མོངས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཞི་ཞིང་དགེ་བའི་རོ་བོར་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་ལ་བྱ་
ཞིང་། རོ་བོ་ནི་དྲི་པ་ཀ་རས། འཇིག་རྟེན་བྱ་བ་དག་ལ་ཡར་བལྟས་པས། །བྱས་པ་ཐམས་ཅད་དོན་མེད་
སྤྲུག་བསྐལ་རྒྱ། །ཅི་ལ་བསམས་ཀྱང་ཡན་པར་མི་འགྱུར་བས། །རང་གི་སེམས་ལ་ལྟ་བུ་གོམས་
པར་གྱིས།^{༡༦} །ཞེས་དང་། རྣམ་སྒྲུང་མཛོད་བྱང་ལས། རྣམ་རྟོག་མ་རིག་ཆེན་པོ་སྟེ། །འཁོར་བའི་རྒྱ་
མཚོར་ལྷུང་བྱེད་ཡིན། །མི་རྟོག་ཉིང་འཛིན་ལ་གནས་ན། །མཁའ་བཞིན་དྲི་མ་མེད་པར་འགྱུར།^{༡༧} །ཞེས་
པ་ལྟར། འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱ་བ་སྤངས་བསྒྲོལ་དུ་སང་བའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཉིད་དོ། །དེའང་
རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་དབྱེ་ན་རགས་པ་དང་ཕྱ་རགས་པ་ཞིན་ལ། རགས་པ་ནི་ཡིད་གྱིས་ཡུལ་ལ་རྟོག་

48
7
68

76

74

54

62
[REDACTED]

24

44
54
55
56

22

94
[Illegible text]

24

24

544

814

94

31

74

361
[Redacted]

76

174

34
[REDACTED]

54
[Redacted]

7A
[REDACTED]

